

ДАНИЕЛ СТИЙЛ ЗНАКЪТ НА СЪДБАТА

Превод от английски: Мария Цонева, 1995

chitanka.info

На голямата ми любов Джон, който осмисля всеки миг от живота ми.

И на любимите ни синове Тревър, Тод, Никълъс, Макс!

Нека никога, никога не ви се налага да се биете в подобна война.

С цялото ми сърце и любов:
Д.С.

„Факлата бе предадена на ново поколение...“

Из речта на Джон Ф.
Кенеди при встъпването
му в длъжност.

МОМЧЕТАТА, КОИТО СЕ БИХА ВЪВ ВЬЕТНАМ

*От ръка на ръка преминаваха
желанията, мечтите,
надеждите
на цяло едно поколение...
на една цяла нация,
въвлечена във война.
Шепа стари мъже
изпратиха момчетата ни на
смърт,
а ние гледахме ужасени и
невярващи,
потънали в мъка, разкъсвани от
болка.
Губехме момчетата си, едва
разделили се с*

играчките си,
губехме децата си толкова
млади,
толкова лъчезарни
и изпълнени с надежди.
Битката беше безкрайно дълга
и ужасна.
Болката — непоносима.
Раните — дълбоки и
неизличими...
Най-накрая
нашите млади мъже заспаха
завинаги,
приютени в прегръдката на
Създателя.
Издълбахме имената им върху
каменни плочи...
Знаехме, че няма никога да се
върнат у дома
и да изтрият сълзите ни,
но ние трябваше да ги
запомним,
трябваше да отворим сърцата
си за тях,
трябваше да намерим сили да
живеем,
да не бягаме, да не се крием,
а да запомним момчетата,
които умряха...
Нека никога не забравяме
болката,
скръбта,
агонията,
смелостта,
героите,
усмивките им.
Нека никога не забравяме

онези отдавна отминали
години,

нека помним случилото се
в оная далечна, зелена и красива
страна,

нека помним смелчаците,
хванати в клопката на лъжите
и надеждите.

Трябва да помним!
Трябва да обещаем,
че винаги, докато можем,
ще докосваме сърцата им с
мислите си.

Помнете, приятели...
помнете...
момчетата, които умряха,
които живяха,
които страдаха...
момчетата, които се биха във
Виетнам.

ЧАСТ ПЪРВА
САЩ, САВАНА, БЪРКЛИ, НОЕМВРИ 1963 —
ЮНИ 1968

ГЛАВА ПЪРВА

Денят беше студен и мрачен, а над Савана духаше силен вятър, който идваше от океана. Алеите във *Форсит парк* бяха покрити с окапали листа. Няколко двойки, хванати за ръце, се разхождаха. Учениците от горните класове разговаряха за изпитите, които им предстояха през следващата седмица, точно преди Деня на благодарността. И докато слушаха разясненията, на много мили от тях, в Далас, избухна стрелба. Един мъж, ескортиран от цяла колона автомобили, се отпусна в ръцете на съпругата си, а на главата му зина ужасяваща рана. Все още никой не разбираше какво точно се бе случило, а в Савана, Пакстън Андрюз слушаше монотонния глас на учителя, който говореше за предстоящите изпити, и се опитваше да се пребори със сънливостта и обхваналата я досада. В стаята беше топло и задушно и изведнъж ѝ се стори, че не може да задържи очите си отворени и минутка повече.

За нейно облекчение в два без десет удари звънецът, всички врати се отвориха и учениците, отървали се от тестовете, лекциите, френската литература и египетските фараони, се изляха в коридорите. Всички бързаха към кабинетите за следващия им час. От време на време се спираха пред шкафчетата, за да сменят учебниците си, за да се пошегуват с приятели, да се посмеят.

И тогава, изведнъж, се чу пронизителен писък. Протяжен, изпълнен с мъка вопъл, който прониза въздуха подобно на стрела, изстреляна от голямо разстояние. Всички се затичаха към ъгловата стая, която обикновено се използваше само от учителите, веднага пуснаха телевизора, стотици разтревожени млади лица се блъскаха на вратата, опитвайки се да видят нещо. Хората повтаряха: „Не!“, крещяха, разговаряха и никой не можеше да чуе какво казват по телевизията, другите зад тях ги молеха да запазят тишина.

— Млъкнете, момчета! Не можем да чуем нищо!

— Ранен ли е?... Той... — Никой не се осмеляваше да произнесе думите.

Сред тълпата отново и отново се повтаряха едни и същи въпроси...

— Какво става... Какво се е случило?... Президентът Кенеди е бил застрелян... Президентът... Не зная... В Далас... Какво се е случило?... Президентът Кенеди... Той не е... — Никой не вярваше в началото. Всички мислеха, че това е просто лоша шега. — Чу ли, че президентът Кенеди е бил застрелян?

— Да... *И какво следва?* Каква е шегата, човече?

Но шега нямаше. Само безумни разговори, безкрайни въпроси и никакви отговори.

На екрана се появиха объркани кадри, отново и отново излъчваха разбърканата колона автомобили, които се отдалечават с бясна скорост от мястото на покушението. Уолтър Кронкайт, с пепелявосиво лице, се появи на екрана.

— Президентът беше сериозно ранен.

Напрегнат шепот премина през тълпата в Савана. Сякаш всички ученици и учители от гимназията в Савана се бяха натъпкали в тази малка стаичка, а от коридорите прииждаха все повече хора.

— Какво каза той?... Какво *каза!* — попита някой, който стоеше по-отзад.

— Каза, че президентът е сериозно ранен — отговори някакъв глас от предните редици. Три момичета, първокурснички, започнаха да плачат, а Пакстън стоеше мълчаливо в един ъгъл, притисната от телата около себе си, и ги наблюдаваше.

В стаята изведнъж се възцари неестествено мълчание. Никой не смееше да помръдне — сякаш се бояха да не нарушат крехкото равновесие, сякаш се страхуваха, че и най-малкото движение би могло да влоши състоянието му... А Пакстън се улови, че мисли за един друг ден, преди шест години, когато тя бе едва на единадесет... *Татко е ранен, Пакс...* Брат ѝ Джордж ѝ бе съобщил новината. Майка ѝ вече бе отишла в болницата при баща ѝ. Той обичаше да управлява собствения си самолет и да пътува с него из щата и тогава му се бе наложило да кацне край Атланта заради внезапно разразила се буря.

— Той... той ще се оправи ли?

— Аз... — Гласът на Джордж потрепери и тя прочете в очите му ужасната истина. Прииска ѝ се да избяга и да се скрие от тази истина.

Тогава беше на единадесет, а Джордж на двадесет и пет. Разликата между тях бе четиринадесет години. Майка ѝ често споделяше с приятелите си, че Пакстън се бе появила на света в резултат на *грешка* — грешка, за която Карлтън Андрюз бе безкрайно благодарен и която сякаш все още плашеше майката на Пакстън.

Беатрис Андрюз бе на двадесет и седем години, когато се роди синът им Джордж. Трябваша ѝ пет години, за да забременее с него, а бременността, според нея поне, се бе оказала истински кошмар. В продължение на девет месеца ѝ се гадеше всеки ден, а самото раждане бе ужас, който щеше да помни, докато е жива. В края на краищата Джордж се роди с Цезарово сечение след цели четиридесет и два часа родилни болки и макар да беше голямо и красиво бебе, Беатрис Андрюз си обеща, че никога повече няма да има друго дете. Раждането бе преживяване, което не би повторила за нищо на света, и тя правеше всичко възможно, за да е сигурна, че няма да ѝ се наложи.

Карлтън, както винаги, бе безкрайно търпелив с нея и луд по сина си. Джордж беше дете, което всеки баща би обичал. Беше щастливо, сговорчиво и здраво момче, което, за радост на майка си, се отнасяше изключително сериозно към задълженията си в училище. Тримата си живееха тихо и щастливо. Карлтън бе преуспяващ адвокат с голяма клиентела, Беатрис бе доволна от важните постове, които заемаше в Историческото общество, Младежката лига^[1] и Дъщерите на гражданската война^[2]. Животът ѝ бе запълнен и тя бе доволна от себе си. Освен това, всеки вторник играеше бридж.

Точно на една от тези сбирки изпита първото неразположение и изведнъж се почувства много зле. Предположи, че е яла нещо развалено на закуска в *Лигата* тази сутрин и веднага след партията бридж се прибра вкъщи, за да полегне. А три седмици по-късно разбра, че е бременна. На четиридесет и една години, с четиринадесетгодишен син, който скоро щеше да постъпи в гимназията, и със съпруг, който не бе дори достатъчно тактичен, за да прикрие радостта си, тя беше бременна. Тази бременност се оказа много по-лека от предишната, но тя сякаш не забеляза това. Беше вбесена, чувстваше се унижена и посрамена от факта, че е бременна, когато жените на нейната възраст вече мислеха за внуци. Не искаше това бебе, някога не бе искала друго дете, и нищо от онова, което казваше съпругът ѝ, не можеше да я успокои и да уталожить гнева ѝ.

Дори малкото, изящно бебе с ангелско личице и красива руса коса, което поставиха в ръцете ѝ, след като се събуди от упойката, не ѝ донесе утеха. Месеци наред говореше единствено за това колко глупаво се чувства, а детето бе поверила изцяло на огромната, ласкава чернокожа детегледачка, която бе наела още по време на бременността си.

Тя се казваше Елизабет Мак Куин, но всички я наричаха *Куини*. В действителност не беше детегледачка по професия. Беше родила единадесет деца, от които само седем бяха живи, и принадлежеше към ония рядко срещани типично южняшки жени — старите чернокожи бавачки. Тя бе преизпълнена с любов към всички, но най-вече към бебетата и децата. Обичаше Пакстън с такава дълбока и искрена обич, каквато малко рождени майки изпитваха към децата си и каквато Беатрис Андрюз не бе изпитвала никога.

Поради причини, които и самата тя не можеше да обясни, Беатрис се чувстваше неудобно, когато малкото момиченце беше край нея и тя съвсем съзнателно държеше детето далеч от себе си. Детето пипаше всичко с лепкавите си ръце, искаше да докосне изящните шишенца с парфюм по масичката на Беатрис и винаги ги разливаше. И майка, и дъщеря се чувстваха изнервени и несигурни, когато бяха заедно. Куини беше тази, която успокояваше малкото момиченце, когато то плачеше. При нея тичаше, когато бе наранено или уплашено. И Куини не я изоставяше никога. Нито за миг.

Куини не бе ползвала отпуск през целия си живот. А дори и да си вземеше свободен ден, нямаше къде да отиде. Децата ѝ вече си имаха свой собствен живот и тя не можеше да си представи какво би се случило с Пакстън, ако не е край нея да ѝ помага.

Баща ѝ винаги бе добър с нея и я обичаше истински, но майка ѝ бе съвсем друго нещо. Пакстън растеше, а заедно с нея растяха и се задълбочаваха различията между тях двете. Когато стана на десет години, Пакстън вече бе стигнала до извода, че двете с майка ѝ нямат почти нищо общо. Трудно ѝ бе да повярва дори, че са майка и дъщеря. Единствените важни неща в живота на майка ѝ бяха клубовете ѝ, приятелките ѝ, дните ѝ за бридж, ползите, които можеше да извлече за Дъщерите на гражданската война. Тя сякаш живееше единствено заради дружбата си с тези жени. Посрещаше безучастно съпруга си, когато той се прибираще у дома, изслушваше учтиво онова, което

споделяше с нея по време на вечеря, но дори и Пакстън забелязваше, че майка ѝ изглежда едва ли не отегчена от съпруга си.

Карлтън усещаше хладната резервираност, която се излъчваше от съпругата му. Беатрис Андрюз беше предана, лоялна, грижовна, чудесно облечена, учтива и идеално възпитана и през целия си живот не бе изпитала искрено и дълбоко чувство към когото и да било. Тя просто не бе такъв човек, просто *не можеше* да обича.

Куини също го знаеше, макар да изразяваше онова, което виждаше по начин, съвършено различен от този на Карлтън. Още преди много години бе споделила с дъщерите си, че сърцето на Беатрис Андрюз е по-малко и по-студено от костилка на праскова през зимата.

Чувствата, които Беатрис изпитваше към сина си Джордж, се *доближаваха* най-много до онова, което хората наричаха обич. Между тях двамата съществуваха разбирателство, хармония и привързаност, каквито тя никога не си бе позволила в отношенията си с Пакстън. Беатрис му се възхищаваше и го уважаваше.

С годините Джордж си бе изградил едно сдържано, надменно и резервирано, едва ли не *клинично* отношение към живота, което, в края на краищата, го насочи към медицината. А майка му остана силно впечатлена от това. Харесваше ѝ, че синът ѝ е лекар. Тайничко споделяше с приятелките си, че Джордж е по-умен от баща си. Всъщност синът ѝ ѝ напомняше за нейния собствен баща, който беше член на Върховния съд на Джорджия и тя бе сигурна, че Джордж ще постигне забележителни успехи.

А какво щеше да прави Пакстън? Щеше да завърши училище, щеше да се омъжи и да има деца.

Беатрис не изглеждаше особено впечатлена от подобна перспектива, макар че тя самата бе постъпила по същия начин. По настояване на баща си бе постъпила в колежа „Суийт Брайър“. Две седмици след завършването си се бе омъжила за Карлтън. Истината, обаче, беше, че макар да обичаше и да търсеше компанията на приятелките си, тя нямаше особено високо мнение за жените. Мъжете бяха тия, които ѝ правеха впечатление и които постигаха огромни успехи. А Беатрис изобщо не допускаше, че малкото русо момиченце, което цапа всичко с лепкавите си ръце, би могло да е предопределено за величави и славни постижения в живота си.

Уолтър Кронкайт продължаваше да говори, а Пакстън и останалите мълчаливо се взираха в телевизионния екран в училище. Вече почти никой не говореше, а неколцината, които си разменяха по някоя дума, го правеха шепнешком. На всеки няколко минути Кронкайт включваше репортерите, които чакаха във фоайето на Паркландската мемориална болница в Далас, в която бяха откарали президента.

— Все още не разполагаме с достоверна информация — казваше лицето от екрана. — Единственото, което знаем, е, че състоянието на президента е критично, но през последните няколко минути не е постъпвала никаква нова информация.

След тези думи един от учителите протегна ръка и превключи на друг канал, само за да чуят почти същите думи, произнесени от Чет Хънтли. Учениците се спогледаха, по лицата им се четеше ужас и страх. И Пакстън отново си спомни оня ден, в който Джордж бе дошъл да я вземе от училище, за да ѝ каже за баща им. Спомни си за злополуката, за самолета... за лицето на Джордж, докато ѝ съобщаваше за случилото се.

По онова време той току-що бе завършил медицинско училище и чакаше да започне стажа си в Мемориалната болница Грейди в Атланта. Беше успял да остане на Юг по време на цялото си обучение, макар че баща им беше възпитаник на „Харвард“ и се бе опитал да го подтикне да замине на Север. Беатрис обаче смяташе, че за него е важно да остане близо до корените си и да подкрепи образователните институции на Юга, така че не пропускаше повод да сподели с него тези си възгледи.

Беше вече два часът. Пакстън стоеше, останала без дъх, в ъгъла на стаята, опитвайки се да повярва, че *той* ще се оправи, бореше се със сълзите си, макар да не бе сигурна дали плаче за президента или за баща си. Баща ѝ беше умрял един ден след катастрофата от сериозните си наранявания. Съпругата и синът му седяха край леглото му, а Пакстън чакаше у дома с Куини. Смятаха, че е твърде малка, за да я заведат при него в болницата, а и той, така или иначе, изобщо не дойде в съзнание. Пакстън не го видя никога повече. Беше си отишъл заедно с топлотата и любовта си, с неизчерпаемата си мъдрост, с интереса си

към хората, историята и нещата, които излизаха далеч извън пределите на Савана. Той беше типичен южняк от старата генерация, но по някакъв необясним начин не се вместише напълно в модела, който му бяха натрапили още с рождението му и точно това Пакстън обичаше най-много у него. Всъщност, това и всичко останало. Начинът, по който я притискаше към себе си, начинът, по който отговаряше на въпросите ѝ по време на дългите им разходки. Тя го разпитваше за войната, за Европа, за „Харвард“. Пакстън обичаше гласа и аромата му... свежият дъх на афтършейва му се носеше из стаите след него... харесваше малките бръчици, които се образуваха около очите му, когато се смееше, радваше се, когато го чуеше да говори колко се гордее с нея...

Имаше чувството, че ще умре на погребението му. Куини седеше на последния ред и плачеше толкова високо, че Пакстън, седнала между Джордж и майка си на първия ред, я чуваше съвсем ясно.

След смъртта на баща ѝ, животът ѝ се промени напълно. Той сякаш бе взел част от нея със себе си... онази част, която заедно с него се радваше на аромата на дивите цветя, когато го посещаваше в офиса му в събота сутрин и разговаряше с него така, сякаш наистина разбираше какво става със света около тях, задавайки му всевъзможни въпроси. Пакстън притежаваше неестествена прозорливост по отношение на хората и веднъж дори му каза, че смята, че майка ѝ не я обича истински. Всъщност, тази мисъл вече отдавна бе престанала да я безпокои. Това беше самата истина. А и тя си имаше Куини и баща си.

— Мисля... Мисля, че тя има нужда от някой като Джордж... Той никога не я изнервя и винаги говори за нещата, които са важни за нея и я интересуват. Той прилича на нея, не мислиш ли, татко? Имам чувството, че тя се плаши, когато кажа, че наистина *обичам нещо*. — Пакстън бе много по-схватлива и прозорлива, отколкото можеше да предположи, и Карлтън Андрюз го знаеше, макар никога да не го призна пред единствената си дъщеря.

— Тя не изразява чувствата си по начина, по който го правим двамата с теб — откровено ѝ рече той и се облегна в удобния, стар кожен фотьойл, на който тя толкова обичаше да се върти. — Но това не означава, че не изпитва такива. — Чувстваше се длъжен да защити съпругата си, дори и пред Пакстън, макар да знаеше, че тя говори истината. Беатрис бе студена като лед. Беше прилежна, лоялна и добра

съпруга в собствените си очи. Поддържаше безупречен ред в уютния им дом, винаги се държеше учтиво с него, никога не би го измамил, никога не би го нагрубила, или пък предала. Беше дама до дъното на душата си, но и той, като Пакси, се питаше дали някога бе обичала нещо, или някого... Като се изключи Джордж, разбира се, макар че и към него се отнасяше с обичайната си хладна резервираност. Но понеже синът им изцяло приличаше на нея, той и не очакваше нищо друго. Обаче Карлтън имаше нужда от много повече. А също и Пакси. Но те и двамата знаеха, че никога няма да го получат от Беатрис. — Тя те обича, Пакс — продължи баща ѝ, но тя си помисли, че я лъже още докато той произнасяше думите. Пакстън все още не усещаше нюансите, не разбираше на какво е способна и на какво не е една жена. Карлтън имаше далеч по-ясна представа за това.

— Обичам те, татко. — Тя обви ръце около врата му без всякакво колебание и задръжки. Пакстън никога не криеше чувствата си към него и той се разсмя на прегръдката ѝ, която едва не го събори от стария, въртящ се стол.

— Ей, ти... още малко и ще ме бутнеш на земята. — Той я притискаше към себе си и мечтаеше за деня, в който ще я изпрати в „Редклиф“^[3], представяше си я красива и умна, надяваше се, че тя ще бъде радостта и гордостта в заника на живота му. Тя бе всичко онова, за което бе мечтал — беше толкова любвеобилна, сърдечна, отзивчива и човечна. Дъщеря му изцяло приличаше на него, макар самият той да не го съзнаваше.

И тогава той си отиде, а Пакстън остана сама с тях. И с Куини. Учеше упорито и четеше през цялото време. Пишеше писма на баща си, сякаш той бе заминал в командировка. Преструваше се, че може да му ги изпрати... само че *не можеше*. Понякога прибираще написаните писма, а друг път ги късаше. Но това ѝ помагаше. Сякаш по този начин продължаваше да разговаря с него, след като не можеше да разговаря с тях. Майка ѝ сякаш се дразнеше от всяка нейна дума, не се съгласяваше с нищо, казано от Пакстън, и понякога Пакси имаше усещането, че е дошла при тях от друга планета. Майка ѝ и тя бяха съвършено различни. А и Джордж толкова приличаше на Беатрис. Постоянно подтикваше Пакстън *да се държи прилично* и да се опита да види нещата от гледната точка на майка им, увещаваше я да бъде *разумна* и да помни коя е, а това я объркваше още повече. *Коя беше*

тя? Дъщеря на баща си, или тяхна дъщеря? Кой беше прав? Дълбоко в сърцето си, обаче, тя знаеше отговора на тези въпроси. Знаеше, че единственият път пред нея бе да възприеме широките възгледи на баща си и любовта му към заобикалящия ги свят и по времето, когато Джордж завърши стажа си в „Грейди мемориал“, а тя навърши шестнадесет, Пакстън вече бе сигурна, че иска да се махне от Юга и да замине за „Редклиф“. Майка ѝ желаше тя да продължи образованието си в „Агнес Скот“ или „Мери Болдуин“, или пък в „Суийт Брайър“ — колежа, който самата тя бе посещавала, и желанието на Пакстън да се запише в „Редклиф“ ѝ изглеждаше смешно и нелепо.

— Не ти трябва да ходиш на Север. Тук си имаме всичко, от което имаш нужда. Виж брат си. Той имаше възможността да отиде във всяко училище в страната, но предпочете да си остане тук, в Джорджия.

Пакстън изпитваше чувство на клаустрофобия само при мисълта за това. Искаше да се махне далеч от тесногърдите идеи, от приятелките на майка си, от глупостите им за „ужасите на равенството“^[4]. Пакстън обсъждаше гражданските права единствено с приятелите си, или пък с Куини в кухнята, но шепнешком. Но дори и Куини защитаваха старите възгледи и порядки и смяташе, че чернокожите трябва да си останат там, *където им е мястото*, а това означаваше — далеч от белите. Мисълта за интегрирането им в обществото на белите я плашеше, но децата и внуците ѝ искаха промените, за които говореше Пакстън. Пакстън бе убедена, че предразсъдъците и принципите, с които бе израснала, са грешни и порочни и не се страхуваше да сподели мнението си в разговор, или в есетата, които пишеше в училище. Знаеше, че баща ѝ щеше да бъде съгласен с нея, а това още повече засилваше пламенната ѝ страст и убеденост. Беше се научила, обаче, че това е тема, която не може да дискутира с майка си или с брат си.

През есента беше подала документите си в няколко колежа на Север и в два в Калифорния. Кандидатства във „Васар“, „Уесли“, „Редклиф“, „Смит“ и в калифорнийските „Станфорд“ и „Бъркли“. Не ѝ се искаше особено да посещава девически колеж, а „Редклиф“ бе единственото училище, в което наистина искаше да се запише. Беше изпратила документите си в двата колежа под давлением на един от учителите си, а най-накрая, неохотно, бе кандидатствала и в „Суийт

Брайър“, само за да угоди на майка си. Приятелките на майка ѝ не спираха да ѝ повтарят колко щастлива ще бъде там, сякаш заминаването ѝ за „Суийт Брайър“ не подлежеше на никакво съмнение.

Но в този момент, вперила поглед в часовника, Пакстън не можеше дори да мисли за това. Беше едва четиринадесет часа. Изминал бе само половин час след стрелбата по президента... само десет минути, откакто всички се бяха скупчили пред телевизора в очакване на някакви новини. Цялата нация се молеше за него, а семейството му вече знаеше онова, което Пакстън бе научила преди шест години, когато бе починал баща ѝ... *знаеха*, че това е краят.

В два часа и една минута Уолтър Кронкайт погледна печално към камерите и съобщи на американците, че техният президент е мъртъв. В малката стаичка на гимназията в Савана се надигна скръбен ропот, който постепенно премина в плач и стаята се огласи от ридания. Всички плачеха. Ученици и учители се прегръщаха, питаха се несвързано как е възможно да се случи подобно нещо. Уолтър Кронкайт продължи да говори, интервюирани бяха двама лекари, а Пакстън имаше усещането, че се е потопила дълбоко под вода. Всичко около нея сякаш се случваше на забавен кадър, звуковете и шумовете като че ли идваха от много далеч. Хората плачеха, а Пакстън едва ги виждаше през замъглените си от сълзи очи. Стоеше, останала без дъх, имаше чувството, че някой е изкарал всичкия ѝ въздух и тя никога повече няма да успее да диша нормално. Болката и скръбта, които раздираха душата ѝ, бяха непоносими. По някакъв странен и необясним начин ѝ се струваше, че губи баща си за втори път. Той беше на петдесет и седем години, когато умря, а Джон Кенеди — само на четиридесет и шест. И двамата бяха покосени в разцвета на силите си, изпълнени с планове, идеализъм и плам, и двамата имаха семейства, и двамата имаха деца, които дълбоко обичаха. Джон Кенеди щеше да бъде оплакан от целия свят. За Карлтън Андрюз скърбяха само онези, които го познаваха. Само че за Пакстън това нямаше значение в този момент. Тя знаеше какво изпитват децата му, разбираше непоносимата им скръб, чувството за ужасна, невъзвратима загуба, мъката, озлоблението. Случилото се бе толкова ужасно, толкова грешно! Как е възможно човек да направи подобно нещо!

Заслепена от сълзи, Пакстън вървеше по коридорите на училището, без да разговаря с никого. Измина разстоянието до дома си в Хабершам на бегом, затръшна входната врата след себе си и влезе вкъщи с обляно от сълзи лице, с развята гъста, руса коса. Приличаше на баща си, или поне на момчето, което е бил преди много години. Имаше лъскавата му, руса коса и големите зелени очи, които постоянно търсеха някакви отговори. С неузнаваемо преbledняло лице, Пакстън остави чантата и учебниците си и забърза към кухнята, за да намери Куини.

Куини си тананикаше тихичко и се суетеше из кухнята, която обичаше. Медните, подредени по рафтовете съдове грееха, излъскани до блясък, навсякъде се носеше приятният аромат на печено. Тя се обърна и с изненада се вгледа в Пакстън, която я гледаше с обезумял поглед, а красивото ѝ младо лице бе уплашено и окъпано от сълзи. В този миг Пакстън бе символ на цяла една нация.

— Какво се е случило, дете? — уплашено попита Куини и затътри огромното си тяло към момичето, което бе отгледала и което обичаше като никой друг.

— Аз... — В първия момент Пакси не знаеше какво да каже. Не можеше да намери думите, не знаеше как да ѝ го каже. — Не си ли гледала телевизия днес?

Куини не пропускаше нито една сапунена опера, но сега само поклати глава и се вгледа в Пакстън.

— Не, майка ти занесе кухненския телевизор на поправка вчера. Счупен е. А аз никога не пускам големия телевизор във всекидневната. — Изглеждаше обидена от въпроса. — Защо? — Чудеше се дали не се бе случило нещо ужасно в Савана... Може би на Джордж... или госпожа Андрюз... а може би нейните собствени деца са пострадали... може би на някоя от тези ужасни демонстрации за граждански права... *може би...*

Но тя се оказа напълно неподготвена за онова, което ѝ съобщи Пакстън.

— Президентът Кенеди беше застрелян.

— О, боже... — Куини отпусна огромното си туловище на най-близкия стол, а на лицето ѝ се изписа истински ужас. После очите ѝ отскочиха към Пакстън и в тях се четеше неизреченият ѝ въпрос.

— Той е мъртъв.

Пакстън отново се разплака, а после коленичи до Куини и я обгърна с ръце. *Сякаш* отново бе изгубила баща си. Душата ѝ се разкъсваше от ужасното чувство на загуба и отчаяние, от силна скръб и усещането, че е била предадена. А Куини я притисна към себе си и двете продължиха да плачат за мъжа, когото изобщо не познаваха и който бе загинал толкова млад. И за какво? Защо? Защо бяха направили това? Колко трябва да е ядосан човек, за да извърши подобно нещо? Каква цел преследваха? И защо точно *него*? Та той имаше две малки деца и млада жена! Защо изобщо трябва да убиват когото и да било? И защо трябваше да убият един толкова жизнен и енергичен човек, изпълнен с планове и надежди за цялата нация?

Пакси скърбеше за него, сгушила се в ръцете на Куини, а възрастната чернокожа жена я притискаше към себе си и я люлееше като малко дете и плачеше за един мъж, който не познаваше, но за когото *вярваше*, че е бил добър човек.

— Боже, детенце... не мога да повярвам. Кой би направил подобно нещо! Знаят ли кой го е извършил?

— Мисля, че не знаят...

Но когато отидоха във всекидневната и пуснаха телевизора, вече имаше нови разкрития. Съобщено бе, че някой си Лий Харви Осуалд е застрелял един полицаи в Далас, който се опитал да му зададе някакви въпроси. Оказало се, че той се намирал в близост до Книгохранилището, откъдето бяха дошли фаталните изстрели в тринадесет и тридесет часа. Властите смятаха, че той е убиецът на президента Кенеди. Осуалд бе задържан, полицаят и президентът, както и един таен агент бяха мъртви, губернаторът на Тексас Джон Конъли бе сериозно ранен, но без опасност за живота му, а тялото на президента, придружено от съпругата му, пътуваше за Вашингтон със самолет на Военновъздушните сили. Новият президент Джонсън и съпругата му също бяха на борда на самолета, а слуховете, че и той е бил леко ранен по време на атентата, се оказаха лъжливи.

Цялата нация бе изпаднала в шок, а Пакстън и Куини седяха като онемели, все още неспособни да повярват в онова, което чуваха и виждаха. Не бяха мръднали от местата си, гледаха мълчаливо и сълзите се стичаха по лицата им, когато, няколко минути по-късно, майката на Пакстън влезе в стаята. Тя ходеше на фризьор всеки петък следобед и тъкмо се връщаше от седмичното си посещение. Беше чула

съобщението в салона и с мрачно изражение мълчаливо се присъедини към тях. Няколко от другите клиентки се бяха прибрали у дома с мокри коси, а повечето от фризьорките не намериха сили да довършат започнатата работа. Всички се обляха в сълзи, когато чуха съобщението.

Беатрис Андрюз тъкмо бе намокрила косата си. Но тя остана, докато изпипаха прическата ѝ докрай и дори убеди едно от момичетата да се погрижи за маникюра ѝ. Не искаше да отлага това за друг ден. Трябваше да свърши толкова много неща в този уикенд преди Деня на благодарността. А и клубът ѝ по бридж даваше официална вечеря. И през ум не ѝ мина, че вечерята няма да се състои, че всяко възможно забавление ще бъде отменено, че хората ще седят като залепени за телевизорите си, а цялата нация ще потъне в траур. Не си бе помислила нищо подобно и се бе прибрала у дома потисната, но не и сломена и изпаднала в истерия. Мислеше си, че някои от жените, които бе наблюдавала в салона, *попрекалиха*. Тя познаваше истинската скръб и мъка, в края на краищата и тя бе загубила съпруга си, но бе убедена, че е невъзможно човек да изпитва същите чувства за един държавен глава. Повечето хора обаче наистина скърбяха за него като за човек, когото бяха познавали и обичали. Той бе успял да вдъхне нови надежди на всички, с младежки жар бе обещал да разреши отколешни проблеми, запленил ги бе с магията на света, който им обещавахе — свят, който те не познаваха и за който можеха само да мечтаят. А красивата му съпруга приличаше на истинска принцеса от приказките.

Беатрис Андрюз застана мрачно до дъщеря си и до жената, която я бе отгледала вместо нея, а после седна и се загледа в Линдън Джонсън, който полагаше клетва в самолета, без да покани Куини да седне до нея. Камерите показаха съдия Сара Хюз, която извършваше процедурата по заклеването на Линдън Джонсън. Жаклин Кенеди стоеше до него и всички изведнъж осъзнаха, че тя все още бе облечена в розовия си костюм — костюмът, с който бе облечена по време на убийството, и който все още бе изцапан с кръвта му. С опустошено от скръб лице тя наблюдаваше как Линдън Джонсън става президент.

Пакстън бавно се отпусна на един стол до майка си. Сълзите се стичаха по бузите ѝ, тя се взираше с невярващи очи в екрана, неспособна да проумее случилото се.

— Как е възможно някой да извърши подобно нещо? — ридаше тя.

Куини само поклати глава и продължавайки да плаче, се върна в кухнята.

— Не зная, Пакстън. Говори се за някаква конспирация. Но аз смятам, че все още никой не знае защо се случи това. Изпитвам дълбоко състрадание към госпожа Кенеди и децата. За тях това е ужасен удар.

При тези думи Пакстън отново си спомни за баща си. Макар да не беше убит, той бе загинал неочаквано и отсъствието му все още й причиняваше болка. И може би винаги щеше да е така. Сигурна бе, че и децата на президента винаги ще чувстват отсъствието на баща си. Защо трябваше да се случи това?

— Живеем във време на ужасни безредици — продължи майка й. — Всички тези расови размирици... промените, които той се опитваше да въведе... може би това е цената, която трябваше да плати за всичко. — Беатрис Андрюз сковано изключи телевизора и Пакстън я погледна втренчено, като се питаше дали някога щеше да я разбере.

— Мислиш, че всичко е заради гражданските права? Мислиш, че бе убит заради тях? — Гласът на Пакстън внезапно прозвуча сърдито. Защо майка й разсъждаваше по този начин? Защо искаше всичко да си остане постарому? Като през Средновековието? Защо семейството й трябваше да живее на Юг и защо се бе родила точно в Савана?

— Не казвам това, Пакстън. Казвам само, че е *възможно*. Не можеш да разбунеш една цяла страна, да промениш традициите, с които хората са живели щастливо стотици години, и да не си платиш за това. И може би това бе цената, която трябваше да се плати. Твърде ужасна цена, разбира се.

Пакстън я изгледа с недоумение. Но този спор не беше нов и за двете.

— Майко, как можеш да кажеш, че хората са *щастливи* от сегрегацията? Как *можеш* да кажеш това? Да не би да смяташ, че и робите са били *щастливи*?

— *Някои* от тях, да. Някои от тях са живеели много по-добре, отколкото сега, защото са принадлежали на хора с чувство за отговорност.

— О, боже! — Но Беатрис вярваше в онова, което говореше. И Пакстън го знаеше. — Виж какво става с чернокожите днес. Не знаят да четат, не могат да пишат, работят като кучета. Постоянно ги обиждат, отделят ги от нас, изолират ги. Те не притежават нито една от привилегиите, които имаме ти и аз, мамо.

Рядко наричаше майка си по този начин — само когато беше отчаяна или развълнувана. Или пък много разстроена, както в случая, но Беатрис Андрюз сякаш не забеляза обръщението.

— А може би те не са в състояние да се справят с тези привилегии, Пакстън. Не зная. Казвам само, че човек не може да промени света за една нощ, без да се стигне до някакви ужасни последици. И точно това стана днес.

Пакстън не каза нищо повече. Прибра се в стаята си, легна на леглото си и плака до вечерта. Брат ѝ пристигна за обичайната семейна вечеря в петък вечер и тя излезе от стаята с пребледняло лице и подути от плач очи.

Брат ѝ вечеряше у тях всеки вторник и петък. Нарушаваше традицията само в случаите, в които бе зает служебно, или пък когато имаше много важен светски ангажимент. А това се случваше твърде рядко. И подобно на майка си, той изказваше мнения, диаметрално противоположни на тези на много по-малката му сестричка. Той просто се усмихваше, когато тя споделяше възгледите си, омаловажаваше казаното от нея, убеждавайки я, че когато порасне, ще промени мнението си по много въпроси. Поради тази причина тя рядко споделяше мислите си, живееше в относителна изолация и се държеше на почтително разстояние от тях. Нямахме какво да им каже, а всеки неин опит да обсъжда с тях философски или политически проблеми просто я влудяваше.

Пакстън споделяше възгледите си с приятели в училище, или с по-либерално настроените си учители, или пък ги изразяваше в есетата, които пишеше. Разговаряше и с Куини, когато смяташе, че би могла да я разбере, защото възрастната жена притежаваше мъдрост, която напълно компенсираше недостатъчното ѝ образование. Тя разбираше света около себе си и Пакстън обичаше да разговаря с нея. Беше обсъдила с нея дори и колежите, в които бе кандидатствала, разказала ѝ бе какво мисли за всеки от тях. Споделила бе непреклонното си решение да напусне Юга и Куини я бе разбрала.

Старата жена се бе натъжила при мисълта, че Пакстън ще замине надалеч, но знаеше, че това ще ѝ се отрази добре. Твърде много приличаше на баща си, за да остане у дома.

— Мисля, че става дума за кубинска конспирация — заяви Джордж по време на вечеря. — Мисля, че ще установят, че нещата са много по-дълбоки и сериозни, отколкото изглеждат на повърхността.

Пакстън го погледна и се зачуди дали в думите му няма известна доза истина. Той беше интелигентен, макар и не толкова вълнуващ и интересен мъж! Беше изцяло погълнат от медицината и не проявяваше интерес към нищо друго. Възгледите му бяха изключително назадничави и консервативни, проявяваше вълнение само ако прочетеше за някакво ново, прогресивно изследване в областта, която го интересуваше — началото на диабет при възрастни хора — проблем, който според Пакстън не бе особено вълнуващ. Беше тридесет и една годишен и предишната година почти се бе сгодил, но всичко пропадна в последния момент. Пакстън остана с впечатлението, че майка ѝ, кой знае защо, изпита истинско облекчение, макар момичето да произхождаше от семейство, което майка им познаваше. Беатрис обаче често повтаряше, че Джордж е твърде млад за женитба. Трябвало първо да си извоюва име на специалист и едва след това да се обвърже със съпруга и деца.

А и Пакстън никога не бе харесвала момичетата, с които той се срещаше. Всичките бяха хубавици, но твърде глупави и повърхностни. Те сякаш нямаха капка ум и с тях просто не можеше да се разговаря за сериозни неща. Последното момиче, което той доведе на един прием, който майка им бе организирала, бе на двадесет и две години и през цялата вечер се смееше безпричинно. Обясни, че не е посещавала колеж, защото имала ужасни оценки в училище, но обича да работи в Младежката лига. Спомена, че ще участва в модното ревю в края на седмицата и че с огромно нетърпение очаква този ден и продължи все в същия дух, а в края на вечерта Пакстън вече бе готова да я удуши. Момичето бе толкова глупаво и досадно, че тя просто не можеше да си представи как я понася брат ѝ. Когато си тръгнаха, тя изглеждаше прекалено свенлива и покорна и продължи да се хили дори и след като се качиха в колата на брат ѝ, за да отидат да пийнат някъде. А Пакстън отдавна вече се бе примирила с мисълта, че вероятно няма да хареса бъдещата съпруга на Джордж. Тя сигурно щеше да бъде красива,

глуповата, невзискателна, немислеща, изключително предсказуема и безинтересна. Истинска южнячка. Пакстън също бе южнячка, но в нейния случай ставаше дума само за географско местоположение, а не за начин на живот. Все още имаше твърде много момичета, които искаха да се представят за южняшки красавици, опитвайки се по този начин да оправдаят неинформираността или пък глупостта си. Пакстън мразеше тези празноглавки, но брат ѝ очевидно ги харесваше.

Пакстън не можа да заспи през цялата нощ. Постоянно ставаше и пускаше телевизора и най-накрая, към три часа сутринта, просто се настани пред него и се загледа в предаването. В четири и тридесет и четири минути видя как внесоха ковчега в Белия дом, видя и госпожа Кенеди, която вървеше край него.

През следващите три дни Пакстън почти не се отделяше от телевизора. В събота видя членовете на семейството и висши служители на правителството, които се поклониха пред човека, когото бяха обичали. А в неделя ковчегът, поставен върху теглена от коне платформа, бе закаран в Капитолия^[5]. Видя Жаклин Кенеди и дъщеря ѝ Керълайн да коленичат край ковчега, с посърнали от мъка лица, а малкото момченце пхна ръчичка под националния флаг, с който бе обвит ковчегът.

А после Пакстън видя Лий Осуалд, който бе застрелян от Джек Ръби по време на преместването му в друг затвор. Тя гледаше с изумление, мислеше си, че това е грешка, някаква неразбория и объркване. Струваше ѝ се невъзможно, че още един човек бе убит в този безкраен ужас.

В понеделник Пакстън изгледа погребението. Цялата се тресеше от ридания, докато слушаше траурната музика и непрекъснатия звук на барабаните. А когато видя коня, останал без ездач, тя, кой знае защо, отново си спомни за баща си. Мъката, обхванала хората, ѝ се струваше безкрайна, болката — вечна, скръбта — бездънна, а в понеделник вечерта дори и майка ѝ изглеждаше разстроена и двете с Пакстън почти не разговаряха по време на вечерята. А когато малко по-късно Пакстън влезе в кухнята, за да поговори с Куини, възрастната жена тъкмо бършеше сълзите си. Пакстън се настани в един стол, разсеяно се загледа в жената, която почистваше, а после ѝ помогна да избършат съдовете. Майка ѝ се бе качила на горния етаж, за да се обади на някаква приятелка. Както винаги, двете сякаш нямаше какво да си

кажат, не можеха да си предложат една на друга утеха и подкрепа. Бяха твърде далеч една от друга. И винаги е било така.

— Не зная защо... но се чувствам по същия начин, по който се чувствах, когато умря татко... сякаш постоянно очаквам да се случи нещо по-различно. Надявам се, че той ще си дойде у дома и ще ни каже, че това не е истина, че всичко е някаква лоша шега... или че Уолтър Кронкайт ще се появи в новините и ще ни каже, че това е било просто опит да проверят нацията, че президентът прекарва уикенда си в Палм Бийч с Джаки и децата, че те съжالياват, че са ни разстроили... Само че нищо подобно не се случва. Всичко продължава постарому... и е толкова истинско... Много странно чувство.

Куини мъдро кимна с посивялата си глава. Както винаги, чудесно разбираше чувствата на Пакстън.

— Зная, детенце. Винаги е така, когато умре близък човек. Хората все се надяват, че някой ще дойде да им каже, че това просто не се е случило. И аз изпитвах същото, когато умряха децата ми. Трябва да мине много време, за да превъзмогнем това чувство.

Беше им трудно да мислят за приближаващия Ден на благодарността. Невъзможно им бе да изпитват благодарност към този объркан, сърдит свят, който отнемаше хората от близките им много преди да е дошъл часът им. Не можеха да мислят за празника в момент като този. А щом Пакстън бе толкова потисната, какво остава за семейство Кенеди!

Жаклин Кенеди и децата ѝ преживяваха вероятно най-ужасния си кошмар. Тя бе организирала погребението безупречно. Беше се погрижила за всичко, дори и за поканите за литургията, отпечатани върху специална хартия от Белия дом. Собственоръчно бе написала върху тях думите: *Мили Боже, моля те погрижи се за покорния ти слуга Джон Фитцджералд Кенеди*, бе напечатала и цитати от речта му, произнесена при встъпването му в длъжност. Това беше краят на една ера... краят на един момент във времето... време, което почти бе настъпило... ефимерно, неуловимо, безвъзвратно отлетяло. Факлата наистина бе предадена на друго поколение, което я държеше високо, но не бе съвсем сигурно накъде да я понесе.

И тази вечер, след като Куини загаси лампата в кухнята и целуна Пакстън за лека нощ, двете останаха за миг в тъмнината — старата и младата, черната и бялата, и усетиха върху плещите си тъгата от

огромната загуба. После Куини слезе в стаята си, а Пакстън се прибра в нейната, за да мисли за онова, което бяха загубили, и за другото, което им предстоеше. Имаше чувството, че дължи нещо на мъртвия президент... Така, както дължеше нещо на баща си... и на себе си. Трябваше да направи нещо *заради тях*... да постигне нещо значимо в живота си... нещо важно. *Но какво?* Това беше въпросът.

Лежеше в леглото си и си мислеше и за двамата, за онова, което символизираха, за онова, в което вярваха. Двама мъже, единият от които беше обичала толкова много. Единият познаваше добре, за добротата на другия можеше само да предполага. И внезапно осъзна, че всичко, което иска в момента, е да започне живота си... *да започне отначало*... и да продължи напред... В този момент мислеше единствено за мечтата си да се запише в *Харвард*, точно като тях двамата.

Пакстън затвори очи и мълчаливо обеща, че ще постигне *нещо важно* в живота си, ще се превърне в личност, с която и двамата да се гордеят. Това щеше да бъде нейният дар за тях, това, според нея, бе тяхното наследство за нея. И Пакстън знаеше, че ще изпълни обещанието си. Сега трябваше само да дочака пролетта... и да се моли да я приемат в „Редклиф“.

[1] Младежка лига — местен филиал на Асоциацията на Младежките лиги в САЩ, в която работят млади жени, ангажирани в доброволна благотворителна дейност. — Б.пр. ↑

[2] Организация на жени, дъщери и внучки на участници в Гражданската война в САЩ. — Б.пр. ↑

[3] Девически колеж в Харвард. — Б.пр. ↑

[4] Става дума за равенството между бели и чернокожи. — Б.пр.

↑

[5] Зданието на Конгреса на САЩ. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ВТОРА

Последните пликкове пристигнаха през втората седмица на април. От „Суийт Брайър“ я уведомиха, че е приета още през март. А през първите няколко дни на април разбра, че е приета и във „Васар“, „Уесли“ и „Смит“. Пакстън обаче не проявяваше интерес към нито един от тези колежи. Тя прилежно подреди пликите върху бюрото си и продължи да чака писмото, което единствено имаше значение за нея. От „Редклиф“. А двете училища в Калифорния бяха просто резерва. Тя се молеше да я приемат в „Харвард“ и в действителност, възможностите да я изхвърлят изглеждаха малко вероятни. Баща ѝ бе посещавал „Харвард“, в края на краищата! А и тя имаше високи оценки. Не беше пълна отличничка, но успехът ѝ бе повече от добър. Единственото нещо, което я притесняваше, бе, че не се извява в никакъв спорт и че никога не е проявявала особен интерес към никакви странични занимания. Обичаше да пише стихове и кратки разкази, с удоволствие посещаваше часовете по фотография, като дете бе играла балет, а през първата си година в гимназията участваше в драмсъстава, но после се отказа, защото сметна, че тези странични ангажименти пречат на учението ѝ. А тя бе чувала неведнъж, че в „Харвард“ предпочитат кандидатите, които могат да правят всичко и имат разнообразни извънучилищни интереси.

И въпреки това, Пакстън бе почти сигурна, че ще я приемат.

Майка ѝ бе изключително доволна, че писмото от „Суийт Брайър“ пристигна толкова рано. Що се отнасяше до нея, Пакстън вече бе приета в единственото училище, което имаше значение. Щеше да бъде доволна, ако можеше да се похвали, че Пакси е била приета и в другите колежи от „Айви Лигата“^[1], но и тя като Пакстън не бе особено очарована от тях. А за училищата в Калифорния не можеше да става и дума. За Беатрис Андрюз те сякаш бяха на друга планета. Тя настойчиво посъветва Пакстън да направи *най-разумния* избор и да се запише в „Суийт Брайър“ без дори да изчака другите отговори.

— Не мога да го направя, майко — тихо рече Пакстън и прикова големите си зелени очи върху лицето на жената, която винаги бе

възприемала като непозната. — Преди много време дадох обет пред себе си. — Но ставаше дума за нещо далеч по-важно. Бе убедена, че трябва да замине на Север. Чувстваше, че го дължи на баща си.

— Никога няма да бъдеш щастлива в Бостън, Пакстън. Времето там е ужасно. А и колежът е огромен. Ще се чувстваш много по-добре близо до дома, в позната обстановка. А и винаги можеш да продължиш в „Харвард“ след като завършиш колежа.

— Защо просто не изчакаме да видим дали ще ме приемат. Така ще е много по-разумно.

Но това, което бе разумно за нея, за майка ѝ бе напълно безсмислено. Дразнеше я упоритостта на Пакстън, твърдоглавото ѝ желание да се запише в училище на Север, при положение че има възможност да се запише в „Суийт Брайър“ и да си остане близо до дома. Един съботен следобед се появи и Джордж, който също държеше да ѝ натрапи възгледите си, а Пакстън само се усмихна на себе си, докато го слушаше. Разговорите с Джордж по нищо не се различаваха от разговорите с майка ѝ. Те и двамата вярваха, че тя трябва да остане близо до тях и единодушно смятаха, че е глупаво от нейна страна да се опитва да разпери крила твърде широко и да разшири хоризонта си.

— Ами татко, Джордж? Той се справяше чудесно, въпреки че се беше осмелил да замине на Север и да ходи на училище заедно с янките.

Съзнателно го дразнеше и се забавляваше с това. Но не и той. Джордж притежаваше много добродетели, но не бе благословен с чувството за хумор на баща им.

— Не е същото, Пакс. Както знаеш, и аз не съм толкова болезнено привързан към Юга. Но съм убеден, че за една жена „Суийт Брайър“ е по-сполучлив избор. Майка е права. Няма причина да искаш да отидеш чак в Бостън.

— Ако всички разсъждаваха като теб, Америка може би още нямаше да е открита, Джордж. Представи си, че кралица Изабела бе казала на Колумб, че няма причина да пътува чак до Новия свят... — Тя му се присмиваше, а това изобщо не му изглеждаше забавно.

— Майка е права. Ти си още дете и е нелепо да правиш това, само за да защитиш някакво твое убеждение. Ти не си мъж и не виждам защо трябва да учиш в „Харвард“. Няма да градиш кариера в областта на медицината, или правото и е напълно безсмислено да

заминаваш където и да било. Би трябвало да си останеш близо до дома. Ами ако мама се разболеет? Тя вече не е толкова млада и има нужда от нас около себе си.

Пробваше всички възможни начини, за да я убеди да остане. Позволи си даже да се опита да я накара да се чувства виновна, но така само ядоса сестра си. Пакстън изобщо не можеше да проумее защо толкова държаха да подрежат крилете ѝ. Те сякаш бяха убедени, че тя им принадлежи напълно.

— Тя е на петдесет и осем, а не на деветдесет и три години, Джордж! А и аз не възнамерявам да остана тук до края на живота си и да чакам деня, в който ще трябва да се погрижа за нея. И откъде, по дяволите, знаеш каква кариера смятам да градя? Как можеш да си сигурен, че не възнамерявам да стана неврохирург? Това достатъчно основание ли е да замина на Север или независимо от всичко, трябва да остана тук и да пека курабии, само защото съм жена?

— Никой не ти предлага подобно нещо. — Изглеждаше наскърбен от грубостта ѝ.

— Зная. — Тя се опита да възвърне самообладанието си. — „Суийт Брайър“ е чудесно училище. Но аз през целия си живот съм мечтала за „Редклиф“.

— Ами ако не те приемат? — Той я изгледа изпитателно.

— Ще ме приемат. Трябва да ме приемат. — Бе дала обет пред паметта на баща си. Беше му го обещала още докато беше жив. Беше се заклела, че ще следва примера му и ще направи така, че той да се гордее с нея.

— И ако все пак не те приемат? — продължи да настоява брат ѝ. — Тогава ще се съгласиш ли да останеш тук, на Юг?

— Може би... не зная... — Трите училища от „Айви лигата“ не я привличаха особено, а дори не бе обмислила сериозно възможността да се запише в „Станфорд“ или „Бъркли“. Не можеше да си представи дори, че би могла да отиде там. Та тя не познаваше никого в Калифорния! — Ще видя.

— Струва ми се, че трябва да го обмислиш сериозно, Пакстън. А още по-сериозно трябва да си помислиш за това, че упоритостта ти ужасно разстройва мама.

Защо трябваше да ѝ причинява това? Не беше честно. Защо искаха да жертва живота си заради тях? Какво искаха от нея? Защо

толкова държаха тя да остане в Савана? Животът тук беше напълно безсмислен. Трябваше да остане в града, за да ходи по обяди и събрания на Дъщерите на гражданската война заедно с майка си, да се присъедини към клуба за бридж, за да не бъде *опозорена* Беатрис, която тогава ще има пълното право да каже, че Пакстън е останала при корените си. Но тя не искаше този калъп. Стремеше се към нещо повече. Искаше да се запише в класа по журналистика, в „Редклиф“.

Често бе споделяла мечтите си с Куини и Куини бе единствената, която я окуражаваше и която я обичаше достатъчно, за да я освободи доброволно от затвора ѝ. Тя разбираше от какво се нуждае Пакстън. Искаше да я види освободена от майка ѝ и брат ѝ, които *очакваха* от нея твърде много, макар че винаги ѝ бяха *давали* толкова малко. Тя имаше *право* на много повече в този живот. Беше толкова умна и пълна с нови идеи и заслужаваше по-добър живот от този, който я очакваше в Савана. А ако след колежа пожелаеше да се върне у дома, Куини щеше да я посрещне с разтворени обятия. Но тя в никой случай нямаше да започне да я умолява да остане, или да ѝ мърмори постоянно като останалите.

Писмото пристигна във вторник следобед. Пакстън се прибра от училище и го намери в пощенската кутия, заедно с отговора от „Станфорд“. Тя сякаш спря да диша за миг в момента, в който ги видя. Беше топъл пролетен следобед и тя се бе прибрала у дома, разхождайки се бавно под слънцето, замислена за момчето, което същия ден я бе поканило на пролетния бал. Той беше мургав, висок и красив и тя му се възхищаваше през цялата изминала година, но той излизаше с други. А сега изведнъж бе узнала, че той отново е свободен и главата ѝ се изпълни с мечти и копнежи. Тъкмо смяташе да разкаже за него на Куини, когато намери писмото, което очакваше от толкова време. Цялото ѝ бъдеще зависеше от този лист бяла хартия, сгънат и запечатан в плик от „Харвард“. „Скъпа госпожице Андрюз, с удоволствие Ви съобщаваме, че сте приета в... Скъпа госпожице Андрюз, със съжаление Ви информираме, че...“ Кой ли от двата отговора ще бъде?

Извади пликовете с разтреперани ръце, опитвайки се да реши кой да отвори първо. Седна на стъпалата пред солидната тухлена къща и реши да отвори първо писмото от „Редклиф“, защото в действителност то бе единственото, което имаше значение за нея и тя

просто не можеше повече да понесе неизвестността. Преметна дългата си руса коса през рамо, затвори очи, облегна се на перилата от изящно ковано желязо, като се молеше за бащината си благословия... *моля те... моля те... О, моля те, нека ме приемат...* Отвори очи и възможно най-бързо разкъса плика.

Първият ред обаче бе съвършено различен от онова, което бе очаквала. Той не даваше отговор на въпроса ѝ, а с твърде много думи обясняваше колко престижно учебно заведение е Харвард и колко надежден и способен кандидат била самата тя. Едва във втория параграф Пакстън намери онова, което търсеше и сърцето ѝ сякаш спря, докато го четеше.

„Макар да притежавате всички качества, които ви превръщат в изключително подходящ кандидат за Редклиф, ние смятаме, че... в настоящия момент... може би някое друго учебно заведение... ние съжаляваме... сигурни сме, че ще се справите добре в колежа, който си изберете... желаем ви успех...“

Очите ѝ се напълниха със сълзи, буквите затанцуваха пред погледа ѝ, сърцето ѝ се сви от мъка. Не бе успяла да изпълни обета пред баща си. Бяха я *отхвърлили*. Всичките ѝ мечти и надежди се разбиха само в един-единствен миг. В „Редклиф“ не я искаха. И какво щеше да прави сега? Къде щеше да отиде? Наистина ли щеше да ѝ се наложи да остане на Юг, да се примири с ограниченото мислене, с познатите до втръсване теми, с близостта на майка си и брат си? Това ли ѝ оставаше? До тук ли се стигна най-накрая? А може би трябваше да отиде във „Васар“. „Смит“! „Уесли“! Кой знае защо тези колежи ѝ се струваха твърде скучни.

Тя колебливо отвори и втория плик. Чувстваше се нервна и несигурна. Може би беше време да помисли сериозно за „Станфорд“! Но не за дълго.

Този път отговорът беше още в първия параграф и почти напълно съвпаднаше с този на „Редклиф“. Желаета ѝ успех, но смятаха, че е по-подходяща за друго учебно заведение. Което я изправяше

пред... нищо. Положителните отговори, които вече бе получила, и все още неизвестния отговор от „Бъркли“.

Потисната и разстроена, тя се изправи, изкачи стълбите и влезе в къщата. Ужасяваше се от предстоящия разговор с майка си.

Най-напред каза на Куини, разбира се, а старата жена първо се натъжи заради нея, а после се опита да разсъждава философски.

— Щом не са те приели, значи така е било писано. Ще дойде ден, в който ще го осъзнаеш.

Но междуременно перспективите, които се разкриваха пред нея, бяха твърде потискащи. Пакстън не искаше да остане на Юг, не искаше да учи в девическо училище и не можеше дори да си представи, че би могла да се запише в „Бъркли“. И какво сега? Но Куини разсъждаваше много по-трезво от Пакстън.

— Ами Калифорния? Наистина е много далеч, но може и да ти хареса. — Една от дъщерите ѝ се бе преместила в Оукланд преди няколко години и макар че Куини никога не бе ходила там, чувала бе неведнъж, че Сан Франциско е много красив град. — Чувам, че там е хубаво. И няма да ти е студено, както на Север. — Усмихна се ласкаво на детето, което обичаше и утешаваше още от първия ден на раждането му. Беше ѝ мъчно за нея като виждаше горчивото ѝ разочарование. — Майка ти ще ме убие, ако можеше да чуе какво ти говоря, но аз смятам, че трябва да помислиш сериозно за Калифорния.

Пакстън се захили. Майка ѝ щеше да ги убие и двете, ако чуеше само половината от разговорите им.

— Изглежда ми толкова далечна... толкова... не зная... толкова непозната...

— Калифорния? — Куини се засмя. — Не ставай глупава! Само на няколко часа със самолет! Или поне така ми казва моята Роузи. Така че помисли за това. И се помоли тази вечер. Може би училището в „Бъркли“ ще бъде разрешението на проблемите ти.

Но по-късно, на вечеря, майка ѝ и Джордж продължиха да настояват, че разрешението на проблема се намираще много по-близо до дома, и що се отнася до тях, отговорът от „Редклиф“ решаваше въпроса. Дори не бяха разочаровани, а тъкмо напротив — изпитваха облекчение. И точно като Куини казаха, че така ѝ е било писано. Но за разлика от възрастната чернокожа жена, която се тревожеше за нея, те изглеждаха едва ли не доволни, че писмото слагаше край на мечтите ѝ.

А през цялото време Пакстън не можеше да се отърве от усещането, че по някакъв начин бе разочаровала баща си, бе го *предала*, защото бе отхвърлена от неговата Алма Матер.

Искаше да сподели това с някого, да признае колко ужасно се чувства, но за пръв път в живота си смяташе, че Куини няма да я разбере, а повече от очевидно бе, че майка ѝ и брат ѝ също не разбираха. А приятелите ѝ бяха изцяло потопени в собствените си радости и проблеми. Всички бяха напълно погълнати от писмата, които получаваха от колежите, в които бяха кандидатствали, всички живееха в притесненията на това дали ще бъдат приети или отхвърлени.

Момчето, което я бе поканило на пролетния бал, дойде да я вземе от къщи и тя се опита да сподели чувствата си с него, но той говореше единствено за шансовете си да бъде приет в „Чапъл хил“ и сякаш изобщо не я чуваше. Изглежда, че моментът бе подходящ само за радостно ликуване, или за мъчителни разочарования насаме. А вечерта, когато си легна, Пакстън се замисли върху онова, което ѝ бе казала Куини. Чудеше се дали идеята е абсолютно налудничавата, или заслужаваше да бъде сериозно обсъдена. А и, което бе по-важно, тя все още не знаеше *дали* ще я приемат в „Бъркли“.

Но до края на седмицата, майка ѝ и Джордж все пак успяха да се наложат и тя се съгласи да се запише в „Суийт Брайър“, като мълчаливо си обеща през следващата година да кандидатства отново в „Редклиф“ и да не се отказва, докато не я приемат, без значение какво ще ѝ коства да убеди близките си. Почувства се малко по-добре, след като стигна до това решение. Усещаше, че оставането ѝ толкова близо до дома щеше да е по-поносимо, след като знаеше, че няма да е завинаги.

А в понеделник пристигна отговорът от „Бъркли“. От колежа ѝ пишеха, че имат удоволствието да я информират, че е приета. И макар че не бе съвсем сигурна защо, Пакстън усети, че сърцето ѝ сякаш спря за миг и тя внезапно се почувства странно развълнувана. Веднага се втурна към кухнята, за да покаже на Куини писмото, което бе получила. Старата жена се усмихна щастливо и я погледна така, сякаш нито за миг не се бе съмнявала, че това бе единственото разрешение на проблема.

— Знаеш ли какво? Това е *твоят* отговор.

— Защо си толкова убедена в това?

Какво да прави? Как можеше да е сигурна? Но останалите възможности изобщо не я привличаха.

— Как се чувстваш, като мислиш за „Бъркли“?

— Добре. Всъщност... чувствам се някак си възбудена и уплашена... но *щастлива*.

— А другите училища? Как се чувстваш, като мислиш за тях?

— Потисната... отегчена... чувствам се *ужасно*.

— В такъв случай те не са най-доброто разрешение. Бих казала, че в „Бъркли“ ще бъдеш по-щастлива. Но ти помисли сериозно, скъпа. Помоли се. Вслушай се в Бог, вслушай се в стомаха си. Винаги се вслушвай в *стомаха си*... в онова, което чувстваш. *И ще разбереш правилния отговор*. С всички е така. Усещаме нещата ей тук. — Тя сериозно посочи огромния си стомах. — Ако се чувстваш добре, значи постъпваш правилно, но ако ти се гади, ако се чувстваш зле, това означава, че си допуснала *голяма* грешка, или пък че скоро ще я направиш.

Пакстън се разсмя на тази простичка мъдрост, но знаеше, че, както обикновено, Куини и този път е права. Тя винаги бе права. Старата жена знаеше всички отговори. Беше много по-умна от майката на Пакстън, от Джордж, от самата Пакстън дори.

— Най-налудничавото нещо е, че смятам, че си права, Куини.

Седеше на един стол в кухнята, хрупаше морков и замислено се взираше пред себе си. Беше млада и красива, а лицето ѝ излъчваше странно спокойствие. Беше човек, който е наясно със себе си, и то не от вчера. Мълчалива, силна, цялостна личност, а това бе необичайно за момиче на нейната възраст. Но след смъртта на баща си, преди почти седем години тя бе прекарала много часове в задълбочени размишления.

— И какво ще им кажа?

— *Истината*. Но само след като се убедиш коя е *твоята* истина. И не прави нищо само защото аз съм ти го казала. Ти си твърде умна, за да постъпваш така, както ти се нарежда, момиче. Направи онова, което *ти* искаш, онова, което смяташ за правилно. Но първо помисли. И сама да намериш верния отговор.

Куини отново посочи стомаха си, а Пакси се разсмя и се изправи. Беше висока, стройна и гъвкава, също като баща си, и притежаваше

изумителна елегантност и финес. Беше по-висока от повечето си приятелки, но това изобщо не я притесняваше. За голяма изненада на Куини, тя сякаш не проявяваше особен интерес към външния си вид. Беше много красива, но сякаш изобщо не го съзнаваше. Тя се интересуваше от други неща — от трепетите на сърцето, ума и душата. Твърде много приличаше на баща си, че да се тревожи за външния си вид и майка ѝ често се дразнеше от безразличието, което тя проявяваше.

Беатрис искаше дъщеря ѝ да участва в модните ревюта, организирани от Младежката лига, да се включва в представленията на Дъщерите на гражданската война, но Пакстън не проявяваше никакъв интерес към тези неща. Тя беше мълчалива и срамежлива, забавляваше се от шума и суетата, с които бяха съпроводени всички тези събития, но не се интересуваше от тях. Пакстън обичаше да разговаря за сериозни неща с учителите си в училище, за развитието на конфликта във Виетнам, за последиците от смъртта на Кенеди, за позицията на Джонсън по въпросите на гражданските права, за Мартин Лутър Кинг, за протестните маршове и седящите стачки. Тя проявяваше жив интерес към важните събития по света, обичаше да открива връзките и закономерностите помежду им. Обичаше да пише по тези въпроси, да ги обсъжда с приятели, да се чувства въввлечена в тях.

По-късно през същата седмица тя потърси един от любимите си учители и го попита какво мисли за „Бъркли“.

— Смятам, че това е едно от най-добрите училища в страната. Защо?

Той я погледна изпитателно и тя се поколеба, но само за миг.

— Опитвам се да реша дали трябва да се запиша там.

— Отговорът от „Редклиф“ не е този, който очакваше? — Той знаеше колко силно желаше тя да продължи обучението си там, колко бе разчитала, че ще я приемат, знаеше и защо така отчаяно се стремеше към този колеж и бе дълбоко съпричастен към разочарованието ѝ.

— Отхвърлиха ме. А също и от „Станфорд“. Приета съм във всички останали колежи.

Тя му изреди всички останали възможности и той, без колебание, я посъветва да се запише в „Бъркли“. Той самият беше от Север и дълбоко вярваше в необходимостта от разностранен опит. Убеден бе,

че децата от западните щати трябва да учат на Изток, а децата от Изтока трябва да заминат на запад за година-две. Децата пък, които живеят на Юг би трябвало да се отправят на Север, за да се сблъскат с нещо по-различно.

— На твое място изобщо не бих се колебал, Пакс. Възползвай се от тази възможност докато не е станало твърде късно и престани да мислиш за „Редклиф“. Винаги можеш да отидеш там след колежа. А сега го прати по дяволите и замини на Запад. — Той ѝ се усмихна. — Там ще ти хареса.

Пакстън го слушаше и усещаше как цялото ѝ тяло пламва от възбуждение. Може би Куини щеше да се окаже права, в края на краищата. Може би това беше отговорът на въпросите ѝ.

През следващите няколко дни не каза нищо на майка си, а в края на седмицата изпрати документите си. В петък вечер, по време на обичайната вечеря с Джордж, им каза какво е направила.

— Днес изпратих документите си — тихо обяви тя в очакване на бурята, която неминуемо щеше да се разрази.

— Добро момиче! — побърза да я похвали брат ѝ. В края на краищата, бе постъпила така, както те искаха. Май не беше чак толкова непокорна, както твърдеше майка им. — Гордееш ли се със себе си, Пакс? Имаш всички основания за това.

Тя се усмихна на щедрата похвала, защото знаеше какво ще последва.

— Всъщност, наистина съм горда със себе си. Много мислих напоследък и смятам, че взех правилното решение. Сигурна съм в това.

Майка ѝ я изгледа предпазливо. Боеше се да не каже нещо излишно.

— Радвам се, че нещата се подредиха по този начин, Пакстън — промълви тя, пестейки похвалите си.

— Аз също — отговори Пакстън.

— В „Суийт Брайър“ ще се запознаеш с много добри момичета. Училището е чудесно — щастливо заяви брат ѝ, а Пакстън мълчаливо ги изгледа.

— Да, така е — съгласи се тя. — Но аз няма да уча *там*. — За миг настана абсолютна тишина. Никой не бе очаквал това. — Заминавам в университета на Калифорния, в „Бъркли“.

В този момент и двамата бяха твърде изненадани, за да кажат нещо. Брат ѝ се облегна назад и хвърли салфетката си на масата.

— И кое те накара да извършиш тази глупост?

Куини с усмивка излезе от стаята, за да донесе още печено.

— Говорих с наставника си в училище, а и с още няколко учители. Те смятат, че училището е чудесно и много подходящо за мен.

— Но това е *чак* в Калифорния — отчаяно изрече майка ѝ. — Защо, за бога, искаш да отидеш там? Защо държиш да заминеш толкова далеч?

Но те знаеха защо, макар да не искаха да си го признаят. Пакстън желаше да се махне *от тях*. Беше много нещастна след смъртта на баща си, а те не бяха направили почти нищо, за да я накарат да се чувства по-добре. Майка ѝ и брат ѝ бяха прекалено заети със собствения си живот. От време на време я подтикваха да се присъедини към тях, без да се замислят дали това ѝ харесва. От нея се очакваше да се *вмести* в техния начин на живот, без значение дали той ѝ подхожда. За тях нейните предпочитания просто нямаха значение. И сега тя искаше да заживее собствен живот, искаше да следва собствената си *съдба*. А в този момент тя я отвеждаше към Калифорния.

— Това е нещо, което чувствам, че трябва да направя — тихо рече тя, а пронизателните ѝ зелени очи се взряха в очите на майка ѝ. Не възнамеряваше да спори с тях и бе абсолютно непреклонна в решението си да замине. А и баща ѝ, ѝ бе осигурил тази възможност. Оставил бе малка сума пари на нейно име, с която да плати обучението си, а това означаваше, че майка ѝ не можеше да я заплаши, че няма да плати таксата, ако Пакстън не се запишеше в изборения от нея колеж. Пакстън разполагаше с пълна свобода на избор и се бе възползвала от нея, предпочитайки „Бъркли“.

— Баща ти щеше да е много разочарован от теб — студено заяви майка ѝ. Но това бе непозволен удар и Пакстън бе силно наранена от грубостта ѝ.

— Опитах се да вляза в „Харвард“, майко — отвърна тя най-спокойно. — Но не успях. Мисля, че той може би ще разбере това. — Спомни си, че той ѝ бе разказвал за опитите си да постъпи в „Принстън“ и „Йейл“, които го бяха отхвърлили, и затова, че е трябвало да се *примири* с „Харвард“. Е, тя пък се *примири* с „Бъркли“.

— Исках да кажа, че той ще бъде разочарован от заминаването ти толкова далеч от нас.

— Ще се върна — тихо рече тя, но още докато произнасяше думите, се зачуди дали е напълно *искрена*. Щеше ли да се върне? Щеше ли да страда по родния град, или щеше да се влюби в Калифорния и да пожелае да остане там завинаги? От една страна, тя отчаяно копнееше да замине, но от друга — изпитваше дълбоко съжаление. Беше й мъчно, че трябва да се раздели с приятелите си, но в същото време изпитваше огромно облекчение при мисълта, че ще се махне от къщи. Винаги бе чувствала, че мястото й не е в този дом. Всъщност, Пакстън никога не правеше онова, което майка й искаше от нея. Но тя просто не можеше да живее като тях. Те искаха от нея твърде много. Пакстън не можеше да остане на Юг, не можеше да остане при тях, не можеше да продължава да се преструва, че има нещо общо с тях, когато всъщност бе съвършено различна. Не можеше повече да се преструва, че е една от тях. Внезапно бе стигнала до онзи етап от живота си, в който бе готова да признае колко е различна от тях и да започне свой собствен живот в „Бъркли“.

— И колко често ще можеш да си идваш у дома? — В гласа на майка й се долавяха обвинителни нотки и Куини я погледна през рамо.

— Предполагам, че ще си дойда за Коледа. И през лятото, разбира се. — Това бе всичко, което можеше да им предложи, всичко, което можеше да им *даде*. А всичко, което искаше от тях, бе свободата си. — Ще си идвам винаги, когато имам възможност. — Тя им се усмихна несигурно. Искаше й се да са щастливи заради нея, но те не бяха. — А и вие можете да дойдете да ме посетите в Калифорния.

— Баща ти и аз веднъж ходихме в Лос Анжелис. — На лицето на майка й се четеше сурово неодобрение. — Ужасен град. Не желая никога повече да се връщам там.

— „Бъркли“ е точно до Сан Франциско. Изражението на майка й бе такова, сякаш тя току-що й бе казала, че колежът й се намира точно до ада. Никой не изрече нито дума повече и те довършиха вечерята си в мълчание.

[1] Асоциация от най-престижните колежи в североизточните щати, включваща „Брауи“, „Колумбия“, „Корнел Дартмаут“,

„Харвард“, „Принстън“, „Йейл“, Университета на Пенсилвания. —
Б.пр. ↑

ГЛАВА ТРЕТА

В деня на заминаването си Пакстън стоеше в уютната кухня и се оглеждаше наоколо. Имаше чувството, че са я принудили да напусне дома си, очите ѝ се напълниха със сълзи и тя отпусна глава на мекото рамо на Куини.

— Как ще живея, без да те виждам всеки ден? — прошепна тя и отново се почувства като малко дете. Внезапно изпита същото чувство на тъга и невъзвратима загуба, което я бе измъчвало след смъртта на баща ѝ. Знаеше, че няма да я вижда повече, и макар че Куини щеше да си остане в дома им, тя вече нямаше да може просто да протегне ръка и да я докосне.

— Всичко ще бъде наред — промълви Куини, която смело се опитваше да се пребори със собствените си сълзи. Беше решена да не позволи на Пакси да разбере какво чувства тя в този момент. — Бъди добро момиче, като стигнеш в Калифорния. Не забравяй да ядеш зеленчуци, да спиш достатъчно и веднъж седмично да изплакваш хубавата си коса с лимонов сок. — Куини правеше това още от раждането ѝ и благодарение на грижите ѝ сега, осемнадесет години по-късно, Пакстън бе все така руса. — Не стой на слънце без шапка, не изгаряй... — Имаше да ѝ заръча още хиляди неща, но единственото, което наистина искаше да ѝ каже, бе колко много я обича.

Тя притисна Пакстън към себе си, Пакстън се вкопчи в нея и топлината на телата и сърцата им казаха всичко вместо тях.

— Толкова много те обичам, Куини... Пази се... Обещай ми, че ще се грижиш за себе си. И ако отново започнеш да кашляш лошо като тази зима — като всяка зима — непременно иди на лекар.

— Не се безпокой за мен, детенце. Аз съм добре. А ти се дръж прилично там в... *Калифорния*... — Беше ѝ трудно дори да произнесе думата, макар че тъкмо тя, Куини, я бе насърчила да замине, помогнала ѝ бе да извоюва свободата си.

После се отдръпнаха една от друга. Очите на Куини бяха влажни, а по нежното лице на Пакстън се стичаха сълзи, а очите ѝ изглеждаха по-зелени от всякога.

— Ужасно ще ми липсваш.

— И ти на мен. — Куини избърса очи с престилката си, усмихна се и потупа момичето по рамото. Беше я обичала като свое собствено дете, когато Пакстън беше малка, а сега, когато тя се бе превърнала в красива млада жена, Куини я обичаше още повече. Те бяха силно свързани помежду си за цял живот и нито разстоянието, нито времето можеха да ги разделят. А и двете го знаеха.

Пакси стисна ръката ѝ за последен път, целуна меката черна буза и излезе от кухнята, за да се върне при другите.

— Ще ти пиша — прошепна тя, преди да излезе, а Куини ѝ намигна.

А в следващия миг Пакси вече я нямаше и старата жена влезе в стаята си на долния етаж и се разрида, притиснала престилката към очите си. Сърцето ѝ се късаше при мисълта, че Пакстън заминава, но тя разбираше по-добре от всеки друг, че момичето *трябва* да се махне от този дом. Животът ѝ вече не бе същият след смъртта на баща ѝ. Куини знаеше, че и майка ѝ, и брат ѝ не я нараняват съзнателно — те просто си бяха *такива* и не можеха да се държат по друг начин. А тя преливаше от жизненост и енергия. В душата си носеше много топлота и любов и копнееше да ги сподели с хората, с които живееше. Но силната ѝ обич сякаш плашеше майка ѝ, а Джордж просто не знаеше какво да прави с нея. През тези осемнадесет години Куини имаше чувството, че се грижи за рядка тропическа птичка, поддържа я жизнена, здрава, в пълна безопасност, храни я с добротата си. А сега трябваше да я пусне на свобода, да ѝ позволи да намери погостоприемна и дружелюбна среда. Пакстън вече не принадлежеше на този дом.

Чу ги, че тръгват и изтича към прозореца тъкмо навреме, за да махне на Пакстън, която бе увиснала цялата през прозореца на колата.

Майка ѝ изглеждаше много тъжна, а Джордж не промълви нито дума, докато пътуваха към летището.

— Все още не е прекалено късно да промениш решението си — тихо рече майка ѝ и може бе това беше нейният начин да ѝ каже, че ще ѝ липсва.

— Не мисля, че мога да го направя — също толкова тихо отвърна Пакстън, замислена за израза по лицето на Куини при раздялата, за

топлината на раменете ѝ, за закрилата, която винаги бе намирала в прегръдките ѝ.

— Сигурна съм, че деканът на „Суийт Брайър“ с удоволствие ще уреди преместването ти — съдържано заяви майка ѝ. Тя все още възприемаше заминаването на Пакстън като лична обида. Не можеше да се примири с мисълта, че дъщеря ѝ желае да напусне Савана.

— Може би ако в Калифорния нещата не потръгнат — учтиво рече Пакстън и понечи да докосне ръката на майка си, но бързо се отказа и се отдръпна назад. Майка ѝ не направи никакъв опит да се приближи до нея и останалата част от пътя до летището изминаха в пълно мълчание. Пакстън знаеше, че те едва ли не очакват да я видят смазана от чувство за вина. Тя наистина бе тъжна заради заминаването си, но едновременно с това бе и силно възбудена и нетърпелива. Напоследък бе чула много интересни неща за Университета на Калифорния и нямаше търпение част по-скоро да стигне там.

Вече бе изпратила един куфар и две чанти с багаж и сега брат ѝ извади единствената ѝ чанта от багажника на колата и я подаде на един носач. После даде на Пакстън бланката за багажа и помогна на двете жени да стигнат до терминала, където трябваше да изчакат самолета на Пакстън за Оукланд.

— Предполагам, че времето там ще бъде приятно — с напрегнат глас изрече майка ѝ и Пакстън кимна.

После погледна към Беатрис и очите ѝ се напълниха със сълзи. Бе преживяла един много мъчителен ден. Беше се просълзила още докато излизаше от стаята си, а в шест часа сутринта бе постоела няколко минути в стария кабинет на баща си. Беше седнала срещу бюрото му и с нисък, едва доловим шепот, му бе разказала всичко, сякаш той стоеше срещу нея.

— Не можах да вляза в „Харвард“, татко... — призна си тя, макар, който знае защо, да си мислеше, че той вече знае това. — ... Но сега заминавам за „Бъркли“.

Надяваше се, че той ще остане доволен. В известен смисъл изпитваше тъга при мисълта, че ще напусне дома си, ще напусне близки хора и познати места. Но знаеше, че за разлика от останалите, тя носи баща си със себе си навсякъде. Той бе станал част от нея точно както бе станал част от пролетното небе и от залезите, които тя обичаше да наблюдава, когато взимаше колата на майка си и отиваше

да се полюбува на океана. Той бе част от всичко, което Пакстън правеше. Така тя никога нямаше да го загуби отново.

— Мамо. — Тя леко се изкашля, докато чакаха самолета. — Съжалявам... за „Суийт Брайър“. Искам да кажа... извинявай, ако съм те наскърбила. — Прямите ѝ думи изумиха майка ѝ и за момент бе очевидно, че тя просто не знае как да ѝ отговори. Беатрис едва не отстъпи назад, едва не се отдръпна от дъщеря си, но онова, от което всъщност се опитваше да избяга, бе искреното чувство, което се долавяше в думите на Пакстън, интимността и близостта, които така я плашеха и към които дъщеря ѝ така отчаяно се стремеше. — Съжалявам... Просто исках да ти го кажа, преди да замина. — Твърде рано в живота си бе научила да не оставя недоизказани неща, особено пък пред хората, които обича, разбрала бе, че човек не може да е сигурен дали ще му се предостави друга подобна възможност, за да им ги каже. Много мъчителен и жесток удар, който тя бе усвоила прекалено рано.

— Аз... ами... — Майка ѝ се забърка в собствените си думи. — ... Всичко е наред. Може би нещата ще потръгнат добре, Пакстън. А ако имаш проблеми, винаги би могла да се преместиш следващата година.

Тези думи бяха огромно отстъпление от нейна страна и Пакстън ѝ бе благодарна за това. Не искаше да се разделят сърдита и обидени. Дори и Джордж не изглеждаше много ядосан, когато я целуна за довиждане и я предупреди, че трябва да се държи добре в Калифорния, макар да знаеше, че предупреждението е излишно. Тя бе добро момиче, макар и малко упорито и своенравно. А като си помислеше за това, което вършеха хлапетата на нейната възраст, Джордж трябваше да си признае, че в действителност тя никога не бе причинявала особени неприятности на майка им.

Пакстън се качи на самолета, те и двамата ѝ махнаха с ръка, и тя излетя, изпълнена с облекчение, че се е освободила от тях. Самолетът бавно се издигна над Савана, а тя си мислеше, че Куини е единственият човек, който ще ѝ липсва. Беше сигурна, че няма да тъгува за града, а и освен това, щеше да си дойде за Коледа. Повечето от приятелите ѝ също заминаваха за най-различни университети, разпръснати из целите южни щати. Само двама си бяха избрали

колежи на Север, а тя бе единствената, която заминаваше за Калифорния.

Пакстън се облегна назад и затвори очи, а самолетът пое курс на запад — към Калифорния.

Когато пристигнаха, заради часовата разлика в Калифорния бе едва пладне. Пакстън слезе от самолета и се огледа в ясения слънчев ден. Летището бе малко и повечето хора бяха облечени в тениски и дънки или в пъстри ризи на цветя, а много от жените носеха миниполи и страхотни шарени полупрозрачни рокли. Всичките бяха дългокоси и тя изведнъж се почувства като у дома си. Грабна куфара и излезе навън да си вземе такси, изпълнена с радост от новооткритата си независимост.

Шофьорът я уведоми за всичко, което смяташе, че тя трябва да знае. Каза ѝ кои са най-добрите ресторанти край училището, разкри ѝ капанчетата, в които се събираха всички хлапетии, показа ѝ „Телеграф авеню“ и на няколко пъти заговори за акцента ѝ, като не пропусна да отбележи, че много го харесва. Когато стигнаха до студентското градче, той ѝ посочи цяла група табели и плакати на ъгъла на „Телеграф“ и „Банкрофт“ и обясни, че те са сложени там в подкрепа на най-различни каузи. Навсякъде се виждаха знаците на SNCC, CORE^[1], символи на мира, а един огромен надпис върху табло от шперплат пропагандираше Движението на жените за мир. И Пакстън внезапно усети силно вълнение, породено от самия факт, че се намира в този град. Вълнуваше я дори въздухът, който вдишваше, и тя повече от всякога бе убедена, че е постъпила правилно като дойде тук. Искаше час по-скоро да слезе от колата и да се огледа, да срещне нови хора, да започне обучението си.

Вече знаеше името на сградата, в която щеше да живее, и шофьорът я закара право там, махна ѝ с ръка и ѝ пожела късмет, преди да си тръгне. Всички в този град изглеждаха открити и дружелюбни. Никой не се съобразяваше с това дали си бял или черен, богат или беден, член на Младежката лига или безделник, северняк или южняк, никой не проявяваше интерес към всички ония етикети и отличителни особености, които тя така ненавиждаше, докато растеше, заобиколена от майка ѝ и приятелките ѝ, за които най-важно бе да знаят, че бащите, или дядовците им са се били в Гражданската война и които преценяваха хората в зависимост от плантацията и броя на робите,

които са притежавали. Те живееха изцяло потопени в миналото — едно минало, което я ужасяваше и отблъскваше.

Стаята, в която я бяха настанили, се намираше на втория етаж, в края на дълъг коридор. Всъщност, оказа се, че стаята е последната на етаж и е *четворка* — две спални с обща всекидневна, като във всяка стая живееха по две момичета. В средата на всекидневната имаше канапе с кафява дамаска от вълнен плат, покрита с разноцветни кърпки, които имаха за цел да прикрият пораженията, нанесени от предишните наематели. Целите стени бяха облепени с плакати. Имаше няколко разкривени шкафа, оранжев килим и яркозелен пластмасов фотьойл.

Пакстън се спря за миг и огледа стаята. Изобщо не бе красива и уютна и с нищо не напомняше изисканата изтънченост на майчиния ѝ дом в Савана. Но пък от друга страна, това бе твърде ниска цена за свободата, която бе получила.

Спалнята, в която бе настанена, бе още по-малка и неприветлива. В нея имаше две единични метални легла, бюро, две шкафчета, стол с права облегалка и един гардероб, който бе толкова малък, че не би могъл да побере и метла. Само много добри приятели биха могли да живеят в подобна стая, но тя се надяваше, че бързо ще се сприятели с трите нови момичета, с които ѝ предстоеше да се запознае. На влизане бе зърнала три куфара, подредени в съседната стая, и само миг покъсно, когато отново се върна във всекидневната, опитвайки се да измисли какво биха могли да направят, за да стане тя малко по-уютна, Пакстън видя, че едната от съквартирантките ѝ вече бе пристигнала. Беше красиво момиче с дълги крака и гладка кожа с цвят на кафе, което побърза да каже на Пакстън, че е от Алабама и се казва Ивон Джилбърт.

— Здравсти. — Пакстън ѝ се усмихна приятелски. Момичето бе изумително красиво и подвижно, с будни, катраненочерни очи и внушителна типично африканска прическа. — Аз съм Пакстън Андрюз. — Поколеба се за миг, преди да ѝ каже откъде е, но момичето вече се бе досетило.

— Северна Каролина?

— Джорджия. Савана. — Пакси се усмихна непринудено, но Ивон мигновено застана нащрек.

— Страхотно. Само това ми трябваше. Бяла от южните щати! Ама какво искат от нас? Да започнем отново Гражданската война ли? Тия, дето отговарят за настаняването, имат дяволско чувство за хумор.

Изглеждаше много ядосана, но Пакстън продължи да говори безгрижно.

— Не се притеснявай. Аз съм на твоя страна.

— Да-а. Обзалагам се, че е така. Нямам търпение да разбера откъде ще са другите. Какво ще кажеш за Мисисипи и Тенеси? Може би ще можете да започнете нова глава от историята на Дъщерите на гражданската война. Това ще е много забавно, скъпа. Много ще ми е приятно да си живуркам в една стая с вас.

Тя умишлено подчертаваше провлечения южняшки говор. После злобно изгледа Пакси, рязко се запъти към стаята си и затръшна вратата след себе си, а Пакстън се отпусна на канапето с изкривено от изумление лице. Така или иначе, тук май щеше да е интересно. И напълно различно от живота, с който бе свикнала.

Следващото момиче, което пристигна, бе едно бледо, ефирно на вид създание с млечнобяло лице, дълга до кръста гарвановочерна коса, наситеносини очи, облечено в почти прозрачна бяла рокля.

— Аз съм Дон^[2]. — И беше от Ди Мойнз^[3]. Истинското ѝ име всъщност бе Гертруд. Дон ѝ бе хрумвало през последната ѝ година в училище, след една доза АСД^[4], и тя бе решила да продължи да го използва. Дон Стайнбърг. Освен това беше приета със стипендия за отличен успех, свирила бе на виола в местния оркестър и ѝ бе предложена стипендия и за Станфорд. Настанена бе в съседната стая. Тя отвори вратата, която Ивон бе затръшна само преди няколко минути, след което внимателно я затвори след себе си. Не се случи нищо особено. Не последваха никакви писъци. Всъщност, в другата стая цареше пълно мълчание и Пакстън можеше само да предполага, че госпожица Джилбърт е доволна от новата си съквартирантка. Ди Мойнз не притежаваше репутацията на Савана, който според Ивон бе жесток, разкъсан от расови противоречия град.

Пакстън, замислена за двете млади жени, с които се бе запознала току-що, започна да разопакова багажа си. Двете чанти и големият куфар бяха оставени в стаята ѝ още предишния ден и тя реши да оправи и двете легла. Така стаята щеше да изглежда по-уютна за

съквартирантката ѝ. Внезапно Пакстън се улови, че се моли момичето да не е чернокожо и сърдито, да не мрази жените от Джорджия...

— *Моля те, Боже...* — шепнеше тя. — Зная, че може би не заслужавам това, а ти сигурно имаш по-важни дела днес... но не би ли могъл да направиш така, че тя да е като мен?

В четири часа следобед съквартирантката ѝ все още не беше пристигнала и Пакстън реши да зареди малкия им хладилник. Преди да отиде до най-близкия магазин, тя почука на вратата на другите момичета. Дълго време никой не отговори, но най-накрая Дон дойде и ѝ отвори.

— Да? — прошепна тя, сякаш се боеше, че някой може да я чуе.

Макар че имаше остър слух, Пакси установи, че ѝ е почти невъзможно да разбере думите на Дон. А и не можеше да устои на изкушението да ѝ отговори също шепнешком. Дори и нормалният човешки глас изглеждаше прекалено силен за разговор с едно толкова ефирно създание.

— Искате ли нещо от магазина? — прошепна ѝ Пакстън. — Смятам да изляза и да купя малко храна. Умирам от глад. — Внезапно осъзна, че ѝ липсва добре заредената кухня на Куини. А и за нея вече бе седем часът вечерта и беше готова да вечеря.

— Бих искала малко билков чай и мед... и малко лимони... и може би малко черен хляб.

Пакстън не би си купила нито едно от изредените неща, но бе готова да направи всичко, за да се сприятели и бързо си записа поръчката на Дон.

— Ами Ивон? — попита внимателно. — Тя иска ли нещо?

Пакстън надникна в стаята и видя, че двете момичета тъкмо разопаковаха багажа си. Дон бе закачила няколко плаката, а Ивон бе разхвърляла дрехите си из цялата стая. Имаше две цветни одеяла и две покривки за легла от розов атлас, които сякаш идваха от Алабама, а не от Ди Мойнз, макар че и това не бе съвсем сигурно, предвид безпорядъка, който цареше в стаята.

— Искаш ли нещо от магазина? — Пакстън се обърна направо към Ивон, която се доближи до вратата и я изгледа враждебно.

— Да. Мартин Лутър Кинг. Мислиш ли, че ще можеш да го намериш, захарче?

— Не ми ги пробутвай тия! — Пакстън изглеждаше ядосана. — Запознахме се само преди два часа, ти изобщо не ме познаваш и въпреки това си позволяваш да правиш някои твърде долни и непочтени заключения.

Пакстън не се боеше от нея, а предразсъдъците на момичето я вбесяваха.

— И какви заключения би трябвало да си направя? — Ивон застана точно пред нея, но Пакстън не отстъпи нито крачка назад. Знаеше, че трябва да се пребори с това момиче сега. После щеше да е късно. И тя не се поколеба да заяви позицията си. Пакстън беше дръзка и силна, притежаваше някаква скрита, ненатрапчива смелост и кураж. Постоянният хлад, който се излъчваше от майка ѝ, отдавна я бе научил на сила и твърдост и тя изобщо не се боеше от сърдитото чернокожо момиче от Алабама. — Ти си от Джорджия, нали? — продължи Ивон. — И какво трябва да си мисля за теб?

— Трябва да ми дадеш възможност да ти *покажа* каква съм. Точно това трябва да направя и аз с теб. Нали всички искаме равни граждански права! Искаме да съдим за хората по онова, което представляват, по онова, което мислят и в което вярват, по позициите, които защитават и по делата, които *вършат*, а не по цвета на кожата им. Не бива да си правим заключения за някого, само защото кожата му е черна, или регистрационните номера на колата му са от Джорджия. Може би това дори не е моята кола. Може би допускаш огромна грешка с отношението си към мен. Може би има някаква причина, поради която не се мотая под цъфналите магнолии и не пия *mint julep*^[5] в Дълбокия Юг. Замисляла ли си се някога върху това? Обзалагам се, че дори не ти е минало през ума подобно нещо. Не всеки бял, който живее на Юг, е роднина на Джордж Уолъс. Дай ми шанс, за бога! Може да се окаже, че си е струвало. — В това беше въпросът, нали? Точно за това бяха организираните от Мартин Лутър Кинг демонстрации.

— Да. Добре. Донеси ми шест коли и пакетче „Kools“.

Никакво *благодаря*, никакво *моля*. Тя просто се обърна кръгом и се върна в стаята. А Пакстън, без да каже нито дума, записа поръчката в списъка си и излезе, за да потърси най-близкия магазин. Помисли си, че взаимоотношенията ѝ с Ивон щяха да се окажат много интересни. Тя беше сърдита, изпълнена с омраза и Пакстън се зачуди дали изобщо

щяха да се сприятелят. Винаги се бе опитвала да се сближи с малкото чернокожи момичета, с които се срещаше по разни благотворителни събирания и екскурзии, а поведението ѝ винаги бе посрещано с изумление от майка ѝ и от Куини. Тяхното поколение не бе готово за това и Куини се притесняваше повече и от майка ѝ. Но тя бе на друго мнение.

Веднъж бе отишла на обяд с едно чернокожо момиче, което познаваше, но в ресторанта отказаха да им сервират и Пакстън побесня от гняв. Обиколиха три ресторанта и най-накрая се отказаха и си поделиха пликче пържени картопки на една пейка във „Форсит парк“. Но чернокожото момиче бе разбрало мотивите ѝ. Тя бе свикнала със сегрегацията и бе трогната от загрижеността и състраданието на Пакстън.

От доста време насам Пакстън изпитваше желание да се включи в някой от протестните маршове, но не се осмели да го направи. Знаеше, че ако я арестуват, майка ѝ ще я заключи у дома за цяла година. А и освен това, Беатрис щеше да бъде унижена и презряна от приятелките си, а на Пакстън сърце не ѝ даваше да я подложи на подобно изпитание. Но един ден щеше да го *направи*. Знаеше това. Щеше да ѝ се *наложи* да го направи. А ето че сега изведнъж трябваше да живее с едно чернокожо момиче, което я мразеше, само защото беше от Джорджия.

Пакстън пресече „Телеграф“ и внезапно се разсмя. Смееше се толкова силно, че няколко души се обърнаха и я изгледаха с любопитство. Но тя изведнъж си бе помислила какво ли би казала майка ѝ, ако знаеше, че една от съквартирантките ѝ е чернокожа. Ами Куини! Но Пакстън беше щастлива. И щеше да се сприятели с Ивон, каквото и да ѝ струваше това.

Тя изпълни поръчките от списъка си, купи бонбони за всичките и няколко коли за себе си, взе продукти за сандвичи и кутия понички. Понесе голямата торба към стаята им и докато се изкачваше по стълбите, видя едно малко пълничко, но изключително привлекателно, нисичко червенокосо момиче, което се опитваше да измъкне нагоре три големи куфара, докато един много красив, висок и русокос младеж се бореше с огромен сандък, който сякаш тежеше много повече от него самия.

— Какво, по дяволите, си сложила вътре, Габ? Камъни? Или гири.

— Само няколко книги... няма нищо в него, наистина... кълна се...

— Глупости. Ти го носи тогава. Проклет да съм, но нямам намерение да си навлека някоя херния, докато влача проклетия ти багаж из цялото училище.

Изглеждаше вбесен до крайност. Пакстън се опита дискретно да се промъкне край тях, но после реши да им предложи помощта си, макар че сандъкът никак не я привличаше.

— Може би тримата заедно ще успеем да го занесем — колебливо промълви тя, като местеше поглед от единия към другия, подпряла огромния пакет с покупките си на хълбок, молейки се да не се изчерви под изпитателния поглед на симпатичния младеж.

— Недейте да й правите услуги — изръмжа той. — Тя не заслужава.

Изглеждаше толкова ядосан, че за момент Пакстън се зачуди дали не са женени. После забеляза приликата им и предположи, че са роднини.

— Мога да ти помогна, ако желаеш — отново предложи Пакстън, отметна дългата руса коса от лицето си и погледна усмихнатата червенокоска.

— Много мило от твоя страна. Брат ми направи страхотен проблем от една нищо и никаква малка чантичка.

— *Малка чантичка!* — кресна той и думите му отекнаха из празното стълбище. — Имаш ли въобще някаква представа колко тежи това чудо? Сигурно има четиристотин паунда^[6]. И аз изобщо не съм сигурен дали и тримата заедно бихме могли да го помръднем.

— Можем да опитаме — настоя Пакстън и той я погледна с възхищение.

— Защо просто не я оставим сама да се оправя с тая бъркотия и да отидем да изпием по една бира в „Кипс“... Това ми изглежда далеч по-привлекателно.

Пакстън се разсмя, а сестра му го изгледа заплашително. В погледа ѝ се долавяше всичко друго, но не и веселие.

— Питър Уилсън, ако тръгнеш нанякъде, ще те удуша. Не забравяй, че твоите чаршафи са в другата ми чанта и ако не пренесеш

багажа ми, обещавам ти, че до края на годината ще спиш направо върху матрака.

— Ще ми разбиеш сърцето с тия заплахи. — Той отново погледна към Пакстън и се усмихна. — Хайде да отидем да изпием по една бира и да я зарежем тук.

Пакстън също се смееше и едновременно с това енергично се опитваше да повдигне другия край на сандъка.

— Хайде, магаре такова... хвани от другата страна! — инструктира го червенокоската и най-накрая, с много пъшкане и сумтене, той повдигна сандъка и тримата заедно едва-едва изкачиха стълбите. Пакстън осъзна, че той имаше право. Това нещо тежеше цял тон и тя изобщо не можеше да си представи какво толкова имаше в него.

— Къде е стаята ти? — Той отново изглеждаше ядосан. После погледна часовника си. В неделя следобед можеше да върши далеч по-приятни неща, вместо да се прави на носач на сестра си.

— Още не зная.

— Исусе, сигурна ли си *поне*, че това е сградата? — Изглеждаше така, сякаш бе готов да я убие и тя бързо кимна.

— Да! — Затършува из чантата си и намери някакво листче. Облечена бе в дънки и риза на цветя, а на краката си носеше много скъпи на вид мокасини. Външният ѝ вид обаче не издаваше нищо за нея самата, освен може би факта, че сигурно носеше златни кюлчета в сандъка си и че всичките ѝ куфари бяха от хубава кожа. — Така, ето го! — Тя прочете номера на стаята, а Пакстън я погледна с изненада и се усмихна. Имаше късмет. Нещата се бяха подредили чудесно. Тя вече ѝ харесваше.

— Ти си моята съквартирантка — обяви Пакстън и високият младеж изпъшка, седна на сандъка и съчувствено погледна към Пакс.

— Бедничката! Не знаеш какво те очаква! — А после протегна ръка и се здрависа с Пакстън. — Между другото, аз съм Питър Уилсън.

— А аз съм Пакстън Андрюз.

— А пък аз съм Габриел. Габи Уилсън — обясни червенокоската и се усмихна сърдечно. — Откъде си? Имаш чудесен акцент.

— Преди да дойда тук изобщо не предполагах, че говоря с акцент. — Пакси се разсмя. — Радвам се, че ти харесва. Както ще

видиш след малко, една от нашите съквартирантки не е особено очарована от него.

— Кажи ѝ да върви на майната си — словоохотливо предложи Габи, а Питър се изправи и започна отново да се бори със сандъка, докато на лицето му личеше явното неодобрение.

— Такава си е малката ми сестричка! Истинска дама! Хайде, умнице, щом си могла да натъпчеш това нещо, сигурно ще можеш и да го носиш. Помогни ми да го замъкнем в стаята ти. Имам среща в пет и тридесет.

— Разби ми сърцето! — грубо го срязва тя, хвана от другата страна, а Пакстън се наведе, за да ѝ помогне.

— А ти ще ми разбиеш гърба, което е много по-лошо — оплака се той, но само миг по-късно внесоха огромния сандък във всекидневната, оставиха го на оранжевия килим и се върнаха за останалите куфари. — Къде ще сложиш всичките тези неща? — попита той, макар да знаеше прекрасно, че стаята е прекалено малка за толкова багаж.

— Още не съм мислила върху това. — Тя погледна към Пакси. — Кой е обзавел тая всекидневна? Дракула? Мили боже, откъде взеха тия мебели? От Армията на спасението^[7]?

— А може би са ги събирали на бунището — весело допусна Питър. — И ние оттам си събрахме нашите мебели.

Габи го погледна и отчаяно поклати глава, а Пакстън, понесла един от огромните куфари на Габи, отново му се усмихна. Къде щяха да сложат всичкия този багаж, питаше се Пакстън. Въпросът бе много интересен, като се има предвид малкия гардероб, който бе видяла в стаята им.

— Ти в последния курс ли си? — попита го Пакси.

— Бях. Дипломирах се през юни. А сега започвам обучението си в юридическия факултет. Но през последните две години живях извън студентското градче. Слава богу, че тая досадница не можа да убеди родителите ни да ѝ позволят да дойде при мен. Иначе наистина щеше да ме подлуди. — Бяха застанали до вратата на всекидневната и той изглеждаше така, сякаш всеки момент щеше да си тръгне. С удоволствие, при това. — Е, оставям ти я. — Той погледна камарата от чанти, която бяха струпали в средата на стаята, взе си една поничка от торбата на Пакстън, махна им с ръка и излезе от стаята.

Габи се усмихна на Пакстън.

— Благодаря за помощта. И се извинявам заради него — рече тя веднага щом брат ѝ си тръгна. — Той е безнадежден чешит. Но истината е, че го обичам. Никога не бих си го признала пред него, но на теб мога да го кажа. Безнадежден е и когато бях малка, ме биеше... или поне се опитваше.

Очевидно бе обаче, че и двамата са силно привързани един към друг и за миг Пакстън им завидя. Между нея и Джордж никога не бе съществувала такава топла обич и закачлива привързаност. Но пък той бе с десет години по-голям от Питър и нямаше чувство за хумор.

Дочули разговора им, другите две момичета излязоха от стаята си. Пакстън и Габи си хапваха понички, отпиваха кола, а Дон и Ивон с изумление се загледаха в планината от багаж.

— О, боже, откъде се взе всичко *това*? — възкликна Ивон, а на лицето ѝ се изписа огромно раздражение. — Купи ли ми „Kools“? — обърна се тя към Пакстън.

— Разбира се. — Пакстън ѝ ги подаде, а Ивон ѝ плати до последния цент. Не искаше никакви подаръци от Савана.

Пакси ги запозна с Габи, а Дон се зае с подреждането на останалите продукти. Ивон с подозрение заоглежда Габи, запали цигара и веднага я попита откъде е.

— От Сан Франциско. Не се осмелих да замина далеч от дома — обясни тя и леко сви рамене. — Но тук ми харесва. Често посещавах брат си през последните четири години. А и всичките ми приятели са оттук — или поне онези от тях, които се записаха в колежа. — Тя възторжено погледна трите момичета. — Ще видите, че ще ви хареса.

Ивон премести поглед към Пакстън, с което целеше да покаже, че не е толкова сигурна в това, а дори и Дон не изглеждаше напълно убедена.

— Всъщност аз изобщо не исках да се записвам в този колеж, но родителите ми настояха. — Баща ѝ беше професор по английски език.

— Искала си да учиш в колеж по-близо до дома? — Габи се интересуваше от всички тях. Беше открита, дружелюбна и весела.

— Не. — Дон поклати глава и се усмихна тъжно. — Исках да се омъжа. Двамата с приятеля ми искаме да заминем за Индия, за да изучаваме източните религии.

— А аз искам да уча право — призна Ивон, която пушеше цигара и държеше един стар, полуразтопен, маслиненозелен пепелник. — Но до тогава има още много време. Тук съм със стипендия и трябва да получавам само високи оценки, защото иначе черният ми задник ще се озове обратно в Алабама, преди още да съм разбрала какво става. А аз не желая да се върна у дома, преди да съм сигурна, че мога да направя нещо, за да променя нещата. Ами ти, Савана?

На Пакстън не ѝ харесваше това обръщение, но реши да премълчи, за да не засилва враждебността ѝ.

— Искам да стана журналист. — Тя се усмихна. — И ще пиша за това как променяш Юга.

Ивон не се сдържа и се усмихна и запали нова цигара веднага щом загаси предишната. Беше много нервна, но бе и изключително красива и Пакстън се зачуди дали чернокожото момиче не бе работило като манекен.

— А аз не зная каква искам да стана — призна си Габи. — Искам просто да се забавлявам и да ходя на училище, докато се омъжа.

— Сгодена ли си? — Дон я погледна с надеждата, че е намерила сродна душа, но Габи тъжно поклати глава.

— Още не. Все още не съм намерила подходящ човек, но продължавам да търся.

Пакстън и Ивон се разсмяха и Пакстън не можа да не си помисли, че след Ивон и Габи сигурно ще тичат повечето момчета в колежа.

— Тук би трябвало да намериш достатъчно — окуражи я Ивон. — Откакто съм тук, видях цяла тайфа готини момчета.

— Аз също — призна Пакстън и се усмихна срамежливо. Беше срещнала няколко момчета в магазина, а братът на Габи бе най-красив от всички. Фактът, че бе малко по-голям от тях, го правеше още по-привлекателен. Но тя подозираше, че студентите от юридическия факултет едва ли си падаха много по първокурснички — колежанки.

Ето защо позвъняването му в стаята им няколко часа по-късно, ѝ се стори още по-странно и необяснимо. Дон вече си бе легнала, а Ивон, облечена в много съблазнителна нощница, четеше нещо на канапето, когато Питър внезапно пристигна с някакъв негов приятел, натоварени с шест бири. Той видя Пакстън, която тъкмо излизаше от другата стая, подаде ѝ една бира и се усмихна срамежливо.

— Дойдохме да видим дали не се нуждаете от помощ.

Пакстън бе изненадана да го види, а Габи — още повече.

— Какво правиш тук? — Габи го погледна с подозрение. — Не, не мога да ти осребря никакъв чек. — Тя се обърна към Пакстън и забъбри със заговорнически глас. — Постоянно ме тормози по този начин. Никога не осребрявай чек вместо него. — И тогава забеляза приятеля му, който все още стоеше на вратата. — Здравсти, Сенди. Хайде влизай. Няма голи.

— По дяволите, разочарован съм — рече той и се изчерви. Питър изглеждаше по-спокоен и уверен в себе си и премести поглед от Ивон към Пакстън.

— Всъщност, надявахме се, че ще ви заварим голи. Някой иска ли бира?

Дори и Ивон му се усмихна. После предложи цигара на Сенди и двете момчета се настаниха като у дома си — единият на пода, другият — на стола. Габи и Пакстън седяха върху сандъка на Габи, макар предварително да бяха решили, че ще го използват като масичка за кафе. Сенди също учеше в юридическия факултет и бе един от седемте съквартиранти на Питър. Бяха си наели една къщичка в Елсуърт. Беше удобна и уютна и в нея цареше пълна неразбория.

— Някой ден ще ви поканим на вечеря — весело заяви Питър. — Но първо трябва да повикаме някой булдозер, за да изрине боклука от кухнята. Мисля, че във фурната все още имаме пица от миналата година, но се боя да погледна. — Той се усмихна щастливо и пресуши бирата си. — Ами ти? — Питър внезапно погледна право към Пакстън и напрегнатия поглед на сините му очи я изненада. — Можеш ли да готвиш?

— Опитвам се — срамежливо изрече тя.

— Можеш ли да правиш овесени питки? — Ивон внезапно прояви интерес и Пакстън не беше сигурна дали не се опитва да я уязви отново. — Или ребра? Или свинска рибица?

Но Пакстън реши да им каже истината, Куини можеше да готви, но не и тя.

— Единственото, което мога да приготвя, е пържола, или омлет, или кълцано месо със зеленчуци.

— Това е достатъчно — тихо рече Питър. — Може би някоя вечер ще може да си сготвим вечеря. Или просто ще трябва да отидем

да вечеряме навън.

Той си помисли, че тя би могла да му откаже и в стаята за миг се възцари пълна тишина. Ивон ги наблюдаваше с интерес. А Сенди пък наблюдаваше Ивон. Смяташе, че е страхотна красавица, за голямо огорчение на Габи, която винаги го бе харесвала. Ситуацията определено стана интересна — твърде рано, и *твърде бързо*, при това. Едва бяха пристигнала, но Пакстън вече знаеше, че ги очакват добри времена.

Момчетата постояха още малко и си тръгнаха. Имаха среща с приятели в „Кмс“, а веднага щом те излязоха, Пакстън си призна, че е уморена. За нея вече беше два часа сутринта и тя внезапно почувства, че не може да издържи нито миг повече.

— Не ми се стори уморена, докато братът на Габи беше тук — подразни я Ивон. — Изглеждаше напълно отпочинала.

— А ти изглежда много се хареса на Сенди. — Пакстън ѝ го върна и този път и двете се разсмяха.

Ивон остана да чете на канапето, а Габи и Пакстън се прибраха в стаята и навлякоха нощниците си.

— Не мога да повярвам — рече Габи докато нахлузваше нощницата през главата си. — Той винаги е мразел приятелките ми. Не мога да се сетя за нито една моя приятелка, която да му е харесала... и изведнъж той се отбива при нас, за да си побъбри приятелски, помъкнал шест бири. Не мога да повярвам. — Тя погледна към Пакстън и очите ѝ весело заблестяха. — *Ти* си причината. Наистина си ти. Ти си първото момиче измежду моите познати, което му харесва. Не мога да повярвам.

— Това беше просто любопитство. Той няма да се върне повече. В юридическия факултет има много, далеч по-интересни момичета.

— Съмнявам се...

Габи също бе впечатлена от нея. Пакстън бе изумително красиво момиче, а най-хубавото у нея бе, че тя сякаш изобщо не осъзнаваше колко е красива. Беше сдържана и умна, а ако човек говореше малко повече с нея, разбираше, че е изключително забавна и духовита. Габи ужасно харесваше и странния ѝ акцент. А и Пакстън притежаваше качества, които на пръв поглед оставаха незабелязани — тя беше мъдра, състрадателна и много, много добра. Габи от опит знаеше, че

брат ѝ не е глупак. Веднага бе осъзнал, че пред него стои добро момиче. Може би дори *страхотно* момиче.

— Той ще се върне. Ще видиш. — А после Габи изпъшка и се излегна върху тясното, неудобно легло, замислена за брат си. — Тази година май ще го виждам много по-често от всеки друг път. И съвсем не съм сигурна, че това ще ми харесва.

— Повярвай ми! До края на следващата седмица ще е забравил за нас. Може би ще продължи да търси само Ивон. — След малко продължи шепнешком. — Тя изглежда невероятно, нали? Толкова е красива.

— Но е истинска кучка! — прошепна Габи.

— Не мисля, че е такава — побърза да я защити Пакстън. — Просто не може да ме понася, защото съм от Джорджия.

— Не зная. — Габи се замисли за момент. — Струва ми се, че е твърде груба и безцеремонна. Не съм сигурна дали бих искала да застана на нейна страна.

— Може животът ѝ да не е бил никак лесен. На чернокожите не им е леко в Алабама. Всъщност, никъде не им е леко, освен, може би, тук. Може би тя има достатъчно уважителни причини, за да се държи по този начин.

Габи сви рамене. Не беше особено заинтересована от Ивон. После погледна към Пакстън.

— А какво мислиш за Дон?

— Мисля, че е уплашена, бедничката. Всъщност, смятам, че тя няма никакво желание да бъде тук.

— Но тя спи през цялото време. — Този следобед бе полягвала на два пъти. — Може би страда от някакво заболяване. Сънна болест или друго екзотично заболяване.

Габи я изгледа с надежда и Пакстън се засмя. С облекчение установи, че харесва съквартирантката си. Наистина я харесваше. Габи Уилсън бе весела и забавна и Пакстън не би могла да си пожелае по-добра приятелка.

— Май ще е по-добре да поспим — най-накрая прошепна Пакстън. Вече минаваше полунощ, а тя бе полузаспала, но Габи продължаваше да бърбори. По всичко личеше, че е готова да продължи така още часове наред, само че Пакстън не можеше да остане будна нито миг повече. — Утре имаме организационна сбирка. Ще трябва да

се видя с наставника си и да се опитам да избира занятията, които ще посещавам.

— Не се безпокой за нищо. Просто избери най-лесните предмети — онези, които си ги знаеш от училище. — Пакстън се разсмя на предложението ѝ. — Няма смисъл да се съсипваш от работа, Пакстън. Ние сме тук, за да се забавляваме. Не забравяй това. — Габи говореше сериозно. Тя се бе записала в „Бъркли“, за да се забавлява. И за да си намери съпруг. — Запомни, Пакстън! *Тук сме, за да се забавляваме.*

— Ще го запомня... — прошепна Пакстън и се унесе в сън.

Сънува Куини и едно привлекателно черно момиче, и един красив принц, който ѝ предлагаше бира, а някъде в далечината брат ѝ танцуваше с една палава и дръзка червеночоска...

[1] CORE — Congress of Racial Equality — Организация за равенство между расите. — Б.пр. ↑

[2] От английската дума dawn — зора. — Б.пр. ↑

[3] Столицата на Айова. — Б.пр. ↑

[4] Наркотик, който предизвиква състояние, сходно на шизофрения. — Б.пр. ↑

[5] Алкохолно питие с джоджен. — Б.пр. ↑

[6] 1 паунд = 453,59 г. — Б.пр. ↑

[7] Религиозна благотворителна организация, изградена на полувоенни принципи, основана през 1865 г. в Англия. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Пакстън и Габи направиха точно онова, което всяка от тях си бе поставила за цел с идването си в „Бъркли“.

Габи се записа за възможно най-леките занятия и успяваше да излиза с приятели почти всяка вечер. Забавляваше се както никога преди в живота си, макар че все още не си бе намерила съпруг.

Пакстън направи точно обратното — избра най-трудните предмети, включени в програмата им, и най-вече онези, свързани с писане и журналистика. Освен това посещаваше занятия по политическа икономика, които бяха толкова трудни, че направо я ужасяваха. Изучаваше още физика, математика и испански. Наставникът ѝ бе настоял за повечето от предметите, с изключение на испанския и математиката, и тя се справяше добре с всички предмети, като се изключи физиката, която, така или иначе, бе задължителна.

Пакстън бе преизпълнена с възторг от всичко, което учеше, или правеше, а понякога дори успяваше да излезе с Габи и приятелите ѝ. Винаги ѝ бе приятно с тях, защото те бяха много дружелюбни и забавни и сякаш членуваха във всички възможни комитети и организации. Двама от тях участваха в CORE, няколко от тях пък се опитваха да събират пари за SNCC, и тъй като това бяха каузи, които подпомагаха чернокожите от южните щати, Пакстън участваше във всичко с желание. Една вечер даже се запозна с Марио Савио — лидера на Движението за свобода на словото. Габи сякаш познаваше абсолютно всички — не само лидери и водачи на движения, но и по-светски и популярни личности. Повечето от приятелите ѝ бяха много скромни и учтиви и Пакстън се чувстваше добре сред тях.

Течеше вторият месец от началото на учебната година и Пакстън бе успяла да се скара вече няколко пъти с Ивон Джилбърт. Чернокожото момиче изглеждаше твърдо решено да не отстъпва за нищо. Винаги, когато се случеше нещо нередно, тя приемаше, че вината за това е изцяло на Пакстън, а Пакстън започваше да се дразни

сериозно от отношението ѝ. Предразсъдъците на Ивон я вбесяваха и Пакстън усещаше, че ѝ е все по-трудно да сдържа яда си.

Ивон си бе намерила приятел още през втората седмица и това изобщо не бе изненадващо, предвид изключителната ѝ привлекателност. Той беше звездата на футболния отбор — огромно, красиво, чернокожо момче от Тексас, и заради връзката си с него, а и поради собственото си излъчване, Ивон също бе започнала да придобива особена популярност в студентското градче. Всички момчета тичаха след нея, но тя изглежда държеше на Дийк и вече се бе постарала да обясни на няколко от обожателите си, че не проявява интерес към бели момчета.

С Пакстън посещаваха заедно занятията по физика, но Ивон изобщо не разговаряше с нея и двете си разменяха по някоя дума само ако случайно се видеха във всекидневната им и не можеха да избегнат срещата. Онова, което си казваха, обаче, никога не звучеше дружелюбно и приятелски.

А Дон си живееше свой собствен живот. Тя все още спеше през повечето време и Пакстън често се питаше дали изобщо посещава някакви занятия.

— Никога няма да завърши, ако я кара по този начин — каза Пакстън на Габи, която очевидно смяташе, че това не е неин проблем.

Тя си имаше свой собствен живот. И добре се забавляваше с двама от приятелите на брат ѝ от Юридическия факултет. Освен това предсказанията ѝ се сбъднаха. Виждаше се с брат си много по-често отколкото бе свикнала, и макар че постоянно се оплакваше от него, в действителност честите им срещи ѝ доставяха огромно удоволствие.

Той бе започнал да се отбива при тях през няколко дни, уж само за да се увери, че тя е добре, или за да ѝ донесе нещо — пица или някакъв сладкиш, който току-що бе купил, или пък бутилка евтино вино. Габи обаче знаеше, че не се безпокои за нея, а проявява интерес към Пакстън. Двамата понякога седяха с часове на разнебитеното канапе, или направо на пода, разговаряха по цяла нощ, пиеха кафе, бира, или кола, споделяха нещата, в които вярваха. Те сякаш имаха еднакви схващания по всички въпроси и много рядко се случваше да не са съгласни един с друг. Пакстън понякога се плашеше, щом си помислеше колко много си приличат и как чудесно се разбират. Имаше чувството, че те двамата са били предопределени да се срещнат и да

станат приятели. Само че Пакстън се притесняваше от това, защото, за разлика от Габи, тя не мечтаеше за съпруг. Беше дошла в „Бъркли“, за да учи и да постигне нещо в живота си. Един ден щеше да стане известен, или поне добър журналист и щеше да пише за света около себе си. Искаше да посети Европа, Африка, Ориента. Понякога дори си мислеше, че би могла да работи една година в Корпуса на мира^[1]. Последното нещо, което искаше в този момент, бе да се влюби, да се омъжи, да се премести в предградията и да гледа деца. Беше споделила мислите си с Питър и той се бе разсмял. Те двамата бяха еднакви дори и на външен вид. Хората им казваха, че си приличат, а Питър сякаш бе брат на Пакстън, а не на Габи.

— Да не би да се опитваш да ми кажеш, че аз ти приличам на мъж, който ще се ожени и ще се премести в предградията? Исусе, каква обида!

Но той каза тези думи в два часа през нощта, докато двамата се смееха и разговаряха във всекидневната ѝ. Габи току-що се бе върнала от среща, Дон отдавна вече бе заспала, а Ивон напоследък все по-често ношуваше в апартамента на Дийк извън студентското градче.

— Наистина ли чух някой да споменава думата *женитба*! — Габи шеговито покри уши с ръцете си и се спря на път за спалнята.

— Не, не си! — побърза да се поправи Пакстън. Тя беше облечена с дънки и тениска и лежеше на пода до Питър. Обичаше да е близо до него, харесваше начина му на мислене и всичко онова, което той представляваше и символизираше. Но не желаше нищо повече, не искаше да се влюбва в него. *Не още*. Просто не можеше да си го позволи.

— Твоята приятелка ме обиди — информира той по-малката си сестра, но докато произнасяше тези думи погали златистата коса на Пакси и с усмивка се вгледа в зелените очи, в които започваше да се влюбва. — Мисля, че тя току-що намекна, че съм ограничен, или дори нещо още по-лошо.

— Не е вярно! — Пакстън седна на пода, смеейки се. — Просто казах, че нямам намерение да се омъжвам, да се местя в предградията и да имам деца. Първо искам да опозная света.

— А защо смяташ, че аз не искам? — Той все още изглеждаше леко засегнат.

— Той иска да опознае света — увери я Габи. — Монте Карло, Кеп д'Антиб, Париж, Лондон, Акапулко, Сейнт Мориц. Нали разбираш, най-бедните, изпълнени с трудности и несгоди точки на планетата. — Тримата се разсмяха.

— И за какъв ме смятате вие двете? — попита ги той. — За мързеливец?

Сестра му го познаваше много добре, за да знае, че не е мързелив и само поклати глава.

— Не. Просто си разглезен. Също като мен. — Усмихна му се благосклонно, а той хвърли по нея една празна кутийка от кола.

— Е, какво? Това е самата истина. Можеш ли да си представиш, че някой от нас двамата би искал да се присъедини към Корпуса на мира като Пакс? Тръпки ме побиват само като си помисля за това, а и изобщо не те виждам да копаеш канавки, или да строиш отходни места. Няма да го направиш, нали? — честно го попита тя и той поклати глава.

— Защо мислиш, че постъпих в Юридическия факултет? — подразни я той, но в думите му имаше и много истина. Щеше да завърши образованието си на двадесет и пет години и с малко късмет би могъл да се отърве от военна служба, която обхващаше мъже само до двадесет и шест години. Харесваше му отсрочката, която му осигуряваше Юридическия факултет. Нямахше никакво желание да се включи във военните действия във Виетнам. Само преди два месеца, след инцидента при залива Тонкин, американски самолети за пръв път бомбардираха Виетнам, след като години наред американците се бяха настанили там като съветници. — Да ти кажа истината, не мога да си представя, че мога да замина за Виетнам или за някое друго отдалечено място. Защо държиш да се присъединиш към Корпуса на мира, Пакс?

— Не съм сигурна, че *държа* на това. Просто искам да правя нещо по-различно — сериозно рече тя, а Габи отново ги остави сами. — Прекарах целия си живот сред хора, които мислят *само* за себе си и не дават пет пари за останалите. Аз не искам да живея така. Баща ми искрено се интересуваше от съдбите на хората. Мисля си, че той би направил нещо подобно, ако му се бе предоставила подобна възможност и ако не се бе оженил.

— Той трябва да е бил добър човек — тихо рече Питър и се загледа в лицето ѝ, стоплено от спомена за баща ѝ.

— Такъв беше. — В гърлото ѝ заседна буца. — Много го обичах... Животът ми... много се промени... след смъртта му.

— Защо? — Гласът му беше ласкав и нежен. Толкова много неща обичаше у нея, но понякога и той като Пакстън, се плашеше от чувствата си.

— Майка ми и аз... ами, ние сме съвсем различни... — Не искаше да казва нищо повече, поне за момента. А и не бе необходимо. Пък и сигурно щеше да прозвучи много ужасно, ако му кажеше, че мисли, че майка ѝ не я обича.

— За това ли ти е необходим Корпусът на мира? За да се махнеш далеч от нея?

— Не. — Пакстън се усмихна. — Но точно заради това дойдох в „Бъркли“.

Беше напълно откровена с него. Той също. Просто и двамата бяха такъв тип хора.

— Радвам се, че си тук — рече той и устните му докоснаха нейните. Лежаха един до друг на пода, подпрели се на лакът.

— Аз също — прошепна тя в отговор, а той я взе в прегръдките си и устните им се сляха в продължителна целувка.

Изведнъж Габи отвори вратата на спалнята и ги изгледа със значителен интерес.

— Вие двамата поотделно ли ще си легнете тази нощ, или заедно? Или смятате да си лежите тук и да се галите? На мен ми е все тая, но просто се чудех дали да чакам Пакс, или да заспивам.

Питър изпъшка, а Пакстън се разсмя и се отдръпна от него. Косата ѝ бе разрошена, а бузите ѝ бяха поруменели от целувката.

— Някой казвал ли ти е напоследък каква досадница си, Габриел? — Той знаеше, че тя отчаяно мрази пълното си име и обичаше да го използва, за да я дразни. — Исусе, ама и аз имам един късмет! Как можах да лапна по съквартирантката на сестра си! — Той се изправи и подаде ръка на Пакстън. — Предполагам, че най-добре е да поспиш малко, бебчо. Ако тая бърборана те остави на мира. Не зная как я понасяш.

— Ами просто заспивам, когато съм уморена.

— А тя вероятно продължава да си говори. — И тримата се разсмяха, защото това бе самата истина.

Той целуна Пакстън за лека нощ и си тръгна. Веднага след това Габи я засипа с въпроси.

— Сериозно ли е, Пакс?

— Не ставай глупава... Та ние се познаваме едва от шест седмици. Целият ни живот е пред нас. На него му остават три години докато завърши Юридическия факултет, а аз имам да уча още четири години. Как би могло да бъде сериозно? — Но макар че все още не искаше да си го признае пред Габи, дълбоко в сърцето си тя знаеше, че случилото се е много сериозно.

— Ти не познаваш брат ми. Никога не съм го виждала такъв. Той наистина е силно увлечен по теб. Мисля дори, че те обича. — А после я погледна с напрегнат, въпросителен поглед. — *Казвал* ли ти е, че те обича?

— За бога... не е, разбира се...

Но не бе необходимо да ѝ го *казва*. Пакстън го *знаеше*. Габи имаше право. А и Пакстън никога преди не бе изпитвала такива чувства. Лошото бе, че всичко се бе случило толкова бързо и толкова *рано*. Последното нещо, което Пакстън искаше в този момент, бе да намери мъжа на мечтите си.

— По дяволите! Пак моят скапан късмет — оплака се Габи, след като си легнаха. — Аз искам да си намеря съпруг, а ти не искаш. И какво става? Ти си имаш Питър, който въздиша по теб и изглежда така, сякаш иска да се сгодите веднага, а аз? Кого си имам аз? Никога. Някакъв лумпен с накъдрена коса, дълга до кръста му, който иска да отида с него в Тибет през лятото, при условие че му платя самолетния билет. Някои хора наистина имат късмет.

— Карма! — захили се Пакстън, която лежеше в тъмнината и слушаше тирадата на Габи.

— Кой е той? Да не е онзи тип, когото видяхме на дансинга в Банкрофт?

— Не, не става дума за човек, а за *онова*, за което Дон говори постоянно. Карма. Съдба. Късмет.

— Всичките тия неща май ѝ действат като сънотворни хапчета. Исусе, вчера ѝ бе много лошо. Чу ли я? Мисля, че тя умира.

— Може би е бременна — колебливо прошепна Пакстън.

— Откъде да намери време да забременее? Тя непрекъснато спи.

Двете се разсмяха, а после се обърнаха и се унесоха в сън. За пръв път Габи не знаеше какво повече да каже. На сутринта отиде на занятията си по съвременна музика. А после бе много заета. Беше денят преди Хелуин^[2] и тя искаше да поработи върху костюма си. Възнамеряваше да се въплъти в тиква от златисто ламе.

Това беше и денят, в който виетнамските части нападнаха въздушната база „Биен Хоа“, разположена на петнадесет мили северно от Сайгон. Тя бе първата атакувана американска база.

Петима американци бяха убити, а двадесет и шест ранени. Джонсън обаче не прибягна към нападение като наказателна мярка. Той се опитваше да закрепим позициите си преди предстоящите след четири дни избори. Голдуотър обещаваха да бомбардира цялата страна и да приключи мисията на САЩ във Виетнам с унищожаване на целия Север. Джонсън обаче обещаваха да не задълбочава конфликта, а точно това искаха да чуят избирателите. И на трети ноември Джонсън извоюва съкрушителна изборна победа. Това беше отговорът на нацията на заплахите на Голдуотър да въвлече страната във война с Виетнам.

А през следващата седмица Питър попита Пакстън какво смята да прави за Деня на благодарността^[3].

— Нищо особено. Твърде е далеч, за да си отида вкъщи само за няколко дни.

Твърде далеч и твърде скъпо, макар че без пуйката на Куини празникът нямаше да е същият. Пакстън се опитваше да не мисли за това и възнамеряваше в Деня на благодарността да учи за теста по физика, а ако се сети, да изяде един сандвич с пуешко месо в закусвалнята.

— Чудех се дали би искала да дойдеш с нас у дома. Миналата седмица споменах на мама, че смятам да те поканя и тя каза, че ще се радва, ако дойдеш. Ще те настаним в стаята за гости. Тъкмо малко ще си починеш от Габи, която ти говори по цяла нощ.

— Мисля, че приказките ѝ може да ми липсват — срамежливо рече Пакстън. — Сигурен ли си, че няма да ви преча?

— Не, разбира се. Нали това е смисълът на Деня на благодарността. Да се съберем всички, да преядем, а после да гледаме футбол. Всъщност, татко и аз ще ходим на мача в събота и много ще се радваме, ако дойдеш с нас. А в петък ще можем да отидем на Стинсън бийч.

— С удоволствие. — Тя се усмихна.

Габи бе споменала нещо преди няколко дни, но сякаш след това бе забравила за поканата си. Пакстън обаче не би могла да си пожелае нещо по-приятно от това да прекара Деня на благодарността с тях. Все още не познаваше родителите им, но от всичко, което бе чула за тях, беше останала с впечатлението, че непременно ще ги хареса. Мисълта да им гостува обаче я плашеше малко — това посещение щеше да я сближи още повече с Питър. Но като че ли нямаше как да го избегне. Те най-често излизаха с приятели и тя бе оставала насаме с него само няколко пъти, но дори и сред цяла тълпа от хора привличането помежду им бе толкова силно, че им бе невъзможно да се преборят с него.

Същия следобед той каза на Габи и тя влетя в стаята им, докато Пакстън учеше, и я изненада с радостта си.

— Разбрах, че ще ни гостуваш за Деня на благодарността, Пакс! Това е страхотно! — Габи се усмихна сърдечно. Беше разговаряла с майка си същия ден и Марджъри Уилсън бе поискала да научи нещо повече за съквартирантката ѝ и за интереса ѝ към Питър. Беше ѝ се сторило странно, че не Габи, а той се бе обадил у дома, за да пита дали биха могли да поканят Пакстън за празника. — Мама много ще ти хареса.

— Сигурна съм в това. — Габи ѝ бе говорила толкова много за нея, че Пакстън вече я харесваше. Двете бяха изключително близки помежду си, а от начина, по който Габи говореше за майка си, ставаше ясно, че я боготвори. Марджъри Уилсън, също като майката на Пакстън, сякаш участваше в благотворителни организации и бридж клубове, но за разлика от Беатрис Андрюз тя искрено обичаше децата си. Пакстън не бе сигурна какво точно работи баща им, но кой знае защо бе решила, че се занимава с бизнес.

Питър мина да ги вземе в сряда следобед и, както обикновено, Габи имаше твърде много багаж, а Пакстън носеше само една малка чанта. Беше облечена в строга тъмносиня рокля и зимното си, сиво

палто. Обула бе чифт черни обувки — единствените елегантни обувки с висок ток, които имаше. Изглеждаше красива и спретната. Косата ѝ, вързана на конска опашка, бе украсена с тъмносиня атлазена панделка, а на ушите си бе сложила малки перлени обеци, завещани ѝ от баба ѝ.

— Изглеждаш като Алиса в страната на чудесата — с усмивка рече Питър, докато тя се настаняваше в очукания му форд.

Наскоро бе споменал, че иска да си купи нов мустанг, но все още не бил спестил достатъчно пари. Баща му му бе предложил да избира между пътешествие в Европа и нова кола като подарък за дипломирането му и той, разбира се, бе предпочел двата месеца в Европа — Шотландия, Англия и Франция, и изобщо не съжаляваше за избора си, докато се тръскаше в старата таратайка, която бе карал по време на обучението си в колежа.

— Дали не трябваше да облека нещо по-елегантно? — Пакстън нервно се обърна към Габи. Имаше една черна рокля от кадифе, която можеше да облече, но я пазеше за самия Ден на благодарността.

— Изглеждаш чудесно. Не го слушай какво говори.

— Габи беше облечена в червена минипола от кадифе и черен пуловер, носеше червени обувки на висок ток, а червената ѝ коса бе сресана като на Шърли Темпъл. — Майка ми ще бъде облечена в черна семпла рокля, а на врата си ще има наниз перли. А баща ми ще носи кариран панталон и кадифено сако. Това са униформите им.

Пакстън нервно се разсмя. Искрено се надяваше, че няма да ги смути с присъствието си. Изведнъж мнението на родителите на Питър придоби такова голямо значение, че тя пак се уплаши. Никой преди не я бе *представял* у дома си като *сериозна приятелка*, а тя имаше замайващото чувство, че Питър прави точно това.

С пълна скорост прекосиха „Бей бридж“ и продължиха на запад по „Бродуей“. Минаха край заведението на Каръл Дода и край баровете, в които танцуваха голи момичета. После минаха през „Бродуей тънел“, прекосиха „Ван Нес“ и пред погледа им изникнаха величествените къщи по „Бродуей“. Пакстън бе впечатлена и нервността ѝ се засили.

А после стигнаха пред дома им. Питър рязко натисна спирачките, които изскърцаха пронизително, Габи скочи от колата и натисна звънеца, а само миг по-късно те вече стояха в огромното антре на една

много голяма тухлена къща, където родителите на Питър, облечени точно според описанието на Габи, ги очакваха.

Майка им бе дребна жена с поизбеляла червена коса, прибрана в гладък кок, и искрящи зелени очи, които приличаха на тези на Пакстън. Баща им беше слаб и висок като сина си, а русата му някога коса сега бе снежнобяла. Цялото му същество излъчваше аристократична изтънченост и толерантност.

Жена му ги погледна сърдечно, а топлатата прегръдка, с която посрещна Пакстън, изглеждаше напълно искрена.

Тя накара Габи да ѝ покаже стаята ѝ, а няколко минути по-късно всички се събраха на първия етаж, в елегантна, облицована с дърво, библиотека, препълнена със стари книги в кожени подвързии, натъпкана с антични мебели и ориенталски килими, в която вече пращеше силен огън. Беше като онези стаи, за които човек чете в книгите. Пакстън изобщо не предполагаше, че са толкова богати. Внезапно отново се почувства неудобно заради простичката си рокля, но в този дом сякаш никой не обръщаше внимание на облеклото на другите. Нейната собствена майка неминуемо щеше да направи някакъв коментар за миниполата на Габи, но Марджъри Уилсън сякаш намираще полата на дъщеря си за забавна и двете оживено разговаряха за партито, което Габи е посетила предишната седмица, за момчето, което бе срещнала и което не считаше за *твърде надеждно* — любимият ѝ израз, когато ставаше дума за мъжа, за когото би искала да се омъжи. А в другия край на стаята Питър разговаряше с баща си и Пакстън го чу да пита как вървят нещата във вестника.

— Има много интересни новини. Особено след последното развитие на конфликта във Виетнам. Нападението над „Биен Хоа“ може да промени ситуацията там, независимо дали Джонсън желае това. Не можем просто да седим там и да бездействаме.

Питър не каза нищо. Знаеше, че баща му е твърд поддръжник на Голдуотър, макар че той предпочиташе да не обсъжда политическите си пристрастия със сина си.

— Не мисля, че изобщо трябва да стоим там. Трябва да се махаме час по-скоро, преди да сме затънали до шия, както стана с французите — мрачно рече Питър.

— Ние сме по-умни от тях, сине. — Баща му се усмихна. — А и не можем да оставим комунистите да завладеят света, нали?

Водеха този безкраен спор от години, а гледните им точки никога не съвпадаха. Питър не смяташе, че мястото на американските военни части е във Виетнам, но като повечето хора от неговото поколение, баща му бе на противното мнение. Той смяташе, че те могат да се справят с виетнамците набързо, да им дадат един суров урок, да им сторят и добро, ако е възможно, и да се изтеглят от страната, преди да са претърпели твърде сериозни поражения. Въпросът обаче бе в това, какво трябваше да се разбира под *твърде сериозни поражения*.

След малко те се присъединиха към жените и Пакстън забеляза огромната прилика между Питър и баща му. По-възрастният мъж притежаваше същата енергична пламенност и жажда за живот, същите живи, сини очи, които тя толкова харесваше у Питър, същата топлина и сърдечност. Цялото им семейство бе искрено и непринудено и по време на вечерята Пакстън осъзна, че се чувства много по-спокойна отколкото някога се бе чувствала в компанията на майка си и брат си в Савана. Освен това, Пакстън установи, че те постоянно разговарят за сутрешния вестник и някъде по средата на вечерта разбра, че бащата на Питър работи в редакцията, а после, когато стана дума за това къде ще работи Питър през лятото, тя проумя още нещо и остана зашеметена от изненада. Питър говореше, че би искал да работи в някои сродни вестници в страната и докато го слушаше, Пакстън разбра всичко, включително и решимостта на баща му да запази в тайна подкрепата си за Голдуотър. Вестник „Морнинг сън“ официално поддържаше Джонсън, а и още от създаването си, бе твърд поддръжник и изразител на идеите на Демократическата партия. Но не и собственикът му. А собственик на вестника бе бащата на Питър и Габи. Всъщност семейство Уилсън притежаваха „Морнинг сън“ вече повече от сто години и Пакстън се разсмя на глас, когато най-после проумя всичко това, а Питър я изгледа с недоумение.

Той току-що бе казал, че изобщо не е сигурен дали би искал да работи в някой вестник през лятото. Уведоми ги, че смята да се включи като доброволец в екипа юристи, които заминаваха за Мисисипи да работят в помощ на Мартин Лутър Кинг, който бе спечелил Нобеловата награда за мир през октомври.

А тя се смееше.

— Кое е толкова смешно? — Питър изглеждаше изненадан. Тя обикновено се отнасяше изключително сериозно към подобни

разговори, а и освен това споделяше възгледите му по повечето въпроси, особено пък по проблемите на чернокожите.

— Нищо, съжалявам. Току-що осъзнах нещо, което нито един от двамата ви не си направи труда да ми каже. Мислех, че говорите постоянно за „Морнинг сън“, просто защото баща ви работи там. До този момент и през ум не ми бе минавало, че... че...

Изглеждаше леко смутена, и Питър се усмихна, а баща му се разсмя на глас.

— Не се засягай толкова, Пакстън. Когато беше малко момче, той казваше на приятелите си, че продавам вестници на „Мишън стрийт“. Сега поне не отива толкова далеч в измислиците си. Или се лъжа?

— Не. — Тя поклати глава и се разсмя. Габи също се усмихна. Тя също не бе говорила за семейството си пред Пакстън. Двамата с Питър не обичаха да се хвалят пред приятелите си и Пакстън разбираше защо. Макар да живееха богато, те не бяха хора, които обичат да се перчат с парите и общественото си положение. Майка ѝ сигурно щеше да е силно впечатлена от богатството и дискретността им. — Всъщност, никой от двамата не е споменавал каквото и да било по този въпрос.

— Не смятах, че е важно — тихо обясни Питър, който знаеше, че тя го харесва заради него самия, а не заради онова, което притежаваше баща му.

И Пакстън побърза да го увери, че не се лъже.

— Така е. Но е интересно. Вие поне можете да си говорите за нещо интересно у дома. А в моето семейство се говори единствено за това кой се е оженил, кой си е купил нова къща, кой от пациентите на брат ми умира.

— Баща ти също ли е лекар? — попита Марджъри Уилсън и ласкаво се усмихна.

— Не — тихо отвърна Пакстън, почувствала силна тъга дълбоко в душата си. Искаше ѝ се и тя като Габи и Питър да си има баща. — Татко беше адвокат. Почина преди седем години при самолетна катастрофа.

— Съжалявам — нежно промълви майката на Габи.

— Аз също.

Сред тях се чувстваше толкова щастлива, държеше се толкова естествено. Вечерта играха на домино, шегуваха се помежду си, смяха

се. Питър дълго разговаря с баща си пред огъня, а после включиха и Пакстън в разговора си. Отново говореха за Виетнам и Диет, за позицията на Джонсън спрямо руснаците след държавния преврат през септември, който бе свалил Хрущов от власт. А Пакстън осъзна, че е преизпълнена с възхищение към Едуард Уилсън. Той беше интелигентен и разумен, притежаваше изключителна прозорливост, която тя уважаваше, макар че по въпроса за Виетнам мненията им бяха коренно различни. Говориха за проблемите на интегрирането на населението в южните щати, за Мартин Лутър Кинг, за разрастването на студентските размирици в „Бъркли“. През последните няколко дни Движението за свобода на словото бе излязло извън контрол, а ръководството на колежа бе заело твърда позиция и отказваше да преговаря със студентите. Бащата на Питър бе съгласен с това решение на властите. Пакстън бе на същото мнение, макар то да не бе много популярно в студентското градче. Оказа се, че ректорът — Кер, е негов стар приятел, с когото бе разговарял същата сутрин.

— Той няма да отстъпи пред тези хлапета. Залогът е прекалено голям. Ако се предаде сега, ще изгуби контрол над колежа.

Питър изобщо не бе съгласен с това и спорът им продължи доста дълго, но Пакстън осъзна, че дискусиата им действа ободряващо. Беше толкова вълнуващо да си сред хора, които разговарят за важни и умни неща, които са наясно с всичко, което се случва по света. В Савана някога се чувстваше толкова изолирана от истинския живот, така затънала в тресавището на ленивия Юг, в отчаяната битка на близките ѝ да се държат за миналото и да поддържат един начин на живот, който отдавна трябваше да си иде.

Пакстън сподели мислите си с Ед Уилсън.

— Въпреки това, смятам, че имате чудесен вестник. Морис и аз сме стари приятели.

— Надявам се следващото лято да работя за него, или поне за вестника му. Специализирам журналистика.

Питър гордо ѝ се усмихна, пресегна се и хвана ръката ѝ, а жестът му не убягна от вниманието на баща му.

Ед Уилсън не каза нищо, но вечерта, докато се събличаха в спалнята си, той заговори за това с Марджъри.

— Мисля, че синът ти е сериозно хлътнал, мила моя. — Нежно погледна жена си. Тя обичаше децата им толкова много, че той

понякога се питаше дали няма да е много тежко, когато те най-накрая се влюбят.

Хиляди студенти бяха започнали седяща стачка в знак на протест срещу отношението на университетските власти към свободата на словото, и срещу решението им да не позволят на различните движения и комитети да използват собствеността и базата на университета, за да събират пари и да раздават листовки в подкрепа на каузите си. Университетските власти твърдяха, че демонстрациите затрудняват и блокират движението, а позивите и брошурите замърсяват студентското градче. Най-накрая се бе стигнало до компромис. Властите позволиха на студентите да използват същите пространства, които бяха използвали и преди, но да не призовават към размирици и насилие. На Пакстън всичко това й приличаше на буря в чаша вода, но негодуванието бе набрало скорост. Под въпрос бяха поставени някои свободи, а и самото време бе подходящо за сблъсък на воли и интереси и за внушителни демонстрации. Същата вечер бяха арестувани почти осемстотин студенти. А Пакстън се радваше, че е в дома на Уилсънови, където всички дълбоко преживяваха онова, което става по света и бяха толкова близо до хората на управлението и властта.

На следващия ден всички гледаха в новините продължаващите демонстрации, в резултат на което двамата с Питър така и не можаха да се разходят до Стинсън. В събота Пакстън отиде с Питър и баща му на мач, а Габи придружи майка си на пазар.

Пакстън се бе обадила на майка си в Деня на благодарността и бе разговаряла с нея, с Джордж и с Куини. Те бяха добре, а тя ги увери, че прекарва страхотен празник, макар Куини да се съмняваше в това. Беше успяла да й пошепне по телефона, че тая година не си бе направила труда да направи любимия на Пакстън пай с кълцано месо, тъй като тя не си е у дома, за да го оцени.

Пакстън се забавлява истински по време на мача, а до края на седмицата се сближи още повече с всички. Чувстваше се така, сякаш е член от семейството, а когато се сбогуваше с тях, не пропусна да им благодари за чудесния празник. Това бяха най-щастливите й дни от много години насам, най-щастливият й празник след смъртта на баща й.

В колежа все още се забелязваха следи от размириците. Навсякъде имаше полицаи, които дежуриха, в случай че демонстрациите започнат отново, а Пакстън бе шокирана, когато научи, че Ивон и Дийк са участвали в демонстрацията и са били арестувани. И двамата бяха вече освободени, но Ивон имаше ужасни синини по ръцете си, причинени ѝ от полицаите, които я влачили към камионетката.

— Беше доста страшно — призна си тя с мрачно изражение. — А вие къде бяхте през уикенда? — Ивон обвинително изгледа Пакстън и Габи, докато Питър носеше чантите им от колата.

— В Сан Франциско — рязко отговори Габи, очевидно твърдо решена да не казва нищо повече. Нямаше никакво намерение да се чувства виновна, задето не е била арестувана. — Не е необходимо да влизаш в затвора, за да защитиш позициите си, Ивон. Едва ли ще докажа нещо повече, ако имам синини по ръцете си, а и да ти кажа истината, пет пари не давам къде точно ще раздават проклетите позиви.

За пръв път избухваше срещу Ивон, но вече ѝ бе дошло до гуша от подлите ѝ забележки и завоалираните ѝ обвинения.

— А за какво *даваш* пет пари? — не ѝ остана дължна Ивон.

Питър и Пакстън стояха настрана и слушаха.

— Може би за същите неща, за които и ти. Загрижена съм за чернокожите, за Виетнам, за това хората да получават онова, което заслужават и да останат живи, за да му се порадват, но не смятам да позволя да ме влачат по улицата и да ме заключат в арестантска камионетка само за да го докажа.

— В такъв случай, никой няма да се вслуша в думите ти. Не можеш да седиш във всекидневната, да се занимаваш с маникюра си и да се надяваш, че ще те чуят. Няма да стане. Южните щати тънеха в мълчание и едва когато започнаха да арестуват хората, да стрелят по тях и да ги убиват, се заговори за граждански права.

— Тогава защо си *тук*, а не *там*? — върна ѝ го Габи.

— Защото ми писна от всичко. Писна ми да пътувам в задния край на автобуса, скъпа. Целият си живот прекарах така. И смятам да остана тук, докато разбере, че мога да се върна, да се кача през предната врата на автобуса, където някой със сигурност ще ми обърне внимание.

— Страхотно. Но не се заяждай с мен, докато си тук, защото аз просто си гледам моята работа.

— Аз и без друго се изнасям следващия месец — неубедително осведоми Ивон. Беше ядосана, а и не бе съвсем сигурна дали Габи не я изпитваше в този момент. Може би наистина трябваше да си остане на Юг. Може би трябваше да е в Бирмингам, да се бори срещу приятелчетата на Уолис, вместо да участва в седящи стачки в „Бъркли“. Но ѝ бе дошло до гуша от всичко това и точно поради тая причина с такава радост бе приела стипендията за „Бъркли“.

— При Дийк ли ще се местиш? — попита я Габи, леко заинтересована. Беше уморена от Ивон и от огромния товар, който тя носеше на раменете си — толкова голям, че през повечето време не ѝ позволяваше да види нещата в истинската им светлина.

Пакстън обаче, която добре познаваше Юга, не бе сигурна, че може да я вини за пристрастията ѝ.

Ивон само поклати глава в отговор на въпроса на Габи.

— Не... аз... — Внезапно им се стори смутена. Сякаш изведнъж бе осъзнала, че е отишла твърде далеч, че е изляла гнева си върху тях, а те не го заслужаваха. — Не се местя при Дийк. Ще живея извън студентския град с приятели. — Пакстън разбираше, че тя предпочита да живее с хора като нея, които все още бяха твърде сърдити, за да могат да се радват на равенството, което най-накрая бяха извоювали, но не знаеха *какво* да правят с него.

— Това е чудесно — тихо рече Пакси. — Надявам се, че ще бъдеш щастлива там.

— Ами стаята ти? — равнодушно запитва Габи, която изобщо не бе развълнувана от съобщението на Ивон.

— Предполагам, че ще намерите някой, който да заеме мястото ми.

И тогава Дон, облечена в нощница, влезе в стаята.

— Аз също се изнасям — колебливо изрече тя. — ... Ами... искам да кажа... че напускам. — Изглеждаше малко гузна, но доволна. После им се усмихна. — Връщам се у дома.

— Отказваш се от колежа? — Габи беше смаяна. Не можеше да си представи защо някой би искал да си тръгне. Та тя така добре се забавляваше! Трябваше да признае обаче, че през трите месеца, които

бе прекарала заедно с тях, Дон не бе правила почти нищо, а по цял ден и по цяла нощ бе спала в стаята си.

— Ще се женя... мисля, че... за Коледа... Аз съм... — Тя се изчерви и ги погледна. Единствените ѝ приятели в „Бъркли“. Едва ли бе посетила и едно занятие откакто бе започнала учебната година. — Ще си имам бебе през април.

Трите момичета я погледнаха с изумление, макар че по-късно Пакстън осъзна, че са били невероятно глупави. Тя проявяваше всички симптоми, описани в книгите, но те само на шега допускаха, че може да е бременна.

— Двамата с Дейв заминаваме за Непал веднага след като се роди бебето, за да се видим с нашия гуру.

— Страхотно — възкликна Габи, която все още изглеждаше изумена, а Питър се извърна настрана, за да не могат момичетата да видят усмивката му. — Това наистина е страхотно, Дон.

А след като другите две момичета се прибраха в стаята си, Габи се обърна към Пакстън и я погледна с раздразнение.

— По дяволите! И какво ще правим с тяхната стая? Само един Господ знае кого ще ни изпратят, ако се намеси ръководството, а аз лично не се сещам за никой, който да иска да се премести по средата на годината.

— Защо да не се разменим? — замислено отрони Пакстън. — Познавам четири момичета, които живеят в стаи за две, но умират да се съберат заедно в *четворка*. Можем да им предложим тази, а да вземем една от техните стаи.

— Или просто можете да превърнете свободната стая в килер. Можете и да се пренесете при мен — с надежда предложи Питър и погледна Пакстън.

И двамата се чувстваха много добре, докато гостуваха на родителите му през уикенда. И макар че се изкушаваше да влезе в стаята и да я прелъсти, той си бе наложил въздържание. Разбираше, че мисълта, че би могла да извърши подобно нещо в къщата на родителите му, ще я разтърси неимоверно много, а и освен това, знаеше от Габи, че Пакстън е все още девствена. От известно време Питър се питаше дали тя би се съгласила да отидат някъде заедно, но сякаш все още не бе дошъл подходящият момент за подобен въпрос и той предпочиташе да изчака деня, в който тя щеше да е готова за него.

Пакстън бе момичето, което би искал да има до себе си до края на живота си.

— Всъщност, идеята не е никак лоша, знаете ли? — повтори им той, преди да си тръгне. — Може би през следващата година ще можем да си намерим квартира извън студентското градче...

Предложението се хареса и на тримата, но до следващата година оставаше още много време, а Пакстън се питаше дали той щеше да продължи да я харесва и тогава. Много неща можеха да се променят за една година. Изумително бе колко много нови неща се бяха случили напоследък. Само за три месеца тя и Габи бяха станали добри приятелки, двамата с Питър се бяха влюбили един в друг, бяха изгубили и двете си съквартирантки, едната, от които дори щеше да си има бебе.

Пакстън си легна замислена и поразена от всичко това. А следващите няколко седмици преди коледната ваканция се изнизаха неусетно. След Коледа Питър заминаваше на ски с приятели, а Габи, заедно с родителите си, планираше пътуване до Пуерто Валарта в Мексико. Питър бе попитал Пакстън дали би искала да отиде на ски заедно с него, но тя му бе обяснила, че ще ѝ бъде неудобно да изостави семейството си, за да се върне по-рано в Калифорния и той я бе разбрал.

На двадесет и първи декември той я закара на летището. Двамата стояха до терминала и си бърбеха за предстоящия празник, когато той внезапно я погледна и сърцето ѝ сякаш спря, когато ѝ заговори. Изведнъж ѝ се стори по-възрастен и възмъжал, също като баща си.

— Така нищо няма да се получи. Знаеш това. — Вече почти беше Коледа, а той ѝ казваше, че това бе краят на романтичната им връзка.

— Какво... аз... аз... съжалявам... — Тя не можеше да го погледне. Беше я наранил твърде жестоко. Упорито наведе глава надолу, когато той сложи ръка под брадичката ѝ, принуждавайки я да го погледне. Очите ѝ бяха пълни със сълзи, които думите му бяха предизвикали.

— Не знаеш какво имам предвид, нали, Пакс? — Неговите очи също бяха влажни, а тя го погледна и нещастно поклати глава. — Не мога да продължавам тази игра, не мога да се преструвам, че двамата с

теб сме просто приятели, а връзката ни — несериозен флирт. Аз те обичам, Пакс. Никога преди не съм обичал така. Искам един ден да се ожена за теб. Ти трябва само да кажеш кога. Утре, следващата седмица, след десет години. Искаш да отидеш в Корпуса на мира, в Африка, на Луната... Добре! Ще те чакам. *Обичам те.*

Гласът му трепереше, устните му също. После толкова силно я притисна към себе си, че дъхът ѝ сякаш спря и когато я целуна този път, тя му отвърна с цялото си сърце. Тя също не можеше да се зальгва повече. Вече знаеше колко много го обича.

— Питър, какво ще правим? — Тя се усмихваше през сълзи. Той също. Прегръщаше я, чувстваше я близо до себе си, целуваше я и това му бе достатъчно, за да е сигурен, че и тя го обича. — Имам още три и половина години училище. Трябва да завърша — додаде тя.

— Значи ще изчакаме. Не е толкова страшно. Може би след време ще се сгодим. Всичко, което искам да зная в този момент, е дали ме обичаш.

Прикова поглед към нея и тя кимна сериозно.

— Обичам те... Толкова много те обичам... — прошепна тя и той отново я взе в прегръдките си и я целуна с много нежност и любов.

— Не искам да се разделяме точно за Коледа — прошепна той, заровил лице в косата ѝ. — Искаш ли да дойда в Савана след Коледа?

Искаше, но не смееше да го покани. Ако майка ѝ разбере, че на осемнадесет години дъщеря ѝ е сериозно влюбена и то в момче от Калифорния, сигурно щеше да изпадне в истерия.

— Не, твърде рано е. *Те* няма да разберат.

— В такъв случай връщай се бързо.

Чуха последното повикване за нейния самолет. Всички останали пътници вече бяха заели местата си.

— Трябва да вървя. Ще ти се обадя от дома. — *Дом...* къде беше домът ѝ сега? — Обичам те. — Ами ако той я забравеше през ваканцията?

Ако си намереше друго момиче? Ако срещнеше някоя друга в планината, докато кара ски? Всичките ѝ мисли бяха изписани на лицето ѝ и той я отдръпна от себе си и се разсмя.

— Престани, глупаче! *Обичам те!* Добре е да го запомниш. Един ден името ти ще бъде Пакстън Уилсън. — Целуна я бързо за последен

път и тя се затича да хване самолета си. Махна му с ръка и му извика през рамо, че го обича.

[1] Американска организация, създадена през 1961 г., която обучава и изпраща доброволци в слабо развити страни, за да помагат в областта на здравеопазването, образованието и т.н. — Б.пр. ↑

[2] Празникът на Все светии — 31 октомври. — Б.пр. ↑

[3] Национален празник на САЩ в чест на първите колонизатори на Масачузетс. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ПЕТА

Почувства се странно, когато вечерта пристигна в Савана. Беше студено, тъмно и много късно. Самолетът закъсня и когато почти в полунощ тя се прибра у дома, градът тънеше в мрак. Брат ѝ бе дошъл да я посрещне на летището, но майка ѝ, измъчвана от лоша простуда, си бе легнала. Само Куини бе будна и я очакваше, приготвила ѝ горещ шоколад и любимите на Пакстън сладки с овесено брашно, които току-що бе извадила от фурната.

Двете се прегърнаха, без да си кажат нито дума. Пакстън се притискаше към старата си приятелка, искаше да сподели с нея щастието си. По време на целия полет бе мислила за Питър и сега нямаше търпение час по-скоро да разкаже на Куини за него. Но Джордж сякаш не възнамеряваше да си ходи. Изглежда се чувстваше задължен да я изчака да изпие топлия шоколад. Разказа ѝ новините за града, каза ѝ, че майка им е получила награда от Дъщерите на гражданската война и Пакстън се опита да прояви необходимото вълнение и радост. После се обърна към Куини и ѝ се усмихна, а очите ѝ говореха колко много я обича.

Най-накрая тя се качи в стаята си, а Джордж се прибра вкъщи. Пакстън си легна, като си мислеше за Питър и се опитваше да се чувства у дома си. Но нищо вече не бе *същото*, нищо тук не я привличаше, не я радваше, не я сгриваше, и тя можеше единствено да лежи в тъмнината, да мисли за Питър и за Калифорния. Бяха ѝ необходими няколко часа, за да заспи, а когато най-сетне започна да се унася, Пакстън осъзна, че е самотна без бърборенето на Габи.

А на сутринта стана още по-лошо. По време на закуската с майка си, тя се почувства като непозната натрапница. Пакстън я поздрави за наградата и след като ѝ благодари със студено кимване, майка ѝ потъна в неловко мълчание. Двете сякаш нямаха какво да си кажат и Пакстън отчаяно се опитваше да измисли нещо. Майка ѝ изобщо не я попита за съквартирантките ѝ и Пакси проумя, че по никакъв начин не би могла да ѝ каже за Питър. Беатрис спомена, че Джордж имал *нова приятелка*, каза ѝ, че ще се запознае с нея по време на вечерята, макар че самият

Джордж не ѝ бе намекнал абсолютно нищо, когато я взе от летището. И Пакстън отново осъзна колко по-различно е семейството ѝ от семейство Уилсън. Не можеше да не се пита какво ли би било, ако баща ѝ бе все още жив, за да стопля сърцата им и да ги прави малко по-човечни и сърдечни.

Едва късно следобед успя да завари Куини сама в удобната кухня и ѝ разказа всичко за Габи, за Питър и за семейство Уилсън.

— Не си направила нищо, за което ще съжаляваш после, нали, момиченце? — строго попита Куини, а Пакстън поклати глава. Подобна мисъл обаче бе минавала през главата ѝ, а сега, когато и двамата си бяха признали колко сериозни бяха чувствата им, тя имаше основание да вярва, че рано или късно това ще се случи. Но в този момент можеше спокойно да отговори на Куини, макар да знаеше, че има мисли, които не би могла да сподели дори и с нея.

— Не, Куини, не съм. Но той е чудесен. Непременно ще го харесаш. — Отново ѝ разказа всичко за него, а възрастната жена я наблюдаваше с препълнено от нежност сърце и се радваше на блясъка в очите ѝ, докато тя ѝ разказваше за момчето, в което се бе влюбила в Калифорния.

— Харесва ли ти там? Щастлива ли си?

— Много. Там е чудесно. Толкова е вълнуващо...

Разказа ѝ за занятията, които посещава, за хората, с които се бе запознала, за местата, които бе посетила, а Куини сякаш се пренесе с нея в Калифорния. После със заговорнически шепот Пакстън я попита за новата приятелка на Джордж.

— Ще я видиш. — Старата жена се разсмя. — Струва ми се, че тая май вече е насериозно.

Пакстън обаче усети, че Куини не я харесва особено.

— И какво те кара да мислиш така? — Пакстън изглеждаше заинтригувана, но Куини само се разсмя.

Два часа по-късно Пакстън можа сама да си отговори защо Куини няма особено високо мнение за приятелката на Джордж. Алисън изглеждаше като абсолютна двойница на майка им. Носеше косата си сресана по същия начин, лицето ѝ излъчваше същото студено безразличие и високомерие, маниерите ѝ бяха сковани, типично южняшки, и тя бе много, много по-сдържана и от майка им. Цялото ѝ съществуване излъчваше такова напрежение, че тя сякаш всеки момент

щеше да се пречупи и да се сгромоляса. Джордж, обаче, очевидно се чувстваше добре с нея. Той бе свикнал с такива жени, макар че когато бе по-млад, дори и той ги харесваше малко по-непринудени.

Пакстън я наблюдава през цялата вечер. Устните ѝ бяха така здраво стиснати, че тя едва успяваше да говори, но в същото време изобщо не се срамуваше да споделя мненията си.

След вечерята Пакстън се втурна към кухнята и когато останаха сами, тя се обърна към Куини.

— О, боже, тя е толкова надменна и властна! Как, за бога, изобщо я понася?

Алисън обаче бе точно от типа жени, които Джордж харесваше. Според него тя бе съвършена южняшка дама. Майка му наистина го бе възпитала добре.

— Какво мисли мама за нея?

Пакстън бе любопитна, но Куини само сви рамене.

— Не зная. Тя не ми казва нищо.

— Когато погледне към Алисън, мама сигурно се оглежда като в огледало. Но може би тя изобщо не го съзнава...

Останалата част от вечерта бе невероятно скучна, както и дните до края на ваканцията. На Бъдни вечер и на Коледа ходиха на църква. Пакстън се видя с няколко от приятелките си и бе шокирана да научи, че две от момичетата, които бяха предпочели да не ходят в колеж, ще се женят скоро, а една друга, която се бе омъжила веднага след дипломирането им през юни, вече очакваше дете. Пакстън се чувстваше прекалено млада дори да се замисли за подобни отговорности, а те вече изцяло се бяха отдали на стремежа си към семеен живот, съпрузи и деца.

Срещата с тях я накара отново да си спомни за Питър. Всъщност, всичко, което правеше напоследък, ѝ напомняше за него. Той ѝ се обаждаше през няколко дни, но тъй като обикновено тя вдигаше телефона, никой все още не подозираше колко чести са телефонните им разговори. Майка ѝ го спомена само веднъж. Струвало ѝ се странно, че някакво момче от Калифорния търси Пакстън чак в Савана и тя се надявала, че не ставало дума за нещо неприятно. *Нещо неприятно* за Беатрис бе връзка на дъщеря ѝ с момче, което не е от Савана, Джорджия.

Пакстън отиде и в редакцията на местния вестник. Беше отказала предложението на господин Уилсън да ѝ ходатайства пред главния редактор, но въпреки това успя да получи назначение за лятото — от юни до август, по време на лятната ѝ ваканция. Отдавна мечтаеше за възможността да поработи във вестника, но мисълта, че отново ще трябва да се раздели с Питър, я потискаше. А това я безпокоеше. Пакстън не желаше да бъде напълно зависима от него. Искаше да постигне още толкова много неща в живота си, искаше да изпълни обещанията, които бе дала пред себе си. Но той ѝ бе обещал, че ще я чака, и тя знаеше, че ще удържи думата си. А и при всеки телефонен разговор той ѝ го бе повтарял отново и отново.

Пакстън се бе уговорила с него да се върне в Калифорния в деня преди настъпването на Новата година, а майка ѝ бе толкова погълната от Джордж, Алисън и собствените си приятелки, че Пакстън бе убедена, че няма да има нищо против заминаването ѝ. Тя дори ѝ каза, че иска да прекара новогодишната нощ с приятели от колежа, и макар майка ѝ да бе заявила, че това е много *неучтиво* от нейна страна, тя сякаш веднага бе приела и се бе съгласила с намеренията на дъщеря си.

В последния си ден у дома Пакстън прекара една спокойна сутрин с Куини в кухнята, след което Джордж я закара на летището. Куини отново бе започнала да кашля — както всяка зима досега — и Пакстън я бе накарала да обещае да отиде на лекар.

Майката на Пакстън смяташе да отскочи до фризьорката си, така че двете се бяха сбогували рано сутринта. Преди да се сбогува и с Джордж, Пакстън го помоли да предаде поздравите ѝ на Алисън и той премигна от изненада, смутен от фамилиарния ѝ тон.

— Отношенията ви са сериозни, нали? — Пакстън не устоя на изкушението предвид *интимността* на момента. Интимност обаче бе дума, която брат ѝ ненавиждаше.

— Нямам представа какво *означава* това — с леден глас заяви той и тя не можа да не се размее. Той току-що бе навършил тридесет и три години и ако все още не го беше разбрал, значи имаше сериозни проблеми. — Много е невъзпитано от твоя страна да задаваш подобни въпроси, Пакстън.

Тя веднага се сети за непринудените, приятелски взаимоотношения между Питър и Габи и с тъга осъзна колко по-

различен е собственият ѝ живот, колко сковани и официални са взаимоотношенията ѝ с единствения ѝ брат.

— Мисля, че тя наистина те харесва, Джордж. А и мама като че ли я одобрява. — Това поне отговаряше на истината. Но Пакстън не желаше да го лъже и затова не се и опита да му каже, че харесва Алисън.

— Сигурен съм в това — нещастно промълви той. Искаше му се сестра му да не бе започвала този разговор.

— Грижи се за себе си. — Тя се наведе напред и го целуна по бузата, а после, без да каже нито дума повече, взе чантата си от ръката му и се запъти към самолета, като му махна приятелски с ръка.

Питър бе направил много за нея. Тя не можеше вече да играе играта им, игра на ледена учтивост, сдържаност и безкрайни мълчаливи вечери. А Джордж я гледаше как се отдалечава и с тъга си помисли за промените, които бяха настъпили със сестра му в Калифорния.

Когато Пакстън слезе от самолета в Сан Франциско, Питър я очакваше на летището. В момента, в който се срещнаха, тя сякаш се отдели от земята. Той я грабна в прегръдките си, притисна устни към нейните и те продължиха да се смеят и да се целуват, докато другите пътници ги задминаваха с усмивка. Те двамата — толкова млади и толкова влюбени — представляваха приятна гледка, която сгръваше сърцата на хората и им напомняше за тяхната младост.

— О, боже, толкова ми липсваше — пламенно рече той, когато най-после я пусна на земята и двамата, хванати за ръце, бавно се насочиха към лентата за получаване на багажа. — Мислех си, че не мога да издържа нито минутка повече.

— Нито пък аз — усмихна се тя.

— Как беше в Савана?

— Ужасно! — Тя му разказа всичко — за Алисън, за Джордж, за предстоящата работа през лятото, за онова, което Куини бе казала за тях двамата, а после със съжаление сподели разочарованието си от студенината и отчуждеността на майка ѝ. — Мисля, че тя все още се чувства предадена и не може да ми прости заминаването за „Бъркли“. А може би винаги си е била такава, но сега го виждам по-ясно, защото вече познавам толкова по-различни хора. — Като семейство Уилсън, например.

— Това няма значение, мъничката ми. Сега имаш *мен*.

Много смело изявление от негова страна, което я трогна до дъното на душата ѝ. И въпреки това, една малка част от нея се боеше да му се довери напълно. Ами ако той променеше мнението си за нея, ако заминеше надалеч, ако се влюбеше в друга... Много отдавна бе научила, че е твърде опасно да обичаш някого истински и безрезервно. Беше усвоила този урок преди много години. Човекът, когото бе обичала с цялото си сърце, човекът, който означаваше всичко за нея, си бе отишъл в един-единствен миг, заедно с разбития си самолет.

— Какво ще правим довечера? — щастливо попита той, докато вървяха към паркинга, за да вземат таратайката му.

Всъщност, за нея нямаше почти никакво значение какво *точно* ще правят. Важното бе, че е с него. Никога преди не бе изпитвала такова щастие. Може би приятелките ѝ от Савана, които бързаха да се омъжат и да имат деца, бяха прави, в края на краищата. Беше му разказала и за тях. Споделила бе чувствата си, породени от срещите с тях, а Питър бе осъзнал, че тя все още не е готова за толкова сериозна връзка. Той сякаш разбираше всичко, а тя си мислеше, че не би могла да го обича повече.

Те седнаха в старата му кола и се целуваха дотогава, докато и двамата престанаха да мислят разумно.

— Какво ще правим довечера?... — Той се опитваше да измисли нещо ѝ тя се разсмя. — Смятах да те заведа на езерото Тахо^[1] за уикенда. Само че там бушува буря и са затворили прохода Донър. Ще трябва да изчакаме до утре сутринта, за да разберем дали ще го отворят. Искаш ли да отидем на вечеря, а после — на кино?

— Разбира се.

Той я закара в града и тя изобщо не бе сигурна къде ще прекара нощта — дали в общежитието, или в стаята за гости на семейство Уилсън. Родителите му и Габи все още бяха извън града, прислугата бе освободена, но той настоя, че няма причина тя да не остане в дома им.

— Мислиш ли, че ще можем да се държим разумно? — откровено го попита тя, докато той се опитваше да я убеди да остане.

— А ти искаш ли да се държи *разумно* — попита той и нежно я притисна към себе си.

— И аз не съм сигурна *какво* искам, Питър... Непрекъснато си повтарям, че трябва да изчакаме... за *това*, също... а после се сещам

за приятелите си и решавам, че съм много глупава.

— Тогава не мисли за тях — ласкаво рече той. — Мисли за мен, мисли за теб. Ще направя онова, което пожелаеш, Пакси.

Тя му се усмихна с благодарност.

— Ще спя в стаята за гости.

Не ѝ се искаше да се прибере сама в общежитието. Всъщност, искаше ѝ се единствено да се сгуши в леглото до него. Искаше много *повече* от това, но продължаваше да вярва, че не трябва да избързват. Пакстън бе почти на деветнадесет, а той скоро щеше да навърши двадесет и три години. Бяха достатъчно големи, за да се оженят и да имат деца, а в същото време не трябваше да се любят, защото не бяха женени.

Когато стигнаха в дома му, той качи куфара ѝ на горния етаж, а после се върна долу и потърси вестника, за да избере подходящ филм. Пакстън се чувстваше като у дома си, стоплена от великолепието на прекрасната къща, построена от бащата на Ед Уилсън. Тя се усмихна и огледа красивата гостна стая. Стените бяха покрити с весела басма на цветя, килимът бе бледожълт, а банята бе облицована с розов и бял мрамор. Всяко момиче мечтаеше за такава стая. И за мъж като Питър.

— Какво ще кажеш за най-новия филм за Джеймс Бонд? — предложи Питър, който се бе върнал в стаята ѝ, понесъл две бири и пакетче пържени картофки. — Яде ли в самолета? — Той внезапно осъзна, че може да е гладна.

— Два пъти. — Тя се усмихна. — Не бих могла да хапна нищо повече. — Беше събула обувките и бе навлякла дънките си. Чувстваше се така, сякаш отново се бе върнала у дома. Щастлива бе от близостта му, а той седна на леглото и се притисна към нея.

— Изобщо не можеш да си представиш колко много ми липсваше.

— И ти ми липсваше — тихичко рече тя, обгърна с ръце шията му и го целуна. После бавно се търкулнаха на леглото и останаха дълго притиснати един към друг. Целуваха се, галеха се, докосваха се. Бяха спокойни и щастливи в уютната стая, а след малко той се отдръпна от нея и се огледа наоколо.

— Никога преди не съм съзнавал колко много обичам тази стая. А може би сега ми изглежда толкова красива, просто защото е твоя. — Питър се усмихна, целуна я отново и я задържа близо до себе си,

опиянен от едва доловимия аромат на парфюма ѝ. Пакстън използваше „Femme“, парфюм, който той много обичаше. Самата дума му напомняше за нея. Жена. — Май ще трябва да станем. — Той я погледна колебливо. Чудеше се дали наистина *трябва* да го направят, защото на него никак не му се искаше да се отдели от нея.

— Да — тихичко промълви тя. — Май ще е по-добре.

Станаха от леглото. Тя си облече един топъл пуловер, сложи си обувките и отидоха на кино. След това се отбиха в „Хит“, за да хапнат по един хамбургер и много преди полунощ вече си бяха у дома. Той я целуна за лека нощ пред вратата на стаята ѝ, а после се прибра в собствената си стая. Както винаги, и тази вечер бяха разговаряли за хиляди неща, които имаха значение за тях — за семействата, за приятелите, за възгледите си, за бъдещето си. Пакстън вече бе облякла нощницата си и седеше, замислена за него, когато, няколко минути по-късно, той тихичко почука на вратата ѝ.

— Да? — Пакстън знаеше, че е той, защото, освен тях, в къщата нямаше никой друг.

— Аз съм — усмихна се той и пъкна глава през откренатата врата.

— Това е добра новина. — Пакстън се разсмя. — Мислех си, че ако не си ти, сигурно е някой крадец.

— Липсваш ми — промълви той. Приличаше на малко, нещастно момченце. После отвори вратата и тя видя, че е облечен в червена пижама от трико. Питър забеляза погледа ѝ и се разсмя. — Трябваша ми десет минути, за да я намеря. Иначе щях да дойда много по-рано.

И двамата се разсмяха, а тя бавно се приближи до него. Беше млада, щастлива и много влюбена.

— И ти ми липсваш — нежно изрече тя. Без да каже нито дума повече, той загаси лампата и те застанаха един срещу друг, облени от лунната светлина, която струеше през прозорците.

— Не зная какво да правя, Пакс... Не искам да направя нещо, което би могло да те нарани... сега или по-късно... Обичам те толкова много... но... толкова ми е трудно да стоя далеч от теб.

— Не мисля, че искам да го правиш...

Седнаха на леглото, уж за да поговорят, но веднага започнаха да се целуват, а само след миг вече лежаха. Тя беше в прегръдките му и той нежно съблече нощницата ѝ.

— Искам само да те погледам. — Изрече го много тихо, а гласът му преливаше от неизказана нежност. Тялото му изтръпна от болка, а очите му като омагьосани оглеждаха изящната ѝ хубост, осветена от лунните лъчи. Пакстън беше висока, стройна, с безупречни форми и извивки. Приличаше на красива статуя от розов мрамор. — О, боже... обичам те...

И тя го обичаше. Без да се колебае, Пакстън разкопча пижамата му и те останаха дълго така — притиснати един към друг. Не се осмеляваха да продължат по-нататък, а така копнееха за много повече, копнееха за онова, което можеха да си дадат един на друг — сега и завинаги. Той погали дългата ѝ коприненомека коса, нежно докосна гърдите ѝ, плъзна ръце надолу към бедрата ѝ и отново ги върна нагоре, без да смее да направи онова, което най-много желаше. Но Пакстън реши всичко вместо него. Тя просто не издържаше повече, желаше го отчаяно. Нежно съблече долницето на пижамата му, забеляза възбудата му, почувства желанието, което той не можеше повече да контролира.

— Пакси... — дрезгаво промълви той — сигурна ли си?...

Но тя само кимна с усмивка и го целуна. Той нежно я обърна по гръб, внимателно разтвори краката ѝ и потърси онова, което тя бе пазила толкова дълго. За този миг. *За него.*

Беше невероятно нежен и Пакстън не почувства почти никаква болка. Изпитваше само страст, и желание, и младежки копнеж, радваше се на даровете на любовта — дарове, които всеки от тях даваше и на свой ред — получаваше. Лежаха прегърнати през цялата нощ, любеха се отново и отново, а на сутринта, когато Питър се събуди, тя лежеше до него с разпиляна върху ръката му коса, с успокоено от съня ангелско лице, хванала ръката му със своята. Питър се загледа в нея и усети сълзите, които напиреха в очите му. Тя беше олицетворение на онова, за което бе мечтал през целия си живот, и се бе надявал да намери някой ден. И я обичаше толкова много.

[1] Езеро на границата между Калифорния и Невада, място за отдих на заможното съсловие. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ШЕСТА

Месеците до края на учебната година се изнизаха неусетно и само от време на време се случваше по някое наистина важно събитие. Точно на Коледа виетконгски терористи бомбардираха хотел „Бринкс“ в Сайгон, в който бяха настанени американски офицери. Офицерите се бяха събрали от всички краища на Сайгон, за да посрещнат заедно празника, който се бе превърнал в истински кошмар. Двама бяха убити, а петдесет и осем ранени. Линдън Джонсън отново отказа да отвърне на предизвикателството с бомбардировки. Последва нова атака на виетнамците. Най-накрая на седми февруари президентът заповяда да се извършат две големи въздушни нападения над Северен Виетнам.

Две седмици по-късно започна операция „Гръмовен тътен“ — първата масирана бомбардировка над Виетнам. Две седмици по-късно в страната пристигнаха и първите американски сухопътни сили.

На осми март военноморските части дебаркираха в Да Нанг и сложиха края на многогодишните, безплодни усилия на *свѣтниците*.

Две седмици след това бе нападнато американското посолство в Сайгон и американците започнаха да разбират, че страната е изправена пред сериозен проблем.

По същото време в Съединените щати, националната гвардия трябваше да охранява мирния марш от Селма до Монтгомъри, а в Университета на Мичиган избухна първата антивоенна студентска стачка.

Но стачката не можеше да спре войната, така, както бомбите не можеха да спрат виетконговците. Оръжието достигаше до южните части на Виетнам по неуловимите канали на Хо Ши Мин. Из цяла Америка бяха организирани протести срещу войната в Деня на Въоръжените сили през май. Питър и Пакстън също участваха в демонстрацията в „Бъркли“.

Краят на учебната година беше близо. Пакстън започваше да се изнервя при мисълта, че трябва да се раздели с Питър и да се върне в Савана. Мисълта, че няма да е с него всеки ден, почти я плашеше. Не

можеше да си представи, че би могла да преживее и един-единствен ден без него.

Той се бе включил като доброволец в проекта, за който ѝ бе говорил, и планираше да прекара по-голямата част от лятото в Мисисипи. Но ѝ бе обещал, че ще я навестява при всяка възможност. А тя щеше да работи в редакцията на вестника в Савана.

Габи отново заминаваше за Европа с родителите си и с пренебрежение бе отхвърлила предложението на баща си да си намери някаква работа през лятото. Беше му обещала, че ще го направи през следващата ваканция, а сега искала просто да се позабавлява *само този, последен път* с приятели на Ривиерата, а после да придружи майка си до Париж. Ед Уилсън се бе скарал на жена си, че угажда на всичките ѝ капризи, но и тя като Габи смяташе, че няма да е зле да си поживее *още една година*.

И тримата си тръгнаха от „Бъркли“ на първи юни. Питър и Пакстън прекараха един спокоен уикенд във взето под наем бунгало на езерото Тахо, и си легнаха заедно за последен път, преди да се разделят за лятото.

— Ще полудея без теб — прошепна той, заровил лице в златистата коса. — Ще бъда толкова самотен в Мисисипи.

— В Савана ще е още по-лошо — мрачно рече тя, но скоро забрави всичко, когато той я притисна в обятията си.

Прекараха един дълъг и неизказано щастлив уикенд. Родителите му подозираха, че между тях двамата се бе случило нещо, но нито Питър, нито Пакстън бяха готови да си признаят каквото и да било. Бяха заедно през цялото време. Оценките им бяха отлични и никой нямаше повод да се оплаче от тях.

Питър, Пакстън и Габи вече се бяха разбрали да си потърсят къща през есента, за да могат тримата да живеят заедно извън студентския град. Пакстън осъзнаваше, че Габи щеше веднага да разбере докъде бяха стигнали взаимоотношенията им, но смяташе, че до есента те самите щяха да бъдат готови да ѝ признаят всичко. Удоволствието да живеят заедно извън колежа си струваше това малко признание.

Габи първа напусна Сан Франциско с Марджъри. Отлетяха за Лондон, за да се видят с приятели в хотел „Кларидж“, а от там заминаваха за Париж. След тях си тръгна Пакстън — тъжна и сломена

от раздялата с Питър. А той замина същия следобед за Джайксън, Мисисипи, за да се включи в един протестен митинг в защита правото на гласуване, който завърши с хиляда арестувани демонстранти. Питър беше сред тях и макар че веднага бе освободен под гаранция, имаше чувството, че е преживял първото си истинско кръщение.

Запознанството на Пакстън с работата ѝ мина много по-безболезнено, но тя изпита горчиво разочарование, когато разбра, че е прикрепена към редактора, който отразява светските новини. Работата ѝ се състоеше да пише съобщения кой къде се е забавлявал, кой как е бил облечен и да следи мероприятията на Младежката лига и на Дъщерите на гражданската война. Тя най-сетне се занимаваше с нещо, което майка ѝ разбираше и уважаваше дори, но самата Пакстън се чувстваше абсолютно безполезна. Седеше в редакцията на вестника и отчаяно се взираше в телетайпите, по които подскачаха съобщения за седящи стачки в Алабама, за удвояването на сухопътните сили на САЩ във Виетнам, броят на които вече достигаше *само* до 181 000 души, макар че цифрата не бе съвсем точна. А през лятото Джонсън удвои броя на мъжете, които получаваха повиквателни за армията. Пакстън знаеше, че някои от момчетата във Виетнам са нейни съученици. Знаеше и два случая, в които бяха заминали и по-малките им братя. Единият от тях вече бе убит и тя едва понесе вестта за смъртта му.

Внезапно я обхвана смъртен ужас. Ами ако по някакъв начин успееш да мобилизират и Питър?

Тя му се обаждаше почти всеки ден. Той също звънеше при всяка възможност. Най-накрая, в края на юли, Питър успя да се измъкне от Мисисипи за един уикенд. Беше планирал да я посети много по-рано, но вече два пъти бе попадал в затвора, а работата, която вършеше, бе много по-трудна, отколкото бе очаквал. Но Пакстън се чувстваше невероятно щастлива, когато взе едно такси и отиде да го посрещне на летището. Той я грабна в прегръдките си веднага щом я видя. Беше загорял и красив, а златистите им коси се смесиха, когато се наведе да я целуне.

— О, боже, колко се радвам да те видя! — Той се засмя. — Толкова съм уморен да се мъча да измъквам разни хора от затвора, че вече едва гледам.

— Не може да си по-уморен от мен. Писнало ми е от златни сватби и следобедни концерти! Исусе, мислех си, че ще върша нещо важно и смислено, а единственото, с което се занимавам цяло лято, е да пиша за приятелките на майка ми.

Той се захили и я целуна отново. Искаше му се да можеха да се скрият някъде и да си легнат, преди да стигнат в града.

— Как е майка ти, между другото?

— Както винаги. Изгаря от нетърпение да се запознае с теб.

— Охо! Това звучи страшно...

Отново я целуна. Не можеше да спре да я целува. Не я беше виждал почти два месеца. Но тя също копнееше по него. Беше му запазила стая в един малък хотел извън града, където бе малко вероятно да попаднат на някоя от приятелките на майка ѝ, и докато пътуваха към Савана в наетата от него кола, му го каза.

— Мога ли да направя едно предложение? — Той се засмя и се наведе да я целуне отново.

— Всичко, което пожелаеш! — щастливо му се усмихна тя.

— Защо да не се настаня в хотела, преди да отидем у вас? — Намигна ѝ закачливо и тя се разсмя.

— Струва ми се, че идеята ти е чудесна. — Беше изцяло негова. Беше си взела два свободни дни, въпреки бляскавата сватба, която трябваше да отразява.

Малко след това пристигнаха в скромния хотел и Питър, облечен в костюм и с вратовръзка, с много сериозен вид ги регистрира като господин и госпожа Уилсън и отнесе единствената им чанта в чиста, спретната стаичка, която през следващите няколко часа се превърна в техния палат за първия им меден месец.

Беше започнало да се смрачава, когато той най-сетне погледна часовника си и тя зяпна от изненада.

— Свети боже, майка ми ни очаква за коктейл.

— Не съм сигурен дали все още мога да стоя прав, камо ли пък да пия — подразни я той и отново я дръпна в леглото при себе си, но само за миг. После двамата се изкъпаха и се облякоха. За момент им се стори, че наистина са женени. — Тя знае ли, че през есента смятаме да си наемем къща заедно? — Не му се искаше да каже нещо необмислено и добре, че попита, защото Пакстън изписка само при мисълта за това.

— Да не си луд? Тя смята, че ще живея с Габи и още едно момиче и не е никак очарована от тази идея. — Но най-накрая бе отстъпила.

— Страхотно! Това, предполагам, означава, че изобщо не бива да се докосвам до телефона.

Но тази мисъл изглежда го забавляваше и той нямаше нищо против. Единственото, което искаше, бе да живее с Пакстън, дори и ако това означаваше да се примирява с присъствието на сестра си. Майка му му се бе обадила по телефона в Джаксън и го бе осведомила, че Габи преследва всеки мъж под трийсетте на Ривиерата.

— Мисля, че тя вече започва да се отчайва — рече Питър, докато пътуваха с Пакстън към града. — Глупачка! Още е твърде млада, за да се омъжва. — Пакстън се усмихна на думите му, а той се наведе и я целуна. — Това е различно. Тя е още бебе, а ти не си. Но мисля, че и ти си твърде млада. Ще ти дам още три годинки. А после... пази се!

И двамата се разсмяха. Тя познаваше разумния му нрав и знаеше, че никога не би й оказал какъвто и да било натиск. Той държеше тя да прави онова, което смята за нужно — като например летния й стаж в Савана през ваканцията, но Пакстън трябваше да си признае, че се чувства нещастна без него.

Джордж и майка й ги очакваха и Беатрис погледна към Пакстън с явно неодобрение.

— Мислех, че трябваше да пристигнете преди няколко часа. — Алисън беше там и майка й смяташе, че Пакстън трябва да се преоблече заради *гостенката*, но Пакси я пренебрегна напълно.

— Показах на Питър забележителностите на града. Питър. — Тя го погледна официално. — Това са майка ми, Беатрис Андрюз, брат ми, Джордж и неговата... *приятелка*, Алисън Лий. — Майка й никога не пропускаше да спомене пред гостите си, че Алисън бе роднина на славния генерал^[1]. А Пакстън през цялото лято бе очаквала Джордж да се сгоди за нея, но той, който знае защо, не бързаше. Беше на тридесет и три години и не желаше да постъпва прибързано. В никакъв случай. Макар че Алисън, която бе вече тридесет и една годишна, определено започваше да проявява нетърпение. — Това е Питър Уилсън — продължи Пакс, сякаш близките й никога не бяха чували за него. — Сестра му, Габи, ми е съквартирантка.

Всички измърмориха по едно учтиво *приятно ми е* и се здрависаха. Джордж предложи на Питър питие, който пожела джин с тоник. Беше убийствено горещо, а вентилаторът над главите им раздвижваше въздуха едва-едва. Всички обаче се преструваха, че не забелязват жегата. Куини бе приготвила най-вкусните си ордъври, а Алисън ги донесе, по-сдържана и по-скована от всякога. Пакстън с право бе решила, че изобщо не може да я понася.

Питър обаче се държеше изключително дружелюбно. Учтивостта на майка ѝ стигаше до крайности, Джордж изглеждаше отегчен до смърт, а Алисън се държеше, сякаш не знаеше, че в стаята има и други хора. Тя почти не разговаряше с Пакстън, а няколко пъти бе споменала пред Джордж, че изобщо не я разбира. Дълбоко в себе си бе убедена, че Пакстън е груба и твърде самоуверена и твърдоглава. През цялата вечер Алисън разговаря само с Джордж и то все за новите пердета, които бе поръчала за спалнята си. Питър се опита да обясни какво върши в Мисисипи, но никой от присъстващите не прояви интерес, а майка ѝ многозначително побърза да смени темата. Беше му необходимо известно време, за да осъзнае, че тъй като не одобрява работата му, Беатрис се опитва да го предпази от един спор, който може да се окаже смущаващ за него. Питър остана искрено шокиран, когато тази мисъл най-после проблесна в съзнанието му. Те бяха лоши, отколкото си ги представяше. Студени, резервирани, надменни. Сякаш живееха в средните векове.

Той бързо заговори за пътуването на родителите си из Европа, което му се стори по-безопасна тема. Майката на Пакстън изглеждаше впечатлена от новината, че те са в Южна Франция и с възможно най-учтив тон го попита с какво се занимава баща му. Питър остана изненадан, когато разбра, че Пакстън не ѝ е разказала нищо за семейството му.

— Той... ами... работи за един вестник в Сан Франциско... — Стори му се, че е твърде нескромно, ако им каже, че баща му *притежава* този вестник.

— Колко интересно — възкликна Беатрис Андрюз, а на лицето ѝ се изписа очевидно неодобрение. — А вие ще ставате адвокат? — Той кимна, изумен от ледените нотки, които се прокрадваха в гласа ѝ. Тя беше точно такава, каквато му я бе описала Пакстън... и дори още *по-лоша*. По-студена бе и от лед. — Бащата на Пакстън бе адвокат. А брат

й — погледът ѝ отскочи към Джордж — е лекар. — Беше повече от очевидно, че това бе единствената професия, която според нея носеше уважение и престиж.

— Това е чудесно! — възкликна Питър. Чудеше се какво повече би могъл да си каже с тях и недоумяваше как издържа Пакстън всеки ден. Нищо чудно, че беше толкова нещастна, когато трябваше да се прибере у дома. Тя беше толкова различна от тях. — А вие, Алисън, с какво се занимавате?

— Аз... защо... ами... — Беше толкова стъписана от въпроса му, че просто не знаеше как да му отговори. През последните тринадесет години, още от деня, в който бе завършила училище, единственото ѝ занимание бе да си търси съпруг. — Ами... аз... аз много обичам градината си.

— И върши чудесна работа в Младежката лига, нали, скъпа? — Госпожа Андрюз ѝ се усмихна окуражително. А после се обърна към Питър. — Генерал Лий е неин прапрачичо. *Славният генерал Лий*. Сигурна съм, че знаете кой е той.

— Разбира се.

На Питър му идеше да се разпищи и да избяга от стаята на бегом. Това бе най-дългата вечеря в живота му. Мълчанието се проточваше безкрайно дълго, неловки паузи късаха безсмисления им разговор и само някое весело намигване от страна на Куини, или съчувствен поглед на Пакстън, му помагаша да издържи. Стори му се, че мина цяла вечност, преди най-накрая да се върнат в хотела му. Той смъкна вратовръзката си и се строполи на леглото. От гърлото му се изтръгна стон, който не изразяваше и една малка част от онова, което мислеше за мъчителната вечеря. После седна в леглото и погледна към Пакстън. Двамата се бяха престорили, че отиват да *потанцуват* малко.

— О, боже, скъпа, как ги понасяш? Те са най-трудните, най-сдържаните и надменни хора, които съм срещал през живота си. Зная, че не би трябвало да говоря така за семейството ти, но по едно време помислих, че няма да мога да преживея тази вечеря.

Тя се усмихна широко.

— Зная. Наистина са ужасни. Никога не съм знаела как да разговарям с тях. И винаги съм се чувствала като натрапница и пришълка отнякъде другаде.

— Така е. По нищо не личи, че си им роднина. Брат ти е най-скучният човек, когото познавам, а приятелката му — най-превзетата, най-високомерната, най-глупавата досадница, която съм срещал. А майка ти... О, боже, та тя е като айсберг.

На лицето на Пакстън грейна щастлива усмивка. В този момент го обичаше повече от всякога. Внезапно се почувства възнаградена за страданията, разбра, че Куини не е единствената, която я обича на този свят.

— Такава си е моята майка.

Питър все още не можеше да повярва, че съществуват подобни хора по света. Те бяха съвършено различни от собствените му родители, абсолютно различни от Пакси.

— Искан ми се да познавах баща ти.

— На мен също. Той щеше да те хареса.

— Сигурен съм, че и аз щях да го харесам. Но от всичко, което си ми разказвала за него, Пакстън, просто не мога да си обясня, как е могъл да живее с майка ти.

— Не мисля, че е бил много щастлив с нея. Бях само на единадесет години, когато той умря и не познавам брака им. Нямам представа за истинската същност на взаимоотношенията им.

— Може би така е по-добре. Слава богу, че си заминала за „Бъркли“...

Не смееше да си помисли какво би станало с нея, ако бе останала в Савана при тях. Това щеше да я унищожи, щеше да я пречупи завинаги. Той самият бе изпил три джина, за да може по-леко да понесе вечерта, а те сигурно бяха решили, че е алкохолик.

Пакстън постоя при него известно време, а после той я закара до дома ѝ с взетата под наем кола и я изчака да влезе в къщата. За нейна изненада майка ѝ я чакаше — нещо, което не бе правила никога до този момент. Пакстън реши, че това е лош знак.

— Какво точно *означава* това момче за теб? — започна тя в мига, в който Пакстън влезе през вратата.

— Той е мой приятел. Харесвам го.

— Ти си *влюбена* в него. — Майка ѝ изстреля думите с невероятна злоба. Изглеждаше така, сякаш очакваше от Пакстън да падне на колене и да се помоли за прошка.

— Може би. — Не ѝ се искаше да я лъже, но не желаше неприятности и скандали. Майка ѝ, облякла вече нощницата си, седеше на канапето, а до нея имаше малка чашка с шери. — Харесвам семейството му. Сестра му ми е приятелка, а родителите му са много мили с мен.

— Защо? — Въпросът беше повече от нелеп и Пакстън не знаеше как да отговори.

— Какво имаш предвид с това *защо*? Може би, защото ме харесват.

— А може би, защото смятат, че чрез теб синът им ще се придвижи едно стъпало по-нагоре. Това минавало ли ти е изобщо през ума?

Пакстън едва не се разсмя, но не искаше да бъде груба с майка си.

— Мисля, че това е малко вероятно.

— И защо?

— Майко... — Пакстън не бе съвсем сигурна как да ѝ каже. Реши, че истината в този момент е единственото решение. — Те притежават втория по големина вестник в Сан Франциско. „Морнинг сън“. Нямаат нужда от мен, за да се издигат в обществото. Те просто ме харесват...

— На мен ми се струва, че са прости и обикновени хора — грубо отсече майка ѝ. Според нея всички западнци бяха простаци, включително и — а може би, най-вече — Питър Уилсън.

— Не са прости. — Пакстън внезапно се почувства наранена от презрителното отношение на майка ѝ към момчето, което тя обичаше — отношение, което нямаше нищо общо със сърдечната топлина, с която я бяха посрещнали семейство Уилсън. — Те са чудесни хора, майко. Наистина.

— Не искам да се връщаш повече в „Бъркли“. — Думите излизаха с яростно свистене от устата ѝ, а Пакстън тежко се отпусна на един стол. Никак не ѝ се искаше да обсъждат това.

— Там ми харесва. Училището е чудесно. Справям се добре. Майко, аз няма да остана тук.

— Ще останеш, ако ти *заповядам*. Ти си само на деветнадесет години и не позволявай на парите, които ти остави баща ти, да ти замайват главата. На твоята възраст все още не си независима.

— Съжалявам, че разсъждаваш по този начин. — Пакстън се опитваше да запази спокойствие. Беше много зряла и мъдра за годините си. — Но аз няма да остана в Савана.

— И мога ли да попитам защо?

— Защото не съм щастлива тук. Имам нужда от по-широки хоризонти. А след като завърша училище, ще замина за известно време в чужбина.

Дори и Питър разбираше това.

— Ти спиш с него, нали? — Това беше непозволен удар. Пакстън изобщо не бе очаквала подобен въпрос.

— Не, разбира се.

— Напротив! Спиш с него! Изписано е на лицето ти. Приличаш на някаква евтина курва. Замина за Калифорния и се превърна в уличница. Дори брат ти и Алисън забелязаха разликата в държанието ти. — Грозни и тежки обвинения, а единодушното им съгласие я нарани жестоко.

— Жалко, че трябваше да чуя това. — Тя се изправи, решена да не ѝ позволи да я обижда повече. — Лягам си, майко.

— Искам да помислиш върху онова, което ти казах.

— За това, че съм курва? — студено се осведоми Пакстън, но майка ѝ изобщо не се смути.

— За това, че искам да останеш тук. Настоявам да помислиш сериозно, преди да се върнеш в Калифорния.

— Не мисля, че е необходимо — тъжно въздъхна Пакстън и пое нагоре по стълбите към стаята си.

На следващия ден се срещна с Питър в хотела му и само му намекна за случилото се. Но той разбра всичко. Видя го изписано на лицето ѝ.

— Тя ти е казала нещо, нали? Беше ли много ядосана?

— *Ядосана?* — Пакстън се разсмя, и за пръв път смехът ѝ прозвуча горчиво. — Не, моята майка никога не се ядосва. Тя е само разочарована. Настоява да се прехвърля в някой местен колеж. — Питър изглеждаше ужасен, но тя бързо го целуна, за да го успокои. — Каза, че в Калифорния съм се превърнала в уличница и дори Алисън и брат ми са го забелязали. А за тях това е много тежък удар.

— Копелета... те... — Питър бе толкова ядосан, че започна да заеква, но тя отново го целуна и го накара да замълчи. Беше твърде мъдра за възрастта си и прекалено наскърбена от случилото се.

— Това няма значение. След четири седмици се връщам в „Бъркли“. И не зная дали някога отново ще дойда тук. Не съм сигурна, че ще мога да го направя. Обстановката е прекалено потискаща. А и те винаги са искали да ме наранят.

— Тя може ли да ти спре издръжката? — с безпокойство попита Питър, макар че бе повече от готов веднага да оправи нещата, като се ожени за нея.

Пакстън поклати отрицателно глава. Все още изглеждаше тъжна, но се чувстваше по-голяма и по-независима.

— Не, не може. Татко ми остави достатъчно пари, за да се издържам, докато уча. А след това, така или иначе, ще трябва да започна работа. Тъй че заплахите й нямат никаква стойност. Предполагам, че тя би ме издържала, ако се прибера у дома и прекарам остатъка от живота си в Младежката лига, но аз няма да го направя и затова не губя нищо. Всъщност, случилото се е наистина без значение. Аз просто не мога да се върна тук. Не и за да живея за постоянно.

Изглеждаше абсолютно убедена и непреклонна.

— Ами Куини? — Той знаеше колко много означаваше за Пакстън възрастната жена.

— Ще си идвам да я виждам. Ще *трябва*. — Пакстън се усмихна. Но оттук нататък животът й бе в Калифорния, при него. А което бе още по-важно — животът й си беше *неин*, и тя го знаеше. А също и майка й. И точно това я плашеше, защото съзнаваше, че вече няма почти никаква власт над Пакстън.

Питър си тръгна на следващия ден. Пакстън не искаше да се разделят, а и на него никак не му се нравеше мисълта да я остави сред тези хора, които не я обичаха. Обеща й да й се обажда поне веднъж на ден, а ако е възможно — и по-често. В случай че не е в затвора, разбира се. Целуна я силно и продължително на летището, каза й да мисли за него и затова колко много я обича и да не позволява на близките си да я разстройват.

Но това нямаше как да се избегне. След заминаването на Питър, майка й не промени враждебното си отношение към нея, а Джордж при

всяка възможност ѝ повтаряше, че не бива да се връща в Калифорния, че трябва да си остане у дома, че го дължи на майка си.

— Искам да постигна нещо в живота си, Джордж. Това пък дължа на себе си — безцеремонно му заяви тя. Вече не се боеше от него, не го и уважаваше, макар да беше толкова по-голям от нея. Той беше толкова патетично трогателен и смешен! Обикновен доктор в един малък градец, който все още се държи за полата на майка си и се бои от една сериозна връзка с умна и проникателна жена. Пакстън бе сигурна, че нейното отношение към Питър, бе много по-зряло и пълноценно, далеч по-искрено от чувствата, които Джордж би могъл някога да прояви.

— И тук би могла да постигнеш нещо в живота си — настоя Джордж една вечер, няколко дни преди заминаването ѝ. Майка им не си беше у дома. Играеше бридж с приятели.

— Глупости! — избухна Пакстън. — Виж себе си. Виж хората, които познаваме. Погледни Алисън... погледни момичетата, с които ходех на училище...

— Внимавай какво говориш, Пакстън! — Беше вбесен от презрението, с което тя се отнасяше с всички тях. Но и Пакстън бе бясна. Търпяла ги бе прекалено дълго и не издържаше повече. — Главата ти е пълна с налудничави идеи и вулгарни думи, Пакстън! А те никак не ти подхождат.

— Нито пък животът в този град. Той не е за мен. Никога не съм могла да живея по този начин. Аз не съм като вас. Татко също бе различен. Той вероятно се е присмивал над всичко това, защото беше свестен човек и защото е смятал, че е длъжен да се съобразява с вас.

— Ти не знаеш нищо за него. Беше още дете, когато той умря.

— Зная, че беше добър човек, с голямо сърце и аз го обичах.

— Но не знаеш какво причини на мама... — Последните думи произнесе така, сякаш криеше от нея някаква ужасна истина, а Пакстън осъзна, че ѝ е трудно да повярва на думите му.

— Какво толкова е могъл да ѝ причини? — Не можеше да си представи за какво става дума, но Джордж не можа да устои на изкушението да я нарани. Това беше последното му отмъщение заради независимостта, която тя си бе позволила. Независимост, каквато той никога не бе имал и нямаше да има и занапред, защото, за разлика от

Пакстън, твърде много приличаше на майка им и бе съвършено различен от баща им.

— Бил е с друга жена, когато самолетът му се разби.

— Така ли? — Пакстън се стъписа в началото, а после се замисли. Това обясняваше много неща. И отношението на майка ѝ. Само че на нея не ѝ бе трудно да разбере защо той бе пожелал друга жена. Пакстън проумя, че изобщо не е изненадана. И по някакъв странен начин се радваше заради него. И той заслужаваше щастие, заслужаваше жена, която да обича и която да го обича. Но не заслужаваше да умре заради това. И не заради това бе умрял. Лош късмет. Името му е било написано в някакъв списък. Там горе, на Небето. — Всъщност, аз не съм особено изненадана — тихо рече тя. Джордж изглеждаше разочарован. — Мама винаги се държеше толкова студено с него. Той вероятно се е нуждаел от повече, отколкото тя му е давала.

— Как би могла да знаеш това? Ти беше толкова малка тогава.

— Зная какво означава да съм *нейна* дъщеря — откровено рече тя и той погледна шокиран. — И твоя сестра. Ние сме толкова различни.

— Наистина сме различни — гордо заяви той, вбесен до крайност. — Наистина! А ти по-добре помисли какво ще стане с теб в Калифорния. Там е пълно с наркотици, с хипита и всякакви демонстранти, с глупаци, които се обличат в бели, подобни на чаршафи парцали, носят цветя в косите си и демонстрират в подкрепа на чернокожите, макар никога през живота си да не са виждали негър.

— А може би те са по-умни от теб, Джордж. Може би са по-сърдечни и искрени. А това може би е нещо важно.

— Ти си глупачка.

— Не. — Тя поклати глава и го погледна. — Не. Но ще съм пълна глупачка, ако остана тук. Довиждане, Джордж.

Подаде му ръка, но той не я пое. Само я изгледа, а няколко минути по-късно си тръгна и тя не го видя повече до деня на заминаването си.

Сбогуването ѝ с Куини този път бе по-болезнено, защото Пакстън вече бе решила, че тази година няма да си дойде за Коледа, макар да не го бе споделила с Куини. Но тя сякаш чувстваше, че момиченцето ѝ заминава за дълго. Притисна я силно към себе си и тъжно се вгледа в очите ѝ.

— Обичам те, момиче. Грижи се за себе си.

— Ти също. И иди на лекар, ако отново започнеш да кашляш. — Куини изведнъж ѝ се стори много стара и натежала, с уморени и забавени движения. — Обичам те — прошепна Пакстън, целуна топлите, черни бузи и излезе от кухнята.

Този път майка ѝ не я закара до летището. Нито пък Джордж. Майка ѝ се сбогува с нея във входното антре, като даде ясно да се разбере, че заминаването на Пакстън за Калифорния е огромно разочарование не защото щеше да им липсва, а защото, по някакъв начин, се бе компрометирала като човешко същество, като жител на Джорджия, като дъщеря на майка си и сестра на Джордж. Отношението на майка ѝ просто я влудяваше.

— Само си губиш времето там.

— Съжалявам, че мислиш така, майко. Правя всичко възможно, за да не пропилявам напразно нито миг от живота си.

— От вестника казаха, че си свършила много добра работа през лятото. — Това бе единственият комплимент, който майка ѝ бе произнасяла някога по неин адрес. — Един ден можеш да започнеш работа като сътрудник на редактора на светската хроника.

Пакстън ѝ каза, че по-скоро би умряла, но не би се съгласила да прекара остатъка от живота си като хроникьор на сватбите на приятелките си.

— Чудесно. Грижи се за себе си — тихо рече Пакстън. Съжаляваше, че ги напуска, но изпитваше и облекчение и повече от всякога тъгуваше за близостта, която никога не постигнаха помежду си.

— И внимавай с онова момче. Не е добър човек.

— *Питър?* — Как можеше да каже подобно нещо за него! Той беше толкова сърдечен, толкова честен и почтен, че думите на майка ѝ ѝ подействаха като истински шок. Нима бе пропуснала нещо, което майка ѝ бе забелязала?

— Изписано е на лицето му. Ако му позволиш, той ще те използва и ще те захвърли като непотребна вещ. Всички го правят.

Това последното го каза по-скоро на себе си и Пакстън изпита състрадание към нея. Сигурно е преживяла много болезнено разкритието, че съпругът ѝ е бил в самолета с друга жена. А и той изобщо не бе дошъл в съзнание, за да ѝ даде някакви обяснения.

Джордж не ѝ каза коя е била жената, нито пък дали бе останала жива след катастрофата, но може би това не бе чак толкова важно. А и Пакстън не искаше да узнае нищо повече за онова, което вече знаеше.

— Ще ти се обадя щом се установя някъде. — Те все още не си бяха намерили къща или апартамент под наем в „Бъркли“.

Майка ѝ кимна и се загледа след нея. Изобщо не протегна ръка към нея, нито пък се опита да я целуне. През целия път до летището Пакстън можеше да мисли единствено за това, че се връща в „Бъркли“, при Питър.

А щом се качи на самолета, тя напълно забрави за Савана.

[1] Става дума за генерал Лий — командир от войските на Конфедерацията по време на Гражданската война. — Б.пр. ↑

ГЛАВА СЕДМА

Имаха късмет и само за две седмици си намериха прекрасна къща на „Пиомонт“. Разполагаха с две спални и огромна всекидневна, голяма, слънчева кухня и красива градина. А Габи изобщо не бе изненадана, когато най-после узна, че няма да живее с Пакстън в едната стая, а ще спи в нея сама, за да могат Пакстън и Питър да се настанят в по-голямата от двете спални. Тя самата бе изгубила девствеността си заради един красив, млад французин на Ривиерата през лятото и вече се смяташе за истинска жена, а фактът, че брат ѝ и най-добрата ѝ приятелка вече месеци наред имаха сериозна връзка, без тя да знае за това, не я изненада ни най-малко. Питър обаче не беше толкова благосклонно настроен към нея и я увери, че горчиво ще съжалява, ако каже на някого за тях, ако си позволи да компрометира Пакси по някакъв начин, или пък се изпусне пред родителите им, че не тя, а той споделя една стая с Пакстън.

Но всичко вървеше чудесно. Семейство Уилсън наминаха да ги видят, а момичетата им приготвиха вечеря. Тримата заедно се разбираха идеално. Двамата влюбени се радваха на възможността да живеят заедно, а Пакстън и Габи бяха по-близки от всякога. Единствената трудност създаваха многобройните връзки на Габи. Тя сякаш сменяше приятелите си всяка седмица и на Питър му бе трудно да се съдържа и да се отнася към нея просто като съквартирант, а не като по-голям брат. Пакстън обаче постоянно му напомняше, че не би могъл да се намеси. Налагаше се да си държи устата затворена, а това го измъчваше постоянно.

Освен това Питър трябваше да работи много усилено, за да поддържа успеха си в Юридическия факултет през втората година на обучението си. Пакстън също се бе натоварила с много курсове и тежки семинари и те двамата прекарваха повечето си време в учене, в библиотеката, или в леглото и почти не излизаха от къщи. В свободното си време Пакстън помагаше в някои благотворителни организации, от време на време пишеше по нещичко за университетския вестник и се вълнуваше като дете, когато видеше

отпечатан някой неин материал. И двамата си живееха спокойно и никога преди не се бяха чувствали толкова щастливи.

През повечето време вниманието им бе погълнато изцяло от задълженията им в училище. А по средата на октомври, Питър, с пълното одобрение на Пакстън, изгори военната си книжка. В същото време във Виетнам пристигнаха бомбардировачи B-52, за да подкрепят сухопътните войски и военновъздушните сили се превърнаха в основен фактор във войната там. Американските хеликоптери летяха над джунглата, приземяваха се точно в центъра на бойните действия. Войната започна да ескалира и да придобива застрашителни мащаби. Пакстън със страх се питаше какво ли точно става там. Но когато заговориха за това с бащата на Питър, той настоя, че онова, от което американските войски имат нужда в този момент, са повече бомби, повече войници и по-твърдо отношение към Северен Виетнам. Пакстън и Питър обаче искаха единствено да видят страната си вън от тази война. Само че им бе напълно невъзможно да убедят баща му, да го накарат да разбере разумната им позиция.

И тази година Пакстън прекара Деня на благодарността със семейството на Питър. И този път се чувстваше една от тях, държеше се свободно и непринудено с всички Уилсънови. Трудно ѝ бе да повярва, че познава Питър само от една година. Струваше ѝ се, че бяха прекарвали заедно целия си живот. Родителите му подозираха какво става между тях, но не се месеха, макар Марджъри на няколко пъти да бе споделяла с Ед, че може би е редно да поговорят с младите.

— Защо? Те са умни деца с изключително чувство за отговорност. Мислиш ли, че ако разговаряш с тях, нещо ще се промени?

— Може би трябва да се сгодят, ако наистина живеят заедно.

— И какво значение има това? Ако искат да се оженят, ще го направят. Ако не искат — няма. И без друго са прекалено млади за брак. Питър ще стане на двадесет и четири години следващия месец. А тя няма още двадесет. Просто изчакай. Те знаят какво правят, повярвай ми.

Пакстън посрещна и Коледа заедно с тях, а малко преди това с ужас бе прочела в „Морнинг сьн“, че броят на войниците във Виетнам вече надвишава двеста хиляди.

— Но това е истинска лудост! — Тя се обърна към Питър по време на закуската им.

— Зная. — Той я погледна нещастно. Молеше се да не отпадне от Юридическия факултет. Ситуацията в наборните комисии ставаше много сериозна и той понякога изпитваше истински страх. Мисълта, че може да получи повиквателна направо го ужасяваше.

— Защо хората не могат да проумеят какво става там? Млади момчета умират всеки ден. Не само виетнамци, но и наши войници. Осемнадесетгодишни хлапета, които изпращат на война.

— Аз съм твърде стар за тази война — изпъшка Питър и си наля още една чашка кафе.

— Искам да знаеш, че ако получиш повиквателна, аз собственоръчно ще те прострелям в задника, или ще ти дам назаем черното си дантелено бельо и ще ти купя билет за Торонто.

— Може и да ми хареса. Или поне бельото. Особено пък, ако е облечено на теб.

— Това поне може да се уреди. — Тя го целуна, а Габи, която тъкмо влизаше в кухнята по нощница, изсумтя.

— Вие двамата пак ли се целувате? Повдига ми се от вас.

Истината обаче бе, че ги обичаше и двамата. Просто ѝ се искаше и тя да си намери приятел.

А когато след Коледа тримата заминаха на ски заедно, и това се случи най-накрая. Един ден Габи бързо се спускаше по склона и се сблъска с някакъв мъж, който отхвъркна във въздуха, а после с все сила се стовари отгоре ѝ. За миг останаха неподвижни на снега. След това бавно раздвижиха оплетените си ски, преплетените си крайници, опитвайки се да се уверят, че нищо не е повредено или счупено.

— Страхотно падане! Добре ли сте? — загрижено попита той, след като се изправи и ѝ подаде ръка, за да ѝ помогне да стане.

Габи го погледна с изненада.

Името му бе Матю Стантън, красив бе като кинозвезда и бе облечен в черен скиорски костюм. Имаше черна коса, сини очи и добре оформена брада. Изглеждаше заинтригуван от нея докато тя се изтупваше от снега и сипеше извинения за невнимателното си каране.

Той се върна заедно с нея до квартирата им, покани я на обяд, а после и на вечеря. И така — всеки ден. Питър и Пакстън почти не я виждаха. От време на време им махаше с ръка от лифта, или се

сблъскваше с тях на входа на апартамента им, забързана да се преоблече за поредната среща с Матю. Той беше тридесет и две годишен, работеше в рекламния бизнес и изглеждаше напълно запленил от лудориите на Габи. А когато се върнаха в „Бъркли“, той се появяваше в къщичката им почти всеки ден, след което Габи изчезваше до сутринта.

— Мислиш ли, че този път е сериозно? — най-накрая попита Пакстън, докато двамата с Питър учеха за изпити месец след Коледа.

— Кой би могъл да каже с тези двамата. Изобщо не разбирам как я търпи. — Но всеки път, когато ги видеше заедно, Пакстън си мислеше, че и двамата изглеждаха много щастливи.

Мат бе признал на Габи, че е разведен, но няма деца. Очевидно пръскаше купища пари заради нея. Постоянно ѝ изпращаше цветя, книги със стихове, гривни и най-различни неща, които ѝ доставяха удоволствие — куклички, дрънкулки, сувенири. Изглеждаше много забавен мъж, енергичен и изобретателен.

— И твърде стар, за да го изпратят във Виетнам — допълни списъка с добродетелите му Пакстън. — В днешно време това е истинско преимущество.

— Но това е отвратително — възропта Питър.

Само че не беше. Всеки ден млади мъже заминаваха за Виетнам, за да умират за страната си. А на единадесети януари студентските демонстрации бяха класифицирани в група 1-А, което предизвика вълна от протести в Калифорния. Три седмици по-късно Джонсън наруши коледното примирие и възобнови бомбардировките над Северен Виетнам. Примирието бе продължило точно тридесет и осем дни, а сега всичко започваше от начало. Имаше дни, в които Пакстън мислеше само за войната и за опасността, в края на краищата, тя да засегне и Питър.

По време на коледната ваканция бе разговаряла няколко пъти със семейството си, а майка ѝ намекна, че Джордж може би им готви изненада за пролетта, макар че това, за което ставаше дума, едва ли бе изненада за някого. Джордж беше вече тридесет и четири годишен и ако най-накрая решише да се сгоди, със сигурност не би ги изненадал. А Куини отново бе болна и гласът ѝ не звучеше добре по телефона. Пакстън се безпокоеше за нея, но се случи така, че дълго време не

мога да ѝ се обади, а когато позвъни отново, старата ѝ приятелка я увери, че вече е много по-добре.

— Лъжеш ме, нали?

— Как бих могла да излъжа малкото си момиченце? — Можеше да го направи и те и двете го знаеха.

Пакстън обаче си премълча.

През март 1966 правителствените войски отново завладяха Да Нанг, а Питър и Пакстън взеха участие в тридневните антивоенни протести.

По това време Пакстън вече бе уредила летния си стаж. Бащата на Питър ѝ бе предложил чудесна работа като младши репортер във вестника. Тя се бе поколебала в началото, защото не искаше да се възползва от връзката си с Питър. Но предложението бе твърде примамливо, за да му устои, а и бащата на Питър ѝ бе обещал, че през цялото лято няма да ѝ се наложи да отразява нито едно градинско увеселение или модно ревю. Единственото, което ѝ оставаше да направи, бе да каже на майка си, че няма да прекара лятото в Савана.

Прибра се у дома за великденската ваканция, за да им обясни намерението си, а Джордж най-накрая се сгоди и двамата с Алисън заплануваха сватбата си за лятото. Алисън обаче не помоли Пакстън да ѝ стане шаферка, а с това я улесни и тя побърза да им каже, че ще си дойде само за сватбата, а след това веднага ще се върне в Сан Франциско. Обясни им, че си е намерила работа в един вестник, а майка ѝ, която веднага си припомни онова, което Пакстън ѝ бе разказала за семейството на Питър, веднага я обвини в отстъпничество и предателство.

— Не става дума за това! Предложиха ми страхотна работа в голям вестник. Предложението е твърде добро, за да го отхвърля заради работата в местния вестник.

— И на кого дължиш по-голяма *лоялност*? — обвини я майка ѝ.
— На *нас*, или на *тях*!

— Изместваш въпроса. А аз искам да бъда лоялна най-вече към себе си и бъдещето си.

— Това е единственото, за което мислиш — процеди през зъби майка ѝ, а Пакстън се опита да насочи разговора към Джордж и Алисън и предстоящата женитба.

Сватбата щеше да се състои в клуб „Огълторп“ и те бяха споменали, че ще поканят само стотина приятели. Алисън беше доста възрастна вече и на Пакстън ѝ се струваше смешно една тридесет и две годишна булка да настоява за пищна церемония.

Пакстън успя да посети няколко стари приятели и отново бе изумена, когато разбра, че и другите са се омъжили, а някои имаха вече по две деца. Това я накара да се почувства много стара и мъдра, а всъщност едва бе навършила двадесет години.

— Мислиш ли, че той ще се ожени за теб? — попита я Куини късно една вечер, а Пакстън се усмихна и сви рамене.

Те двамата вече не говореха за женитба. Тя не влизаше в непосредствените им планове, но Пакстън знаеше, че в края на краищата, вероятно ще се оженят, ако на него не му омръзне да я чака да осъществи всичките си планове. Пакстън обаче съзнаваше, че вече ужасно е свикнала с Питър. Харесваше ѝ да живеят заедно и вече не можеше дори да си представи живота си без него.

Пакстън остана доволна от посещението си у дома. Тревожеше я единствено видът на Куини, която, въпреки огромните си размери, изглеждаше уморена и много крехка и Пакстън отново напомни на брат си да я наглежда. Никой не знаеше точната ѝ възраст, но за всички бе очевидно, че вече не е нито млада, нито така силна, както преди.

Когато Пакстън си тръгна, между нея и майка ѝ все още се усещаше напрежение, но тя се опитваше да не мисли за това и ѝ обеща да се върне за сватбата през лятото. А когато се прибра в „Бъркли“, Питър я очакваше с нетърпение. Едва бе изчакал завръщането ѝ. Връзката им вече твърде много приличаше на семеен живот.

На следващия ден Габи се прибра от пътуването с Мат до Хаваите. Очите ѝ блестяха, а в изражението ѝ имаше нещо, което Пакстън бе виждала и преди, само че не си спомняше къде и кога. Месец май преваляше, когато тя осъзна какво става. Напоследък Габи прекарваше много часове в леглото си и сякаш спеше през повечето време. Не ходеше никъде, освен вечер с Мат, но непрекъснато изглеждаше сънлива, а в очите ѝ се четеше поглед, който Пакстън вече познаваше добре. Един ден, когато бяха сами в къщата и нямаше кой да чуе разговора им, Пакстън реши да я попита направо. Габи бе станала от сън в два часа следобед, а Пакстън тъкмо се бе прибрала от занятия. Когато я видя, се сети за Дон. Момичето от Ди Мойнз, което

бе проспало първите три месеца в колежа. А после, за Коледа, се бе прибрала у дома, за да роди бебето си.

— Ти си бременна, нали? — Пакстън реши, че няма смисъл да го увърта, а Габи рязко се завъртя към нея и я изгледа с изумление.

— Но това е нелепо! Как можа да кажеш подобно нещо? — За миг Габи ѝ се стори уплашена.

— Защото е истина, нали?

— Аз... не, не съм... това е толкова глупаво... аз съм... аз...

Само че просто не можа да продължи с лъжите. Отпусна се на един кухненски стол, закри лице с ръцете си и се разплака. Пакстън седна до нея и я прегърна през раменете.

— Какво ще правиш? — тихо попита тя.

— Не зная... в началото си мислех, че цикълът ми закъснява, но... сега просто не зная какво да правя.

— Казала ли си на Мат? — Червенокосата ѝ приятелка отрицателно поклати глава. — От колко време си бременна?

— Не зная. Може би от шест седмици. Миналата седмица поразпитах за някой, който би могъл да извърши аборт, но се наслушах на ужасии за Мексико и Източен Оукланд. Не искам да правя това. Ами ако умра?

— Би могла да отидеш в Токио. Или пък в Лондон.

— Да, и какво да кажа на родителите си? Че отивам на екскурзия? Или за да върша изследователска работа за курсовия ми проект в колежа? По дяволите, Пакси, какво да правя?

— А ти какво искаш да направиш? Искаш ли това бебе?

— Не зная...

И тя наистина не знаеше. Непрекъснато мислеше за това, но не можеше да реши нищо. Беше напълно обърквана и в този момент изпитваше истинско облекчение, че можеше да си поговори с Пакстън.

— Ами Мат? Него искаш ли го?

— Така мисля. Той е толкова добър с мен. И е толкова сладък. Мисля, че го обичам.

Това не беше достатъчно. Поне не за Пакстън. Но изискванията на Габи не бяха толкова високи.

— Трябва да си сигурна, особено пък ако решиш да задържиш бебето.

— Как бих могла да съм *сигурна*! Откъде да зная? Ти си с Питър вече почти две години. Наистина ли си толкова сигурна в него?

— Да — честно рече Пакстън. — Но не съм толкова сигурна в себе си. Все още не съм убедена, че съм пораснала напълно. Но зная, че го обичам.

— Тогава си късметлийка. Но ти си толкова различна от мен.

А тя излизаше с Матю Стантън едва от Коледа. Понякога Пакстън си мислеше, че той е твърде хитър, твърде пресметлив и притворен и на нея ѝ бе трудно да прецени какъв е истинският човек, скрит под бляскавата външност и изтънчените маниери. Беше ѝ ясно защо Габи не е сигурна в него. Пакстън освен това подозираше, че за него бе много важно да излиза с Габи Уилсън. Той чудесно знаеше кой е баща ѝ и тази връзка с него, макар и индиректна, сякаш му доставяше огромно удоволствие.

— Какво ще правиш все пак? — отново я попита Пакстън. — Трябва да решаващ веднага, докато все още имаш някакъв избор. — Думите ѝ имаха основание. След третия месец не можеше и дума да става за аборт.

— О, боже, Пакси, не говори така!

— Защо не му кажеш?

— Ами ако ме зареже?

— Тогава поне ще знаеш що за човек е, нали? А може пък да получиш отговор на всичките си въпроси и съмнения.

— А ако не ме изостави?

— Е, ще трябва да помислиш и за това. Но, Габи, най-напред трябва да си изясниш какво искаш ти. Едно бебе е за цял живот. — Пакстън имаше твърде много приятелки, които, на двадесет или на двадесет и една години, вече съжالياха заради децата, които бяха родили, и заради женитбите, с които бяха прибързали.

Все още разговаряха за това, когато Питър внезапно влезе в стаята и те и двете млъкнаха.

— Исусе, какво ви става на вас двете? Да не би да съм казал нещо неуместно?

— Не. Не ставай толкова мнителен. — Пакстън жадно го целуна. — Как минаха изпитите ти? — Той почти беше завършил втората година във факултета, а те и двамата знаеха, че тя е най-трудна.

— Мисля, че ме скъсаха по всичко. Утре сутринта вече трябва да съм в самолета за Виетнам.

— Не се шегувай с тия неща! — Пакстън изглеждаше разстроена, докато му сипваше кафе.

— А ти недей да си толкова чувствителна. — Той остави чашата си на масата и отново я целуна, а после се загледа в сестра си, която тъкмо излизаше от стаята. Стори му се, че е плакала. — Какво става с нея? — шепнешком попита той. — Да не се е скарала с оня тип? — Питър все не можеше да му запомни името, което не беше добър знак. — Той и без друго е твърде стар за нея. А и проявява прекален интерес към баща ми. — И Пакстън бе на същото мнение, но при създадите се обстоятелства нямаше никакво намерение да си го признае пред Питър.

— Мисля, че малко са се скарали. Нищо сериозно — безизразно рече тя, а Питър моментално разбра, че го лъже, но не настоя за подробности. Тя очевидно знаеше повече, но не искаше да му каже.

Когато Матю се появи малко по-късно вечерта, Габи го посрещна облечена в яркооранжева минирокля, а на ушите ѝ се полюшваха огромни пластмасови обеци. Само че, въпреки предизвикателното си облекло, тя самата изглеждаше необичайно сериозна. А когато след по-малко от час се прибра у дома, Габи бе в състояние, граничещо с истерия. Влезе в стаята и се втренчи в Пакстън, сякаш брат ѝ изобщо не съществуваше.

— Каза ми, че трябва да си *помисли*. Как ти се струва това? — Тя избухна в сълзи, а после изтича в стаята си и затръшна вратата след себе си.

Питър я изгледа с недоумение, а след това, изведнъж проумял какво става, се вгледа в Пакстън.

— По дяволите! Не е вярно, нали? Кажи ми, че не е... моля те... или ще я убия. А след това ще убия и него.

Долната му челюст потръпваше от ярост, но Пакстън бързо го сграбчи за ръката и го разтърси с все сила.

— Няма да правиш нищо. Ще ги оставиш сами да се оправят с това.

— О, Пакси... — В очите му се появиха сълзи. Той седеше на мястото си и я гледаше, неспособен да повярва в случилото се. — Как е могла? Тоя тип е негодник, не вижда ли това?

— А може и да не е. Може да е свестен мъж. Може да е най-подходящият за нея.

Поне се надяваше да е така. В противен случай Габи я очакваха големи неприятности.

— Мисля, че тя трябва да направи аборт. Бременна е, нали? — Беше прав, разбира се, и тя кимна. — Как е могла да допусне това?

— Станало е случайно.

— Подобни неща не стават *случайно*. Защо не се случи нещо такова с теб? Тя не взема ли хапчета? — Пакстън тъжно поклати глава. — Исусе! Какво ще кажат родителите ми!

— Никой няма да казва нищо. Остави я да се оправи сама. Тя все още не знае какво точно *иска*.

— Тя така отчаяно искаше да се омъжи, а виж я сега! Наду корема от някакъв скиор нехранимайко.

Пакстън се разсмя.

— Престани! Той не е скиор нехранимайко. Тя просто го срещна на една ски писта и ние изобщо не знаем дали пък не е най-подходящият съпруг за нея.

Още докато произнасяше тези думи, входният звънец иззвъня. Матю, мрачен и измъчен, попита дали би могъл да види Габи.

— Тя е в стаята си — тихо рече Пакстън и погледна към Питър, като се молеше той да не унищожи бащата на бебето. — Защо не излезем да хапнем по една пица или нещо друго?

— Защото не съм гладен — изръмжа Питър и злобно погледна към Мат. После все пак позволи на Пакстън да го изведе от къщата и започна да спори с нея веднага щом затвориха входната врата след себе си. — Защо да не мога да поговоря с него?

— Защото *той* не желае да разговаря с теб. Дошъл е, за да говори с Габи. Остави ги сами, за бога!

— Защо? Виж какво стана, като ги оставяхме сами.

— Е, поне си сигурен, че не може да се случи отново. Гледай си своята работа!

— Но тя ми е сестра!

— Мисля, че той е по-важен в момента. А и освен това, аз съм гладна.

— Не ми казвай, че и ти си бременна, защото ще повърна.

— Това ли ще направиш, наистина? — Тя го погледна с интерес, а той изведнъж придоби много сериозен вид.

— Не, няма да направя това. Ако нещо такова се случи с нас, Пакс, не искам да вършиш глупости. По дяволите, та ние сме почти женени. Просто ще узаконим връзката си, а аз ще се грижа за бебето, докато ти работиш в Корпуса на мира.

— Говориш толкова убедително, че почти ми се прииска да опитам.

Макар последните му думи да бяха произнесени шеговито, Питър искаше тя да знае, че е готов да се ожени за нея веднага.

Той заобиколи колата и я прегърна.

— Обичам те, мъничката ми... много. И много бих искал един ден да родиш детето ми.

— Аз също — прошепна тя, притиснала лице към врата му, макар че все още не можеше да си представи, че би могла да има дете. Нито пък можеше да си представи Габи като майка.

Когато се върнаха, Габи и Мат седяха на стъпалата пред къщата. Габи вече не плачеше и Пакстън си помисли, че това е добър знак. Мат нервно се изправи и погледна към Питър.

— Бих искал да поговоря с теб — рече той и го погледна право в очите.

— За какво?

Питър нямаше желание да направи нещата малко по-лесни за Мат, но Габи бе прекалено изнервена, за да чака. Тя скочи рязко и погледна по-големия си брат.

— Ще се женим. — Погледна към него, а после към Пакстън и се заплака. Пакстън я обгърна с ръце, притисна я към себе си и ѝ каза, че е много щастлива заради нея.

— Говорихте ли вече с майка и татко? — предпазливо попита Питър, макар чудесно да знаеше, че не са.

— Мат ще обядва с татко утре.

Питър ги изгледа продължително. По всичко личеше, че все още е разстроен.

— Ще му каже ли, че си бременна?

— Не — промълви Габи, а устните ѝ затрепериха. — *Ти* ще му кажеш ли?

— Още не съм решил — отвърна Питър, но Матю внезапно пристъпи към тях и обгърна с ръка раменете на Габи.

— Достатъчно! Няма причина да се казва на когото и да било. — Той погледна бъдещия си роднина. — Това е между нас четиримата. Няма защо да разстройваш родителите си или пък Габи. Всички вече сме достатъчно травмирани. Аз самият също изгубих самообладание, когато Габи ми каза. Но мисля, че можем да направим нещата малко по-лесни за всички ни и да вземем възможно най-доброто решение. Аз я обичам, тя ме обича и двамата ще си имаме едно чудесно бебе.

Притегли я по-близо до себе си, целуна косата ѝ, а тя, опитвайки се да се пребори със сълзите си, го погледна с благодарност. Той спокойно можеше да я прати по дяволите, но не го направи. Питър обаче знаеше, че бракът с Габи Уилсън носи много изгоди и преимущества. А и Мат нямаше какво толкова да губи. Сестра му бе тая, която щеше да изгуби повече.

Питър напрегнато се вгледа в сестра си.

— Сигурна ли си, че искаш да направиш точно това?

Тя кимна, без да сваля поглед от лицето му.

— Да, сигурна съм. Просто не знаех как да постъпя в началото.

Тя нервно погледна към Пакстън. Предстоеше ѝ да направи огромна промяна в живота си. От безгрижна колежанка внезапно щеше да се превърне в съпруга и майка.

— Какво смяташ да кажеш на мама и татко?

— Че искаме да се оженим... скоро... след няколко седмици, или може би месец.

— Не мислиш ли, че те ще се досетят? Мама ще бъде истински разочарована, че не искаш бляскава сватба.

— Просто ще ѝ кажа, че Матю е против, защото веднъж вече е бил развеждан. — Тя сви рамене. — А после бебето ще се роди два месеца по-рано. Много деца се раждат преждевременно.

Тя щастливо се усмихна на Мат. Пакстън ги наблюдаваше внимателно. Беше изумително, че само за няколко часа целият живот на приятелката ѝ се беше променил и тя вече сякаш не принадлежеше на тях, а на Матю.

По-късно вечерта Габи си тръгна с него, а когато, няколко дни след това Пакстън я видя отново, тя ѝ се стори напълно променена.

Мат ѝ беше купил годежен пръстен и тя говореше единствено за предстоящата сватба. Най-накрая бе получила онова, заради което се бе записала в колежа. *Съпруг*. Но Пакстън все още не бе сигурна, че Мат Стантън е най-сполучливото решение на проблема.

Ед Уилсън изпитваше същите съмнения, но всичките му увещания да изчакат малко се оказаха напразни и той най-накрая отстъпи. Дъщеря му бе толкова твърдоглава, че сигурно би избягала в Мексико, за да се омъжи. И той го знаеше.

Сватбата бе насрочена за месец юни. Двамата настояваха да поканят само няколко приятели на тържествен обяд вкъщи. А предсказанието на Питър се сбъдна — Марджъри Уилсън бе горчиво разочарована.

В сватбения им ден, четвърти юни, Пакстън стоеше до приятелката си и плачеше, защото знаеше, че Габи прави нещо, в което не е съвсем сигурна. А през януари щяха да си имат и бебе. Ед Уилсън се досещаше защо е цялото това бързане, дори и Марджъри подозираше нещо. Но всички се примириха със случилото се заради Габи и се молеха единствено Мат да се окаже свестен и почтен съпруг.

След сватбата Питър и Пакстън се прибраха в къщата си в „Бъркли“. След една седмица трябваше да се изнесат и все още не бяха приключили с опаковането на багажа си. Освобождаваха тази къща и се местеха в по-малка квартира, отказали се от преструвките си, че са просто съквартиранти. Единствено майката на Пакстън не бе сигурна за естеството на взаимоотношенията им и нямаше никакъв смисъл да ѝ се казва истината. Тя живееше достатъчно далеч, за да повярва в шарадата, с която я залъгваха през миналата година. Но сега, когато Габи я нямаше, нещата щяха да бъдат малко по-различни.

— Е? — сериозно рече Пакстън, когато влязоха в къщата и тя огледа струпаните около тях кутии. Габи и Мат вече бяха започнали медения си месец. Същия следобед бяха отлетели за Ню Йорк, където щяха да останат два дни в хотел „Пиер“, преди да отлетят за Европа.

— Какво мислиш? Смяташ ли, че той е подходящ за нея?

— Не зная, Пакс...

Никой не знаеше. Можеха само да се молят той да се окаже наистина свестен мъж. Заради нея.

— Поне е добър с нея.

— В негов интерес е — изръмжа Питър, а тя се наведе напред и го целуна.

— Какво ще правим с всичко това?

— Не зная. Да го зарежем тук? — Повечето от неопакваните неща бяха книги и една голяма част от тях принадлежаха на Пакстън.

— Никога няма да успея да опаковам всичко това, преди да замина за Савана.

— Не се безпокой. Аз ще го свърша вместо теб.

— Ти си ангел.

Тя се усмихна. Следващата седмица заминаваше за Савана за сватбата на брат си. И те бяха насрочили сватбата за юни. А Пакстън имаше чувството, че е попаднала в някакъв водовъртеж — опаковане на багаж, преместване, разопаковане, пътуване до Савана...

Този път Куини не изглеждаше никак добре, но майка ѝ като че ли се държеше малко по-спокойно и непринудено. Двете с Алисън се разбираха добре, а гневът ѝ към Пакстън сякаш бе понамалял.

Два дни след сватбата Пакстън се върна в Сан Франциско, за да започне работа във вестника. Питър вече бе започнал летния си стаж в една адвокатска кантора в „Бъркли“. Сега вече наистина се чувстваша като семейство. Имаха си свой собствен дом — кокетна малка къщичка с просторна всекидневна, кухня, трапезария, градина, голяма спалня на горния етаж и малък кабинет, в който Питър държеше учебниците си. Вечер, щом се прибереше от работа, Пакстън приготвяше вечерята, а понякога той я взимаше от редакцията и я водеше в града на вечеря. А тя беше във възторг от работата си във вестника. Възлагаха ѝ интересни задачи, пишеше за най-различни неща. Друг път просто седеше в редакцията, загледана в телетайпите, които бълваха новини, и имаше чувството, че е поставила пръст на пулса на света. Никога преди не се бе чувствала по-щастлива.

Нито пък Габи.

Това пролича през септември, когато Питър и Пакстън се върнаха на училище, а тя с удоволствие прекъсна за една година. Пакстън подозираше, че Габи изобщо не възнамерява да продължи

образованието си. Родителите ѝ вече знаеха за бебето, Мат беше добър с нея и всички бяха щастливи.

И тази година се изниза неусетно. Това бе третата ѝ година в „Бъркли“. Този път Пакстън се прибра в Савана за Коледа. Куини вече съвсем определено бе болна. Изглеждаше бледа, ако това изобщо бе възможно при нейния цвят на кожата, и кашляше постоянно. И макар че дъщерите ѝ смятаха, че вече трябва да прекрати работа, тя настояваше да продължи, особено пък сега, когато Пакси си беше у дома. Пакстън се притесняваше от състоянието ѝ, но когато се обърна към Джордж, той твърдо ѝ обясни, че не може нищо да се направи. А и не изглеждаше особено заинтересован. Мислеше единствено за Алисън. Тя очакваше първото им дете през август.

Бебето на Габи се роди три седмици след като Пакстън се прибра след коледната ваканция. Малко момиченце с яркочервена коса като на майка си. Пакстън я посети в болницата и през цялото време и бе трудно да повярва, че Габи вече е майка. Но Мат преливаше от щастие. Уилсънови — също. А Пакси почувства странна празнота в сърцето си, докато пътуваше към „Бъркли“ заедно с Питър.

— Добре ли си? — Беше забелязал настроението ѝ, а и тя не бе изрекла почти нищо през целия път до дома. Сега обаче го погледна внимателно и се усмихна със загадъчна усмивка.

— Да. Странно е, че тя има бебе, нали? Ние сме заедно толкова дълго — повече от две години, и се познаваме толкова добре. А те се познават едва от една година и вече са щастливо семейство. Имат и бебе дори. Изглежда малко необикновено, нали?

— Да, предполагам, че е така. — А после се захили. — Но това може да се уреди, ако наистина го желаеш.

— Не. *Още* не. — Тя се усмихна тъжно, защото в някои отношения наистина го желаше. Искаше всичко, а и вече бе уморена от училището. Липсваше ѝ работата, която бе вършила във вестника през лятото. Сега отново я очакваха само изпити, контролни, тестове, оценки.

А във Виетнам вече се биеха четиристотин хиляди американски момчета и цялата война ѝ се струваше напълно безсмислена. По-лесно бе човек да не мисли за нея. Но тя *мислеше*. И се притесняваше ужасно, защото след пет месеца Питър щеше да завърши Юридическия факултет.

Все още изпитваше тъга, когато си легна тази вечер, а след като Питър я взе в прегръдките си, тя осъзна, че изпитва ревност и завижда на Габи заради бебето ѝ.

— За какво мислиш? — попита я Питър в тъмното, обгърнал тялото ѝ с ръце.

— За това колко съм глупава. — Тя се захили, а той се разсмя.

— Много приятна и ободрителна новина.

— Понякога се опитвам да изпреваря самата себе си.

— Отново ли мислиш за бебето?

Бебето беше страхотно, но онова, което я порази, бе щастието, което родителите му изпитваха. И въпреки това Пакстън не се виждаше с бебе още години наред, макар дълбоко в душата си да знаеше, че майчинството щеше да ѝ хареса.

— Виж, ако искаш, можем да се оженим веднага щом се дипломирам през юни. Дотогава вече ще имам и работа... Скъпа, ще бъде чудесно.

Той целият засия в тъмнината. А и от гледна точка на военната служба, евентуалният брак би му осигурил *някаква* безопасност и отсрочка.

— Струва ми се, че не трябва да го правим. Виж Габи. Тя никога повече няма да се върне на училище. А аз искам да завърша започнатото.

— Ами Корпусът на мира?

Тя се засмя.

— Мисля, че бих могла да пожертвам тази мечта. Не съм толкова сигурна, че ще се чувствам добре сред всичките онези хлебарки и пиявици.

— В такъв случай можем да уточним датата. — Той също се усмихваше. — Юни, шестдесет и осма, след като се дипломираш, а? — Оставаха още само седемнадесет месеца и идеята за това ѝ се струваше прекрасна. — Какво ще кажеш, мъничката ми?

— Ще кажа да... и *обичам те*...

— И аз те обичам. — Той грейна от щастие. — Това означава ли, че сме сгодени?

— Така изглежда, нали? — Тя едва не се разсмя.

— Може ли да ти купя пръстен?

— Може би ще трябва да поизчакаме. — Това беше толкова важна стъпка, която означаваше, че ще трябва да каже на майка си и да изслуша яростните ѝ обвинения и високопарните ѝ речи, да се сблъска със студенината и разочарованието ѝ, че няма да се омъжи за някого от Савана. — Защо не изчакаме до Коледа? Така периодът между годежа и сватбата няма да е прекалено дълъг.

— Започвам да спестявам — рече той и се притисна към нея.

Скоро и двамата заспаха в уютната си малка къщичка в „Бъркли“.

ГЛАВА ОСМА

Питър се дипломира през юни 1967 година, а родителите му организираха голям прием в негова чест в клуб „Бохемия“ в Сан Франциско. Приемът се превърна във важно светско събитие, на което присъстваха най-влиятелните личности в града, включително и новият шеф на Питър, който оглавяваше много известна адвокатска фирма. Семейство Уилсън представиха Пакстън като бъдещата си снаха и тя сякаш нямаше нищо против. Мат и Габи също бяха там. Тя беше красива и елегантна и постоянно говореше за бебето.

— Готова съм за още едно — сподели тя с Пакстън, когато двете заедно посетиха дамската тоалетна. А Пакстън забеляза, че приятелката ѝ никога преди не бе изглеждала толкова добре.

— Ами училището?

— Така или иначе, не възнамерявам да се връщам в колежа. Аз не съм като теб. Ти искаш да станеш журналист, мечтаеш за кариера, стремиш се да докажеш нещо. По дяволите, Пакс, аз искам единствено да съм омъжена и да имам деца.

Пакстън се усмихна с тъга.

— Това е мечтата на майка ми. Добре поне, че Алисън ще ѝ даде онова, което аз не мога. Тя ще ражда през август. Предполагам, че ще трябва да си ида у дома, за да видя бебето. — Пакстън отново бе решила да работи в „Морнинг сън“ през лятото. Оставаше ѝ още само една година в колежа, а след това щеше да получи постоянна работа като репортер. — Е, кога да очакваме следващото? — подразни я Пакстън. Бяха кръстили бебето Марджъри Габриел и я наричаха Марджи. — Този път сигурно ще е момче.

— Това иска и Мат. — Габи засия от удоволствие. Беше на двадесет и една години, омъжена, с дете. А Пакстън бе живяла с Питър три години, той вече бе адвокат, а тя все още бе студентка. Искаше ѝ се вече да приключи с това. Да завърши училище, да си намери истинска работа и да се омъжи. *В този ред.*

— Той добър ли е с теб? — попита Пакстън, макар да знаеше, че не бива.

— О, да — тихо рече Габи и сериозно погледна старата си приятелка и съквартирантка и бъдеща сестра. — Имах късмет. Той можеше да се окаже истински негодник. За мое щастие излезе свестен човек. И луд по бебето.

— Радвам се за теб — сърдечно рече Пакстън, когато двете излязоха от тоалетната и се върнаха на масата си.

— Къде бяхте вие двете? Търсих ви навсякъде — оплака се Питър, когато най-сетне я намери. — Искях да те запозная със съпругата на моя шеф. Тя е англичанка и мисля, че ще я харесаш. — Само че не можах да я намерят и се отказаха.

Денят беше много дълъг и много щастлив, а те и двамата бяха много изтощени, когато се прибраха в малката си къщичка в „Бъркли“. Бяха решили, че ще останат в нея още една година, за да може Пакстън по-лесно да се придвижва до колежа. А след като завърши и започне работа във вестника, след като се оженят... щяха да се преместят в града.

— Прекарахме чудесно! — Тя му се усмихна. — Толкова се гордея с теб... Ти успя! — Той също изглеждаше доволен, а родителите му щяха да се пръснат от гордост. И двете им деца им носеха щастие. Всички те истински обичаха Пакстън и тя им отвърщаше с дълбока обич и привързаност.

Останалата част от лятото се изниза неусетно. Питър беше зает в кантората, а Пакстън работеше ден и нощ във вестника. Малко преди началото на учебната година тя се прибра у дома, за да види майка си и бебето на Джордж. Той беше невероятно горд с малкия си син. Кръстили го бяха Джеймс Карлтън Андрюз. Беше много сладко бебе, а Алисън се чувстваше добре. Дори и майка ѝ сякаш бе станала малко по-сърдечна.

А Куини ѝ се стори остаряла с десетина години. Цялата бе скована от артрит и вече трудно се движеше.

— Защо не направиш нещо за нея? — обвини го Пакстън, но Джордж не ѝ обърна никакво внимание. Имаше далеч по-важни задължения и нямаше време да се тревожи за престарялата слугиня на майка си. — Тя няма да отиде при друг лекар, Джордж. Има доверие само в теб.

— Нищо не мога да направя. Куини е стара, Пакс. По дяволите, та тя сигурно приближава осемдесетте.

— И какво от това? Би могла да доживее и до сто години, ако някой се погрижи за нея. — Джордж обаче не мислеше така, макар че не ѝ го каза. През последните няколко години здравето на Куини се бе влошило и макар Пакстън да не искаше да си го признае, тя нямаше да живее вечно.

Преди да си тръгне, Пакстън отново го помоли да се погрижи за Куини и прекара по-голяма част от последния си следобед у дома с нея.

— Кога най-сетне ще се омъжиш за него? — сърдито попита тя, когато Пакстън спомена името на Питър.

— Мислим да го направим следващия юни, след като се дипломирам, или малко по-късно, през лятото. — Искаше ѝ се първо да започне работа. Все още много държеше на независимостта си.

— Какво още чакаш, момиче? Да ти побелее косата ли? Та ти го обичаш вече три години.

— Зная. Но искам първо да завърша започнатото.

— Можеш да се омъжиш и да продължиш да ходиш на училище. Достатъчно умна си, за да го направиш. Къде е проблемът тогава?

— Вероятно просто съм глупава. Продължавам да вярвам, че нещата трябва да се вършат едно по едно.

— Не отлагай прекалено дълго. — Тя многозначително изгледа момичето, което бе отгледала и си помисли, че Пакстън е по-красива от всякога. Изглеждаше по-зряла, чертите ѝ бяха по-силно изразени, тялото — привлекателно оформено.

— Какво искаш да кажеш? — Пакстън изведнъж се притесни.

— Той може да си намери някоя друга, която няма да го кара да чака, или пък някое момиче ще му се обеси на врата... или... не зная... животът е странен понякога. Има моменти, в които съжаляваме горчиво за нещо, които сме отлагали твърде дълго. Разбираме, че е трябвало да го направим, докато сме имали възможност, защото то изведнъж става невъзможно, неизпълнимо... милинка, мисля, че трябва да се омъжиш. Не предизвиквай съдбата. Разбери какъв знак ти дава...

Пакстън обаче си помисли, че старата жена просто иска да я види омъжена, докато все още е достатъчно добре, за да ѝ се порадва.

Освен това знаеше, че Питър ще я чака. Той не беше от мъжете, които биха хукнали след някоя друга. Беше сигурна в това. Бяха чакали толкова дълго. Можеха да почакаат още една година. До следващото лято.

В деня, в който Пакстън се прибра у дома при Питър, за президент на Южен Виетнам бе избран Тиен. А само за един месец след това тринадесет хиляди американци загинаха във Виетнам, а други седемстотин петдесет и шест се водеха безследно изчезнали.

Точно тогава Габи ѝ каза, че отново е бременна. Бебето щеше да се роди през следващия юни. На Пакстън това ѝ се струваше безкрайно далечна дата — също като годежа ѝ.

Последната година в колежа ѝ се видя най-безинтересна. Дните минаваха неусетно, а Пакстън и Питър непрекъснато обсъждаха бъдещите си планове.

Всички прекараха Коледа заедно в дома на семейство Уилсън, а както и предишната година, след празника Питър и Пакстън заминаха на ски в Скуоу Вали. Прекараха страхотно, смяха се много, когато си припомниха за запознанството на Габи с Матю на същото това място преди две години, с изумление си дадоха сметка, колко много неща им се бяха случили през тези три и половина години, които бяха прекарвали заедно. Чакането вече не им се струваше толкова дълго. Дипломирането на Пакстън през юни изглеждаше съвсем близко. А след това тя щеше да си намери сериозна работа и до края на лятото щяха да се оженят. Оставаше им по-малко от година.

Когато обаче се прибраха у дома, в кутията им ги очакваше писмо от военната комисия. Щяха да го мобилизират. Пакстън имаше чувството, че сърцето ѝ спира да бие, докато четеше писмото.

— О, боже, какво ще правим? — възкликна тя с разкривено от ужас лице.

— Ще се молим — отвърна той, а по-късно вечерта се обади на баща си. Баща му си призна, че няма никакво влияние и връзки сред военните и направо го попита дали Пакстън ще се съгласи да се оженят.

— Сигурен съм, че ще се съгласи — тихо отвърна той, а Пакстън моментално се досети за въпроса на баща му. — Но ние наистина

трябва да изчакаме до лятото. — Той знаеше, че за Пакстън е много важно да върши нещата едно по едно. Най-важните — най-напред.

— Не мисля, че трябва да чакате повече. Ако това ще ти помогне да се измъкнеш от тази война, направете го. — Всички знаеха, че една сватба в този момент можеше и да помогне, но нищо вече не беше сигурно.

Мобилизационните комисии единствено можеха да решат дали да приемат женитбата като достатъчно основание за отсрочка. А напоследък подобни прибързани сватби и бракове, сключени в последния момент, просто биваха отхвърляни като причина за отлагане на военната служба. Вероятно вече бе твърде късно. А и Питър не искаше да настоява Пакстън да се омъжи за него, преди да се е дипломирала.

— Ще видим, татко. Може би ще променят решението си, след като мина през лекарската комисия. След шест седмици ставам на двадесет и шест години. Те предпочитат по-млади момчета.

Но когато затвори телефона, видя, че в очите на Пакстън блестят сълзи. Тя бе ужасена от мисълта, че могат да го мобилизират.

— Не ставай глупава, скъпа. — Той я притисна към себе си. — Аз съм твърде стар. Няма да ме вземат.

— Ами ако го направят?

— Няма.

— Хайде да се оженим. — В този момент искаше точно това, но той не смяташе, че една сватба би му помогнала особено.

— Не искам да се оженим по този начин. Не чакахме три и половина години само за да се паникьосаме и да се оженим за два дни.

— Защо не? Питър, не искам да го отлагаме повече. — Внезапно си припомни думите на Куини *Понякога съжаляваме горчиво за неща, които сме отлагали твърде дълго... Ако не успеем да различим знаците на съдбата.* — Искам да се оженим.

— Престани да се паникьосваш. — Той се опитваше да говори спокойно. За пръв път я виждаше толкова уплашена. — Утре ще разговарям с шефа.

Но и той бе на същото мнение като Питър. Смяташе, че няма да мобилизират човек, който само след месец ще навърши двадесет и шест години. Подобна стъпка му изглеждаше безсмислена. А ако все

пак решаха да го вземат, той вероятно щеше да успее да се измъкне. В края на краищата, ставаше дума *само* за шест седмици.

Но когато се яви на медицински преглед в оукландския център, те го признаха годен за военна служба. И това беше краят. Беше мобилизиран. А те и двамата сякаш не можеха да повярват в случилото се. Пакстън имаше чувството, че целият свят се сгромолясва в краката ѝ. Искаше ѝ се да го скрие някъде, но той не желаше да се крие. Питър не вярваше във войната. Тя му припомни, че преди години бе изгорил военната си книжка. Но сега вече бе зрял мъж с чувство на отговорност и син на издателя на „Морнинг сън“. Той *трябваше* да замине, беше убеден в това, макар да не вярваше и да не одобряваше войната.

Дори и да се оженеха сега, сватбата им нямаше да промени нищо. Вече бе мобилизиран и въпросът не подлежеше на обсъждане.

Всичко беше като лош сън. А във Виетнам, една страна, която изпълваше Пакстън с кошмари, двестахилядна армия се движеше на юг, за да извърши изненадващи нападения в навечерието на Тег, китайската Нова година. На двадесет и шести януари севернокорейските войски завладяха американския кораб „Пуебло“. Същия ден Питър трябваше да се яви във Форт Орд за първоначална военна подготовка. Пакстън нямаше да го вижда цели шест седмици, а след това само един господ знаеше къде щяха да го изпратят. Окуражаваше го единствено, фактът, че е адвокат и че вероятно ще му осигурят някоя писарска работа из щабовете. Надяваше се никога да не види сражение от близо. И макар че се опитваше да успокои Пакстън и родителите си, Питър продължаваше да изпитва страх. Не такива бяха плановете за бъдещето им седем месеца след дипломирането му в Юридическия факултет.

— Питър, моля те... нека да заминем за Канада... Готова съм на всичко — умоляваше го Пакстън, но той не искаше и да чуе.

— Не ставай смешна! Искам да завършиш колежа. — Знаеше колко много означава образованието за нея, знаеше, че тя се справя чудесно, а и не искаше да бяга по този начин. Предпочиташе да приеме ситуацията такава, каквата е. Заминаването за Виетнам неминуемо щеше да обърка плановете и да забави кариерата му, но пък две години не бяха кой знае колко дълъг период, повтаряше си той. Би могъл да постъпи в офицерска школа, но това само би удължило службата му.

Предпочиташе да изкара двете си години като обикновен войник и да се върне у дома.

Вече нищо не можеше да предотврати заминаването му. Но до последния момент Пакстън не спря да го умолява да не го прави. Тя дори го закара до Форт Орд и се обля в сълзи, когато го остави там.

— Ще се видим след няколко седмици, скъпа. А сега престани.

Беше настоял тя да се пренесе в Сан Франциско при родителите му. След няколко дни обаче, Пакстън се върна в къщата им в „Бъркли“. Бе прекарала толкова щастливи мигове в нея, че искаше да продължи да живее там. Всяка вечер седеше до телефона и го чакаше да се обади. А когато най-сетне чу гласа му, Пакстън се почувства така, сякаш през изминалите дни бавно бе умираше.

През следващите шест седмици тя не прочете нито ред. Можеше да мисли единствено за Питър. Когато ѝ позвъни отново, той ѝ каза, че се връща същия уикенд. Новините, които донесе със себе си, обаче, не бяха радостни. Той се прибираще у дома само за да им каже, че след пет дни заминава за Сайгон.

ГЛАВА ДЕВЕТА

Последните дни на Питър в града се превърнаха в агония за всички и най-вече за Пакстън. Всички искаха да са близо до него, да му говорят, да му кажат колко много го обичат. Баща му дори се опита да задвижи някои връзки, но напразно. Единственият му приятел в местната наборна комисия му отговори, че не би могъл да му помогне. Цялата страна живееше в постоянен страх, имаше твърде много семейства, които отчаяно се опитваха да спасят синовете си, но бяха напълно безсилни. Всеки, който бе получил повиквателна, трябваше да замине и да се опита да остане жив.

Питър заминаваше за Виетнам за тринадесет месеца. Триста деветдесет и пет дни, както обясни на Пакси. След това щеше да си дослужи някъде в Щатите и край. Това означаваше малка промяна и забавяне на плановете им, но нищо повече, твърдеше той. Макар и двамата да знаеха, че не е точно така. Заминаването му означаваше, че през следващите тринадесет месеца и двамата щяха да стискат зъби и да се молят да не му се случи нещо, да остане жив и да се върне отново у дома. А Пакси, повече от всякога се чувстваше виновна, че не се бе омъжила за Питър по-рано.

— Хайде да заминем за Канада — прошепна му тя късно една нощ, когато и двамата лежаха в гостната стая на родителите му. Семейство Уилсън искаха той да живее у тях през тези последни няколко дни и бяха поканили и Пакстън заедно с него. Все още очакваха от тях да спят отделно, но късно вечер Питър крадешком се промъкваше в стаята ѝ и си излизаше оттам на зазоряване. Така или иначе, и двамата не можеха да спят. Пакстън бе твърде разстроена, а той много напрегнат. Преструваше се по цял ден, опитвайки се да успокои близките си, но нощем заставаше лице в лице със собствените си страхове.

Беше отслабнал през изминалите два месеца във Форт Орд. Отслабнал и *заякнал*, но в погледа му се четеше болка, която късаше сърцето на Пакстън. Очите му сякаш казваха: *Не искам да правя това*, но той чувстваше, че *трябва*.

— Не можем да заминем за Канада, Пакс — спокойно каза той, като палеше цигарите една от друга. Преди почти не пушеше, но в школата се бе превърнал в заклет пушач. — Какво, по дяволите, ще правя там?

— Ти вече си адвокат. Би могъл да положиш съответните изпити и да започнеш работа.

— Това ще съсипе татко, Пакс. Ако замина, никога повече няма да мога да се върна у дома.

— Глупости. След време ще позволят на всички емигранти да се върнат по домовете си. Твърде много хора заминаха. Властите ще бъдат принудени да ги пуснат отново в страната.

— Ами ако не го направят? Тогава вече никога няма да мога да се върна у дома. Скъпа, просто не си струва.

Ами ако изобщо не се върнеш от Виетнам? Дали тогава лоялността му би имала някаква стойност? Отново я обхвана недоверие. Това не би могло да се случва с тях. Той беше вече на двадесет и шест години, адвокат, сгоден при това, а те го изпращаха във Виетнам. Това бе само един кошмар...

— Питър, моля те... — Протегна ръка в тъмнината към него. Той я взе в прегръдките си и се разплака заедно с нея. Никога нямаше да се съгласи с предложението ѝ да заминат. Нямаше да избяга. Никога не бе вярвал в тази война. Преди много години бе изгорил военната си книжка. И въпреки това чувстваше, че *трябва* да замине, знаеше, че *трябва* да служи на страната си. В тренировъчния лагер се бе наслушал на разкази за „Нам“^[1], за това колко силно *трябва* да мрази онзи „Чарли“^[2]. Разказваха им ужасяващи истории за деца, помъкнали тежки картечници, за виетконговци, скрити из джунглата, за многобройните капани из храсталаците, за подземните тунели, пълни с виетнамци, които чакат в засада. Но имаше много други неща, за които предпочитаха да не говорят — за сърцераздирателната агония, за мъката, разяждаща душата при загубата на приятел, за ужасната смърт на онези, които стъпваха върху заложените в джунглата мини, за жестокостта, с която американските войници, обезумели от ужас и страх, избиваха жени и деца.

И въпреки това Питър си мислеше, че е подготвен за онова, което го очаква. През последните няколко дни отново и отново убеждаваше

Пакстън, че ще бъде внимателен, че няма да действа прибързано и необмислено.

— Закълни се в това! — Тя измъкна още едно обещание, преди той да се върне в стаята си.

Питър я погледна и я целуна.

— Заклевам се! — А после бавно се усмихна. — Кълна се, че ще се върна при теб... цял-целеничък... готов да се ожения за теб и да ти направя четиринадесет бебета. По-добре свикни с тая мисъл, Пакс. Защото тогава аз ще съм един стар мъж.

Но дотогава тя щеше да е повече от готова, щеше да е извоювала независимостта си, щеше да е постигнала онова, към което се стремеше.

— Знаеш, че можехме да се оженим, преди да заминеш. — Тя все още желаше да се омъжи за него веднага и той също го знаеше. Но не искаше да се жени по този начин, изпаднал в истерия, обхванат от страх. А не беше готов да поеме този риск само за да я направи вдовица. Искаше да изчакат. Сигурен бе в нея. Знаеше, че ще го чака. Не се боеше, че може да я загуби. След всичките години, които бяха прекарвали заедно, и двамата се чувстваха като женени. — Обичам те... — отново прошепна тя, а той я целуна и се върна в стаята си. Слънцето тъкмо изгриваше. Беше последният ден на март 1968 година, а той заминаваше за Виетнам на следващия ден.

А имаше да свърши още толкова много неща в този неделен ден...

Габи, Мат и бебето дойдоха на обяд. Марджи бе вече на петнадесет месеца. Току-що се бе научила да ходи и се пъхаше навсякъде. А Габи бе бременна в седмия месец. Питър прекара доста време с нея, а след обяд я изведе на разходка в градината. Когато се върнаха, и двамата изглеждаха така, сякаш бяха плакали. Но този ден всички си поплакаха. Дори и бащата на Питър.

А вечерта, след като Габи и Мат си тръгнаха, всички се събраха във всекидневната, за да чуят изявлението на Линдън Джонсън. Той обеща да намали бомбардировките. *Обеща мир.* А после изненада всички, като обяви, че няма да се кандидатира за следващите избори. Това поне им даде някаква тема на разговор. За миг поне забравиха, че Питър заминава на следващата сутрин.

Тази нощ Питър влезе в стаята на Пакстън още преди родителите му да си легнат. Не искаше да чака нито миг повече. Цялата нощ останаха прегърнати, окъпани в сълзи. Той не искаше да умира, не искаше да убива никого, не искаше да остави момичето, което обичаше. И въпреки това вярваше, че е *длъжен* да замине.

Пакстън продължаваше да се обвинява, че не се бе омъжила за него по-рано. Но тогава ѝ се струваше толкова разумно да изчака, докато тя завърши колежа. Само че вече не знаеше кое е разумно. Всичко бе напълно безсмислено. Една война, която бушуваше на другия край на света и сякаш никой не го бе грижа как ще завърши. Една война, която не можеше да бъде спечелена. Една война, в която американските войници не можеха да се защитават добре, защото се биеха в чужда страна, а управляващите се бояха от репресивни мерки. Всичко беше безсмислено. Всичко и всички.

Те се изправиха пред прозореца и се загледаха в изгряващото слънце. После се върнаха в леглото и се любиха за последен път.

Питър най-после си тръгна, а когато се прибираще в стаята си, завари там баща си.

— Добро утро, татко — усмихна му се тъжно, а Ед Уилсън само кимна и очите му се напълниха със сълзи. Беше го държал на ръцете си, когато Питър беше бебе, а сега вече бе станал мъж и Ед отчаяно се страхуваше, че може да го загуби.

После всички закусиха заедно. Лицата им бяха сериозни и измъчени, дрехите — безупречни. Около масата цареше абсолютна тишина. Питър заговори пръв. Погледна ги и леко отблъсна стола си назад.

— Е, мили мои, вероятно скоро няма да имам удоволствието да се радвам на подобна закуска. — Не и такава, сервирана от домашна прислужница с униформа, в официалната им трапезария, върху маса, отрупана с порцелан от Лимож^[3], сребърни прибори и салфетки от фино платно. Не и с хората, които обичаше и които го обичаха. Не и в стая, в която никой и нищо не можеше да го нарани. — Ще ми липсвате.

Искрените думи пропукаха самообладанието му и сякаш отприщиха язовирна стена. Всички се разплакаха — Питър, родителите му, Пакстън. Всеки обещавахе на другия, че ще бъде смел, че той скоро ще се върне у дома, всички бързаха да му кажат колко

много го обичат и колко много ще им липсва. А Пакстън по-добре от всеки друг разбираше, че те са невероятно щастливи, че можеха да му разкрият онова, което изпитваха в този момент. Ако заминаваше не Питър, а брат ѝ, никой нямаше да се осмели да му каже колко се боят за него, колко го обичат и колко ще им липсва.

Половин час по-късно четиримата се отправиха към Военновъздушната база „Травис“ във Феърфийлд. Питър, облечен в чисто нова униформа, носеше огромна чанта. Беше му наредено да се представи в базата преди обяд. Не знаеше по кое време ще излетят, но това вече едва ли имаше такова значение.

Денят беше топъл и слънчев, а шофьорът на господин Уилсън не промълви нито дума през целия път. Когато пристигнаха, той слезе от колата и с уважение и възхищение стисна ръката на Питър.

— На добър път, синко. Дай им да се разберат! — Той бе участвал във Втората световна война и за него войната все още имаше някакъв смисъл. Навремето той знаеше кой е врагът и кои са добрите, знаеше защо се бие. Питър обаче далеч не изпитваше неговата сигурност, когато кимна с глава.

— Благодаря, Том. Пази се. — Каза същите думи и на всички останали. Дълго притиска майка си към себе си. — Пази се, мамо... Обичам те...

А на нея ѝ идеше да падне на колене и да завие от мъка, че изпраща сина си на война. Но тя само кимна, събрала цялата си смелост, целуна го през сълзи и с все сила стисна пръстите на Ед, докато Питър се сбогуваше с Пакстън.

— И аз те обичам... — прошепна ѝ той, неспособен вече да каже каквото и да било. — Грижи се за себе си... — След това се обърна, отдалечи се от тях и изчезна в огромната, мрачна сграда. Не можеха да го изпратят по-нататък и Ед Уилсън си помисли, че така може би е по-добре. Сбогуването бе твърде болезнено и мъчително и той си помисли, че Марджъри сигурно нямаше да може да понесе гледката на самолета, който отнася детето ѝ към опасности и смърт.

Той помогна на двете жени да се качат в лимузината, а те, разплакани, се притиснаха една в друга.

— Трябваше да се омъжа за него... — неутешимо проплака Пакстън, но Марджъри само поклати глава, разкъсвана от мъка и страх.

— Не би могла да знаеш, че това ще се случи. — Никой не би могъл. Никой не знаеше нищо за тази война, нито пък за цената, която може би щеше да му се наложи да плати. — О, боже, надявам се, че ще бъде предпазлив — тихо изплака майка му, докато пресичаха „Бейбридж“ на път за Сан Франциско.

Пакстън обядва заедно с тях, но всички бяха прекалено съсипани, за да разговарят помежду си. Още същия следобед тя опакова багажа си и се върна в къщата им в „Бъркли“. Трябваше да се яви на изпит този ден, но тя вече бе решила, че ще го пропусне. Така или иначе, не знаеше нищо. Помнеше само къде е Питър и къде заминаваше след това. Единственото, което им бяха казали, бе, че ще лети до Хаваите, оттам до Гуам, а от там — Сайгон. Беше й обещал, че ще ѝ се обади при първа възможност. Все още бе неясно къде щяха да го изпратят след Сайгон. Пакстън се надяваше да си остане там. С малко повече късмет може би щеше да получи назначение в някоя канцелария, повтаряше си тя. Надяваше се той да се вслуша в настойчивите ѝ съвети да се възползва от факта, че е адвокат. Само че той не бе назначен в Юридическия отдел на армията. Ако беше така, щяха да го оставят в Америка. Във Виетнам нямаха нужда от адвокати. Имаха нужда от войници, които да търсят мини и да преследват Чарли из пещерите и тунелите, прокопани из джунглата.

Родителите на Питър я бяха помолили да им се обажда, да идва на вечеря, да им гостува по всяко време. Но през този първи ден тя само лежеше на леглото, което бяха споделяли с Питър толкова години, и от време на време се приближаваше до гардероба, за да вдъхне аромата на афтършейв, който се носеше от дрехите му. Питър не бе имал време да опакова багажа си и макар че договорът за къщата изтичаше през юли, Пакстън бе настояла дрехите му да си останат при нея. Искаше да бъде в дома си с нещата му. По този начин сякаш успяваше да се пребори с чувството, че го е загубила.

Габи ѝ се обади по-късно следобед. И двете се заплакаха. Габи сподели, че е много потисната и се бои за бебето, което носеше в утробата си.

— Искам само да се върне у дома — проплака тя. Винаги се бе чувствала много близка с брат си, особено пък през последните няколко години, в които той живееше заедно с Пакстън.

— Аз също — скръбно изрече Пакстън и огледа смълчаната кухня.

— Знаеш ли какъв ден е днес? — изведнъж попита Габи. Пакстън не знаеше и не проявяваше никакъв интерес, макар да съзнаваше, че ще помни този ден, докато е жива. — Днес е първи април — ден на шегата.

Пакстън почти се усмихна.

— Значи ли това, че довечера ще го върнат обратно и ще ни се извинят за страданията?

— Би трябвало... заради такива... — Пакстън чу, че Марджи проплака и Габи трябваше да затвори, като обеща, че по-късно ще ѝ се обади отново.

Вместо нея, обаче, ѝ позвъни Питър, който вече бе пристигнал в Гуам. Минаваше полунощ, но Пакстън не спеше. Лежеше в леглото и си мислеше за него и изпита истинска благодарност, когато чу гласа му сред прашенето на далечната телефонна връзка. Той разполагаше само с няколко минути между полетите, но искаше само да ѝ каже, че я обича.

— И аз те обичам... пази се...

— Обичам те! — А след това затвори. Пакстън се върна в леглото и остана будна до сутринта.

И този ден пропусна занятията в училище. Имаше нужда от време, за да свикне с промяната. Трябваше да предаде две курсови работи, но от деня, в който Питър бе заминал за Форт Орд, тя просто не можеше да се съсредоточи върху уроците си. Живееше под огромно напрежение, а това си пролича по оценките ѝ по средата на семестъра. От отличен бе стигнала до незадоволителен по всички предмети. По-късно през деня Пакстън отиде до библиотеката, за да вземе няколко книги, които бе поръчала още в началото на март. И без това нямаше какво друго да прави, а вече започваше да се паникьосва заради курсовите работи, които трябваше да представи.

На следващата сутрин ѝ се обади майката на Питър. Тя вече бе разбрала от Габи за обаждането на Питър от Гуам и знаеше, че Пакстън едва ли ще има друга вест от него, но искаше просто да провери дали момичето е добре. Добре беше, само че отново я бе обхванало странното чувство, което бе изпитала, когато умря баща ѝ, и после, когато застреляха Джон Кенеди. Пакстън имаше чувството, че

се е потопила дълбоко под водата, всичко около нея сякаш се движеше на бавни обороти, а гласовете на хората като че ли долитаха от много далеч... Сякаш нищо вече не бе от значение. Искаше просто да заспи зимен сън и да изчака завръщането на Питър — когато и да е то. Макар че ѝ бе обещал да се видят в Хаваите по време на отпуската му, в действителност той изобщо не бе сигурен дали ще го пуснат толкова далеч, нито пък знаеше кога точно ще му разрешат отпуск. Само в едно нещо бе сигурен — ще се срещне с Пакстън веднага щом му позволят да излезе извън страната.

— Грижи се за себе си — каза ѝ майка му и Пакстън ѝ обеща точно както бе направил и Питър.

След като затвори телефона, Пакстън си помисли да се обади на Куини в Савана, но се отказа. Не искаше да я тревожи.

На следващата вечер Пакстън пушна телевизора, за да чуе новините. Знаеше, че Питър е вече в Сайгон. Внезапно всяка информация за войната придоби за нея огромно значение — изслушваше всяко комюнике, всяко съобщение, всяка думичка, изпълнена със страх, че и Питър може да е измежду убитите. Но не новините от Виетнам я разтърсиха тази вечер, а едно съобщение, което излъчиха след това. Всъщност, това бе новина, която бе предавана през целия ден, но Пакстън, която бе прекарала деня в дома си, все още не бе чула нищо. Говореха нещо за доктор Кинг, а след това на екрана се появиха някакви неразбираеми кадри на хора, които тичаха насамнатам... някакъв хотел... някой крещеше... и едва тогава думите достигнаха до съзнанието ѝ. Мартин Лутър Кинг е бил убит в Мемфис. *Убит. Мъртъв. Застрелян.*

Пакстън прикова поглед в телевизора, неспособна да повярва на чутото. Този свят бе полудял. Питър бе във Виетнам, а Мартин Лутър Кинг е бил убит... Застрелян... Някой е решил да го ликвидира — него и всичко онова, което отстояваше. Пакстън бавно се отпусна на един стол и внимателно се заслуша в репортера. Само че всичко изречено ѝ се струваше безсмислено. А през нощта започнаха бунтовете и вълненията. Те обхванаха всички градове в страната и изразяваха мъчителния, изпълнен с болка, протест на едно поколение, което се бе опитало да продължи напред след смъртта на Кенеди преди пет години. Бяха си предавали факлата от ръка на ръка, но сега сърцата им

бяха съкрушени, а ръцете им — твърде уморени, за да продължат по-нататък.

Пакстън седеше в притъмнялата стая и плачеше за него, а когато телефонът иззвъня, тя не пожела да отговори. Знаеше, че не може да е Питър. Сигурно бяха приятели, които искаха да споделят скръбта си с нея, да изразят недоумението и яростта си, а тя не можеше да понесе това. Не желаше да разговаря с никого. Не желаше да бъде част от един свят, който убива хора като него. Гадеше й се, като си помислеше за това, а докато гледаше късните новини вечерта, се улови, че плаче за децата му.

— Защо? — Повтаряше тя и гласът ѝ отекуваше в смълчаната къща. — *Защо?* — Отново поклати глава, избърса сълзите си, неспособна да проумее света, в който живееше.

На следващия ден, в петък, Пакстън се събуди, потънала в дълбока депресия. Още от понеделник — деня, в който Питър бе заминал за Виетнам, целият свят сякаш бе тръгнал наопаки.

Прекара един отчайващо тъжен уикенд и макар че стоеше в къщата по цял ден, все не можеше да се залови с уроците си. В неделя вечерта сънува ужасяващ кошмар. Цяло ято птици се спуснаха върху нея, опитвайки се да изкълват лицето ѝ и тя с облекчение чу звъна на телефона, който рано сутринта я изтръгна от лапите на кошмара. Вдигна слушалката до ухото си, но отсреща нямаше никой и тя едва тогава осъзна, че звъни не телефонът, а входният звънец. Не можеше да си представи кой можеше да я търси толкова рано. Бързо наметна халата на Питър върху нощницата си и отиде да надникне през кухненския прозорец. От там обаче не се виждаше нищо и тя се приближи до входната врата, боса и все още сънлива. Но когато видя бащата на Питър, бързо ококори очи.

— Здравсти... аз... това е изненада... как си? — Целуна го по бузата и в този момент забеляза влагата в очите му. Лицето ѝ се изкриви от ужас и тя бързо отстъпи назад, сякаш се надяваше, че ако не е твърде близо до него, новините му — колкото и лоши да бяха те — просто нямаше да я засегнат. — Нещо не е наред ли? — Стоеше пред него, толкова млада и красива и много, много уплашена, а той само я гледаше и клатеше глава, опитвайки се да се пребори със сълзите си. Беше сметнал, че трябва да дойде и лично да ѝ каже за случилото се. Знаеше, че Питър би искал това.

— Обадиха ни се снощи... — Когато тръгна от дома си, за да се види с Пакстън, Марджъри все още спеше, упоена от силните успокоителни, които лекарят ѝ бе предписал. — Пакси... зная, че няма лесен начин да ти кажа това. — Пристъпи към нея, придърпа я към себе си и я прегърна, и за един кратък миг ѝ се прииска да се престори, че това е Питър, а не баща му. — Убит е в Да Нанг. — Произнесе думите толкова тихо, че тя едва ги чу. — Изпратили са го на север веднага след пристигането му. Бил патрул през нощта. Той нямаше никакъв опит, а те го назначили за командир на патрула. — Пакстън не разбираше какво е това и изобщо не я интересуваше. Искаше ѝ се да запуши уши, за да не чуе нищо повече. — Той е вървял най-отпред... — Ед Уилсън започна да плаче. — Не е превземал хълмове, не е стрелял... не е завладявал села... нито пък е стъпил върху мина... бил е убит от така наречения *приятелски* огън. Едно от нашите момчета се паникьосало, помислило си, че в храстите се крият виетконговци и застреляло Питър... Било е *грешка*... Или поне така ни обясниха... грешка, Пакс. — Той не можеше да спре да плаче, въпреки че бе дошъл тук, за да ѝ помогне да превъзмогне шока. — ... Но той е мъртъв... нашето малко момче го няма... тялото му ще пристигне у дома в петък.

Докато произнасяше последните думи, той усети огромна тежест в гърдите си, а тя имаше чувството, че ще умре в ръцете му. Но най-напред искаше да го удари. Да го зашлеви с все сила и да го принуди да опровергае онова, което току-що бе казал. Започна да блъска гърдите му, яростно размахала ръце, развяла коса.

— Не!... Не! Не се е случило така!... Не е! Не е!... *Не искам да слушам това.*

— Нито пък аз... но ти имаш *право* да знаеш...

Той я погледна нещастно. Мъжът, който вярваше в бомбардировките над Виетнам, бе изгубил сина си в тази война.

— Той умря напразно. *За нищо.* — А в този момент си спомняше само как бе изглеждал синът му като малко момченце, но не и зрелият мъж, който бе заминал само преди една седмица във Виетнам. По-малко дори, защото бе пристигнал в сряда, а в неделя вече е бил мъртъв... *Пет дни.* Бяха необходими само пет дни, за да бъде убит. За нищо. *Убит от приятелски огън.* Как може да е бил приятелски, щом бе убил мъжа, когото Пакстън обичаше, мъжа, когото баща му си представяше като малко бебе?

— Погребението ще бъде след една седмица... но Марджъри си помисли, че може би ще пожелаеш да дойдеш при нас... аз... аз мисля, че твоето присъствие може да й се отрази добре...

Пакстън кимна, без да каже нито дума. И тя искаше да бъде заедно с тях. Те бяха единственото семейство, което имаше в този момент и Пакстън искаше да е близо до тях. Може би ако са заедно, той ще се върне и ще им каже, че обаждането от Виетнам е било една жестока шега, че онова момче е стреляло с халосни патрони, а той е добре и все още държи на плановете да се срещне с нея на Хаваите.

Пакстън влезе в спалнята, в която толкова дълго бе живяла с него. Беше вцепенена, онемяла от болка и скръб. Обу дънките си и някакви мокасини, облече един от пуловерите на Питър, който все още ухаеше на афтършейва му, нахвърля някои неща в една чанта и се приближи до колата на господин Уилсън. Той й помогна да заключи къщата, взе чантата ѝ, а тя се настани в колата до него, вдървена и напълно безчувствена.

— Аз съм виновна, нали? — запита тя, докато прекосяваха моста. Гледаше право пред себе си към града, все още обгърнат в пелена от гъста мъгла. Градът изглеждаше тъжен и това ѝ носеше известно удовлетворение. Твърде много хора бяха умрели напоследък. Доктор Кинг, Питър... струваше ѝ се, че всички бавно умират.

— Не говори така, Пакстън. Никой не е виновен. Никой, освен момчето, натиснало спусъка. Било е инцидент. Така е решила *съдбата*. И ти трябва да знаеш това.

— Ако се бях омъжила за него, ако бях разбрала знака, който съдбата ми дава, той щеше да получи отсрочка.

— А може би не. Може би тогава щеше да се случи нещо друго. Той можеше да замине за Канада, можеше да избяга, можеше да направи много неща. Но мисля, че Питър чувстваше, че трябва да замине, щом е получил повиквателна. И аз можех да го принудя да замине за Торонто. Трябва ли и аз да виня себе си? Не можем... ако го направим, ще се побъркаме.

Тя го погледна втренчено. Искаше да чуе истината от устата му.

— Мразиш ли ме загдето не се омъжих за него?

— Не мразя никого. — Очите му отново се напълниха със сълзи, той потупа ръката ѝ и се обърна напред. — Искам само той да е все още сред нас.

Тя кимна, неспособна да каже нищо повече, и благодари за опрощението. Седеше в колата, с неподвижно изпънат гръб и се молеше сълзите ѝ най-накрая да потекат и да измият болката. Но след първоначалния гняв тя изпитваше само негодувание и омраза.

Когато пристигнаха в къщата на „Бродуей“, Габи вече бе там, а Марджъри тъкмо бе станала и все още изглеждаше напълно смазана и изтощена. И двете плачеха, а малката Марджи се клатушкаше насамнатам и ядеше бисквита. Господин Уилсън каза, че трябва да се погрижи за някои неща, влезе в библиотеката и остави Пакстън при другите жени. Едва сега, заобиколена от другите две жени, които го бяха обичали, тя успя да даде воля на мъката си. Те продължиха да плачат, припомняйки си всичко, което той бе означавал за тях, всичко, което бе казвал и правил, и прекараха почти целия ден, като си разказваха спомени за Питър — такъв, какъвто е бил като дете, като мъж, като син, като брат, като любовник. От време на време се засмиваха, от време на време плачеха или просто седяха мълчаливо, замислени за него. Трудно им бе да повярват, че той вече не е между живите, че няма да им се обади и да им каже, че е добре и че много съжالياва за страха, който са преживели.

Официалната телеграма, обаче, пристигна дванадесет часа след телефонния разговор и потвърди съобщението за смъртта му. И те отново заплакаха. Вечерта Габи и бебето с Мат се прибраха у дома, а Пакстън влезе в стаята за гости. Чувстваше се напълно изтощена и съсипана.

Остатъкът от седмицата прекара с тях. Помагаше на госпожа Уилсън да сложи някои неща в ред, оставяше я да говори, когато усетеше, че по-възрастната жена има нужда от това, а и тя самата не оставаше сама нито за миг. На няколко пъти си помисли да се обади у дома, но истината бе, че нямаше желание да разговаря с никого. Дори и с Куини. Да им каже, означаваше да признае ужасната необратимост на случилото се, а тя все още не бе готова да направи това. Всичко обаче стана съвсем истинско, когато им се обадиха в събота сутринта и ги информираха, че могат да приберат *останките му*. Господин Уилсън влезе в библиотека с мрачно и измъчено изражение, а час по-късно Пакстън и родителите му пристигнаха в Комитета за подпомагане на оцелелите, където завариха още две семейства. Другите опечалени бяха чернокожи. Бяха загубили синовете си — двама

осемнадесетгодишни братовчеди. Мъката им бе силна като тяхната, сърцата им също кървяха от болка по момчетата, които бяха обичали, и които си бяха отишли завинаги.

Питър бе положен в обикновен боров ковчег, покрит с националния флаг. Господин Уилсън бе наел катафалка, с която да пренесат ковчега. Тя вече ги очакваше, когато пристигнаха. Пакстън и семейство Уилсън бяха въведени в една малка стая. И там беше доказателството... момчето, което бяха обичали, беше... в ковчега. Пакстън се разрида, а госпожа Уилсън се отпусна на колене край ковчега. Съпругът ѝ застана до нея, опитвайки се да я подкрепи.

— Успокой се, мъничката ми... — Пакси сякаш чуваше гласа на Питър. — Всичко е наред... скъпа. Обичам те...

Спомените бяха толкова ясни, гласът му — толкова силен, че мисълта, че вече го няма, ѝ се струваше невъзможна. *Невъзможна и непоносима*. Но него наистина го нямаше. *Завинаги*.

Дълго останаха край ковчега му. Най-накрая бащата на Питър помогна на съпругата си да се изправи, хвана Пакстън под ръка и тримата бавно излязоха навън, в слънчевия априлски ден. Животът вече сякаш бе изгубил част от смисъла си. Сякаш вече нямаше значение какво правят, къде ходят, какво обличат, с кого се виждат, какво говорят. Без него нищо вече нямаше значение.

Бавно се върнаха в къщата, а катафалката докара тялото на Питър. Сложиха го в нов ковчег и вечерта Пакстън отиде да го види. Не можеше да повярва, че той наистина лежи в големия махагонов сандък, но нямаше желание да надникне вътре, за да се убеди. Вместо това коленичи до ковчега и с върховете на пръстите си докосна дървото и месинговите дръжки.

— Здравсти... — прошепна тя в смълчаната стая. — ... Аз съм...

— Зная...

Тя сякаш чуваше познатия глас, виждаше сините очи и косата, която толкова приличаше на нейната... устните, които я бяха целунали за последен път само преди седмица. Момчето, което лежеше в ковчега, бе момчето, което бе обичала и винаги ще обича, а те искаха от нея да им повярва, че я е изоставил завинаги.

— Добре ли си?

Със сърцето си усещаше, че той би я попитал това, и тя само поклати глава, а очите ѝ отново се напълниха със сълзи. Не беше добре

и никога нямаше да бъде. Така, както никога не се бе оправила след смъртта на баща си. Как би могла да е добре, след като бе изгубила един човек, когото бе обичала толкова много? В какво да вярва оттук нататък, с какво да живее? Със загубата, с болката и скръбта. Една част от нея се чувстваше толкова покрусена и уязвима и така щеше да бъде до края на живота ѝ.

Дълго остана на колене край ковчега му. Имаше чувството, че той е близо до нея, но въпреки това не изпитваше успокоение, не намираще утеха и покой. Душата ѝ се разкъсваше от болка и ярост срещу момчето, което по невнимание бе дръпнало спусъка. Дори терминът, който използваша, я вбесяваше. *Приятелски огън*. Сякаш това имаше някакво значение. Сякаш смъртта му ставаше по-малко безсмислена само защото е застрелян от американската, а не от северновиетнамската армия. И какво от това? Нали него вече го нямаше?

Службата в понеделник беше сърцераздирателна и кратка. Съобщението за смъртта на Питър бе отпечатано на първа страница на „Сън“, а също и в някои други вестници. Дойдоха всичките му приятели и съученици, заедно с учителите им, всичките му роднини и колеги. Уилсънови запознаха Пакстън с всички присъстващи, сякаш тя и Питър наистина бяха женени. А Пакстън се разкъсваше от скръб и за пръв път завиждаше на Габи. Ако беше родила дете от Питър, една част *от него* щеше да остане завинаги при нея. Вече бе на двадесет и две години... обичаше Питър от осемнадесетгодишна и бе живяла с него през последните три години. Знаеше, че споменът за него ще остане в сърцето ѝ завинаги.

Остана още един ден в дома на семейство Уилсън, а след това се прибра в „Бъркли“. Беше толкова изостанала с учебния материал, че завръщането ѝ там изглеждаше напълно безсмислено, но Пакстън знаеше, че трябва да се върне. По всичко личеше, че няма да успее да се дипломира през юни, но това не я притесняваше особено.

А през май получи разрешение да довърши обучението си през летните месеци. Точно тогава ѝ позвъни брат ѝ. Не беше чувала гласа му толкова дълго, че в първия момент не го позна, но акцентът му го издаде веднага.

— Здравсти. — А после веднага додаде: — Нещо лошо ли се е случило? — Това бе първото нещо, което ѝ мина през ума. Откакто

Питър беше умрял предишния месец, тя постоянно очакваше и други лоши новини и изпитваше истинско облекчение, че никой не ѝ се обажда.

— Не... аз... — Не искаше да я лъже, но не знаеше и какво да ѝ каже. Никога не са били особено близки, но Джордж знаеше, че няма да ѝ е никак лесно. — Мама сметна, че трябва да ти се обадя.

— Да не би да е болна? — *Или пък Алисън? Или бебето?* Пакстън неспокойно зачака отговора му.

— Не, тя е добре — бавно рече той. Не можеше да протака повече. Трябваше да ѝ каже. — Пакстън... става дума за Куини. — Сърцето ѝ сякаш спря за миг и ѝ се прииска да затвори телефона, преди да е чула останалото. Вместо това само стисна слушалката с все сила и зачака. — Умряла е снощи, Пакс. В съня си. Не е почувствала никаква болка. Сърцето ѝ просто спряло... и толкова... Мама сметна, че трябва да знаеш и ме помоли да ти се обадя.

Тя е могла да ѝ се обади лично и да ѝ изкаже съболезнованията си, но не е пожелала да го направи.

— Аз... аз... аз... — Пакстън не можеше да произнесе нито една дума. Имаше чувството, че е изчезнал и последният човек, който някога я бе обичал. Не ѝ бе останал никой друг. — Благодаря ти, Джордж. — Гласът ѝ бе предрезгавял от мъка и скръб и той внезапно изпита съжаление към нея. — Знаеш ли кога ще бъде службата?

— Една от дъщерите ѝ днес дойде за тялото ѝ. Мисля, че спомена, че погребението ще е утре. Мама каза, че ще изпрати цветя от всички ни, но не мисля, че трябва да ходиш, ако това е, което имаш предвид.

Погребението щеше да се извърши в гробището за чернокожи и никой нямаше да разбере любовта, която Пакстън изпитваше към Куини. А и тя несъмнено щеше да се окаже единствената бяла сред опечалените.

— Да, предполагам, че си прав — разсеяно рече тя. — Благодаря, че ми се обади. — Пакстън затвори телефона, пощури се из празната къща, а следобед отиде в града. Слезе на плажа, загледа се във вълните и се замисли за тях, за хората, които бе обичала толкова много и които вече ги нямаше... Куини... и Питър... и баща ѝ, който си бе отишъл преди единадесет години. Имаше чувството, че те я чакаха *там някъде* — най-скъпите ѝ същества, онези, които бе обичала и които също я

бяха обичали истински. Струваше ѝ се жестоко, че от сега нататък трябва да живее съвсем сама. Трябваше да продължи напред без обич и подкрепа от никого. А тя изобщо не можеше да си представи, че би могла да обича някой друг. След смъртта на Питър няколко момчета вече я бяха поканили да излезе с тях, но тя бе ужасена само от мисълта за друг мъж. И дума не можеше да става за това! Невъзможно ѝ бе да излезе с някой друг. Дори и Габи се бе опитала да я запознае с някакъв приятел на Мат, но Пакстън ѝ каза направо, че не проявява интерес.

Преди да се върне у дома, тя се отби в дома на семейство Уилсън, но те не си бяха вкъщи и тя се улови, че се чуди как могат да продължават да живеят без него. Как успяват да се примирят с мисълта, че е мъртъв, че бе умрял, всъщност бе убит за нищо. Трудно се свикваше с подобна мисъл и имаше моменти, в които на Пакстън ѝ се искаше да умре, да заспи и да не се събуди никога повече, за да не ѝ се налага да живее без него.

Уилсънови ѝ се обадиха на следващия ден и тя забеляза, че майка му е вече много по-спокойна. Беше силно развълнувана от предстоящото раждане на Габи. Спомена ѝ името на Питър, но вече напълно контролираше чувствата си.

Майката на Пакстън ѝ позвъни същия следобед, за да ѝ каже, че съжالياва за Куини и да се осведоми за подробностите, свързани с дипломирането ѝ. Оставаше само още един месец и майка ѝ, заедно с Алисън и Джордж, имаха намерение да дойдат в Сан Франциско. Пакстън вече седмици наред си мислеше, че трябва да им се обади, но все отлагаше.

— Настъпиха някои промени в плановете ми — каза ѝ тя, а в гласа на майка ѝ прозвуча изненада и недоумение.

— Какво означава това?

— Няма да се дипломирам преди септември. Няма да завърша с моя курс. Ще взема изпитите си допълнително, а те ще ми изпратят дипломата по пощата. — *А после ще прекарам остатъка от живота си, опитвайки се да си отговоря на въпроса защо двамата с Питър не се оженихме.* — Не е толкова важно, мамо. Съжالياвам, че ще пропуснете церемонията по връчването на дипломите.

Но за нея това нямаше никакво значение. Нищо вече не я интересуваше. Абсолютно нищо.

— Такава ли е практиката там? Просто ти изпращат дипломата *по пощата*! Какво разочарование.

— Не, няма нищо. Всичко е наред. — Гласът на Пакстън бе монотонен, лишен от всякакви чувства.

— Защо няма да се дипломираш през юни? — В гласа на майка й се прокрадваха обвинителни нотки.

— О... трябваше да мисля за твърде много неща през пролетта. Освен това бях много заета.

— *С какво?* — Разбираше, че не трябва да пита дали дъщеря й продължава да излиза с Питър. Така само отново щяха да се скарат. А и тя подозираше от известно време, че те може би живеят заедно. Нямахше нищо против, стига Пакстън да не допуска подобни глупости и в Савана. А онова, което вършеше в Калифорния, си беше нейна работа. Пакстън вече бе на двадесет и една години и Беатрис Андрюз бе достатъчно интелигентна, за да знае, че не може да я спре. — Твърде много забавления? — подхвърли тя, просто за да каже нещо.

— Не съвсем.

— Е, щом няма да се дипломираш през юни, кога смяташ да си дойдеш в Савана?

Пакстън въздъхна.

— Не зная... Нищо не зная. — Преглътна мъчително, опитвайки се да се пребори със сълзите си, но Беатрис Андрюз не забеляза нищо. — Не бих могла да започна работа преди септември, защото трябва да завърша училище. — Предишните й планове за работа бяха свързани с „Морнинг сън“. Но това нямаше да стане. Както нямаше да се осъществят и намеренията й да се омъжи през това лято. Нищо вече нямаше да стане така, както го бе запланивала. А Савана бе последната й грижа в този момент. — Не зная кога ще си дойда, мамо.

— Е, опитай поне да се прибереш за няколко дни през лятото. Малкият Джеймс Карл е много сладък. — Стори й се странно, че майка й е толкова привързана към внука си, макар че се зарадва заради нея. Но дори и това не я интересуваше вече. Отдавна вече се бе простила с надеждата, че между нея и майка й може да съществува някаква топлина.

— Ще видя как ще се справя с училището. — Каза това само за да успокои майка си. Всъщност нямаше никакво желание да си ходи.

Възнамеряваше да завърши колежа, да започне работа, и може би, ако няма друг избор, да си отиде в Савана за Коледа.

В интерес на истината, тя почти не се сещаше за майка си и брат си. Мислеше само за Питър и се опитваше да завърши обучението си. Трябваше да напише няколко есета, да се яви на тестовете, които бе пропуснала. Работата ѝ през последните четири-пет месеца бе толкова незадоволителна, че тя си мислеше, че е истинско чудо, че изобщо се съгласиха да ѝ позволят да се дипломира. Деканът я бе повикал и ѝ бе поискал обяснение за внезапно понижения ѝ успех, а тя му бе разказала за смъртта на Питър в Да Нанг и това бе решило въпроса в нейна полза.

Тъкмо бе започнала вече да навакхва пропуснатото, когато една юнска вечер, на връщане от библиотеката, Пакстън чу пронизителен писък. Огледа се и видя няколко човека, които тичаха пред нея. Изобщо не можеше да проумее какво се бе случило. Злополука? Демонстрация? И други минавачи бяха чули писъка. Хората започнаха да се питат един друг какво става. И както през 1963 година, всички изведнъж се затичаха. Бързаха да пуснат радиоапаратите, да включат телевизорите си. Пакстън ги наблюдаваше, а по гърба ѝ бавно пролазиха ледени тръпки. Все още не знаеше какво се бе случило, но то очевидно бе нещо ужасно.

— Какво става? — попита един човек, застанал съвсем наблизко и двамата се приближиха до едно момиче с транзистор, което седеше на стъпалата и плачеше.

— Ер Еф Кей^[4]... бил е застрелян... в Ел Ей^[5]...

— Кенеди? — Някой кимна.

Още един Кенеди. Още една смърт. Първо брат му, а след това Мартин Лутър Кинг и Виетнам... и Куини... и Питър... а сега и това... това вече бе прекалено... толкова често... толкова дълго... толкова болезнено и мъчително. Хората от нейното поколение бяха преживели твърде много, вълнуваха се от всичко, искаха да постигнат важни неща, а всички хора, в които вярваха, умираха един по един. Твърде мъчителен начин да възмъжеят, да се простят с илюзиите си, да станат *възрастни*. А и на кого му пукаше за тях? Кой се интересуваше от онова, което искаха и което можеха да дадат? Факелът най-накрая бе обгорил пръстите им.

— Наистина ли?... Шшт.

Момичето усили радиото, а говорителят съобщи с разтреперан глас:

— Робърт Кенеди е мъртъв. — Бил е застрелян, докато е произнасял победната си реч след определянето на кандидатите за следващите избори в Калифорния.

Бе спечелил и веднага след това бе загубил живота си. А той също имаше деца и съпруга, и близки, които го обичаха.

Пакстън послуша, после се обърна и се прибра у дома, а книгите ѝ останаха на стълбите на библиотеката. Но те вече не я интересуваха. Тя не ги искаше.

Прекара нощта седнала в кухнята си, сама, замислено загледана през прозореца. Знаеше, че тук вече не я привлича нищо, нямаше какво повече да научи и да вземе със себе си. Беше научила всичко, което бе пожелала, но уроците се бяха оказали твърде болезнени и мъчителни. И единственото, което Пакстън чувстваше в този момент, бе тъга. Не скръб, не болка, не отчаяние. Просто *тъга*. Робърт Кенеди го нямаше вече. Бяха си отишли и много други хора. До този момент във Виетнам бяха загинали двадесет и две хиляди деветстотин петдесет и един американски войници.

Същата нощ Пакстън опакова някои неща, а останалите вещи — нейни и на Питър — подреди в гардероба. На сутринта отиде в града, за да се срещне с Ед Уилсън. Той стана да я посрещне и видя, че изпитанията напоследък я бяха съсипали. Всички в редакцията на вестника бяха като обезумели след убийството на Кенеди. Още един Кенеди. Още един брат. Още една жертва. Пакстън обаче, изглеждаше необичайно спокойна, неестествено сдържана и много тъжна. Беше красиво момиче, но сякаш изведнъж се бе състарила. Преживяното личеше в очите ѝ, забелязваше се в начина, по който се движеше, усещаше се в нещата, които премълчаваше, но които късаха душата ѝ. Беше вярвала твърде силно и бе изгубила твърде много. Вярвала бе в добротата, щастieto ѝ доверието. А всичко се бе оказало лъжа. Нещата невинаги имат щастлив край. И нищо не е вечно. *За никого*. Хората остаряват и умират. А понякога умират твърде млади. С много страдания се бе сблъскала Пакстън през краткия си живот, а Ед Уилсън, натрупал много мъдрост през дългия си живот и сломен от скръб по сина си, усети, че изпитва съчувствие към нея.

— Какво мога да направя за теб, Пакстън? — Изглеждаше сериозен, но после леко се усмихна, наведе се и я целуна. — Струваш ми се прекалено отслабнала. Трябва по-често да вечеряш с нас.

— Оставих нещата на Питър в къщата в „Бъркли“. — Начинът, по който го каза, му се стори странен и той я погледна сериозно.

— Заминаваш ли някъде? — Намръщи се, докато чакаше отговора ѝ. В очите ѝ имаше толкова тъга, че той се чудеше дали някога някой ще успее да я развълнува отново.

— Това зависи от теб — спокойно заяви тя. — Реших да напусна колежа.

— Мислех, че са ти позволили да се дипломираш през септември. — Беше го уведомила за решението на декана и той бе изпитал истинско облекчение. Знаеше колко важно е за нея да завърши колежа и затова остана потресен от тазсутрешното ѝ изявление. — За какво е всичко това, Пакстън?

В гласа му се прокрадваха бащински нотки и тя се усмихна. През изминалите четири години той ѝ беше нещо повече от баща и тя се чудеше дали ще ѝ помогне и този път. Но ако ѝ откажеше, все някой друг щеше да се съгласи.

— Искам работа.

— Можеш да започнеш работа тук по всяко време. Знаеш това. Но не ти ли се струва по-разумно да останеш в „Бъркли“ през лятото и да се дипломираш? За къде бързаш?

— Няма да завърша този колеж. — Още сутринта, когато тръгна оттам, знаеше, че няма да се върне никога повече. От вещите на Питър бе взела само някои неща, на които много държеше. Три томчета с поезия, които ѝ бе подарил, часовника му, който семейство Уилсънови ѝ бяха подарили и който носеше на ръката си в този момент, и личния му войнишки знак^[6]. — Искам да работя за вас, господин Уилсън.

— Тук?

Нещо в погледа ѝ го караше да мисли, че става дума за нещо далеч по-сериозно. И се оказа прав. Тя само мълчаливо поклати глава в отговор на въпроса му.

— Не, не тук. *Още* не. Искам да замина за Сайгон. Изрече го тихо и спокойно, а неговите очи се разшириха от изненада. Тя искаше да замине, но мотивите ѝ бяха напълно погрешни. Искаше да намери Питър. *Да умре*. А може би и да отмъсти за него. А може би просто бе

изгубила вяра в собствената си страна. Той разбираше, че смъртта на Кенеди, толкова скоро след убийството на Мартин Лутър Кинг, ще разтърси жестоко младежта в страната, а в този момент бе повече от очевидно, че точно това се бе случило с Пакстън. Очите ѝ бяха безжизнени и помръкнали и тя седеше като вцепенена в кабинета му. Едно момиче, което се бе отказало от всичко, *изгубило* бе всичко. Но каквито и да бяха причините, поради които тя искаше да умре в Сайгон, той нямаше намерение да ѝ помогне.

— И дума не може да става за това.

— Защо? — Очите ѝ яростно заблестяха и той се убеди, че макар объркана и заблудена, тя бе напълно сериозна.

— Защото това е място за калени и опитни кореспонденти. За бога, Пакстън, там е военна зона. Знаеш по-добре от всеки друг какво би могло да ти се случи там. И дори и никога да не те пратим в най-опасните райони, ти можеш да хвъркнеш във въздуха както си седиш в някой бар, или да загинеш от *приятелски огън* като Питър.

Самото споменаване на името му ги натъжи и двамата, но Ед знаеше, че е длъжен да ѝ го каже. Заради нея самата. Никога не би могла да го убеди да промени решението си, или поне така си мислеше. Тя обаче бе необичайно неотстъпчива.

— Там заминават хора, за да се бият и да намерят смъртта си, които са с четири години по-млади от мен.

— Ти *това* ли искаш? — Очите му се напълниха със сълзи. — Да умреш на същото място, на което умря и той? Това ли ще бъде твоят подарък за него? Това ли е всичко, което можеш да направиш с живота си, Пакстън? Зная как се чувстваш, зная, че ти и цялото ви поколение смятате, че страната ни отива по дяволите и точно в този момент не съм сигурен, че бих могъл да не се съглася с вас. Но една такава самоубийствена мисия в Сайгон не е отговор на въпросите, които те измъчват.

— Искам да кажа на хората истината. Каквато и да е тя. Искам да видя с очите си, да разбера какво става там. Не мога повече да разчитам на вечерните новини. Писна ми от уроци, не желая да прекарам остатъка от живота си в библиотеката, не желая да живея в безопасност и да чета за смъртта на хората.

— Значи *искаш* да умреш, така ли?

Опитваше се да изтръгне думите от нея, но дори и ако това бе самата истина, тя никога не би си признала.

— Не, искам *истината*. А ти не се ли стремиш към същото? Не желаеш ли да разбереш защо умря той? Единственото, което искам, е да се изметем от Виетнам и много държа да разбере защо още не сме го направили. А ако ме изпратиш там, ще знаеш, че не съм някой изморен, стар кореспондент с консервативни политически убеждения, който преследва някакви користни цели и мисли само за безопасността си. Не, не искам да умра, но ако все пак намеря смъртта си, какво пък толкова? Може да се окаже, че съм дала живота си за справедлива кауза, заради истината, такава, каквата е. И може дори да се окаже, че си е струвало.

— Пакстън... — Той поклати глава иззад бюрото си. — Нищо не си струва загубата на един човешки живот. Питър умря напразно. Безсмислено е и ти да умреш заради онова, което става там. Аз бях заблуден и сгреших. Ти имаше право. Питър също. Не ни е мястото там. И не смятам, че можем да победим. И аз бих искал да се махнем оттам. И през ум не ми е минавало, че някога ще се чуя да произнасям тези думи. Миналата седмица се срещнах във Вашингтон с новия министър на отбраната, Кларк Клифърд и той ми помогна да проумея истината. Аз, разбира се, ще ти дам работа. Можеш да пътуваш, където пожелаеш из страната, за да пишеш материалите си. Стани пътуващ репортер, скандален репортер, прави каквото искаш, но няма да те изпратят във Виетнам. Ако нещо се случи с теб там, никога няма да мога да си го простя. Пред паметта на Питър сме длъжни да се грижим за теб добре. И ти също му го дължиш.

Строго погледна към Пакстън и разбра, че не е могъл да я убеди.

— Аз му дължа много повече от това. — Присви очи и се загледа в мъжа, който едва не ѝ бе станал свекър. — И ти също. — После рязко се изправи. На лицето ѝ се четеше непреклонна решителност. — Господин Уилсън, не възнамерявам да си седя тук като страхливка и да чакам други да открият отговорите вместо мен. Заминавам, независимо дали вие ще ме изпратите, или не... Ако трябва, ще замина със собствени средства и ще изпращам материалите си оттам. Може би все някой ще се заинтересува от тях.

Той се изправи и я погледна, после се пресегна и докосна ръката ѝ.

— Пакстън, недей...

— *Трябва.*

Той остана прав, загледан в нея, осъзнал внезапно, че това вече не е момичето, което щеше да се омъжи за сина му. Тя бе пораснала — по най-трудния начин. С много тъга, скръб и горчиви разочарования.

— Не мога ли да те разубедя? Не можеш ли да изчакаш малко? Например шест месеца. Дотогава може и да се махнем оттам. — В гласа му се долавяше надежда.

— Няма да се махнем. Те ни лъжат. И точно затова искам да видя всичко с очите си.

— Пакстън, ти познаваш работата във вестника само от стажта си през лятото. Нямах никаква представа какво означава да си кореспондент на такова място. Необходими са години, за да може човек да се подготви за подобно начинание.

Тя се усмихна тъжно, докато го слушаше.

— Странното е, че не им трябва години, за да подготвят войниците, нали? Просто ги товарят на корабите и ги превозват до там, за да умрат. Без да се замислят дали са готови за това. Но аз съм готова, господин Уилсън. Сигурна съм в това. — А дълбоко в душата си той знаеше, че тя е права. Беше тъжна и разочарована, но в същото време бе много силна и умна и я болеше за всички, които умираха там... заради Питър. Старият вестникар у него бе убеден, че е права, но бащата чувстваше, че трябва да направи всичко възможно, за да я спре. — Ще ме изпратиш ли?

Погледна го право в очите и той отново усети, че всеки момент ще се разплаче. Готов бе да направи всичко за нея, но не и да я изпрати там, но разбираше, че тя говори сериозно. Знаеше, че ако не го направи той, тя ще намери някой друг. А този някой веднага ще я изпрати на най-опасните места, където може и да я убият. Ако той я наеме на работа, може би ще е в състояние да я предпази от опасностите.

— Ще се съглася само ако се закълнеш, че ще правиш единствено онова, което искам от теб и ще изпълняваш разпорежданията ми. — Очите ѝ заблестяха от радост и за пръв път от много време насам, тя му се стори щастлива. — Чу ли ме? — Говореше ѝ като на непокорно дете, което е получило разрешение да отиде на областния панаир, но само при определени условия.

— Никакви градински увеселения и модни ревюта, нали?

Те и двамата се разсмяха. Подобни неща едва ли се случваха в Сайгон.

— Ти наистина сериозно настояваш за това, нали, Пакс? Сигурна ли си, че не бих могъл да те разубедея?

Тя поклати глава, а той тежко се отпусна на стола си. На лицето му се появи израз на пълно поражение. А тя засия. Беше спечелила. Предишната нощ внезапно бе проумяла, какво трябва да направи и за пръв път от много време насам се чувстваше, ако не щастлива, то поне в мир със себе си.

— Сигурна съм, че ще свърша добра работа там. Заклевам се.

Гласът ѝ звучеше възторжено, тя бе развълнувана и сякаш бе започнала да живее отново. Ед изпита известно облекчение, като видя светналото ѝ лице, но решението ѝ го плашеше. Би се радвал много повече, ако вълнението ѝ се дължеше на срещата ѝ с момче, с което се бе запознала в библиотеката. Пък било то и в „Бъркли“. Той щеше да е спокоен, а тя щеше да е в безопасност.

— Не се тревожа за работата. Загрижен съм за теб — призна си той. — И се грижи добре за себе си там, защото, в противен случай, ще дойда и ще ти дам да се разбереш. — После изпъшка и прокара ръка през побелялата си коса, която толкова много ѝ напомняше за Питър. Баща и син имаха еднакви очи, еднакви подстрижки, изглеждаха по един и същ начин, но Пакстън се опитваше да не мисли за това. — Марджъри ще ме убие, като разбере. А Габи... о, боже... почти забравих. — Изглеждаше ужасен от себе си, когато погледна Пакстън.

— Тя роди носцес... едно малко момченце. Кръстиха го Питър.

Пакстън не бе изненадана. Нищо вече не можеше да я учуди и тя се радваше заради приятелката си. Живот за живот. Робърт Кенеди напусна света на живите, покосен от ръката на някакъв маниак, а малкото момченце на Габи зае мястото му. Очакваше го цял един живот, изпълнен с надежди. Питър, който макар вече да не бе измежду живите, му желаше само доброто, и му бе дал името си, защото то вече не му бе нужно. Хората идваха и си отиваха. Някои мечти се разбиваха на пух и прах, а на тяхно място се появяваха нови. Всичко се променяше и Пакстън изпитваше странно спокойствие, когато се замислеше за това.

— Радвам се за тях. Тя добре ли е?

— Чувства се чудесно. Тя ни се обади вечерта след раждането, което, според Мат, било много лесно. Сигурен съм, че ще се радват да те видят.

Пакстън кимна, макар да знаеше, че ще се чувства неловко, когато види малкото момченце, взело името на Питър. Пакстън знаеше, че тя едва ли някога ще има съпруг и собствени деца. В този момент искаше единствено да замине за Виетнам и да се опита да проумее истината за войната. Странно колко драстично се бе променил животът ѝ. Простила се бе с всичките си мечти. Първо с „Харвард“, а после с „Бъркли“ и Питър... сега искаше само да разбере истината и да я каже на хората в Америка, които имаха право да знаят за какво умираат съпрузите и синовете им във Виетнам.

— Кога заминавам?

Пакстън бе твърдо решена да не му позволи да се измъкне. И той го знаеше. Разлисти календара, надраска нещо в бележника си, а след това я погледна.

— Подобни командировки изискват малко време. Ще трябва да поговоря с шефа на пресцентъра там и да видя...

— Няма да чакам шест месеца.

— Знам — тихо рече той. — Имах предвид седмица или две. Най-много три. Имаш нужда от време, за да организираш заминаването си, да получиш назначението си, да си сложиш всички необходими имунизации. Нека да кажем две седмици. Така съгласна ли си?

Тя кимна. Още не можеше да повярва, че бе спечелила. После бавно му се усмихна. Беше успяла.

— Напълно. Мисля да си отида за няколко дни у дома, за да се сбогувам с майка си.

— Направи го. Аз ще ти се обадя, когато тук всичко е готово за заминаването ти. Можеш да започнеш с ваксините веднага. Зная, че трябва да бъдеш имунизирана срещу много заболявания. Брат ти би могъл да се погрижи за това, ако има желание. — Той се чудеше дали близките ѝ ще се опитат да я спрат, но вече я познаваше твърде добре, за да знае, че нищо не би могло да промени решението ѝ. Беше силно и решително момиче с добро сърце, но той по-добре от всеки друг знаеше, че част от него бе разбита завинаги. Ед се изправи, заобиколи бюрото си и се приближи до нея. — Това беше една много тежка

година за всички нас, Пакс. Искрено се надявам, че не допускаш ужасна грешка. — Притисна я към себе си и целуна върха на главата ѝ. — Не бихме искали да загубим и теб.

— Няма — прошепна тя и се вкопчи в него. И докато стоеше, притисната в прегръдките му, Пакстън, който знае защо си помисли, че всичко с нея ще бъде наред, защото имаше благословията на Питър.

[1] Съкратено от Виетнам. — Б.пр. ↑

[2] Така американските войници са наричали виетнамците. — Б.пр. ↑

[3] Скъп порцелан, произвеждан в Лимож, Франция. — Б.пр. ↑

[4] Робърт Кенеди. — Б.пр. ↑

[5] Ел Ей — Лос Анжелис. — Б.пр. ↑

[6] Американските войници нямат военни книжки, а малки метални знаци за идентификация, които се носят на врата като медальони. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДЕСЕТА

Пакстън пристигна в Савана в петък следобед, два дни след убийството на Робърт Кенеди. Тъкмо навреме, за да види в събота по телевизията влака, който прекосяваше страната, за да закара тялото му у дома. Хората се събираха по гарите във всеки град и махаха след заминаващия влак, плачеха за още една загубена надежда, за още една разбита мечта. Този път никой не чакаше Пакстън на летището.

Беше се обадила на майка си, за да предупреди за пристигането си, но Беатрис трябваше да отиде на едно парти, организирано от нейния бридж клуб. А и Пакстън нямаше нищо против. Така можеше да се прибере вкъщи сама и да поседи в кухнята, замислена за Куини.

Майка ѝ бе наела ново момиче след смъртта ѝ. Беше чернокожо и много младо и бе работило само няколко дни. Когато Пакстън пристигна, тя тъкмо бе излязла на пазар и Пакс изпита истинско облекчение. Отсъствието на момичето ѝ осигуряваше възможност да поседи сама в кухнята на Куини. Чувстваше се странно без нея. Изпита непоносима болка, когато си припомни думите ѝ при последното си идване у дома... *Ако отлагаме нещо прекалено дълго, понякога животът не ни дава възможност да направим онова, което искаме.* Беше се оказала права. Но Куини сигурно вече го знаеше. Защото ако имаше рай, тя със сигурност беше там с Питър.

Някой силно затръшна вратата и изтръгна Пакстън от мислите ѝ. В антрето се чуха забързани стъпки. Беше новото момиче, което едва не изпищя, когато видя Пакстън.

— Съжалявам. Аз съм Пакстън Андрюз. Току-що се върнах от Калифорния. Не исках да те изплаша.

Момичето я погледна за миг с разтреперани от страх очи, а после се успокои. Беше на възрастта на Пакстън и имаше симпатично лице, но беше ниска и пълна и не изглеждаше особено привлекателна.

— Ти ходиш на училище в Калифорния?

— Точно така.

— И сигурно току-що си се дипломира? — Произнасяше думите предпазливо, сякаш ставаше дума за нещо изключително важно.

Но Пакстън само поклати глава.

— Не, не съм. — Не й се искаше да й казва, че бе дошла да се сбогува със семейството си, преди да замине за Виетнам. Най-напред трябваше да каже на майка си.

Продължи да бърби приятелски и помогна на момичето да внесе продуктите в кухнята. А майка й се прибра половин час по-късно.

Стори й се някак си остаряла, макар Пакстън да не бе сигурна защо. Изглеждаше добре, прическата й беше безупречна, но лицето и бе уморено и малко понабръчкано в сравнение с последния път, когато се бяха видели. Но майка й я успокои, че се чувства добре. Каза на Пакстън, че е поотслабнала и помоли Емили да им сервира чай и препечен хляб с канела в предния салон.

Беатрис Андрюз отпи от чая си, многозначително погледна дъщеря си и я попита защо си е дошла у дома. Тя не бе глупачка и се бе досетила, че това не бе просто едно приятелско посещение. Знаеше, че Пакстън не обича да си идва у дома и че не би го направила, ако нямаше някаква основателна причина за това.

— Да не се омъжваш? — попита я тя и я погледна странно. В очите й се четеше разочарование, защото познаваше момчето и знаеше, че той не е от Юга, но гласът й издаваше и вълнението й, че единствената й дъщеря скоро ще стане булка.

Пакстън обаче само поклати глава. Жал й бе, че ще трябва да я разочарова отново.

— Не, не се женя. Боя се, че подобна стъпка не влиза в плановете ми. — Изглеждаше спокойна, но майка й я погледна с изненада, доловила още нещо в гласа й. Пакстън обаче бе решена да не казва нищо повече.

— Спря ли да се виждаш с онова момче? — За нея Питър си бе останал *онова момче* и думите й накараха Пакстън да се усмихне.

Бяха изминали два месеца от смъртта му и първоначалната силна скръб започваше бавно да отшумява. Беше й останала само една тъпа, постоянна болка в душата и мъка, която сигурно щеше да таи в себе си до края на дните си. Но тя щеше да продължи да живее с нея и никой не можеше да си представи какво й костваше това... освен, може би,

семейство Уилсън и другите опечалени, които бяха изгубили близки във войната. Но ето че сега тя заминаваше за Виетнам, и макар че болката не намаляваше, Пакстън, кой знае защо, се чувстваше по-добре.

— Аз... ами... — Не можеше да намери най-подходящите думи. — Малко ми е трудно да ти обясня. Не е важно, не е важно, мамо. Той просто е мъртъв. Това е всичко. — Не можеше да си представи, че майка ѝ би могла да разбере болката ѝ и точно заради това изобщо не ѝ бе казала за смъртта му. Самият разговор с нея щеше да е прекалено болезнен.

— Нещо не е наред ли? — Беатрис Андрюз нямаше да ѝ позволи да я излъже, а настойчивият ѝ поглед я караше да се измъчва от неудобство. Разговорът очевидно не можеше да бъде избегнат. — Какво се е случило?

— Той... ами... — Пакстън чуваше тиктакането на големия часовник на дядо ѝ. После прикова поглед върху пердетата, за да не ѝ се налага да гледа лицето на майка си, докато ѝ казваше истината. — Той замина... за Виетнам... и бе убит в Да Нанг през април.

Настъпи продължителна тишина, а Пакстън се прокле наум, когато очите ѝ се напълниха със сълзи. После изведнъж усети, че майка ѝ се размърда до нея. Обърна се с изненада и видя, че жената, която цял живот се бе отнасяла с дъщеря си като с непозната, бе седнала до нея и плачеше.

— Толкова съжалявам... Зная как се чувстваш... колко е ужасно... — Тя прегърна Пакстън и Пакстън изведнъж се разрида. Вкопчила се в майка си, тя отново плачеше за Питър, за братята Кенеди, за Куини, за Мартин Лутър Кинг... и дори за баща си... Защо всички те бяха умрели? Къде бяха отишли? Защо баща ѝ бе излетял в бурята? И защо тя не се бе омъжила за Питър, когато бе имала тази възможност? Опита се да обясни на майка си какво чувства, но думите ѝ се лееха несвързани и неразбираеми, а майка ѝ нежно я люлееше в прегръдките си, както не бе правила никога преди и Пакстън отново си спомни за Куини. — Защо не ми каза? — В думите ѝ се долавяше укор, но по погледа в очите ѝ Пакстън разбра, че майка ѝ я обича много повече, отколкото някога бе предполагала.

— Не зная. Може би съм смятала, че ако ти кажа, всичко ще стане още по-истинско. Предполагам, че просто не съм могла.

— Семейството му сигурно го е понесло ужасно тежко.

— Сестра му Габи роди момченце преди два дни и го кръсти Питър.

Но едва изрекла тия думи, Пакстън се разплака отново, защото знаеше, че тя никога няма да роди децата му. Двете останаха така часове наред, плачеха, пиеха чай и отново плачеха. Плачеха за всички и за всичко, опитваха се да компенсират студенината и отчуждението, които ги бяха разделяли цял живот. Най-накрая Пакстън прегърна майка си и ѝ благодари. За пръв път двете бяха почувствали близостта помежду си.

— Зная как се чувстваш — рече майка ѝ за голяма изненада на Пакстън. — Спомням си какво изпитвах аз, когато умря баща ти... Бях толкова объркана... и ядосана... и тъжна. Оттук нататък винаги ще е така. Не всеки ден. Не всяка минута. Но винаги, когато си мислиш за него, ще изпитваш тъга и съжаление заради случилото се. — После потупа ръката на дъщеря си. — Един ден ще срещнеш някой друг, ще имаш съпруг и деца, но винаги ще го помниш и обичаш.

Пакстън не ѝ каза, че не може да си представи друг мъж в живота си, или пък деца, които да не са негови, но знаеше, че майка ѝ е права в едно — тя щеше да го обича винаги.

И тогава Беатрис ѝ зададе въпроса, който Пакстън би предпочела да обсъдят по-късно.

— Ще си дойдеш ли у дома през септември, скъпа? Вече няма никакъв смисъл да продължаваш да живееш в Калифорния.

В края на краищата те бяха победили. Тя щеше да се прибере у дома. Любовната ѝ връзка с *онова момче* бе приключила. Пакстън, обаче, бавно поклати глава и изчака, опитвайки се да намери най-подходящите думи. Внезапно осъзна, че няма желание да нарани майка си. Беатрис най-накрая бе успяла да ѝ даде нещо, за което дъщеря ѝ дълго бе мечтала, и на Пакстън ѝ се искаше да ѝ се отблагодари, а не да я наскърбява. Но вече нямаше никакъв избор.

— Вчера напуснах училище.

... И къщата, в която бях толкова щастлива с Питър... Изоставих всичко... защото Робърт Кенеди беше убит и аз не мога повече да понасям безумието, обхванало тази страна. Затова бе решила да отиде там, където безумието бушуваше с още по-голяма сила, но поне бе открито — на показ, без притворство и лицемерие.

— Напуснала си училище завинаги? — Майка ѝ изглеждаше шокирана. Знаеше, че подобна стъпка бе в пълно противоречие с онова, към което Пакстън се стремеше вече толкова години.

— Просто не можех да продължавам така. Още десет години да остана там, не бих могла да напиша нито едно есе, не бих могла да взема и един изпит повече. Вече не виждам смисъл в това. Не мога дори да си спомня защо толкова държах да завърша този колеж.

— Но това е последният ти семестър! — Майка ѝ изглеждаше объркана. За момент се зачуди дали Пакстън не се е побъркала. — Би могла да се дипломираш през есента, ако завършиш сега. Пакстън, не бива да пропиляваш всичко, което си постигнала. Та ти си само на крачка от края.

Пакстън кимна нещастно. Истина бе. Майка ѝ беше права. Но тя просто не можеше да го направи.

— Зная. Но след като Питър си отиде, аз сякаш престанах да разсъждавам нормално. Не съм написала нито едно есе от деня, в който той замина за тренировъчния лагер през януари.

— Това е напълно разбираемо. Може би ще можеш да се дипломираш в някой местен колеж. И да си намериш работа във вестника. Знаеш, че са готови да те назначат веднага.

Майка ѝ се опитваше да я окуражи, да ѝ вдъхне надежда и Пакстън изпита съжаление към нея. Тя изобщо не подозираше какво ще последва.

— Мамо... — Тя се пресегна и докосна ръката ѝ, изпълнена с благодарност заради утехата, която бе почерпила от нея. — Вчера започнах работа. — Пакстън говореше съвсем тихо.

Лицето на Беатрис Андрюз помръкна.

— В Сан Франциско?

Последва дълго мълчание, докато Пакстън мислеше как точно да ѝ го каже.

— В „Морнинг сън“. Но не в Сан Франциско.

— Къде тогава? — Беатрис изобщо не допускаше какво я очаква.

— Заминавам като кореспондент в Сайгон.

В стаята се възцари абсолютна тишина, която сякаш продължи безкрайно дълго, а след това майка ѝ внезапно захлупи лице в ръцете си и се разрида. Този път Пакстън бе тая, която я прегръщаше и се мъчеше да я утеши. Майка ѝ изведнъж се изправи и погледна детето,

което почти не познаваше, сякаш пред нея стоеше абсолютно непознат човек.

— Как можеш да направиш подобно нещо? Опитваш се да намериш смъртта си? Да извършиш самоубийство? И аз се чувствах така след смъртта на баща ти — тя дискретно издуха носа си в една дантелена кърпичка, — но трябваше да помисля за теб и Джордж и за вашето бъдеще. Зная, че в този момент всичко ти се струва безнадеждно, но с времето нещата ще се оправят, Пакстън. Трябва да бъдеш само малко по-търпелива.

— Зная мамо... Зная как изглежда отстрани. Но това е нещо, което трябва да направя. Не мога просто да седя безучастна и да очаквам животът ми да се подреди от само себе си. Искам да отида във Виетнам. Искам да проумея какво точно става. Искам да предотвратя по-нататъшните злини, да помогна да спрем това безумие. Искам да накарам хората да се замислят. Всяка вечер гледам телевизия. Докато вечеряме, виждаме, че там умират хора, но на никой не му пука, никой не трепва дори. Ако успея да помогна войната да бъде съкратена, макар и само с десет минути, ще зная, че съм направила нещо. Може би точно в тези десет минути ще спася живота на пет човека... може би моята намеса ще ги спаси.

— Ами ако загинеш *ти*, Пакстън? Ако убият теб, а не някой друг? Мислила ли си за това?... И за мъката, която ще ми причиниш? Ти си жена. Мили боже, ти не трябва да ходиш на война. Изгубила си си разсъдъка след смъртта на онова момче. Трябва да си останеш у дома и да се опиташ да излекуваш раните си. Остани тук, не заминавай!

Майка ѝ я умоляваше, а сърцето на Пакстън се късаше, като гледаше разплаканите ѝ очи. Но тя знаеше, че трябва да замине. Това пътуване се бе превърнало в нейна съдба.

— Трябва да отида, мамо. Но ти обещавам, че ще бъда внимателна. Не заминавам там, за да бъда убита. — Знаеше, че Ед Уилсън бе изтълкувал мотивите ѝ по същия начин, а това я накара да се замисли. Наистина имаше моменти, в които се изкушаваше да последва Питър, имаше мигове, в които ѝ се искаше да спре колата на средата на моста и да скочи оттам. Но не го бе направила. А сега вече знаеше, че трябва да направи нещо, което бе много по-важно от страхливото бягство.

— Моля те, не заминавай... Пакстън, *умолявам те...*

— Мамо, недей. — И за втори път от толкова много години насам двете жени се прегърнаха. Ледът помежду им се бе стопил, връзката между двете бе по-силна от всякога, но за Пакстън вече беше твърде късно да се върне у дома. Беше дошла да се сбогува с майка си и го осъзна още на другия ден.

Следващите две седмици прекараха в спокойни разговори. Спомниха си за баща ѝ, разговаряха за чувствата на майка ѝ след смъртта му, а най-накрая тя дори ѝ разказа и за *другата жена*. Била е негова колежка и Беатрис през цялото време е знаела за връзката им. Разбрала е колко е самотен, но просто не е могла да му даде онова, което е искал. Призна си дори, че е изпитала облекчение, когато разбрала, че той все пак е намерил топлотата, към която се е стремял. Но когато умрял, изпитала непоносима болка. Още повече, че всички разбрали, че в живота му е имало друга жена. Пакстън намираще подобен начин на мислене за странен и дори и сега, когато двете се бяха сблизили както никога преди, Пакстън не можеше да не си даде сметка, че тя и майка ѝ са съвършено различни. Едната беше много студена, много сдържана и надменна, постоянно контролиреше чувствата си, страхуваща се до смърт да не се разкрие пред хората, да не покаже истинските си емоции и страсти. А другата бе толкова сърдечна, толкова откровена и любвеобилна, отдавала се напълно на чувствата си, погълната от тях... и толкова много приличаше на баща си.

Брат ѝ Джордж също се опита да я разубеди, но и той като майка си, скоро осъзна, че усилията му са безсмислени. Пакстън бе твърдо решена да замине за Виетнам. Той ѝ направи всички ваксини, а накрая, когато Ед Уилсън ѝ се обади и я повика, за да получи назначението си, Джордж, Алисън и майка ѝ я изпратиха на летището и Пакстън за пръв път се разплака от раздялата с тях. Имаше чувството, че се прощава с дома си завинаги. Дори и да се върнеше, нищо вече нямаше да е същото и тя го знаеше. Беше си тръгнала оттук преди много години като дете, а щеше да се върне пораснала, калена в битките, по-мъдра и може би по-ожесточена и разочарована. Но никога повече нямаше да

бъде дете. Детето Пакстън Андрюз го нямаше, беше си отишло заедно с всички останали.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

Сбогуването в Сан Франциско не бе по-леко от това в Савана. Всъщност, независимо от разбирането и състраданието, което майка ѝ бе проявила след смъртта на Питър, раздялата с Уилсънови в Сан Франциско се оказа много по-мъчителна. Габи плачеше непрекъснато, а майката на Питър все още бе съкрушена от съгласието на съпруга ѝ да изпрати Пакстън на работа в Сайгон. Тя дори му бе казала направо, че е не по-малко луд от Пакси.

В деня на заминаването ѝ всички я изпратиха на летището. Бяха ѝ запазили място в един военен самолет, който щеше да излети от военновъздушната база „Травис“. Пакстън носеше удостоверенията за ваксините си, паспорт, визи, служебни документи от „Морнинг сън“, както и инструкции, които изрично упоменаваха на кого трябва да се представи при пристигането си и къде да отседне. Бяха ѝ ангажирали стая в хотел „Каравел“ на „Ту До“, а от „Сън“ ѝ бяха дали дори и виетнамски разговорник. Но всичко бе особено мъчително. Сбогуването беше ужасно. Базата „Травис“ им напомняше за деня, в който се бяха сбогували с Питър. Този път дори и бащата на Питър се разплака, докато държеше Пакстън в прегръдките си, целуна я по бузите и за хиляден път ѝ напомни да бъде предпазлива.

— И, за бога, ако когато пристигнеш там, промениш решенията си и решиш, че не можеш да останеш, не се прави на глупачка, а веднага се прибери у дома. Мисля, че допускаш дяволска грешка като заминаваш там. Така че не бъди прекалено горда и не се страхувай да си го признаеш и да се върнеш бързо.

— Няма — обеща тя, а очите ѝ плуваха в сълзи. — Обичам ви. — Беше се научила да казва тия две думи винаги, когато имаше възможност. Човек никога не знае какво ще се случи в следващия момент. — Вие също се пазете. — Целуна ги един по един и чу, че обявиха полета ѝ. — Трябва да вървя. Обещайте, че ще ми пишете.

— Грижи се за себе си — посъветва я Марджъри, опитвайки се да не мисли за сина си. — Внимавай какво ядеш! — Всички се разсмяха, а Габи и Пакстън се прегърнаха. Всичко бе започнало с тях

двете. Две приятелки, които вече четири години се обичаха като сестри.

— Обичам те, лудетино! Внимавай, Пакси, моля те... ако нещо се случи с теб, ще умра... — Пакстън само поклати глава и разроши яркочервената къдрава коса.

— Само недей да забременяваш отново, преди да съм се върнала у дома.

Бебето бе само на три седмици и Габи се разсмя през сълзи.

— Грижи се за себе си, Пакс! Много ще ни липсваш. — Мат я прегърна топло, а тя отстъпи крачка назад и ги погледна.

— Ще се върна навреме, за да украсим елхата. — Такава бе сделката ѝ с Ед Уилсън. Шест месеца в Сайгон. Завръщане у дома за Коледа.

Пакстън метна голямата раница на гръб и взе в ръка куфара си. Всички ѝ помахаха за сбогом. Беше обута в здрави ботуши, които много приличаха на военни. Облечена бе в дънки и тениска, а през рамо бе преметнала чисто нов апарат „Никон“. На края на терминала се обърна и им помаха за последен път, опитвайки се отчаяно да се пребори със сълзите си и да прогони спомена за Питър, а после се затича към самолета. Докато тичаше нагоре по стълбите на „С-141“, тя се сблъска с едно хлапе, което приличаше на неин по-малък брат. Имаше като нейната пшениченоруса коса и кръгло детинско лице. Приличаше на петнадесетгодишен, докато изкачваше стълбите, понесъл голямата си чанта. И тогава Пакстън проумя какъв е и кой е. Още едно зелено хлапе, което отиваше да се бие във Виетнам.

Докато тя се настаняваше на мястото си, той забърза към задния край на самолета, за да се присъедини към другите стотици момчета като него — осемнадесет... деветнадесет... двадесетгодишни... Пакстън се чувстваше като старица сред тях... А когато излетяха и се извисиха над Тихия океан, тя погледна надолу и се помоли момчетата, които летят с нея до Сайгон, да са все още живи за Коледа.

Бяха ѝ отпуснали шест месеца. Шест месеца, за да намери себе си, да види войната, да приеме онова, което се бе случило в Да Нанг и да намери покой... Шест месеца, за да им даде сърцето си, да получи опрощение на греховете си и да разкаже на света какво всъщност става във Виетнам. Шест месеца в Нам. Съзнаваше, че постъпката ѝ може

наистина да е налудничава и рискована, но чувстваше, че е длъжна да го направи. Дължеше го на Питър.

Затвори очи и облегна глава назад, а светлините на Калифорния бавно избледняваха под тях.

ЧАСТ ВТОРА
ЮНИ 1968 — АПРИЛ 1975

ГЛАВА ПЪРВА

Пакстън не можа да заспи през целия път от военновъздушната база „Травис“ до Хаваите, въпреки че когато пристигнаха, за нея вече минаваше полунощ. Остана будна и през по-голямата част от полета до Гуам и от време на време разменяше по някоя дума с мъжете, докато чакаха ред за тоалетна. Много от момчетата изглеждаха също като онова хлапе, с което се бе сблъскала на качване в самолета. Току-що бяха навършили осемнадесет години, бяха млади и много уплашени, а когато се поотпуснаха, започнаха да измислят всякакви лудории. Няколко се опитаха да си уредят бъдещи срещи с нея, други ѝ показаха снимки на приятелки, на майки, на съпруги и в по-голямата си част бяха напълно зелени и неопитни новобранци. Бяха истинско олицетворение на думата, с която щяха да ги посрещнат веднага след пристигането им и която щяха да чуват ден и нощ — *новаци*.

Няколко от по-старите войници, които пътуваха с тях, вече бяха изслужили определения им срок във Виетнам и по свой собствен избор се връщаха, за да отбият още един мандат. Пакстън проявяваше много силен интерес към тези хора. Двама от тях си поделиха с нея уискито в манерките си по време на пътуването за Гуам — горе-долу по средата на пътя между Сан Франциско и Сайгон.

Тя искаше да разбере какъв е животът там, опитваше се да проумее защо те се връщат обратно, защо мразят или обичат тази страна, отчаяно се опитваше да разбере какво означава за тях войната, но докато ги слушаше, изобщо не бе сигурна, че ги разбира. Те постоянно говореха, че страната е дяволски противна, повтаряха, че виетконговците са долни копелета, с тъга и злоба ѝ разказваха за това как Чарли бе убивал приятелите им, а в следващия миг започваха да превъзнасят красотите на Виетнам, да говорят за планините, потоците, зелените хълмове, за миризмите, ароматите, уханията, за жените и уличниците, за приятелите, които обичаха, и за другите, които вече бяха изгубили, за постоянно дебнещите ги опасности. За човек, който не е бил там, бе трудно да разбере нещо от приказките им. А и те сякаш бяха изпълнени с някакво необяснимо уважение към врага и

яростта, с която виетнамците защитаваха каузата си, изпитваха респект към храбростта, с която те се биеха, към твърдостта, с която настъпваха и не се предаваха, докато не умрат. Твърде странни чувства за хора, които се биеха на живот и смърт. Говориха много за Чарли, разказаха какви идиоти са командващите им офицери, които в по-голямата си част изобщо не разбирали какво по дяволите става там. А което бе по-важно, нямали никаква представа как Америка би могла да спечели тази война.

— Защо тогава се връщате? — тихо попита тя и двамата мъже се спогледаха, а после се извърнаха настрана.

Дълго време никой не проговори. А когато най-сетне ѝ отговориха, тя почти ги разбра.

— Струва ми се, че не е правилно да стоя отстрани — обясни ѝ единият. — Никой не дава пет пари, на никой не му пука. Хлапетата у дома те мразят, защото вече си бил там, и като се върнеш в Америка, се чувстваш предател. Защото там, във Виетнам, приятелчетата ти умират в калта, разкъсани от настъпена мина... — Мъжът говореше, ядно стиснал зъби, но сякаш изобщо не забелязваше това. — Видях как една мина отнесе лицето на най-добрия ми приятел... другите ми двама приятели се водят изчезнали по време на акция... аз не мога... не мога да се върна у дома и да лежа по гръб... трябва да се върна, за да им помогна... поне докато не се намери някой умен човек, който да ни изтегли от това дяволско място.

— Да. — Другият мъж кимна. Чудесно разбираше какво се опитва да каже приятелят му. — За нас вече няма място у дома. Ние сме тъпанарите сега. Не Чарли. Не президентът. Ние, ние сме лошите типове сега... ние, които мрем заради тях. Истината е, госпожо, че никой не дава пукнат грош за нас. Накиснахме си задниците там и сега няма измъкване. А шефовете горе не ни позволяват да се бием както трябва, защото се боят от руснаците и умират от страх, че китайците може наистина яко да се пищисат. Затова те просто ни оставят да си мрем във Виетнам. Искаш да знаеш защо се връщам обратно? Връщам се, за да се бия заедно с приятелите си, за да дочакаме заедно момента, в който ще можем да се върнем у дома.

Той нямаше жена и деца и единствените хора, за които се тревожеше, бяха приятелите му в армията.

Но и те бяха заинтригувани от нея. И в края на краищата, също започнаха да ѝ задават въпроси.

— Ами ти? *Ти* какво ще правиш там?

— Дойдох, за да разбера какво става в действителност.

— Защо? Какво значение има това за теб?

Тя се замисли върху въпроса му. Нямаше намерение да разказва на всеки срещнат за Питър, но вече бе късно през нощта, а и тя знаеше, че никога повече нямаше да види тези момчета отново. Бръкна в джоба на ризата си и за голяма изненада на войниците извади личния идентификационен медальон на Питър, който носеше със себе си. После им го показа и те и двамата кимнаха. Знаеха какво означава.

— Той умря при Да Нанг. Просто искам да разбера какво става.

Те отново кимнаха.

— Това е смахнато място. — А после по-възрастният от двамата се усмихна. — На колко години си?

Тя се поколеба за миг, а след това се усмихна и отговори.

— На двадесет и две. Защо?

— Аз съм две години по-голям от теб, а това е третото ми завръщане по тия места. И искам да ти кажа, че съм се нагледал на такива ужасии, които не бих искал малката ми сестричка да види. Никога през живота си. Сигурна ли си, че знаеш какво правиш, като заминаваш за Сайгон? Това е дяволски далеч от дома. Един съвсем различен свят.

— Предполагам. — Всъщност, тя разчиташе точно на това, макар че все още не можеше да си представи какво я очаква.

Най-накрая им пожела лека нощ, върна се на мястото си и проспана останалия път до Гуам.

Приземиха се в Гуам в девет часа сутринта според тях, което отговаряше на два часа сутринта местно време на следващия ден. Останаха там един час, за да заредят с гориво и продължиха за Сайгон. Трябваше да пристигнат в пет сутринта местно време. И докато летяха, Пакстън си мислеше, че Питър бе изминал същия този път преди малко повече от два месеца.

Прелетяха над летище „Там Сон Нхут“ в главната военна база по разписание — малко след пет сутринта и Пакстън бе разочарована, че не може да види страната, която се простира под тях. Всички непрекъснато повтаряха, че целият Виетнам е потънал в зеленина.

Вместо това, докато се снишаваха, тя сякаш виждаше само фойерверки и се питаше какво ли означава това. Но войникът, който седеше до нея, се разсмя, когато го попита да не би да са уцелили някой национален празник.

— Да, може и така да се нарече. Но те го наричат война. Това е артилерията... онова са трасиращи снаряди... Изстрелват ги от... бих казал, че е някъде край Биен Хоа... Госпожо, ще ви хареса там. Ще виждате фойерверки всеки път, когато нашите птици снесат яйцата си над Виктор Чарли. — Отношението му я подразни. В гласа му се долавяше снизхождание и той сякаш се забавляваше за нейна сметка. А и тя бе смутена от тъпата грешка, която бе допуснала.

Пакстън понесе сама чантите си, когато слязоха от самолета, а двете момчета, с които бе разговаряла, сякаш напълно бяха забравили за нея. Те си имаха свои собствени проблеми. Веднага щом пристигнаха на летището, войниците бяха натоварени на камиони и поеха на някъде.

Нея обаче никой не я очакваше. Почувства се много смела, когато взе чантите си и излезе навън, за да си потърси такси. Не знаеше нито дума на виетнамски и внезапно изпита чувството, че няма нито един приятел в целия свят.

Колона изпочукани коли чакаха извън терминала и навсякъде се виждаха американски войници. Това беше главната военна база за Сайгон и Пакстън се чувстваше в нея в пълна безопасност.

— Ей, Doughnut Dollie^[1], добре дошла в Сайгон! — провикна се някой зад нея.

Тя се обърна, за да види на кого говорят и с раздражение установи, че един чернокож мъж с типичен южняшки акцент подвикваше след нея.

— Много благодаря! — извика тя в отговор, позволявайки му да чуе провлачения ѝ, характерен за Савана акцент.

— Луизиана? — попита той и този път тя се разсмя.

— Джорджия!

— По дяволите! — Той се усмихна и забърза напред. Все още не се бе съмнало, а наоколо бе пълно с хора, заети и забързани. Пакстън даде знак на шофьора на едно от такситата. Беше рено, боядисано в синьо и жълто, а шофьорът бе облечен с къси панталони и обут в сандали. Имаше плоско, тясно лице и рошава черна коса.

— Вие от армията ли сте? — попита той, като викаше твърде силно.

Всички шумове тук й изглеждаха невероятно силни. Дори и толкова рано сутринта, в далечината се чуваха гласове и клаксони на коли. А във въздуха се носеше някаква остра миризма — странна смесица от аромат на цветя, треви и бензин. Навсякъде се усещаше миризмата на самолетно гориво, а когато вдигна глава и се огледа, Пакстън забеляза дима, който се носеше над тях.

— Не, не съм от армията — обясни тя, като се чудеше защо шофьорът се интересува от това.

— От морските?

— Не. — Пакстън искаше да сложи чантата си в колата. Пътувала бе повече от двадесет часа. — Закарайте ме до хотел „Каравел“, моля.

— Проститутка ли си? — попита той, очевидно впечатлен, а Пакстън не знаеше да се смее ли, да плаче ли, или да си признае каква е.

— Не — твърдо рече тя, докато хвърляше чантите си в колата. — Журналистка съм. — От разговорника, който носеше със себе си, вече знаеше, че е *bao chi*, което на вие트남ски означаваше кореспондент. Но Пакстън все още не се осмеляваше да използва непознатия език. Той поклати глава. Не разбираше. Седна зад волана и се обърна да я погледне, като продължаваше да се чуди каква е в действителност.

— Офицер ли сте?

По дяволите! Очевидно никога нямаше да стигне до Сайгон.

— Вестник! — отново опита тя. И този път той най-сетне проумя.

— О! Много добре! — Шофьорът почти крещеше, а щом излязоха от базата, сложи ръка на клаксона и изобщо не я махна оттам. Шумът бе оглушителен навсякъде около тях, въпреки ранния час се чуваше какофония от клаксони. — Ще си купиш ли наркотици от мен? — попита той веднага щом поеха към Сайгон. Тук всичко изглеждаше толкова просто. *Проститутка ли си? Ще си купиш ли наркотици от мен?* Представи си как се чувстват тук младите момчета, които бе видяла и които никога преди не бяха напускали дома си.

— Никакви наркотици. Хотел „Каравел“ — отново повтори Пакстън, просто за да е сигурна, че е разбрал. — На улица „Ту До“.

Предполагаше се, че това е най-реномираният хотел. Или така поне ѝ бе казал отговорникът за чуждестранните кореспонденти в „Сън“. А Ед Уилсън бе настоял да я настанят там, защото това бе един от най-добрите и най-чисти хотели в града. Офисът на „СBS“^[2] бе там и той смяташе, че в него Пакстън ще е в по-голяма безопасност, отколкото в някой от другите хотели в Сайгон.

— Цигара? — предложи шофьорът, а тя мълчаливо се помоли да не ѝ предложи нещо друго, докато пътуваха към града. — „Ръби Куийн“ — уточни той, споменавайки най-популярните вьетнамски цигари.

— Не, благодаря. Не пуша — обясни тя, докато няколко мотористи и един раздрънкан ситроен едновременно се изравниха с тях. Шофьорът им отвърна като натисна клаксона и с двете си ръце. Както, всъщност, правеха и останалите. Пакстън се облегна назад и се опита да си поеме дъх, но силната миризма на изгорели газове едва не я задуши.

После, с приближаването на Сайгон, Пакстън забеляза, че сградите, край които минаваха, ставаха все по-хубави, а когато наближиха центъра на града, тя реши, че ѝ напомня за Париж. Въпреки ранния час, навсякъде бе пълно с пешеходци, които забързани се суетяха по улиците. Някои бяха на велосипеди, други караха рикши, а наоколо се носеше невъобразим шум от човешки гласове и клаксони.

Някои от сградите бяха в бледи пастелни цветове, други бяха боядисани в по-мрачни тонове. Когато влязоха в Сайгон, колата мина край президентския дворец и край Базиликата на мира, а после излезе на булевард „Нгуен Хю“, от двете страни, на който се възправяха красиви дървета. Продължиха по булеварда, докато стигнаха Градския съвет. Заобиколиха „Салем билдинг“ и тогава Пакстън изведнъж разпозна известната Статуя на военноморските сили. Веднага щом я видя, Пакстън разбра къде се намира. Знаеше, че там на площада, в „Идън билдинг“ се намират офисите на „Асошиейтед прес“ и „NBC“^[3]. Няколко минути по-късно тя разпозна хотел „Континентал палас“, а когато завиха по „Ту До“, Пакстън си припомни, че отговорникът в „Сън“ ѝ бе казал, че там се намира интересен бар, наречен „Терасата“, а малко по-надолу е офисът на „Тайм“. Когато минаха край сградата на Народното събрание, шофьорът намали и се

обърна към нея с беззъбата си усмивка. Невъзможно ѝ бе да отгатне възрастта му. Беше някъде между двадесет и пет и шестдесетгодишен.

— Искаш ли довечера да видиш „Розовия бар“ и хотел „Катинат“? Мога да дойда да те взема за вечеря.

— Не, благодаря. — Опита се да придаде известна твърдост на гласа си. — Хотел „Каравел“. Веднага, ако обичате. А довечера ще трябва да работя за вестника си.

Думите ѝ прозвучаха студено и непреклонно.

— Значи не си проститутка? — продължи да пита той, а тя се молеше само да я закара до хотела и да не го види никога повече.

А в следващия момент вече бяха там, пред хотел „Каравел“. Пакстън искаше единствено да се отърве от шофьора, да се регистрира в хотела и да легне да се наспи. Беше изтощена, но и опиянена от пътуването. Той ѝ каза колко му дължи и макар да знаеше, че я лъже, Пакстън бе прекалено уморена, за да спори. После влезе във фоайето на „Каравел“, понесла чантите си. Хотелът бавно се събуждаше, а няколко виетнамски момичета тъкмо започваха да чистят фоайето. Все още бе рано, но скоро слънцето щеше да изгрее и хотелът щеше да се изпълни с живот. Фоайето щеше да се препълни с висши офицери, чуждестранни гости, пристигнали най-вече от Европа, и красиви виетнамски момичета, дошли да ги посрещнат.

— Андрюз. — Пакстън съобщи името си на хубавичката администраторка, облечена в бяло *ao dai*, традиционен виетнамски костюм от панталон и плътно прилепнала дълга туника. Повечето от тях бяха бели, но се срещаха и други, в ярки цветове.

— Андрю? — Тя се загледа в Пакстън. Очевидно нищо не разбираше.

— Пакстън Андрюз. От „Морнинг сън“ в Сан Франциско. — Пакстън бе прекалено уморена, за да бъде търпелива, или любезна. В този момент искаше единствено топъл душ и легло. Дори и в този ранен час вече бе топло и задушно. Пакстън се оказа неподготвена за ужасяващата жегата, а вентилаторите на тавана бяха напълно безполезни.

Момичето разлисти дневника и отрицателно поклати глава.

— Господин Андрюз още не е пристигнал. Вие негова съпруга ли сте? Любовница?

По дяволите, промърмори Пакстън.

— Не — обясни тя. — Аз съм Пакстън Андрюз. — Забеляза две млади виетнамски момчета, които ги слушаха и се усмихваха. Усмихваха се и двамата мъже, с които току-що се бяха срещнали във фоайето. Единият бе пристигнал от летището. Другият идваше от улицата. И двамата бяха на крак в този ранен час на деня и внимателно наблюдаваха Пакстън с преценяващ поглед. Единият беше по-грубоват, тъмнокос, около тридесет и пет годишен, а другият бе значително по-стар и набръчканото му лице изглеждаше разтревожено. Пакстън ги забеляза, но не прояви никакъв интерес. Не й пукаше какви са и какво искат. Мечтаеше единствено за стая, душ и легло. А момичето от рецепцията продължаваше да я гледа с недоумение.

— Аз съм Пакстън Андрюз.

— Вие господин Андрюз? — Момичето се изхили и дори Пакстън не можа да не се засмее. Бе пристигнала във Виетнам преди два часа, а вече я бяха нарекли *мъж*, *Doughnut Dollie* и *проститутка*. Това, съвсем определено, можеше да се нарече интересно начало.

— Да. — Тя обясни отново. — Аз съм Пакстън Андрюз. Имате ли стая за мен?

Момичето най-накрая кимна и под внимателните погледи на двамата мъже, които се преструваха на разсеяни, даде знак на момченце, което едва ли имаше и осем години. После му връчи ключа за една стая на третия етаж — доста по-надолу от добре известния бар върху покрива на хотела.

Пакстън го последва нагоре по стълбите. Детето се бореше с чантата ѝ, а тя сама мъкнеше раницата си. Когато стигнаха до стаята ѝ, Пакстън му даде двадесет и пет пиастри, а той целият засия и се затича надолу по стълбите. Беше симпатично хлапе и на Пакстън ѝ бе трудно да повярва, че я бяха предупредили да внимава с тия деца. Бяха ѝ казали, че виетнамчетата са или крадци, или просяци, или шпиони на виетконговците. Понякога и трите заедно. Но момченцето, което тичаше надолу към фоайето, ѝ се стори напълно невинно. Пакстън влезе в стаята си тъкмо навреме, за да види цяла орда хлебарки, които бързо пъплека по килима. Тя извика от отвращение, а после си наложи да влезе в стаята, да избие ония, които все още не се бяха скрили, и да надникне в банята. Тя беше чиста, облицована с бели фаянсови плочки и смътно напомняше на френското влияние, което се усещаше в този град. Почти нищо не се бе променило, след като французите си бяха

тръгнали. Във всеки случай, не и жегата, войната и хлебарките. Единственото нововъведение бяха очуканите, остарели климатици, които бяха поставени в стаите и се използваша постоянно. Това поне ѝ напомняше за дома и Пакстън изпита истинска благодарност заради хладината. Дрехите бяха залепнали за гърба ѝ по време на пътуването от летището до хотела. Нетърпимата жегата и влажност я бяха изтормозили и тя изглеждаше и се чувстваше като парцал.

Пакстън изми лицето си и напълни ваната. Беше осем часа сутринта местно време, когато си легна. През отворените прозорци долиташе миризмата на изгорели газове и нестихващата какофония от шумовете на Сайгон. Тежкият мирис на изгорели газове сякаш проникваше навсякъде в града. Пакстън лежеше в леглото си и си мислеше за Питър. Чудеше се какви ли са били първоначалните му впечатления, макар да знаеше, че едва ли е видял много от този град. Той бе едно от момчетата, които товареха посред нощ на камиони и ги изпращаха на места като Лонг Бин, Нха Транг, Плейку, Да Нанг, Винх Лонг, Чу Лай... все места, които тя бе дошла да посети и за които в този момент можеше само да мечтае.

Затвори очи, но сънят ѝ беше неспокоен. Безброй проблеми я измъчваша. Искеше да види и открие толкова много неща. Събуди се, когато слънцето се беше издигнало високо над Сайгон. Отвори очи и се протегна. Усмихна се, когато вдигна поглед и видя една птичка, кацнала на перваза на прозореца ѝ.

— Добре дошла във Виетнам! — Пакстън бавно се обърна, докато произнасяше думите, и в този миг долови някакъв звук и почувства чуждо присъствие в стаята. Тя рязко седна в леглото, прикривайки се с чаршафа, точно когато един симпатичен рус мъж влезе в стаята ѝ.

Беше в униформа, но никъде не се виждаше името му, а и на униформата му не пишеше *американска армия*.

— Какво правите тук! — Искеше ѝ се да се разкреци, но не беше сигурна дали трябва да го направи. После стана от леглото, без да сваля чаршафа, с който бе загърнала тялото си.

— Снощи си оставила ключа си отвън на вратата. На твоето място не бих допуснал това.

Радваше се на красотата ѝ, макар че лицето му си остана напълно безизразно. Едно от момчетата за поръчки му бе казало, че в тази стая

има нов наемател, много красиво момиче, и Найджъл му бе дал двадесет пиастри. Беше чул за пристигането ѝ от двама негови колеги, които я бяха видели рано сутринта във фоайето. Той се пресегна през леглото и с мрачно изражение ѝ връчи ключа от стаята.

— Възнамерявах да го оставя на нощното шкафче до леглото ти.

Пакстън забеляза акцента му и за момент се зачуди дали е англичанин, или австралиеца.

— Аз... ами... — Цялата се бе изчервила от смущение. Стоеше пред него и се питаше дали тялото ѝ прозира под тънкия чаршаф. — Аз... благодаря ви...

Той се усмихна, леко развеселен от смущението ѝ.

— Няма нищо. Аз съм Найджъл Оуклиф, между другото. „Юнайтед прес“^[4]. От Австралия.

Игривото пламъче в очите му ѝ подсказваше, че той не бе чак толкова наивен и учтив, колкото се опитваше да ѝ внуши.

— Пакстън Андрюз. От „Морнинг сън“, Сан Франциско. — Не му подаде ръка, защото се боеше да не изпусне чаршафа, който държеше.

— Сигурен съм, че ще се виждаме често. — Тя се почувства още по-неудобно. А той кимна насмешливо и излезе от стаята ѝ също така бързо, както се бе появил.

Пакстън, все още увита в чаршафа, се отпусна на леглото. Сърцето ѝ биеше като обезумяло. Престоят ѝ тук, съвсем определено, нямаше да се окаже едно обикновено преживяване. И как е възможно да постъпи толкова глупаво и да остави ключа си на вратата? И то в град, който е военна зона.

— Исусе — промърмори тя. — Ама че съм глупачка! — После заключи вратата и се загледа през прозореца. Помисли си, че ако леко присвие очи, би могла да си представи, че се намира в Париж.

В два часа следобед трябваше да се представи в кореспондентското бюро на „АП“^[5], разположено в „Идън билдинг“, на площада. Пакстън се изкъпа и облече лека памучна светлосиня рокля, която, предвид жегата навън, ѝ се стори по-подходяща от дънките. После се спусна по стълбите и се отправи към ресторанта за обяд.

Заведението беше почти празно, когато тя влезе. Повечето от посетителите бяха мъже в бойни униформи или други военни

костюми, имаше и две виетнамки, облечени в красиви бели *ao dais* — традиционните рокли, които се носят над широки панталони, които изглеждаха толкова свободни, а в същото време подчертаваха фигурите по неповторим начин. Пакстън сякаш бе единствената жена от Запада в залата. В далечния ъгъл забеляза Найджъл Оуклиф, който се смееше за нещо с един непознат и двамата мъже, които бе видяла рано сутринта, и се запита дали не се смееха на нея. И може би имаха основание — тя бе толкова неопитна и неориентирана в този нов свят. Пакстън си поръча бульон и омлет. Френското влияние се усещаше и тук — в обзавеждането, в менюто, в храната.

Вече бе довършила омлета си, пиеше кафе и си водеше някои бележки, когато Найджъл Оуклиф и приятелите му се спряха до масата ѝ.

— Добър ден отново. — Този път я дразнеше съвсем открито, а очите му я оглеждаха преценяващо от горе до долу. Другите мъже ги погледнаха, заинтригувани от необичайния поздрав. Той вече им бе разказал за нея, споменал им бе, че е зелена като младо листенце през пролетта и бе изказал предположението, че е твърдоглавата дъщеря на някой началник. Найджъл бе убеден, че няма да мине много време и Виетнам ще ѝ сервира суровите си уроци, а мисълта за това му изглеждаше много забавна. — Виждам, че обядваш. — Той сякаш я изяждаше с поглед и Пакстън се подразни от отношението му.

— Добър ден — студено рече тя. Думите му преди малко бяха прозвучали така, сякаш бе прекарал нощта в стаята ѝ, а резервираните нотки в гласа ѝ целяха да му покажат, че номерът няма да мине.

После погледна другите трима мъже и тъй като той не направи опит да ги запознае, тя протегна ръка и се представи сама. По-младият, тъмнокос мъж, когото бе видяла при пристигането си, бе Ралф Джонсън от Ню Йорк. По-възрастният бе Том Хардгуд от „Вашингтон поуст“, а третият бе Жан-Пиер Биане от „Фигаро“, Париж. Бяха на крак от седем сутринта, за да отразят някаква важна пресконференция, след което бяха решили да си угодят с дълъг обяд. Найджъл и Жан-Пиер си бяха говорили за чукане през целия ден, а после Найджъл влезе в стаята ѝ и побърза да им разкаже за прелестната хубост на тялото ѝ, което тя бе загърнала с чаршафа си. И тримата изглеждаха заинтригувани от нея, а повечето от тях бяха достатъчно възрастни, за да ѝ бъдат бащи, макар че никога не биха си го признали.

Тя се изправи, готова да си върви. Беше толкова млада и красива, че за момент четиримата мъже едва успяха да овладеят болезнения си копнеж. Настъпи неловка тишина и тя ги погледна, почувствала напрегнатите им погледи и доловила отношението им към пълната ѝ неопитност.

— Какво правиш тук? — без заобикалки попита Джонсън.

Проявяваше любопитство към нея, чудеше се какво търси тя в Сайгон. И другите не по-малко от него искаха да знаят това, но бяха прекалено горди и високомерни, за да я попитат направо.

— Същото, което и всички останали, предполагам. Търся материал за статии. Отразявам войната. Изпратена съм тук за шест месеца от „Морнинг сън“, Сан Франциско.

Джонсън изглеждаше зашеметен от изненада. Вестникът беше добър. А той познаваше друг техен кореспондент, когото бяха изпратили тук предишната година. Беше учуден, че са командировали в Сайгон едно толкова неопитно момиче, но после реши, че вероятно съществува някакво логично обяснение на това.

— Работила ли си нещо подобно преди?

Тя откровено поклати глава и за миг, въпреки показания кураж и самочувствие, Пакстън се почувства много изплашена. Та тя нямаше никаква представа с какво ще се занимава. Бяха ѝ казали, че на първо време ще трябва само да се яви в бюрото на „АП“ и да изпълнява поръчките, които ѝ възлагат. А Ед Уилсън лично ги бе инструктирал да не я пускат никъде сама и да я държат далеч от бойните действия.

— На колко години си? — Джонсън продължи да я разпитва безцеремонно. В първия момент Пакстън реши да го излъже, но после се отказа.

— На двадесет и две. Току-що завърших „Бъркли“. — Не им каза, че всъщност не се е дипломирала. Подписа чека и всички заедно излязоха във фоайето.

И тогава Джонсън ѝ се усмихна.

— И аз съм завършил този колеж, преди шестнадесет години. — Той я огледа развеселен. — А когато започнах работа, бях по-зелен и от теб. Пълен новобранец. От „Ню Йорк Таймс“ ме изпратиха в Корея, понеже не бях отличник. Но там научих неща, които нямаше да науча никога, ако си бях седял на задника в Ню Йорк. Можеш да си сигурна в

това. — После, за всеобща изненада, протегна ръка и стисна нейната. — Желая ти късмет, хлапенце. Как каза, че ти е името?

— Пакстън Андрюз.

След него всички останали стиснаха ръката ѝ и всеки пое по пътя си. Найджъл и Жан-Пиер бяха решили да продължат да работят и следобед и заминаваха за Хуан Лок, за да отразят някакви маневри. Ед Хардгуд смяташе да посети главната квартира на Мак Вий в Тан Сон Нхут, за да помоли за лично интервю с генерал Абрамс.

— Ще ходиш ли в офиса на „АП“? — изведнъж попита Джонсън, когато всички заедно излязоха на улицата и тя кимна. — Ела, ще ти покажа къде е. — Той отново ѝ се усмихна, а другите си тръгнаха с обещанието, че ще се видят с него вечерта.

Пакстън продължи да върви до него.

Бюрото на „АП“ се намираше в сградата, която тя бе видяла на идване рано сутринта. „Идън билдинг“ бе построена на голям площад, точно срещу статуята на военноморските сили, която сякаш служеше за ориентир на всички, които се намираха в Сайгон. Самият офис се намираше в ъгъла на сградата. Тя се представи и получи съответните инструкции. Казаха ѝ да се *ориентира* в Сайгон, а в пет часа да се върне в голямата зала на Американската информационна служба, за да чуе онова, което Ралф Джонсън бе нарекъл „Глупостите в пет часа“.

— Очевидно са решили да не те натоварват още от първия ден. При първото ми посещение в Сеул ме изпратиха на фронтовата линия веднага след пристигането ми и едва не ме застреляха. Страхотен начин да се запознаеш с войната. Единият от двата възможни. Другият сигурно е малко по-приятен.

Но тя се почувства някак си засегната и се зачуди какво ли точно искаше да ѝ каже с последните си думи.

— Какво означават „Глупостите в пет часа“?

— Чиста пропаганда. Казват ни всичко онова, което *искат* да чуем, обясняват ни какви успехи бележим във войната. Ако изгубим един хълм, все едно, че нищо не се е случило. Ако загинат няколко американски момчета, бързат да съобщят, че загубите на врага са още по-големи. Чарли бил заловил наша бойна техника. Какво от това? Тя и без друго била остаряла и не ставала за нищо. Цифрите на жертвите са винаги занижени, така че нещата да изглеждат малко по-добри, отколкото са в действителност. Обичайните глупости, с които да

натъпчем главите на хората у дома, опитвайки се да ги убедим, че печелим.

— *А така ли е?* — направо го попита тя.

— *Ти как мислиш?* — Той я изгледа цинично. — Истината е, че положението е безнадеждно.

Беше подозирала, че е така още от самото начало на войната. Питър също. Преди да намери смъртта си в тази страна.

— *Кога смяташ, че ще признаят това и ще върнат нашите момчета у дома?* — попита тя с невинно блеснали очи, а той само поклати глава и я изгледа с раздражение.

— *Това, мила приятелко, е въпросът.* Тук имаме половин милион войници, нещо, наречено „ДМЗ“^[6], което ще рече *не настъпвай чичо Хо по мазола*, и хиляди хлапета, които всеки ден си заминават от тук в платнени торби.

— *Докато произнасяше последните думи, забеляза неволното ѝ потрепване и това го ядоса.* — Ако се страхуваш от смъртта, ще се наложи или да свикнеш час по-скоро, или да се върнеш у дома. Това не е място за хора със слаби сърца и прекалено чувствителни души. — Той се зачуди какво ли имаха предвид, като ѝ нареждаха да се ориентира в Сайгон. Тя може би просто бе едно хлапе, дошло да се поразходи до тук. Нещо в погледа ѝ обаче му подсказваше, че има и още нещо. Макар че все още не бе сигурен какво. — *Имам среща с едни хора.* — После я изгледа с любопитство. — *Наистина ли се интересуваш от истинския Виетнам, или си дошла само за да се поразходиш, а после да разказваш на близките си у дома, че си видяла войната?*

Много честно поставен въпрос и Пакстън оцени поне възможността да докаже себе си и подбудите си. Погледна го право в очите, опитвайки се да го убеди, че е дошла тук да върши работа.

— *Искам да видя истинския Виетнам.*

Той кимна. Кой знае защо бе очаквал точно такъв отговор. Въпреки красивото лице и русата коса, тя изобщо не му приличаше на Doughnut Dollie.

— *Утре ще пътувам със снимачен екип до една артилерийска база близо до Нха Транг. Искаш ли да дойдеш?* — Очите му бяха сурови, но той поне ѝ даваше някаква възможност. И той някога е бил

млад... А и освен това бяха посещавали един и същи колеж... и кой знае защо, Ралф си мислеше, че тя заслужава това.

— С удоволствие. — А после добави сърдечно: — Благодаря.

— Имаш ли ботуши?

— Мисля, че да. — Беше си купила най-здравите ботуши, които можеха да се намерят в магазина на Еди Бауер.

— Имам предвид истински ботуши. В подметките трябва да има метални пластинки, в случай че стъпиш на заострен бамбуков прът. — Тя го погледна с недоумение, но той очевидно си разбираше от занаята. Намираше се в Сайгон от 1965 година. — Кой размер обувки носиш?

— Седем. — Пактън започна да изпитва истинско страхопочитание пред този човек. Мислеше си, че ако изобщо успее да постигне нещо тук, то ще е благодарение на него и му бе безкрайно благодарна за всичко, което правеше за нея.

— Ще ти намеря един чифт.

— Благодаря. — Той си тръгна, преди да е успяла да му благодари, както трябва. Имаше среща с един от заместниците на Бюрото, който изглеждаше много ядосан, когато Ралф влезе в офиса му.

— Какво става с теб? Този следобед изглеждаш особено *щастлив* — подразни го Ралф.

— И ти би изглеждал така на мое място. Тази седмица получих десет телекса от Сан Франциско заради някакъв новак, който сигурно е племенник на някой голям шеф. Не искат да го пращаме на север. Не позволяват да му възлагаме задачи извън Сайгон. Не желаят да бъде ранен. Да не го пращаме никъде другаде, освен на чай в шибания дворец. Имам си достатъчно неприятности и без племенниците на разни отегчени филмови звезди и други шибани тежкари.

— Успокой се. Той може изобщо да не се появи. Половината от тия копелета се скъсват от рев, за да получат назначение, но така и не им достига кураж, за да дойдат дотук. Между другото, имаме си една Doughnut Dollie.

— Страхотно. Само това ни трябва. Опитай се да си държиш панталона закопчан, Ралф. Искам те жив още един месец. — Двамата мъже се усмихнаха. Бяха приятели от години и хранеха дълбоко уважение един към друг. — Как се казва момичето?

— Забравих. От Западното крайбрежие. Завършила е моята Алма Матер. Изглежда умна, но е изплашена и много зелена. Предложих ѝ да я взема утре с мен в Нха Транг.

— За кого работи?

— И това забравих. Тя ще се оправи. Ако ли пък не, утре ще се уплаши до смърт и ще вземе първия самолет за вкъщи.

— А ти се пази. Точно сега там е много напечено. Но аз те извиках, защото искам да хвърлиш един поглед на това. — Беше един документ, *взет назаем*, в който ставаше дума за огромни попълнения от войници на нови батальони.

— Исусе, няма ли най-сетне да поумнеят и да започнат да изпращат момчетата у дома? — Ралф Джонсън изглеждаше слисан от изненада.

— Подобни документи те карат да си задаваш подобни въпроси, нали?

— Карат ме да плача.

Продължиха да разговарят за други неща. Разполагаха с доклад за усилен военни действия в долината А Шау и някакви налудничави сведения за „Ийджънт ориндж“. Поговориха за пътуването на Ралф до Нха Транг на следващия ден и напълно забравиха за момичето.

Ралф Джонсън, който имаше някаква лична работа в предградието Гиа Динх, се отби там да пие чай. Малко преди пет часа отново се върна в града, мина през офиса, за да провери за съобщения и закъсня само с десет минути за събирането, организирано от Информационната служба, на което трябваше да чуят „Глупостите в пет часа“. Последваха обичайните за деня новини. Кой е бил убит и къде, фантастичен брой на жертвите, дадени от виетконговците — една статистика, в която никой не вярваше от доста време насам — и някакъв вражески документ, който им бе предоставен за сведение. Том Хардгуд също бе там. И Жан-Пиер. Но не и Найджъл.

Жан-Пиер забеляза Пакстън и ѝ махна с ръка. След като брифингът приключи, той се приближи до нея и си помисли, че тя изглежда измъчена от жегата, преуморена и все още малко изумена от новата обстановка. Обясни ѝ, че Найджъл заминал за Хуан Лок, но той самият решил да остане в Сайгон.

— Е, мадмоазел? — Той се усмихна. — Как ви се струва?

Пакстън му се усмихна уморено. Беше прекарала последните два часа, проучвайки града. Жегата беше непоносима, а тя бе зашеметена от гледките и ароматите, от непрестанния шум, от ръмженето на самолетите и миризмата на гориво, от лютивия дим, който се виеше над Китайския квартал и дразнеше очите. Беше се губила на няколко пъти, два пъти си бе наемала рикша, за да се придвижи из града, срещна се поне с дузина американски войници, а виетнамският ѝ разговорник се оказа напълно безполезен.

— Не съм сигурна — честно си призна тя, като се питаше каква все пак е целта на брифингите в пет часа. Те бяха много внимателно подготвени и напълно излишни. Но ако човек пожелаеше, би могъл просто да си седи в града и да пише за войната, използвайки единствено информацията, която постъпваше от тях. Пакстън обаче разбираше, че не бе дошла чак до тук, за да се задоволи с това.

— Тук всичко изглежда нелепо, можеш да си сигурна в това. — Той все още бе с униформа, изглеждаше сгорещен и изпотен. Беше фотограф и бе излязъл от стаята си още в четири часа сутринта, а след като обядва с останалите, бе попаднал на интересно събитие.

Няколко деца бяха убити от бомба, поставена от терористи, и той бе успял да заснеме няколко ужасни снимки. Опита се да ѝ разкаже за инцидента, а гласът му прозвуча монотонно и безизразно. Не можеше да си позволи да се вълнува и да изпитва състрадание. Подобни емоции бяха твърде болезнени.

— Направих великолепна снимка. Две мъртви момиченца, които се държат за ръце — съобщи ѝ той с равен глас. — Шефовете във вестника ще останат доволни. — Имаше нещо ужасно в присъствието им в тази страна и те всички го съзнаваха. То ги изяждаше отвътре, разрушаваше целостта им, измъчваше душите им. И въпреки това, всички те знаеха, че трябва да са тук, поради каквито и да било причини.

— Ти защо си тук? — тихичко го попита тя, разстроена от разказа му, но и заинтригувана от мотивите на всички тези хора, които я заобикаляха и които бавно напускаха залата след брифинга.

— Защото исках да разбера, какво се е променило. Исках да разбера, защо американците си мислят, че могат да победят. И ако все пак успеят, да си отговоря на въпроса, защо *ние* не можахме.

— И могат ли да победят? — Пакстън задаваше този въпрос на всеки срещнат, но държеше да чуе мнението на хората, които знаеха истината, които виждаха нещата такива каквито са.

— Не. Невъзможно е — заяви той като типичен французин. — И мисля, че те вече го разбират, но не знаят как да го съобщят на народа. Боят се да признаят позорната истина, че не могат да победят и че е време да се приберат у дома. И вината не е само в американците... нито в тяхната гордост... или смелост... На нас също ни трябваше много време, за да си го признаем — продължи той.

Пакстън бе съгласна с него. Американците продължаваха войната във Виетнам само за да не уронят престижа си, без да осъзнават, че това отдавна вече бе факт. А междуременно, всеки ден умираха млади момчета, убивани от виетконговци, мини, снайперисти, от *приятелски огън* като Питър. Странно, но сега вече, когато бе тук, спомените за него не я измъчваха толкова силно. През целия ден бе твърде заета, изцяло погълната от стремежа си да види и разбере всичко, да открие Сайгон, и почти не се бе сещала за него. И това ѝ носеше някакво облекчение. Може би сега болката щеше да понамалее. Може би един ден ще може да се помири със съдбата. Може би не бе сбъркала, като бе дошла тук, в края на краищата.

Забеляза, че Жан-Пиер я наблюдава внимателно. После ѝ се усмихна, макар да не знаеше за какво си мисли тя в този момент.

— Това тук е странно място. Проявила си страхотен кураж, като си решила да дойдеш. Защо все пак го направи?

— Това е дълга история — уклончиво отвърна тя и се огледа. Ралф вече си бе тръгнал, а Том Хардгуд и Жан-Пиер я поканиха да пийнат по нещо на терасата на хотел „Континентал“.

— Това е забележително място. Истинският Сайгон. Наистина трябва да го видиш.

— Благодаря — срамежливо рече тя, трогната от вниманието им.

Макар да знаеше, че Найджъл се отнася към нея с известно снизхождение, Ралф като че ли бе готов да ѝ даде някакъв шанс и да ѝ помогне да се справи, а Жан-Пиер бе изключително сърдечен и дружелюбен. Забеляза брачната халка на пръста му, но в поканата му нямаше никакъв сексуален подтекст и тя прие. Когато се настаниха на терасата, той ѝ разказа всичко за съпругата си — преуспяващ модел в Париж.

— Запознах се с нея преди десет години. Тогава работех като моден фотограф. След това се увлякох по фотожурналистиката. Тя ме мисли за луд. Срещаме се в Хонконг веднъж в месеца и тези срещи с нея ми помагат да запазя здравия си разум. Не мисля, че бих могъл да продължа да живея тука без нея. А ти колко смяташ да останеш?

— Шест месеца — смело заяви тя. Изглеждаше толкова млада и той се усмихна.

— Приятел ли имаш тук? В армията? — Тя отрицателно поклати глава.

Но имаше и такива жени. Жан-Пиер познаваше много цивилни медицински сестри, които бяха дошли във Виетнам, защото приятелите им са били изпратени в Сайгон. Рано или късно, обаче, всички започваха да съжаляват за решението си. Тази страна разбиваше сърцето им, приятелите им или умираха, или ранени, си заминаваха у дома, а момичетата оставаха, за да се грижат за осакатените и обезобразени дечица. Някои разбираха, че не могат да си тръгнат, други все пак си заминаваха, но нищо вече не беше същото.

— Който е бил тук веднъж — замислено рече той, — никога не може да го забрави...

Пакстън кимна и се огледа наоколо с изумление. Бяха седнали на една маса на терасата на хотел „Континентал палас“. Заведението бе претъпкано с осакатени, останали без крайници, просяци, които пълзяха като насекоми между масите. В първия момент Пакстън сякаш не разбра какво точно става, помисли си, че те всички търсят нещо, а после, изведнъж, един от тях вдигна поглед към нея и тя видя, че половината му лице е отнесено от мина, а едното око и двете му ръце ги нямаше. Той я погледна и измуча нещо неразбираемо, а тя едва не припадна. Жан-Пиер го отпъди, а Пакстън, ужасена и уплашена, наблюдаваше ваксаджийчета и проститутки, търговци на наркотици и прекупвачи, които се блъскаха около тях, долавяше аромата на цветя, примесен с острия мирис на бензин, чуваше гласовете, клаксоните, кръсците, гледаше колите, велосипедите, хората... Сякаш бе попаднала в някакъв цирк.

— Съжалявам — извини се тя за слабостта, която бе проявила, когато пред нея застана обезобразеният просяк.

— Ще трябва да свикнеш с това. Тук има много такива. В Сайгон има дни, в които човек може да се престори, че не се случва нищо

необичайно. И тогава, изведнъж, някъде избухва бомба, известен бар хвърква във въздуха, някои от приятелите ти са измежду ранените, по улиците се влачат окървавени деца и плачат за майките си, а други остават да лежат неподвижно, намерили смъртта си в експлозията, причинена от виетконгска бомба. Човек просто не би могъл да избяга от това. А на север е още по-лошо. Много по-лошо. Там човек наистина разбира какво представлява войната. — Той я погледна внимателно над чашата с питието си. Бе заинтригуван от нея. Та тя бе достатъчно млада, за да му бъде дъщеря. — Сигурна ли си, че искаш да си тук?

— Да — тихичко рече тя. Сигурна бе, макар че все още изпитваше желание да заплаче при вида на просящите и осакатените дечица. Но тя бе в този град едва от няколко часа. Точно четиринадесет часа.

— Защо? — попита той, решен да узнае истината.

Пакстън реши да бъде честна към него така, както бе постъпила и с момчетата в самолета.

— Един мъж, когото обичах, загина тук. Искан да видя всичко с очите си. Искан да разбера защо умря той. А после да се върна и да разкажа истината за тази война на страниците на моя вестник.

Жан-Пиер се усмихна с тъга.

— Ти си много млада и наивна, изпълнена с идеали. Никой няма да се интересува от думите ти, никой няма да чуе воплите ти. Искан да изпратиш оттук някакво послание... Но на кого? За приятеля ти вече е твърде късно. А за другите? Някои от тях ще дойдат тук... някои ще оживеят, други ще умрат. Не можеш да направиш нищо, за да промениш това.

Според него не съществуваше никаква възможност, но Пакстън не му вярваше.

— В такъв случай, защо си тук, Жан-Пиер? — Тя го погледна право в очите и той се зачуди дали би легнала с него. Знаеше, че Найджъл я желае. Ралф си имаше Франс и момченцето й... а той, разбира се, имаше съпруга в Париж. Но тя бе толкова далеч от него, а това момиче бе толкова красиво, толкова невинно и свежо, толкова наивно, и в същото време невероятно силно и уверено в себе си. Усмихна се, а Пакстън веднага го попита защо се смее.

— Струва ми се, че ми напомняш на... мисля, че я наричате *Joan of Arc*. Ние ѝ викаме Жана д'Арк. И тя е вярвала в същите неща, в които вярваш и ти. В истината, в силата на оръжието пред лицето на Бога, в свободата.

— Това ми звучи съвсем разумно. — Пакстън се усмихна. — Но ти не отговори на въпроса ми. — Тя беше журналист, в края на краищата. Опитваше се да разбере това място, да проумее мотивите, които движат хората.

— Защо съм тук ли? Не зная. — Той сви рамене. Изглеждаше и говореше като истински французин. — Искях да видя какво става. Изпратиха ме от „Фигаро“. А после останах, защото онова, което става тук, ме заинтригува. Искях да видя нещата в дълбочина... а и тук ми харесва. Това е много греховно място — той ѝ се усмихна, — ако си готов да го приемеш такова, каквото е. Харесвам приятелите си. И може би... — Той отново сви рамене. — Може би, подобно на всички мъже, и аз харесвам опасностите. Пакстън, не позволявай на мъжете да те лъжат. Ние всички обичаме да си играем на оръжия, да се преструваме, че имаме врагове, да завладеем територията на някой приятел, или пък дома му... или дори страната му. Това ни харесва... струва ни се разумно... до момента, в който ни убие.

В думите му имаше много истина и тя инстинктивно усети това.

— Струва ли си човек да умре заради това?

— Не зная. — Той сви рамене и се усмихна тъжно. — Попитай мъжете, които умряха... те какво ще ти кажат?

— Мисля, че ако можеха, биха ми казали, че не си струва — философски рече тя, но той не беше съгласен.

— Разсъждаваш така, защото си жена. А може и да вярват, че си е струвало. — Той обичаше да спори, да разсъждава, да философства и Пакстън го харесваше. — Но на една жена това винаги ѝ се струва безсмислено. Мъжете, които умират, са техни синове, техни любовници и съпрузи. Една жена може само да изгуби във войната. Тя никога не печели и затова за нея войната няма никаква притегателна сила. Лицата на жените, които съм снимал, винаги са изкривени от болка и скръб. Те притискат към себе си мъртвите си бебета, мъртвите си мъже и деца. Те не мислят за себе си, не им пука, че и те самите биха могли да умрат. Мисля, че те са много по-смели от мъжете. Но не могат да понесат загубата на хората, които обичат. — Гласът му

изведнъж се изпълни с нежност. — Ами ти? Мъжът, когото си обичала? Приятел ли ти беше или любовник? — Продължаваше да проявява любопитство към нея.

— И двете — рече тя и изпита спокойствие, каквото не я бе обхващало от много време насам. — Мислехме да се женим. Живяхме заедно... четири години... и аз трябваше да се омъжа за него много порано. — Пакстън погледна настрана. Отново се почувства виновна. — Трябваше... но не го направих. — Произнесе последните думи много тихо и той докосна ръката ѝ.

— Значи така ви е било писано. Първата ми съпруга загина при злополука. В един самолет, в който трябваше да пътувам и аз. Аз го изпуснах. И тя замина без мен. Разби се в Испания. А аз цял живот се измъчвам от чувство на вина. Тя искаше деца, а аз не исках и да чуя за това. А после си мислех, че ако ѝ бях позволил да роди, сега все още щях да имам частица от нея самата. Но нали знаеш — той сви рамене — просто не е било писано да стане така.

— А сега имаш ли деца? — тихо попита Пакстън.

Той поклати глава и се усмихна.

— Женен съм едва от две години, а жена ми е на двадесет и осем. Тя иска най-напред да приключи с кариерата си на модел.

А ако нещо се случи междувременно, помисли си Пакстън. Дали щяха да съжالياват за това решение? Имаше ли право Габи, която живееше протичък непретенциозен живот и отглеждаше красивите си деца? Лудост ли бе нейното идване тук? Прав ли бе Жан-Пиер, че не ѝ е било писано да се омъжи за Питър? Или щеше да се чувства виновна до края на дните си?

— На колко години си, Пакстън? — попита той. След всяка следваща глътка перно, се чувстваше все по-силно привлечен от нея. След малко премина на уиски, а тя — на сода.

— На двадесет и две — отвърна тя и Жан-Пиер се усмихна.

— Аз съм точно два пъти по-стар от теб. — Но това сякаш изобщо не го притесняваше. — Мисля, че мога да кажа, с абсолютна сигурност при това, че си най-младата журналистка тук, в Сайгон. И — той вдигна чашата си като за тост — най-красивата!

— Не си ме виждал как изглеждам сутрин — отвърна тя само за да каже нещо, и в този момент, за нейна огромна изненада, някой се обади зад гърба ѝ.

— Не е, но аз съм те виждал. — Тя рязко се обърна и видя Найджъл. — Бих казал, че изглеждаш добре сутрин. Това важно ли е?

— Не, съвсем не. — Пакстън се усмихна. Изпитваше облекчение, че той се бе присъединил към тях. Жан-Пиер беше пил твърде много и тя имаше усещането, че след следващото уиски ще започне да я сваля. Пристигането на Найджъл направи нещата много по-прости. — Мислех, че си в Хуан Лок? — Тя му се усмихна.

— Реших да отида утре. — В действителност, се бе запознал с една много апетитна уличница и бе отложил пътуването за сутринта. — Вие двамата ядохте ли вече? Надявам се, че не сте, защото умирам от глад, а не искам да се храня сам.

— Не, не сме — отвърна Жан-Пиер, но вече бе девет часа, а Пакстън все още не можеше да свикне с часовата разлика. — Къде искаш да хапнем?

— Не знам. Какво ще кажете да хапнем някъде набързо, а след това да отидем в „Розовия бар“ да потанцуваме? — Найджъл бе хвърлил око на Пакстън.

Проститутката му бе осигурила само временно удовлетворение. Пакстън обаче погледна часовника си. На следващата сутрин трябваше да стане в четири часа.

— Аз не мисля, че мога да дойда с вас. Ще трябва да ме извините. Ралф Джонсън ще мине да ме вземе утре в пет сутринта.

— Какво е намислил? — Найджъл изглеждаше раздразнен, а Жан-Пиер бе вече твърде пиян, за да прояви интерес. А и му оставаше още само една седмица до срещата с жена му в Хонконг. Освен това разполагаше с достатъчно време, за да прелъсти Пакстън.

— Отиваме в Нха Транг със снимачен екип — обясни Пакстън.

— Там е доста горещо. — Найджъл се намръщи, припомнил си неопитността ѝ. — И като казвам това, нямам предвид времето. Виктор Чарли е навсякъде. Пази си хубавото задниче. Защото, доколкото познавам Джонсън, той няма да те пази. Готов е да напише материала, дори и с цената на живота си. Раняван е вече два пъти и мисля, че се бори за „Пулицър“, макар че никога не би си го признал.

Пакстън се усмихна, доловила очевидното съперничество между тях двамата.

— Ще внимавам.

— Утре вечер ли се връщате? — Найджъл наистина бе заинтригуван от нея. Беше дяволски красиво момиче. Но сякаш не проявяваше интерес към него. Нито към когото и да било друг. Не заради това бе дошла в Сайгон. Тук беше, за да научи истината и да напише добри статии за вестника си. А ако все пак решише да си потърси мъж, наоколо бе пълно с подходящи кандидати.

— Не зная — отвърна тя. — Ралф не спомена нищо. Предполагам, че щеше да ми каже, ако е смятал да не се връщаме веднага.

Найджъл се разсмя.

— Не е задължително.

Те се изправиха едновременно и раздвижването им привлече просяците към тях. Найджъл и Жан-Пиер махнаха с ръце, за да ги отпъдят. Сърцето на Пакстън се сви от болка при вида на едно дете — дребно момиченце без крака, което седеше на малка количка, а по-голямото му братче го дърпаше след себе си. Пакстън отклони поглед, неспособна да понесе жестоката гледка. За тях вече нищо не можеше да се промени, нищо не можеше да спре войната и да им върне осакатените крайници.

— Трябва да напишеш статия за квакерите — предложи ѝ Жан-Пиер, когато си тръгнаха. — Комитетът на американските приятели на Виетнам има страхотен център тук. Осигуряват протези за всички тези деца. Преди време направих там няколко великолепни снимки. Работата, която вършат, наистина е невероятна.

— Ще отида да ги видя. Благодаря.

Тя им се усмихна, благодари им за питието, а те я оставиха пред хотела, преди да се преместят в някой друг бар и да продължат да се наливат с алкохол. След като тя отказа да ги придружи, те решиха да пропуснат вечерята и да продължат да пият. Пакстън влезе в хотела и видя няколко добре облечени двойки, които отиваха към ресторанта на покрива. Тя обаче беше прекалено уморена и не можеше дори да мисли за храна. Влезе в стаята си, отпусна се на леглото и заспа веднага щом нави будилника. Беше толкова изтощена, че дори не се съблече.

Стори ѝ се, че часовникът извънтя само миг след това. В просъница чу странния звук и си помисли, че я нападат някакви насекоми, които после се превърнаха в пчели, а тя се опитваше да избяга с една рикша, само че човекът, който я взеше, не можеше да

разбере къде иска да отиде... Монотонният звук продължи и Пакстън най-после отвори очи и се огледа. Все още бе тъмно. Тя се изкъпа, изми косата си и навлече спортния екип в цвят каки, който бе взела за подобни разходки. Обу и ботушите си, в случай че Ралф не бе успял да изпълни обещанието си.

Слезе долу точно в пет часа. Фоайето беше безлюдно, но улиците вече се изпълваха с хора, с продавачи, велосипеди и коли. Виждаха се и жени с островърхи шапки *non la* и елегантни *ao dais*. Всички бързаха за някъде — кой за къщи, кой за работа. Пакстън излезе навън и дълбоко пое въздух. Все още се усещаше острият аромат на плодове и цветя, долавяше се миризмата на бензин, забелязваше се и облакът дим, който сякаш постоянно тегнеше над града.

Пакстън чу стъпки зад себе си, обърна се и видя Ралф, който се изкачваше по стълбите на хотела. Облечен бе в бойна униформа. Имаше каска, а краката му бяха обути в бойни ботуши — същите като онези, които носеше в ръка. Над униформата си беше облякъл дебела жилетка. Носеше една и за нея, и когато Пакстън се приближи, той ѝ я подаде заедно с обещаните ботуши.

— Ти все пак намери ботуши! Благодаря. — Пакстън бе изумена.

— Не ми костваше нищо.

И наистина беше така. Беше ги купил от черния пазар, където човек можеше да намери абсолютно всичко, което би могло да бъде откраднато от гарнизонните лавки — като се започне с тампони и се свърши с военно снаряжение. — Донесох ти и предпазна жилетка. Не е лошо да я сложиш, стига да можеш да я изтърпиш. — Даде ѝ и една каска, а след това я повдигна в камиона, с който щяха да пътуват по главен път № 1. Освен шофьора, екипът на Ралф включваше още четирима човека — двама оператори, звукооператор и асистент. Той я запозна с тях. Всички приличаха на войници от американската армия. Бяха облечени с камуфлажни униформи, носеха ботуши и каски. Озвучителят се огледа и нервно се разсмя, докато асистентът отваряше огромен термос, пълен с димящо кафе.

— По дяволите, ако виетконговците ни спрат на пътя, ще си помислят, че са заловили камион, пълен с войници от редовната армия. — После погледна Пакстън, която бе облечена като тях. — Имаш ли обувки с високи токове в раницата си?

— Никога не нося такива обувки. Прекалено висока съм.

— Чудех се дали нямаш, за да ми послужиш.

Всички се разсмяха и се загледаха в изгряващото слънце. Беше прекрасна лятна сутрин в края на юни и Пакстън внезапно осъзна защо хората все говореха за красотата на тази страна. Всичко наоколо бе потънало в богата зеленина, пейзажът бе нежен и изящен, сякаш изтъкан от фина коприна. А тук и там се виждаха кратери, изорани от падналите бомби, или пък деца, подпрели се на патериците си.

Групата се умълча, а Пакстън, онемяла и изпълнена със страхопочитание от тая хубост, се взираше в червеникавата земя и тучната зеленина. Не сваляше поглед от околността, докато пътуваха на север и най-накрая Ралф Джонсън се обърна към нея и ѝ предложи някакви понички.

— Красиво, нали?

— Мисля, че започвам да разбирам част от онова, което вече чух за Виетнам. Сайгон е съвършено различен.

Навремето, когато французите са били тук, сигурно е бил красив и гостоприемнен, но сега беше прекалено мръсен, шумен и покварен, препълнен с проститутки и гамени. А местата, през които минаваха, притежаваха естествена красота, каквато Пакстън не бе виждала никога преди и която я развълнува дълбоко. Но дори и тук, навътре в страната, се забелязваха раните от войната.

— Бях по тия места, когато изгориха Бен Сук преди година и половина... Беше много красиво място. Истинско престъпление е, че го изгориха до основи.

— И защо го направиха?

— За да изолират виетконговците, да прекратят доставките им, да разрушат укритията им. В повечето случаи човек просто не може да каже кои са добрите и кои лошите. Затова изгориха всичко до основи и превърнаха целия град в паркинг. Твърдят, че са евакуирали всички мирни хора, но подобна хубост просто не може да бъде заменена. Къщите бяха стари и много красиви, а сега всички живеят в бараки. — Точно тук се бе запознал с Франс, но не каза нищо за това. Все още не познаваше Пакстън толкова добре. — Как мина вчерашният ден? — попита я той.

— Добре. Пообиколих Сайгон, макар че се губих няколко пъти. — Тя се усмихна. А после реши да заговори направо. — „Глупостите в

пет часа“ са истинска досада. Пълна безсмислица. На кого му е необходимо всичко това?

— Мисля, че те го наричат връзки с обществеността. А другото му име е *пропаганда*. В наша полза.

— И какъв е смисълът? — Изглеждаше ядосана. Беше дошла тук, за да научи истината, а не за да слуша лъжи. Докато говореха, тя свали каската си и нави косата си на стегнат кок. Беше прекалено горещо за дълга коса като нейната.

Но Ралф само се разсмя.

— Осигуряват ни материал, в случай че идеите ни се изчерпят. А това не се случва често. — После се усмихна. — Моите приятели в офиса на „АП“ се бяха смахнали вчера заради племенника на някакъв шеф. Очакваха го да пристигне всеки момент и бяха строго инструктирани да го пазят от неприятности.

— А той защо идва? — Пакстън също изглеждаше развеселена.

— Не зная. Просто на посещение, предполагам. Едва ли ще е много умен. Виетнам е място, от което всеки умен човек трябва да стой колкото е възможно по-далеч.

Тя го погледна право в очите, пренебрегнала останалите пътници, които похапваха понички и си бърбеха.

— Това означава ли, че смяташ и мен за глупачка?

— Може би. — Беше напълно откровен. И така щеше да си остане винаги. — Мисля, обаче, че ти може да си по-различна. Ще ти кажа окончателното си мнение след края на днешния ден, но предполагам, че ти си една от онези смахнати личности, които трябва да бъдат журналисти, независимо от всичко и всички, които държат да научат истината, дори и с риск за живота си.

— Благодаря ти.

Не му каза нищо повече, сложи каската на главата си и довърши кафето, което ѝ бяха сипали.

Спряха за малко в Хам Тан, а после продължиха към Тнан Ранг и Кам Ранх. Скоро дочуха далечна стрелба. Приличаше на гръмотевичен тътен, който се носи от върха на планината. Шофьорът на камиона поддържаеше непрекъсната радиовръзка с базата в Нха Транг и преди още да стигнат там, ги предупреди, че навлизат в опасна зона. Пътуваха към военна база, която бе подложена на силен обстрел и затова щяха да се придвижат откъм тила. Бяха тръгнали насам

убедени, че ще бъдат в безопасност в тази добре охранявана база, но за тяхна изненада тук вече цяла седмица се водеха тежки боеве. А това беше точно историята, която Ралф искаше. Беше му необходима цяла седмица, за да получи разрешение за това посещение.

— По радиото ми съобщиха, че там е твърде горещо в момента — информира ги шофьорът им, а Пакстън вече знаеше, че думата горещо тук няма нищо общо с времето. Макар че жегата си я биваше и тя се чудеше как изобщо ще диша, когато пристигнат.

Когато съвсем приближиха базата, ги предупредиха да се снишат в седалките си, да облекат предпазните жилетки и да сложат каските си. Беше седем сутринта. Спряха ги на две мили, преди да достигнат до отдалечената артилерийска база.

— Возя журналисти — обясни шофьорът, когато до него застанаха тежковъоръжени войници от патрула, охраняващ базата в тил. Държаха стандартните автомати *M-16*, които, както Пакстън вече бе разбрала от Ралф, бяха по-лоши от съветските *AK-47*, използвани от виетконговците. Ралф ѝ бе казал, че американските оръжия понякога засичали, но не и съветските.

Войниците надникнаха в камиона и Пакстън разпозна карабина *M-60*, а в далечината долови звука на 150-милиметрова гаубица. Беше се опитала да изчете всичко по въпроса за оръжията, но сега, когато ги виждаше на живо, усещането бе по-различно и доста по-страшничко. Пакстън почувства силните удари на сърцето си, особено пък когато часовете я огледаха внимателно. После продължиха да разговарят с шофьора.

— Ами Делта Делта?

Шофьорът се усмихна.

— И тя също. Журналистка. Разбра ли? — Той се обърна и широко се усмихна на Пакстън.

— Да, сър. Аз съм кореспондент на „Морнинг сън“, от Сан Франциско.

Тя трескаво започна да рови за документите си, но те само махнаха с ръка, без да задават повече въпроси. Шофьорът и Ралф се усмихнаха заговорнически, а тя се зачуди какво всъщност се бе случило.

— Какво беше това? Имам предвид обръщението *Делта Делта*!

— Ще го чуваш доста често, докато си тук. — Ралф се захили.

— И теб ли те наричаха така в началото? — невинно попита тя и този път той се разсмя на глас.

— Нищо подобно, скъпа. Най-добре ще е да ти кажа какво означава. *Делта Делта* са радиосигнали за *Д-Д. Doughnut Dollie*. — Всички в камиона се разсмяха, а на Пакстън ѝ идеше да се разплаче от яд.

— По дяволите! Изминах целия този път до тук не за да продавам някакви скапани понички.

— Ще трябва да им го кажеш, лейди! — весело рече шофьорът и този път дори и Пакстън се разсмя. Вбесяваше я мисълта, че се отнасят към нея като към някоя празноглава кукличка, дошла тук само за да види дали някой ще подсвирне след нея.

— Делта Делта! Как ли пък не!

Всички знаеха, че *Doughnut Dollies* бяха симпатични жени, които много допринасяха за високия дух в армията, но въпреки това подобно обръщение едва ли можеше да се тълкува като комплимент.

— Ще свикнеш. — Ралф се засмя, а тя размаха юмруци насреща му.

Няколко минути по-късно им казаха да слязат от камиона, защото артилерийската стрелба вече отекваше над главите им. Те всички предпазливо се измъкнаха навън, а операторът и звукооператорът започнаха да събират оборудването си. Ралф им разясни какво иска от тях, а шофьорът, след като поговори с войниците, каза на Ралф откъде най-безопасно могат да стигнат до базата. Отвсякъде обаче долиташе грохотът на стрелбата и по всичко личеше, че в ден като този никъде не можеха да са в безопасност. Отнякъде дотича един чернокож редник и им каза онова, което те вече знаеха — че там е *много, много горещо*. После с копнеж се загледа в Пакстън.

— Ей, откъде си? — прошепна той, когато всички се снишиха зад камиона, а Ралф потвърди, че някъде в далечината наистина стрелят гаубици.

Южновиетнамската армия подкрепяше американските войски. Но американците предпочитаха да разчитат най-вече на себе си.

Южновиетнамците смятаха, че техните войници са най-добри, а и те се биеха срещу редовната северновиетнамска армия, която, за разлика от виетконгската, бе съставена основно от фермери. Смели хора, но все пак само фермери.

— От Савана съм — рече Пакстън, като отчаяно се опитваше да запази спокойствие, докато говореше с чернокожия войник.

— Тъй ли? И аз съм оттам. — Каза ѝ някакъв адрес, който в този момент не означаваше абсолютно нищо, и тя се усмихна, внезапно спомнила си за Куини.

— Откога си тук? — с интерес попита тя.

— Във Виетнам? — Той се захили. — По дяволите, скъпа, остават ми още само две седмици. Моята DEROS^[7] е вече съвсем близо. Ако само успея да си опазя задника само още две седмици... и тогава поемам пътя на свободата към Джорджия. — Неговата DEROS бе датата, на която щеше да се завърне у дома. А това, че му остават още две седмици, означаваше, че е бил тук триста и осемдесет дни. С триста седемдесет и пет дни повече от дните, които Питър бе преживял тук. — Как се каваш? — Тя беше много красива и в този момент той искаше единствено да си поговори с нея и да я докосне. Имаше си приятелка у дома, но това не му пречеше да си поговори с Пакстън.

— Пакстън.

— Тъй ли? — Изглеждаше развеселен, а Ралф ги погледна през рамо.

— Стой ниско долу — твърдо ѝ рече той.

След това ги заведоха в базата. Гледката бе невероятна. Базата бе разположена в живописна малка долина, цялата покрита в зеленина и обвита в пушек от постоянната стрелба. Ниско над главите им прелитаха самолети, а други пускаха бомбите си в далечината. Мъжете ги наричаха *птици, които снасят яйца*.

Командирът на базата дойде да посрещне Ралф и екипа му и Ралф веднага го запозна с Пакстън.

— Сан Франциско, а? — попита той, като дъвчеше края на пурата си. — Страхотен град. Двамата с жена ми го обожаваме.

Всеки си имаше някой любим град. Сан Франциско, Савана, градове на Север, на Запад, в Ню Джърси. Всъщност това нямаше никакво значение. Всички те така отчаяно копнееха да се завърнат у дома или просто да оживеят, че се вълнуваха дълбоко само при мисълта, че разговарят с някой, който е нов и току-що е пристигнал от къщи.

— Тук е доста напечено — продължи делово той. — Северновиетнамската армия е решена да направи пробив, а ние пък сме твърдо решени да не им позволим. Миналата година тази територия бе наша, а след това я отстъпихме. А сега, когато си я завзехме отново, не възнамеряваме да я губим повече.

Но Пакстън не можеше да не се запита колко човешки живота им бе коствало това. Да се завладее един хълм, долина или село — всичко това означаваше загуба на хора. Прекалено много убити, твърде много ранени. Командирът заяви, че засега се справят добре. Бяха загубили само пет момчета. Няколко дузини бяха ранени. Това наистина ли е добре, питаше се тя. *Само пет момчета* — това означаваше добре... Но *кои* пет момчета? Кой правеше този избор? *Как* ги избираше Бог? И защо бе избрал Питър?

— Искате ли да се придвижите малко по-напред? Тук падат доста снаряди, така че спазвайте инструкциите на момчетата и не напускайте местата, които ви посочат.

Ралф изглеждаше доволен. Искаше да снима в по-близък план движението на войските. Останаха там целия следобед. Към три часа се изтеглиха за малко, а след това отново се върнаха в центъра на битката. До този момент все още никой не беше ранен. Като цяло денят се оказа относително спокоен. Войниците просто удържаха завзетите позиции и от време на време твърдяха, че виждат Чарли пред себе си. Истината обаче бе, че не се виждаше нищо, освен дим и храсталаци.

— Е, хлапе, как се чувстваш? Това вече е войната. — Ралф седна до нея за няколко минути, за да изпуши една цигара и да изпие чаша кафе.

— А ти как се чувстваше, когато „Таймс“ те изпрати в Корея?

— Бях уплашен до смърт. — Той се захили.

— И аз се чувствам горе-долу така. — Пакстън нервно му се усмихна. През целия ден стомахът ѝ бе свит на топка.

— Яде ли? — Тя отрицателно поклати глава. — Трябваше да хапнеш. Това помага. Трябва да се храниш и да спиш добре, без значение какво се случва около теб. В противен случай можеш да станеш непредпазлива и да извършиш някоя глупост. През цялото време трябва да преценяваш нещата трезво и внимателно. Това е най-добрият съвет, който мога да ти дам.

Пакстън изпитваше благодарност към съдбата, че я бе срещнала с него. Той беше добър приятел и страхотен репортер. Вече ѝ бе ясно защо останалите му завиждаха. Ралф беше добър, много добър. Винаги готов да отрази всяко интересно събитие, което би могло да се случи.

— Благодаря за ботушите — рече му тя, а той я потупа по рамото.

— Не сваляй каската и дръж главата си ниско долу и всичко ще бъде наред.

Веднага след това отново тръгна нанякъде и като го наблюдаваше как бързо се изкачва между дърветата, следвайки няколко войници, Пакстън се питаше дали му се възхищава, или го смята за луд. Точно в този момент избухна силна експлозия. Двамата оператори се затичаха към мястото, на което го бяха видели само преди миг. Звукооператорът ги следваше по петите, а Пакстън, неспособна да мисли за нищо друго, също хукна към тях. Когато стигна, видя, че цялото място е осеяно с човешки тела. Ралф държеше в ръце едно момче, на гърдите на което зееше огромна рана.

— Имаме нужда от медицинска помощ — рече той. Гласът му беше спокоен, но стоманено твърд.

Един войник веднага тръгна за лекар. В този момент се оказа, че между тях има радист, който се обади за помощ.

— Имам шестима ранени — съобщи той, а Пакстън почувства, че единият от тях я докосва едва-едва. Едната му ръка бе откъсната, той целият бе оплискан в кръв, а детинското му лице бе изкривено от болка. Той я погледна и рече само:

— Жаден съм.

Тя имаше манерка с вода, но не бе сигурна дали трябва да му дава каквото и да било. Ами ако не бива да пие вода? Може би само една глътка бе достатъчна, за да го убие... Пристигнаха двама санитарии и един свещеник с каска, който бе прикрепен към базата, и започнаха да превързват ранените момчета. Войникът, който Ралф бе притискал в ръцете си, вече бе умрял и той им помагаше да се погрижат за останалите.

— Жаден съм. — Все още не бяха стигнали до нейното момче, което я гледаше с измъчени очи. — Как се казваш?

— Пакси. — Тя погали лицето му и внимателно положи главата му в скута си. Кръвта му се стичаше по краката ѝ, но тя се

преструваше, че не я забелязва. — Казвам се Пакси — тихо повтори тя. Нежно отмахна косата от лицето му, опитвайки се да се пребори с импулса си да се наведе и да го целуне по бузата като малко дете. Опита се да му се усмихне през сълзи, но той не забеляза нищо. — А ти как се казваш? — попита Пакстън, за да го накара да продължи да говори.

— Джоуи. — Произнесе думата твърде неясно. Беше изгубил много кръв и очите му започнаха да се затварят.

— Хайде, Джоуи, събуди се... Не можеш да спиш сега... точно сега... отвори си очите. — Тя му се усмихна.

Около тях цареше истинска лудница. Санитарите се опитваха да изнесат ранените момчета на една поляна, пригодена за кацане на хеликоптери. Свещеникът им помагаше. Ралф и звукооператорът — също. Пакстън чу бръмченето на хеликоптера над главите им, но от храстите започнаха да го обстрелват и той трябваше отново да се отдалечи. Санитарят, който се опитваше да прави изкуствено дишане на едно от момчетата, изруга.

— По дяволите! — Още един умрял.

— Откъде си, Джоуи?

— Маями — едва-едва прошепна той.

— Маями! Страхотно. — Очите ѝ бяха пълни със сълзи, в гърлото ѝ бе заседнала огромна буца. Гадеше ѝ се при вида на краката ѝ, напоени с кръвта му.

Радистът, който седеше точно до нея в тревата, отново се свърза с хеликоптера. Трябваше да ги изведат. Тук бе прекалено горещо.

— Ще дойда, по дяволите... — отговори му някакъв глас. — Колко ранени има при вас? — Гласът беше спокоен и силен. Пилотът нямаше да си тръгне, без да прибере ранените.

— Все още имам четирима, които се нуждаят от спешна помощ.

Докато произнасяше последните думи, наблизко избухна още една силна експлозия.

— По дяволите! — кресна някой. Санитарите хукнаха отново и след малко един войник се върна при тях, за да съобщи броя на ранените.

— Станаха девет. Имам още петима за теб, Найнър Зулу. Можеш ли да ми изпратиш бързо още една птичка? Тук има няколко момчета, които няма да издържат още дълго.

Пакстън го слушаше, затворила за миг очи, и знаеше, че момчето в скута ѝ е едно от тях. Опита се да улови погледа на радиста, но той бе изцяло погълнат от работата си, а Ралф и звукооператорът вече бяха заминали някъде.

— Добре ли си? — попита я един минаващ край нея войник и за нейно огромно изумление, тя се чу да му отговаря.

— Добре сме. Нали, Джоуи? Нали...

Той се унасяше и тя го докосна по бузата, за да го събуди, опитвайки се да не гледа към липсващата ръка и към кървящия чукан, който лежеше на земята до нея. Помисли си дали да не му направи турникет, но се боеше да не обърка нещо. Само миг по-късно един от санитарите стигна до тях.

— Справяш се чудесно, синко, просто чудесно. — А после се усмихна на Пакстън. — Ти също. — Едва тогава тя осъзна, че това е същото онова чернокожо момче от Савана и се почувства така, сякаш бе срещнала стар и скъп приятел.

— Това е Джоуи. — Гласът ѝ прозвуча спокойно, но тя притеснено се взираше в кървящата му ръка. Хеликоптерът кръжеше над тях и тя чуваше гласа на пилота от радиото до нея.

— Тук е Найнър Зулу. Слизам ниско. Но вие трябва да побързате. Няма да кацам. Натоварете ги колкото се може по-бързо и отлитам веднага.

— По дяволите — обади се някой. Това бяха най-употребяваните думи през целия следобед, но предвид обстановката, те изглеждаха напълно подходящи. — Как, по дяволите, си мисли, че ще успеем да ги *натоварим набързо*? — промърмори радистът.

— Не се безпокой — мрачно се обади един от мъжете. — Ако се забави още малко, няма да ни се наложи да го правим. — От петимата ранени при втората експлозия, двама вече бяха умрели. Бяха останали седем ранени за транспортиране, другите четирима бяха мъртви. Въпреки доброто си начало, денят се беше оказал ужасен.

Хеликоптерът се сниши и остана ниско достатъчно дълго, за да могат санитарите и войниците да качат четиримата ранени. След това дойде друг хеликоптер за останалите. Медицинските хеликоптери „Хюи“ се сториха на Пакстън изключително красиви. Тя наблюдаваше как двама от войниците качиха Джоуи и се улови, че се моли на глас той да издържи и да оживее. Обърна се назад и видя други двама,

които лежаха на земята с неподвижни очи, а войниците от южновиетнамската армия стояха край тях.

Пакстън се запрепъва настрана и повърна в храстите. Ралф я намери там няколко минути по-късно. Беше бледа и съсипана, униформата ѝ бе оплискана с кръв, кръв имаше и по косата ѝ, където я бе докосвала с ръка.

— Не се притеснявай, хлапенце! Когато бях в Корея, повръщах всеки ден в продължение на шест месеца.

Той въздъхна и седна за малко до нея. Обстановката се бе поуспокоила, но навсякъде около тях се усещаше дъхът на смъртта. Бомбите обаче падаха много по-рядко. Той смяташе да се върнат в Сайгон същата вечер. Нямаше смисъл да остават повече.

— Днес събрахме много добър материал — рече той, а Пакстън го погледна с ужас.

— На това ли викаш *добър материал*!

Внезапно си припомни Жан-Пиер и неговата страхотна снимка на *двете мъртви малки момиченца, които се държат за ръце*. Сърцето ѝ се късаше, като си ги представяше.

Ралф заговори с явно раздражение.

— Не аз започнах тази война. Аз съм тук, за да я отразявам. И може би, ако успея да шокирам хората достатъчно, ако успея да ги отвратя от това, което се случва тук, те може би ще направят нещо, за да я прекратят. Но ако ти си дошла да отразяваш коктейли в офицерския клуб, значи си сбъркала адреса, защото в тази война няма нищо приятно. А ако искаш да пишеш за веселие и смях, може би ще трябва да изчакаш Боб Хоуп да се появи за Коледа.

— О, я върви на майната си. — Беше уморена, ядосана, потисната и отвратена от всичко, което бе видяла. — Тук съм поради същите причини, поради които си дошъл и ти.

— Така ли? Добре. Защото тук има нужда от повече хора като теб и мен. Хора, които са готови да кажат истината за онова, което виждат, а може би и да умрат заради нея. Хора, които не се боят от нея. За това ли си тук?

Тя го изгледа с ярост. Ралф я измъчваше с въпросите си, но отговорите ѝ му харесваха. Беше твърдо и силно момиче, болеше я заради другите и притежаваше забележителен кураж. Твърде много

неща харесваше у нея. Тя беше *първо качество*, според жаргона, който мъжете използваша за нещата и хората, които харесваха и одобряваха.

— Да. Точно за това съм тук. — Погледна го с яд. — Тук съм, за да кажа истината за тая шибана, противна война. Точно като теб, мистър.

— Това ли е единствената причина? — многозначително попита той, след като и двамата се поуспокоиха малко и тя реши да му каже онова, което бе разказала на Жан-Пиер за Питър.

— Годеникът ми умря тук преди почти два месеца.

Ралф остана дълго замислен, а когато най-сетне я погледна, каза нещо, което я шокира.

— Забрави го.

— Как може да кажеш подобно нещо? — Беше ужасена и наранена заради Питър.

— Защото, ако искаш да свършиш някаква сваятна работа, трябва да забравиш причината, която те е довела тук. Каквато и да е тя. Него вече го няма. Не можеш да направиш за него нищо повече. Но можеш да помогнеш на други хора. Можеш да помогнеш на цяла една страна, като отразяваш събитията честно и обективно. Ако единственото, което искаш, е да отмъстиш за него, или да останеш вярна на паметта му, ти няма да си полезна на никого — нито на него, нито на себе си, нито на хората, за които си дошла да пишеш.

Беше прав и тя го знаеше, но въпреки това думите му ѝ причиняваха непоносима болка. Той очакваше от нея само за един ден да порасне и да се откаже от паметта на момчето, което бе обичала през всичките години в колежа. Но Ралф имаше право. Тя бе журналист и бе длъжна да пише за онова, а не да разказва на света историята на Питър. Ралф ѝ беше дал ужасен съвет, но те и двамата знаеха, че в него има много истина.

Същия следобед се придвижиха до Хай Нинх, на половината път до Сайгон. Там също попаднаха на някои събития, към които Ралф прояви интерес. А когато най-сетне решиха, че са готови да си вървят, командващият офицер им каза, че е прекалено опасно да се върнат в Сайгон през нощта. Трябваше да изчакат до сутринта.

Спаха в окопите заедно с войниците. Пакстън лежеше на земята, вираше се в звездите и си мислеше за Питър. И той ли се бе чувствал по същия начин? Бил ли е уплашен? Възхищавал ли се е от красотата

на тази страна? Мислил ли си е за нея? И дали това изобщо имаше някакво значение? Може би Ралф беше прав. Може би нищо друго не бе важно. Нищо друго, освен истината и хората, които я знаеха.

— Добре ли си?

Той се премести към нея и ѝ предложи цигара, но Пакстън отказа. Беше толкова уморена и потресена от онова, което бе видяла, че дори не бе вечеряла. А и дажбите, които им бяха предложени, не бяха особено привлекателни. Оризът с *rho* и супата с юфка на южновиетнамските войници изглеждаха много по-вкусни.

— Добре съм.

— Не ти личи.

Тя се усмихна.

— И ти не изглеждаш прекрасно.

Но трябваше да си признае, че той изглеждаше далеч по-добре от нея.

— Съжалявам, че вчера бях толкова груб с теб. Но това е жестоко място. А ти не бива да допускаш компромис с идеалите си, не трябва нито за миг да забравяш защо си тук. В момента, в който мотивите станат дълбоко лични, всичко губи смисъла си. И ако първоначалните ти мотиви са били такива, все още не е късно да промениш това и да си поставиш ясна, напълно обективна цел в работата си. Не забравяй само хората, за които пишеш, и онова, което искаш да им кажеш. Така ще запазиш човешкото у себе си. Но не можеш да превърнеш присъствието си тук в лична вендета. Някои от войниците правят това след смъртта на някой приятел. Те се превръщат в полуобезумели глупаци. Втурват се в храсталака да преследват Виктор Чарли и живеят не повече от четиринадесет секунди, преди да стъпят върху мина и да се отправят на небето. Каквото и да правиш тук, не бива да си позволяваш да не мислиш разумно. Момчетата, които успяват да оживеят тук достатъчно дълго, не го забравят нито за миг.

Съветът беше добър и тя го знаеше.

— Не мога да спра да мисля за онова момче днес... Джоуи... от Маями... Не зная дори фамилното му име... Чудя се дали все още е жив.

— Вероятно е жив — увери я Ралф. — Той е късметлия. Нха Транг е съвсем близо до Двеста петдесет и четвърти медицински център. Сигурно са го сложили на операционната маса само

петнадесет секунди след като го взе хеликоптерът. А и твоята намеса бе много важна.

Той я потупа по ръката. Опитваше се да я успокои, макар да не бе сигурен в онова, което говореше. Но това нямаше значение. Тя бе направила всичко, което бе по силите ѝ, и ако онова момче оживееше, може би щеше да е благодарение на нея. Той самият бе виждал толкова много ранени и умиращи войничета. След известно време човек претръпва и се изпълва с озлобление. Всички тези деца се бяха превърнали в пушечно месо. Гадеше му се при мисълта за това. И се чудеше защо момиче като Пакстън би пожелало да е тук. Всички, които участваха в тая война, трябваше да са малко луди. И ако не бяха в началото, те неминуемо ставаха такива в края на престоая си. Той ѝ се усмихна.

— Знаеш ли, така и не можах да запомня името ти. Зная, че фамилията ти е Андрюз, но малкото ти име е нещо като Пати, или Патън, нали?

— Пакстън. — Тя се захла. — Само не ме наричай Делта Делта.

— Може и да ми се наложи, ако не успея да си спомня Пакстън.

— Той се замисли за момент, а после изведнъж избухна в силен смях.

Лежаха един до друг в окопа, а той се тресеше от смях. Пакстън го погледна с раздражение.

— На какво се смееш? На името ми?

— Не, името ти ми харесва... но току-що ми хрумна най-шибаната мисъл. Ти си кореспондент на „Морнинг сън“ от Сан Франциско, нали? — Тя кимна. — Имаш ли чичо там?

— Не точно чичо. — Тя се изчерви, но той не видя това в тъмното. — Мисля, че може да се нарече наставник. Човекът, който почти ми стана свекър... заема доста висок пост във вестника. — Не искаше да му каже, че той е негов собственик.

— Шефът на Бюрото в Сайгон сподели, че получава отчаяни телекси от всички клечки в „Сън“, защото нечий племенник пристигал тук и той трябвало да направи всичко възможно, за да го държи далеч от сраженията и неприятностите. — Ралф я погледна в очите и се усмихна. — Госпожо Пакстън, мисля, че става дума за теб, само че на никой не му е хрумвало, че племенникът всъщност е племенница. По дяволите... А аз какво направих? В един-единствен ден те заведох на

двете възможно най-горещи места. — Той се разсмя отново и Пакстън го последва.

— Радвам се, че никой не се е сетил коя съм.

— Аз също. — Той ѝ се усмихна, заслушан в епизодичните изстрели, които раздираха нощта. — Не зная как пишеш. Но си добро момиче и имаш кураж. А писането вероятно ти се отдава с лекота.

— Благодаря. — Тя му се усмихна.

— Пак заповядай. Можеш да ме придружаваш в пътуванията ми всеки път, когато пожелаеш. Но само в случай че не казваш на чичо си.

Тя се усмихна отново, а после бавно се унесе в сън, замислена за Ед Уилсън. Пакстън беше във Виетнам едва от два дни, а се чувстваше така, сякаш не го бе виждала от години... него, Габи, Сан Франциско... Питър.

[1] Така са наричали жените, обслужващи лавките в армията. Идва от английските думи „поничка“ и „кукличка“. — Б.пр. ↑

[2] Кълъмбия бродкастинг систем — дъщерна компания на огромния радиопромишлен конгломерат „Рейдио корпорейшън ъв Америка“. — Б.пр. ↑

[3] Нешънъл бродкастинг къмпани — една от най-големите радиотелевизионни компании. — Б.пр. ↑

[4] ЮПИ — Юнайтед прес интернешънъл — една от най-големите американски информационни агенции. — Б.пр. ↑

[5] Асошиейтед прес — най-голямата информационна агенция в САЩ. — Б.пр. ↑

[6] Демилитаризирана зона. — Б.пр. ↑

[7] Дата, определена за завръщане у дома. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ВТОРА

Ралф и Пакстън, заедно със снимачния екип, се върнаха в Сайгон на следващия ден. Всички пътуваха в мълчание. След всичко, което бяха видели, бе невъзможно да не почувстват смъртта и болката от загубата на толкова много момчета.

— Тези неща те потискат, нали? — тихо рече Ралф, който седеше до нея. Беше накарал звукооператора да седне до шофьора.

— Да — кимна тя.

Продължаваше да мисли за момчето от Маями. Какъв ли ще бъде животът му с една ръка? И дали изобщо щеше да оживее? И за какво въобще се биеха тук? Сякаш никой вече не бе сигурен в това. Цялата ситуация изглеждаше абсолютно налудничава.

— Тук ще получиш добро образование — рече Ралф. — Повечето от хората, които остават във Виетнам за известно време, се променят драстично.

— Защо? — Тя все още търсеше своите отговори.

— Не зная... те виждат прекалено много неща... боли ги за всички и всичко... с течение на времето се озлобяват, стават сърдити, губят илюзиите си. Връщат се в Щатите, а хората ги намразват и ги третират като убийци. Никой не разбира. Там, у дома, хората слушат радио, черпят се по баровете, купуват си нови коли, свалят жени. Пет пари не дават за онова, което става тук. Никога не са се интересували от тази война. И не искат да чуят истината. *Виетнам? Къде е това? И на кого му пука?* Банда жълтокожи мошеници с дръпнати очи се бият помежду си... бият се помежду си, а убиват нас. Но всички забравят тази подробност. А момчетата, които се бият, умират просто ей така, за нищо.

— Наистина ли вярваш в това?

Думите му ѝ причиниха болка, особено след като си спомни за Питър. Беше ѝ по-лесно да повярва, че смъртта му тук го бе превърнала в герой. Истината обаче бе, че дори и за нея той не беше герой.

— Наистина. И най-тъжното е, че и всички останали вярват в това. Никой не го е грижа какво става тук. Не мисля, че другите са наясно с тази война. Аз поне съм сигурен, че разбирам какво става. Опитваме се да спасим Южен от Северен Виетнам, точно както постъпихме в Корея. Но тук не е същото. Хората, които живеят на юг, също се бият срещу нас. Човек никога не знае кои са виетконговци и кои не са. По дяволите, през повечето време ми се струва, че всичките са лоши. Исусе, само си помисли за децата. Повечето от тях са готови да ти отнесат главата с граната още щом те видят. А нашите момчета го знаят и това ги влудява. Никой вече не е сигурен на кого да вярва, кого да уважава, срещу кого да се бие. Повечето от войниците изпитват по-голямо уважение към Чарли, отколкото към собствените си командващи офицери. Виетконговците се бият по-добре от всеки друг. А южновиетнамската армия е просто една шега. Разбираш ли какво искам да кажа? Тази война е пълна лудост. И тези, които останат тук достатъчно дълго, също полудяват. Не забравяй това, когато решиш да останеш. В деня, в който престанеш да си мечтаеш за следващия самолет до дома, трябва да знаеш, че те очакват неприятности.

Пакстън знаеше, че Ралф преувеличава малко, но също така съзнаваше, че в думите му има и много истина. Имаше нещо необяснимо примамаващо във Виетнам, нещо, което те караше да останеш, привлечен от въздуха, от ароматите, звуците и хората, от странния контраст между Сайгон и невероятната красота на провинцията, от невинността, изписана по лицата на хората, от агониите и страданията им. На човек му се искаше да повярва, че тези хора са искрени и добри, че войната им носи много нещастия и че той би могъл да им помогне. Но точно в това беше въпросът. Възможно ли бе да помогнат на тях и да спасят себе си? Или всичко бе напълно безнадеждно?

По обяд стигнаха в Сайгон, а Пакстън все още не бе намерила отговор на нито един от въпросите си.

Ралф я остави пред хотела, а после продължи към офиса на „АП“ в „Идън билдинг“. Докато прекосяваше фоайето, Пакстън с изумление си мислеше, че е невероятно мръсна. Униформата ѝ все още бе покрита със засъхнала кръв и кал, дрехите ѝ бяха пропити с миризмата на пот и тя изглеждаше ужасно.

По пътя се сблъска с Найджъл, който я погледна и въпросително повдигна вежди.

— Боже, боже, май си имала наистина напрегнат ден! Или си се порязала, докато си се бръснала сутринта.

Духовитостта му я подразни и тя свали каската си и заговори с рязък и сърдит глас.

— Бяхме в Нха Транг. Имаше много ранени.

За нея наистина бяха много и тя почувства сълзите, които опариха очите ѝ.

— Трябва ли да бъда изненадан? Струва ми се, че точно за това сме тук. — Найджъл беше надут и високомерен глупак и цялото му отношение я дразнеше. — Какво ще правиш довечера?

— Не зная. Искам да напиша материал за онова, което видях.

Уговорката ѝ със „Сън“ беше такава, че те не ѝ поставяха никакви срокове. Очакваха от нея да им изпраща материали тогава, когато е готова с тях. Но тя искаше час по-скоро да им изпрати нещо, да им покаже, че е дошла тук, за да работи и че се отнася напълно сериозно към задълженията си.

— Е, може да се видим по-късно. Ралф у дома ли се прибра или отиде в офиса?

— Сигурна съм, че тръгна за офиса — рече тя.

Изглеждаше напълно изтощена.

— Най-добре е да поспиш малко. Смазана си от умора.

— Така е... до скоро... — Пакстън имаше намерение да запише всичко, което беше видяла, но веднага щом се изкъпа и полегна *само за минутка*, тя заспа дълбоко. Когато се събуди, навън вече беше тъмно и тя умираше от глад.

Слезе в ресторанта, но не видя нито един познат. А когато се опита да хапне нещо, Пакстън установи, че просто не може. Дори и бульонът с ананас, който толкова много ѝ бе харесал след пристигането ѝ, сега имаше ужасен вкус. В този момент можеше да мисли единствено за онова, което бе видяла в Нха Транг. Изпи една чаша бульон, хапна *chao torn* — малки шишчета от скариди, и се върна в стаята си, за да напише репортажа. Писа до два часа сутринта. Разплака се, когато се опита да разкаже за хлапето от Маями и за момчето от Савана. Едва тогава Пакстън осъзна, че дори не знаеше името му. Но това нямаше значение. А когато свърши, тя се облегна на

стола си. Чувстваше се изцедена, но изпитваше и огромно облекчение. Това, че бе написала истината за тях, ѝ подейства като катарзис.

Опита се да опише и красотата на Виетнам, контрастите, с които се бе сблъскала по време на краткия си престой, ужасната картина на осакатените и ранените, шумовете на улицата и невероятната хубост на местата, през които бяха минали, докато пътуваха на север, яркозеления пейзаж, богатата червеникава почва и опустошенията, нанесени от войната, опожарената природа и кървящите американски момчета, които умираха за тази страна.

Получи се силен и въздействащ материал. Пакстън беше доволна от себе си, но не можеше да не се пита как ли щяха да го възприемат в Сан Франциско.

Легна си в три часа сутринта. В девет отиде в офиса на „АП“, където срещна Ралф — отпочинал и делови, облечен в бяла риза и панталони в цвят каки.

— Какво си намислила, Делта Делта? — Пакстън не можа да съдържи усмивката си, а той изглеждаше щастлив, че я вижда.

— Искам да изпратя материала си.

— За Нха Транг? — попита той, а тя кимна. — Между другото, обадох се в болницата. Всички момчета, които бяха ранени, ще оживеят. Всички, с изключение на едно. — Сърцето ѝ сякаш спря за миг. — Момчето, което е починало, е било от Мисисипи. Така че твоето войниче сигурно се справя добре. Помислих си, че това може да те зарадва. — Тя се усмихнах с явно облекчение и очите му се стоплиха от нежност, докато я наблюдаваше. Беше добро хлапе. Наистина бе № 1. Имаше още много да учи, но беше умна и той я харесваше. — Невинаги става така. Може би ти си му донесла късмет. Той скоро ще се прибере у дома. — Само че с една ръка. Но пък поне няма да е в торба за трупове. Не се бе преселил на небето. — Какво ще правиш днес? — завърши Ралф.

— Ще се оглеждам за неприятности!

Той се разсмя.

— Внимавай! В този град това не е никак трудно.

— И аз така забелязах. — Ако не измислеше нещо, винаги можеше да се срещне с Найджъл Оуклиф, или с женения Жан-Пиер, който в края на седмицата щеше да се види с жена си в Хонконг.

— Списание „Тайм“ организира парти в офиса им довечера. Хотел „Континентал палас“. Искаш ли да отидеш?

— Разбира се. — Не бе сигурна дали става дума за среща, или просто за приятелска покана, но това не бе толкова важно. Тя самата не търсеше любовна връзка, а всяко ново запознанство щеше да ѝ е от полза.

— Ще се видим там. — Той погледна часовника си. Очевидно бързаше за някъде. — Шест часът?

— Чудесно.

Тя прекара останалата част от деня, обикаляйки Сайгон. И отново бе трогната до сълзи от децата. Бяха толкова малки и уязвими, а изглеждаха толкова изранени и осакатени. И въпреки това, ако човек седнеше в някое кафене, те се опитваха да му продадат всичко — от хероин и цигари до крадени безалкохолни напитки. Пакстън знаеше, че по-късно ще напише нещо и за тях. Беше попаднала в странен свят, съвършено различен от оня, който познаваше. И въпреки това бе доволна от решението си да дойде.

В пет часа се върна в хотела си, облече една копринена рокля на цветя и обу нов чифт сандали, а после тръгна по „Ту До“ към хотел „Континентал палас“. Не беше трудно да се забележи, че някога, по време на френското влияние, градът е бил красив. В много отношения той все още беше красив, но човек не можеше да не долови скритото под повърхността напрежение. Дори и хората, които седяха по кафенетата, не забравяха нито за миг, че врагът е навсякъде, че всеки момент между масите им може да избухне бомба.

Когато пристигна в хотела, Пакстън мина през бара на терасата и забеляза Найджъл, който, както винаги, беше там. Забавляваше две медицински сестри от армията. Едната седеше в скута му, а другата прокарваше пръсти през косата му и се смееше. Пакстън не каза нищо и мълчаливо продължи нагоре към офиса на „Тайм“. Там се бяха насъбрали доста хора, а Ралф вече я очакваше, въввлечен в оживен разговор с шефа на бюрото за Демократическата конвенция в Чикаго. След убийството на Мартин Лутър Кинг и последвалото убийство на Робърт Кенеди, в цялата страна избухваха бунтове и демонстрации. А предвижданията на Ралф бяха още по-мрачни и страховити.

— Мисля, че в Чикаго ще стане истинска бъркотия. — Забеляза Пакстън, докато произнасяше последните думи. Усмихна се топло и я

поздрави, запозна я с всички, а после я поведе из залата. Отнасяше се към нея като към по-малка сестричка. Тя бе трогната и му го каза, докато пиеха уиски, след като я беше запознал с всички от присъстващите гости, които бе сметнал за важни.

— Аз съм напълно искрена, Ралф. Ако не беше ти, сигурно все още щях да си седя в хотелската стая.

— И може би щеше да е по-добре. — Той отпи голяма глътка бърбън. — Вчера, когато се върнахме, се почувствах много виновен. Може би Нха Транг бе твърде тежко изпитание за човек, който се сблъсква за пръв път с това, което става тук.

— Не мисля така — тихо рече тя и се вгледа в очите му. — Точно затова съм тук.

А после той се засмя.

— Между другото, бях прав, разбира се. Вчера, след като се върнахме, направих щателно, частно *разследване*. Точно ти си тази, за която всички трябва да се грижат, да те пазят от неприятности и да те изпращат само на партита в посолството и в „Голдън Гето“.

Навремето това е била хубава сграда на улица „Гиа Лонг“.

— Надявам се никой друг да не се сети, че става дума за мен. — Тя се захили.

— Няма. — Ралф ѝ се усмихна в отговор. — Никой тук не разполага с излишно време, за да се прави на детегледачка. И като стана дума за това — той я погледна предпазливо, — проявяваш ли интерес към друга мисия? Заминавам за Ку Чи, за да напиша материал за тунелите. Сметнах, че може да искаш да дойдеш.

— С удоволствие. Отново в пет часа?

Той се разсмя. Тя изглеждаше толкова сериозна и нетърпелива.

— Ще мина да те взема в осем. Ще имаш достатъчно време, за да се подготвиш. И си облечи бойната униформа.

Пакстън повдигна вежди.

— Значи няма да прием чай в офицерския клуб? Моите приятели в Сан Франциско ще бъдат много разочаровани.

Той ѝ намигна.

— Не се притеснявай за тях, Делта Делта. Просто им изпрати няколко понички.

Тя престорено сърдито замахна към него, той отстъпи на шега, а няколко минути по-късно си тръгна.

Тя поговори с още няколко репортери след това, а после слезе долу, като внимателно заобиколи Найджъл на терасата. Той вече бе страшно пиян и изглеждаше много влюбен в една от сестрите. Пакстън се върна в хотела, без да разговаря с никой друг, вечеря в стаята си, а в десет часа вече спеше.

Точно в осем на следващата сутрин бе във фойето в очакване на Ралф Джонсън.

Този път той бе с друг екип. Водеше един-единствен фотограф. Шофьорът също бе различен. Беше едро, дружелюбно хлапе, с червеникава коса и сини очи. На гърдите му бе татуиран голям каубой, караше военен джип и им каза, че е от Монтана. Пакстън се опита да не се засмее, когато им съобщи, че името му е Каубой. Беше на деветнадесет години. Пристигнал бе във Виетнам предишната Коледа. Оставаха му шест месеца до завръщането у дома, но той сподели, че тук се чувства много щастлив. Временно бе прикрепен към Информационната служба и взеше репортери и високопоставени личности из цялата страна.

— Тази работа ми харесва, при условие че успеем да се опазим от мините и куршумите на снайперистите.

Той им се усмихна, а Пакстън реши, че той е хлапе с невероятен късмет. Ако го бяха изпратили на север, можеше вече да е мъртъв.

Пътуването до Ку Чи продължи четиридесет и пет минути и през повечето време те разговаряха за коне и езда. Най-накрая Ралф и Пакстън заговориха за материала, който искаха да напишат. Фотографът, който водеха със себе си, беше французин. Казваше се Ив и беше приятел на Жан-Пиер. Мълчеше през повечето време, знанията му по английски бяха ограничени и той изглеждаше срамежлив, но всъщност не беше. Ралф бе работил с него и преди. Харесваше го и бе доволен, че отново ще може да работи с него. И той като Пакстън бе мълчалив, но изключително прецизен и сериозен в работата си.

— Базата Ку Чи е много интересно място — обясни й Ралф по пътя. — Тук е разположено командването на Двадесет и пета пехотна дивизия „Тропическа буря“ от Хаваите. Построиха базата преди повече от две години точно върху тунелите, прокопани от виетконговците. Тогава решиха, че са успели да запечатат всички тунели, но се оказа, че

са се излъгали. Виетконговците продължиха да се движат точно под носовете им и неприятностите в Ку Чи не са преставали нито за миг. Базата е огромна и е точно от другата страна на река Сайгон, срещу Железния триъгълник — мястото, където се водят най-жестоките боеве.

— Какво ще правим днес? — Пакстън му бе благодарна за всяка информация, която получаваше.

— Открили са цяла нова мрежа от тунели. Помислих си, че от това може да излезе добра история. Момчетата, които се занимават с тази шибана работа, се наричат *тунелни плъхове*. Те са невероятен екип. Твърди като кремък, със стоманени нерви. Аз самият не бих влязъл в някой от ония тунели за нищо на света. Виетконговците са си изградили цял подземен свят там. Момчетата се опитаха да ги прочистят, когато превзеха Железния триъгълник миналата година, но все още не са успели.

Миналата година бяха намерили цял подземен болничен комплекс в гората Тханк Диен, на север от Железния триъгълник. Виетконговците са изключително дребни човечета. Американските войници ги наричаха *жълтокожи дръпнати очички* и *дребосъци*, но Ралф знаеше, че не става дума само за това. Това бяха хитри, лукави, издръжливи и невероятно смели хора, които се бореха до смърт с южновиетнамската армия и американците, които им помагаша.

— Мислиш ли, че ще ми позволят да сляза в тунелите — попита Пакстън, очарована от подобна перспектива, но Ралф само поклати глава и я погледна с ужас.

— Не си и помисляй за това, Пакс. Прекалено опасно е. Изпитвам чувство на клаустрофобия само като си помисля за тези дупки.

Той видимо потръпна от страх, но тя не бе съгласна с него.

— Мисля, че ще е много интересно.

— Аз пък мисля, че си луда.

Останалата част от пътя изминаха в мълчание. Когато пристигнаха, тя бе впечатлена от размерите на базата Ку Чи и от безупречния ред, който цареше в нея. Всичко бе много по-различно от артилерийската база близо до Нха Транг, която бяха посетили преди два дни. Това впечатление обаче продължи само до момента, в който ги заведоха в една местност зад базата, цялата обрасла в буйна

растителност. Задухът беше нетърпим, мястото гъмжеше от войници и булдозери, които поваляха дърветата и храстите.

— Сложи си предпазната жилетка — разсеяно я инструктира Ралф, като едновременно с това каза нещо на Ив и махна на някого в далечината.

— Защо? — Жегата беше нетърпима, а никой от хората наоколо нямаше предпазна жилетка. Повечето от мъжете работеха голи до кръста, облечени само с панталони и ботуши. Някои бяха свалили дори и каските си. — Никой друг не я носи.

— Прави каквото ти се казва — сръза я той. — Всички тук би трябвало да са с жилетки. Ку Чи е известна с вражеските снайперисти.

Пакстън се нацупи и навлече тежката предпазна жилетка. Понечи да свали каската си, но един поглед от негова страна я възпря. И тя като войниците бе започнала да носи лосиона против изгаряне и инсектицидния репелент в ремъка на каската си. Повечето войничета носеха там и цигарите си, карти за игра и всякакви други дреболии. Пакстън забеляза, че всички държат автоматите си *M-16* наблизо, а повечето от мъжете носеха пистолетите си четиридесет и пет калибър затъкнати в коланите на панталоните им, или в специални кобури. При пристигането ѝ я бяха предупредили, че няма право да носи оръжие, но през изминалите няколко дни бе научила, че много хора имат пистолети. На черния пазар човек можеше да си купи почти всичко. Тя лично, обаче, нямаше никакво желание да се въоръжава.

Докато Пакстън се занимаваше със снаряжението си, някакъв слаб и висок мъж се приближи до тях. Точно на него бе махнал Ралф преди малко. Имаше пясъчноруса коса и светли очи, усмивката му бе сърдечна и непринудена, но очите му бяха напрегнати и той сякаш постоянно бе нащрек.

— Здравсти, Куин. Момчетата ти май са доста заети.

Капитан Уилям Куин, от Двадесет и пета пехотна дивизия, се здрависа с Ралф и Ив, а после дружелюбно протегна ръка и на Пакстън.

— Радвам се да ви видя тук.

След това се обърна към Ралф.

— Тази седмица, след като се видяхме с теб, открихме тук истинска кукличка. Исусе, това шибано чудо стига сигурно чак до Канзас.

С извинение погледна към Пакстън и посочи с ръка терена, който бяха прочистили. Тя забеляза брачната му халка. Беше симпатичен мъж. На тридесет и две години, учил в Уест Пойнт^[1], офицер от кариерата.

Той погледна Пакстън и се усмихна стеснително.

— И вие ли работите за „АП“?

Очите му се впиха в нейните и тя за миг забрави какво я бе попитал. Беше много красив мъж, а цялото му същество излъчваше някаква спотаена сила и железен самоконтрол, в изражението му се долавяше нещо необузвано и дори леко налудничаво.

— Аз... не. Аз съм от „Морнинг сън“ в Сан Франциско.

— Хубав град. Известно време служих в Пресидио, преди да ме изпратят тук...

Жена му все още живееше там, но не ѝ го каза.

— Тя е новото ми протеже — обясни Ралф и се усмихна. — Напомня ми за мен самия, когато ме изпратиха в Корея. Макар че сега си мисля, че бях много по-страхлив от нея.

Думите му прозвучаха като комплимент и тя му благодари.

— Няма защо, Делта Делта — подразни я той и всички последваха капитан Куин към разчистения участък.

Навсякъде бяха разхвърлени най-различни инструменти, войниците щъкаха насам-натам, а тук-там по повърхността на земята се забелязваха дупки — толкова малки, че през тях трудно би могло да се промуши дори и дете.

— Исусе, това ли са тунелите?

Ралф изглеждаше изумен. Коленичи на земята и надникна в една от тях. При нормални условия те бяха напълно скрити в храсталака и изобщо не се забелязваха, но Куин и хората му разчистваха терена около всяка открита дупка и сега тунелите се виждаха много по-ясно. Забелязваха се и тръбите от бамбук, които виетнамците използваха, за да дишат, докато са под земята.

— Предполагам, че по-навътре се разширяват. — Но Бил Куин поклати глава. — Невинаги. Те са невероятно дребни човечета. — Каза го едва ли не с уважение и чувство за хумор. — Бяха ни необходими шест дни, за да прогоним малките гадняри оттук. Те са страшно упорито и издръжливо племе.

— Да. — Ралф кимна. — Винаги са били такива.

Бил Куин ги разведе наоколо, а Пакстън попита дали би могла да влезе само няколко метра навътре в някой от тунелите. Повечето от американците с техните набити тела и широки рамене бяха твърде едри, за да се пъхнат там. Но тя беше слаба и гъвкава и искаше да види какво има под земята.

Взе назаем камерата от Ив и един фенер и тръгна след един дребен и жилив тунелен плъх от хората на Куин. Само няколко минути по-късно остана без дъх. Когато излезе на повърхността, Пакстън бе пребледняла и покрита с кал. Дишаше тежко и изглеждаше доста уплашена. Долу, под земята, все още се усещаше дъхът на смъртта, а мъжът, който бе слязъл с нея, ѝ обясни, че те все още *не са измъкнали жертвите*. Мисълта за мъртвите виетконговци, които се разлагат там някъде под земята, ѝ се струваше ужасяваща. Но така беше навсякъде. Нха Транг бе не по-малко ужасяващо място, особено пък като си припомни открития огън и тежко ранените. Тук всичко бе не толкова явно, но по-злокобно и страшно, макар че лейтенантът ги увери, че тунелите вече са прочистени и долу има само мъртви виетконговци.

— Използвате ли кучета? — попита тя, все още впечатлена от влизането долу, а той, на свой ред, бе впечатлен от нея.

Тя бе първата американка, изявила желание да слезе долу. Дори и Ив, фотографът на Ралф, не бе особено въодушевен от идеята. Но тя бе млада, интелигентна и любопитна, а това обясняваше всичко. А освен това бе и много красива, забеляза капитанът, когато Пакстън освободи косата си изпод каската и тя се посипа като водопад по раменете ѝ. Много красива.

А той се почувства така, сякаш бе прекарал в Ку Чи цяла вечност.

— Използваме — кимна. — Но при тях смъртността е дяволски висока и се опитваме да не ги пускаме прекалено често. Предпочитаме да използваме хора. Те могат да стрелят в тунелите, а кучетата — не могат. Нашите момчета поне имат някакъв шанс. — Който, по всеобщо признание, не бе особено голям. Пакстън усети ледените тръпки, които пробягаха по гръбнака ѝ при мисълта за това, и заедно с другите се приближи до друг отвор, целият заобиколен с бамбукови тръби за вентилация. — Този тунел си го биваше — продължи Куин. — Тук намерихме седем мъже и една жена. Предполагам, че са живели тук цяла година, а може и повече. — Точно под носа на американците. Излизали през нощта, обясни им той, и причинявали всякакви щети на

базата — извършвали саботажни, слагали пластични експлозиви, хвърляли ръчни гранати, изпращали снайперисти. — Бяха се превърнали в огромен проблем.

Твърде меко казано. Пакстън тъкмо бе започнала да си води бележки, когато някакъв сержант се приближи до Куин и му каза, че са докладвали за снайперист някъде пред тях. Хвърли един поглед на Пакстън и отново погледна Куин.

— Искате ли да ги върна обратно в базата? — Изглеждаше ядосан от присъствието на журналистите, а погледите, които им хвърляше, не бяха нито приятелски, нито сърдечни.

Бил Куин обаче не изглеждаше притеснен. Погледна часовника си, каза нещо на радиста, който трябваше да се свърже с момчетата, които претърсваха областта, която все още не бе разчистена.

— Не, тук са добре.

Бил Куин погледна сержанта, а след това продължи да говори с радиста. Обясни на Ралф, че бил забелязан един снайперист, или може би двама, и това им давало основание да предполагат, че напред може да има друг тунел.

— Току-виж ви излязъл късметът да видите как ги прочистваме — небрежно рече той и се усмихна на Пакстън.

Тя все още не го знаеше, но той беше много известен във Виетнам. Бил и неговите хора бяха открили и обезвредили повече тунели от всеки друг в историята на тази война. Неведнъж бе слизал сам под земята, бил е раняван четири пъти, награждаван — два пъти. Момчетата му го обожаваха и бяха готови на всичко за него.

— Човек трябва да е малко луд, за да е тунелен плъх — повтаряше той и по този признак подбираше хората си. Ужасно смели и буйни, но достатъчно дисциплинирани и хладнокръвни, за да изпълняват точно заповедите му. Готови да умрат, напъхани в дупка, в която не могат да се обърнат дори. А желанието на Пакстън да слезе под земята го бе заинтригувало и удивило.

Сержантът обаче не изглеждаше особено впечатлен. За всички бе очевидно, че е много ядосан. Особено пък след като получи потвърждение за втория снайперист.

— Да ги заведе ли обратно, сър?

— Не смятам, че е необходимо, сержант. — Гласът на Куин бе твърд и непреклонен. — Не мисля, че са изминалия целия път до тук

само за да обядват в базата. Струва ми се, че са при нас точно заради тунелите и снайперистите. — Също като Каубой, техния шофьор, и той беше някъде от северозападните щати. Изглеждаше добродушен и отстъпчив, но хората му знаеха, че може да се промени само за миг и да отвърне на удара с бързината и злобата на гърмяща змия. — Искате ли нещо за пиене? — Той се обърна към Пакстън.

Тя умираше от жажда и прие с огромна благодарност леденостудената кола, която, като по чудо, се появи от една хладилна чанта. Капитанът почерпи Ралф и Ив, а малко по-късно всички се преместиха в една палатка, която той наричаше свой *кабинет*. Отговори на всичките им въпроси, като нито за миг не прекъсна връзка с радиста, а още след две обаждания се намръщи и им каза, че ще е по-добре, ако се върнат в базата. Никак не му харесваха сведенията, които постъпваха за снайперистите.

Изглеждаше сериозен, когато излязоха навън. Този път каза на Пакстън и Ралф да поизостанат малко след него. Ив бе клекнал в храсталака и снимаше нещо, което бе привлякло интереса му. И тогава, само миг след като се бяха придвижили малко напред, в храсталака настъпи някакво движение, пред тях избухна експлозия и всички, включително и Пакстън, се хвърлиха на земята.

Бил Куин запълзя напред, а радистът започна отчаяни опити да се свърже с някого.

— Хайде, Лоун рейнджър^[2], тук е Тонто... Лоун рейнджър, чуваш ли ме? Какво става там?

Отговори му нервен забързан глас. А радистът още по-бързо докладва на сержанта. Имало двама снайперисти и шест виетконговци, които се появили изневиделица. Куин беше прав. Там имаше още един тунел.

Ралф погледна към Пакстън. Тя лежеше, прилепила тяло към земята, изпълнена с внезапна благодарност, загдето я бе накарал да сложи жилетката и каската си.

— Ама и ние си избрахме добър ден за посещение — мрачно рече Ралф.

— Е, поне не ни е скучно. — Тя се усмихна, опитвайки се да прикрие страха си.

— Май че си тук вече доста дълго — рече той, надвиквайки шума. — Започваш да се превръщаш в закоравял ветеран. — Още не бе

довършил изречението си, когато сержантът се появи до тях и погледна Пакстън с раздразнение.

— Капитанът нареди да изостанете зад нас — осведоми ги сухо. Говореше като оператор в асансьора на голям универсален магазин и Пакстън и Ралф се подразниха от маниера му.

— Съществува ли някаква специална причина, поради която представителите на пресата остават на заден план? — рязко попита Ралф, докато се оглеждаше за Ив. Той продължаваше да снима с дългия си обектив и изглеждаше доволен от себе си.

— Да-а, бих казал, че съществува доста основателна причина, мистър — злобно отвърна младият сержант.

— Водите жена със себе си, а ние, ако не възразявате, предпочитаме всички вие да останете живи. — Акцентът му беше на типичен нийоркчанин. Маниерите — също.

— Разумна ли ви се струва една такава причина?

— Всъщност, не. — Ралф го погледна право в очите. Пакстън наблюдаваше спора от страни. — Не мисля, че полът има нещо общо с работата ни на журналисти. Ако тя е готова да приеме този риск, приятелче, мисля, че не бива да ѝ пречиш.

Ралф не проявяваше грубост. Тъкмо обратното — отнасяше се към нея с уважение и позицията му ѝ харесваше. Според него тя бе дошла във Виетнам, за да върши работа и това бе точно така. Пакстън отново изпита истинска благодарност към Ралф.

— А ако я убият? Вие готов ли сте да поемете отговорността за смъртта ѝ? — Сержантът от Ню Йорк вече ръмжеше насреща му. Върху униформата му бе изписано името „Кампобело“.

— Не, не съм — твърдо заяви Ралф. — Тя самата е поела отговорността за живота си, когато е приела тази работа. Точно както и аз самият... точно както и вие, сержант.

— Правете каквото знаете.

Той се обърна и запълзя през храстите. Само миг по-късно Пакстън и Ралф се преместиха малко по-напред. Радистът бе повикал няколко хеликоптера, за да огледат мястото от близо и сега виетконговците стреляха по тях.

— Лоун рейнджър... — отново ги повика той. — Какво става?

От другата страна долетя радостен вик.

— Здравсти, Тонто, току-що очистих двама индианци, един е ранен... чудесно... благодаря за помощта и не прекъсвай връзката.

И тогава изведнъж отекна много по-силен и зловец звук. Една картечница М-60 бе влязла в действие... избухнаха две ръчни гранати... и преди Пакстън да осъзнае какво става, някой я сграбчи за раменете. Една здрава ръка я дръпна с все сила и някой я помъкна назад. В момента, в който се просна на земята, Пакстън усети труса, причинен от силна експлозия. Виетконговците хвърляха гранати и една от тях едва не я бе улучила. Радистът бе изоставил радиостанцията, а Ралф се гмурна в храсталака и едва не падна в ръцете на сержанта. Но Пакстън със сигурност щеше да бъде улучена, ако Бил Куин, с риск за живота си, не я бе сграбчил и не я бе издърпал назад. Тя лежеше по очи в пръстта, а дългото му тяло покриваше нейното. Беше ѝ необходимо малко време, за да осъзнае случилото се.

— Ударих ли те? — Изглеждаше загрижен.

Тя отрицателно поклати глава и се опита да се обърне, но той ѝ каза да стои наведена, макар че американските войници се бяха доближили до виетконговците и стрелбата се чуваше доста по-надалеч.

— Не, добре съм — смънка тя, макар че ѝ бе изкарал въздуха при падането.

Той избърса праха от лицето ѝ и се усмихна.

— Приличаш на хлапе, което току-що е паднало в прахоляка.

— Чувствам се като хлапе, чийто живот току-що е бил спасен. — Погледна го сериозно. — Благодаря.

Той изглеждаше напълно спокоен и невъзмутим. Беше известен с хладнокръвието си и точно затова хората му го обичаха толкова много. Готов бе да направи всичко за войниците си, независимо какво ще му струва това. И никога не ги караше да правят неща, които той самият никога не би извършил. Ето защо всички му се доверяваха безрезервно.

— Предполагам, че Тони е прав... Трябваше да изчакам още няколко дни, преди да ви позволя да дойдете. Не предполагах, че Ралф ще доведе някого със себе си.

Той я погледна с виновно изражение и ѝ помогна да се изправи.

— Радвам се, че дойдохме. Тунелите са изумителни.

Той се усмихна в отговор, впечатлен от куража ѝ и доволен от мнението ѝ за тунелите. Това бе работа, която бе започнал да харесва и

щеше да върши до края на мандата си във Виетнам. Тя беше истинско предизвикателство. Тунелите криеха много загадки и опасности. Залавянето на виетконговците изискваше от тях да вникнат в психиката им, да се научат да мислят като тях.

— Харесва ми това, което върша.

Усмихна се едва-едва, а тя осъзна, че има огромно желание да напише статия за него. Само че не посмя да го попита. Този периметър бе запазен за Ралф, а не за нея. Никак не ѝ се искаше да ядоса Куин, или да обиди някого с напоритостта си. Сержантът им бе дал да разберат достатъчно ясно, че гледа на тях като на натрапници. А сега, когато ситуацията се бе усложнила още повече, тя не желаше да го дразни допълнително.

— Ще трябва да дойдете отново, след като прочистим и този тунел. Няма да повярваш, ако ти кажа какво намираме там долу. — Тя все още си спомняше смрадта, която се носеше в тунела, в който бе влязла. — Говоря за оръжия. Повечето от оръжията, които виетконговците използват, са откраднати или взети от наши войници — обясни той. — Муниции, съветски стоки, китайски инструменти, медикаменти, учебници... понякога е чак трогателно.

Той сякаш се отнасяше към обезвреждането на тунелите като към върховно предизвикателство. Но тя се интересуваше повече от него, отколкото от работата му. Що за човек беше мъжът, който се бори срещу цял един подземен свят и търси врагове, които никой друг не може да намери, макар всички да знаят, че са там? Що за човек би могъл да спечели подобна война, или да умре, опитвайки се да победи?

— Колко време ще останеш във Виетнам? — тихо попита той, когато тръгнаха да търсят Ралф и Ив. Престрелката се бе изтеглила вече доста напред, а сержантът, с помощта на хеликоптерите, контролираше цялата акция от близо. — Няколко седмици?

— Шест месеца. — Тя се усмихна. Имаше чувството, че шестте месеца са вече изтекли, макар че бе минала по-малко от една седмица от пристигането ѝ.

— Доста млада си, за да дойдеш толкова далеч и да отразяваш война като тази. — Беше смело момиче и това му допаднаше. Истината бе, че всичко у нея му харесваше. Красивото ѝ лице, смелостта и куража ѝ, начина, по който, без да се колебае, бе влязла в тунела.

Никога преди не бе срещал жена като нея. — Започна ли вече да съжбяваш за решението си да дойдеш тук?

— Не. — Тя го погледна в очите. — Радвам се, че го направих. — Беше доволна и тъжна, и изплашена, а понякога — дори щастлива. Знаеше, че се е озовала на подходящото място в подходящия момент, а това не бе малко.

Тъкмо щеше да й каже колко много се възхищава от нея, когато сержант Кампобело се появи отново и му каза, че имат нужда от него. Дватамата снайперисти са били ранени и заловени, двама от другите бяха мъртви, а четирима бяха избягали — по всяка вероятност се бяха скрили в тунела си. Но ако снайперистите проговореха, щяха да разберат точното му местоположение.

— По-добре да се залавям за работа. — Той се усмихна. — Ще се видим, преди да си тръгнете.

Отдалечи се заедно със сержант Кампобело, а тя тръгна да потърси Ралф и Ив. Цялата бе покрита с прах и мръсотия и изглеждаше почти като войниците, които я заобикаляха.

— Този път едва се измъкна. — Ралф я погледна с неодобрение. — Ще ти се наложи да бъдеш по-внимателна, ако не искаш да ти пръснат главата, по дяволите. — Никак не му бе харесала и идеята й да влезе в тунела. — Внимавай, Делта Делта. Тези хора тук не си поплюват.

— Внимавам и още как — сряза го тя. — Те просто хвърлиха една шибана граната срещу мен. Едва не улучиха и радиста. Какво очакваш да правя? Да стоя на паркинга, докато ти събираш материал за статиите си? — яростно кресна тя, а той внезапно се разсмя.

Беше същата като него на млади години — нетърпелива и енергична, готова да се пъкне навсякъде, за да получи най-голямата, най-интересната, най-опасната и сензационна новина.

— Добре, хлапе, печелиш. Но не идвай да ми плачеш, ако те ранят.

— Няма — изръмжа тя и продължи да се изтупва от праха, а Ралф я гледаше отстрани и се смееше.

— Изглеждаш прекрасно, знаеш ли това? — Сега вече и тя се разсмя. Бяха преживели интересен ден, а Бил Куин й харесваше много, може би дори малко повече от допустимото.

Той се върна след малко. Те вече бяха готови за път. Той благодари за посещението им в Ку Чи и предложи на Пакстън да я разведе из базата при следващото ѝ идване. Обясни им, че трябва да ги остави веднага, защото са много заети с разпита на пленниците.

— Ще се видим в Сайгон, Ралф. Може би ще можем да вечеряме следващата седмица.

Ралф кимна, а Куин им махна с ръка. Не се видяха повече със сержанта, но Пакстън реши, че така е по-добре. Той очевидно ги мразеше и нямаше никакво желание да сътрудничи с пресата. Не че това имаше някакво значение. Бяха свършили добра работа този ден, и двамата с Ралф бяха получили историята, за която бяха дошли. Ив каза, че и той е направил някои добри снимки. Беше успял да улови момента, в който бяха ранили единия снайперист. Смъртта тук съставляваше голямата новина. Двама мъртви мъже и едно ранено момиче! Страхотна история! Истинска находка! Може би дори награда за брилянтно свършена журналистическа работа.

Струваше ѝ се необяснимо, че хората печелеха награди, отразявайки смъртта по тези места.

Но докато пътуваха към Сайгон, тя мислеше единствено за Бил Куин, за тялото му, покрито нейното миг преди гранатата да избухне, за силата и решителността, с която я бе защитил, за погледа в очите му, когато се бе обърнала към него. Чувстваше се виновна заради мислите си. Той беше женен, а и Питър бе мъртъв едва от два месеца. И въпреки това, този мъж притежаваше някаква първична сила, енергия и неоспоримо излъчване, които я привличаха като магнит и я вълнуваха неудържимо.

[1] Военна академия в САЩ. — Б.пр. ↑

[2] Самотен рейнджър. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ТРЕТА

Пакстън прекара следващата седмица в Сайгон. Написа статия за инцидента в Ку Чи и още един материал, в който само описваше тунелите. Вестникът публикува статиите в рубриката „Вести от Виетнам от Пакстън Андрюз“. До този момент бяха отпечатали всичко, което им бе изпратила, а „Сън“ ги продал и на други издания, което означаваше, че те могат да се появят дори и в Савана, което неминуемо щеше да впечатли майка ѝ и брат ѝ. Ед Уилсън ѝ се обади лично и я поздрави за необикновената ѝ проникателност и забележителния ѝ кураж.

— Ти не си влизала в онези тунели, нали, Пакс?

Тя се усмихна, заслушана в думите му. А очите ѝ се напълниха със сълзи. Той беше толкова далеч.

— Добре съм.

Това бе единственото, което каза в отговор на въпроса му. Помоли го да предаде на майка ѝ, че е говорил с нея и че тя се чувства добре. Все още не бе намерила време да им пише, макар да знаеше, че трябваше да го направи веднага след пристигането си. Изпрати специални поздравии за Габи, Мат и госпожа Уилсън и през целия ден след разговора с него изпитваше истинска носталгия по дома. Взе кола под наем и отиде сама до Биен Хоа. Чувстваше се невероятно смела и независима. На двадесет и две години бе прекосила половината свят и откриваше неща, каквито не бе и сънувала.

Проявяваше огромен интерес и към черния пазар и един следобед отиде до базата в Тан Сон Нхут, за да разговаря с някого за значителната кражба, извършена в складовете на базата. Откраднатите стоки се бяха появили веднага на черния пазар. Включително и униформите и оръжията.

По залез-слънце Пакстън бавно се разхождаше из базата, когато установи, че напрегнато се взира в един висок мъж с бойна униформа, който вървеше пред нея. Плавната му походка и фигурата му ѝ се струваха някак си познати. Но слънцето блестеше в очите ѝ и тя не

виждаше добре. Освен това, познаваше толкова малко хора в Сайгон, че просто не ѝ се вярваше това да е някой познат.

Само миг по-късно той се спря и се обърна, за да поговори с някого. Случайно погледна към нея и после бавно се приближи. Беше капитан Уилям Куин от Ку Чи. Изглеждаше невероятно красив, докато се приближаваше към нея и, противно на всякакъв здрав разум, тя усети, че сърцето ѝ ускори ритъма си.

— Ей, здравей — рече той и я погледна така, сякаш бе очаквал да я срещне тук. Бавната усмивка, която се появи на лицето му, говореше за човек, който никога не бърза. Той винаги изглеждаше толкова спокоен и невъзмутим, но някъде дълбоко в душата му тлееше почти магнетично, необуздало напрежение. — Какво те носи насам? — После се захили. — Изглеждаш много по-чиста от последния път, в който те видях. — Тогава, след избухването на гранатата, тя бе цялата покрита с прах и мръсотия. А сега бе облечена в бяла ленена рокля и яркочервени сандали. В косата си бе заплела уханни цветя.

— Благодаря. Пиша статия за кражбата от складовете и за стоките, които така мистериозно се появиха на черния пазар.

— О, това ли? — Изглеждаше заинтригуван. — Ако откриеш как точно се е случило, ще получиш Медала на славата. Но си мисля, че твърде голям брой хора са вложили много сериозни инвестиции и ще се погрижат да не откриеш нищо. Тук става дума за големи пари.

— И аз така смятам. А ти изглежда си решил да се махнеш от Ку Чи за малко?

Бил уклончиво сви рамене.

— Само една кратка среща с генерала. Смятах да се върна още тази вечер. — Той замълча за момент и тя, кой знае защо, сдържа дъха си, очаквайки го да продължи. Не искаше да се вълнува, но не можеше да го избегне. Той я привличаше неудържимо и тя едва успяваше да мисли разумно, когато той беше наблизо. Бил я караше да се чувства ужасно млада и при други обстоятелства сигурно щеше да се чувства и много глупава. — Зная, че може би имаш други планове, но какво ще кажеш, ако ти предложи да вечеряме заедно, преди да се върна обратно? — Вгледа се в очите ѝ и тя едва не се разтрепери под въздействието на силата, която се излъчваше от него. Трудно ѝ бе да не се поддаде на странната смесица от груба мъжка сила и нежност, въплътени в мъжа, който стоеше пред нея.

Сърцето ѝ пропусна един удар.

— С удоволствие.

Той като че ли остана доволен. После се замисли за момент.

— Много ли глупаво ще ти се стори, ако те заведе в офицерския клуб тук в базата? Ще си поръчаме хамбургер и млечен шейк. Вече цяла седмица си мечтая за това — призна си той. Приличаше на хлапе и тя се разсмя.

Бил я поведе из базата, като си бърбеха непринудено за Сайгон, за хотела, в който бе отседнала, за колежа, който бе посещавала. Той сподели, че в „Уест Пойнт“ бе играл футбол. Не ѝ бе трудно да му повярва, като си припомни как се бе хвърлил на земята, за да я спаси от гранатата.

Когато влязоха в клуба, от автомата долиташе песен на „Бийтълс“. Имаше и много танцуващи двойки. Цареше непринудена, типично американска атмосфера и за втори път след пристигането си, тя внезапно почувства носталгия. Първият път беше след телефонния разговор с бащата на Питър от Сан Франциско.

Поръчаха си хамбургери. Тя си взе кола, а той бира. Отпиваха по малко, заслушани в музиката и загледани в танцуващите. След Бийтълс пуснаха „Can get no satisfaction“, любима песен на всички присъстващи, и „Proud Mary“, която Пакстън много харесваше като колежанка в „Бъркли“.

— Кога завърши колежа? — небрежно я попита, докато слушаха музиката и си бърбеха. Тук той ѝ се струваше някак си по-млад. Беше спокоен и отпуснат и тя вече не усещаше скритото му, вътрешно напрежение.

Тя се разсмя, като чу въпроса му.

— Не съм завършила. — Усмихна се глуповато. — Трябваше да се дипломирам през юни, но се отказах.

— Страхотно. — Той се усмихна. — Напълно типично за цялото ви поколение. — Дразнеше я, но на нея сякаш изобщо не ѝ пукаше. Тук, във Виетнам, постъпката ѝ вече не ѝ изглеждаше чак толкова драматична. В тази част на света дипломата нямаше абсолютно никакво значение.

— Твърде много неща ми се струпаха през пролетта и аз... не зная... обезверих се... загубих илюзиите си...

— А сега?

Погледна я право в очите. Не се интересуваше особено от онова, което бе правила в колежа. Тя го интригуваше като жена — зряла, самостоятелна. Двата живееха в свят, изпълнен с истински живот и много опасности, свят, в който хората умираха ненадейно, независимо дали са посещавали, или не колеж в родината си.

— Вече не ми изглежда важно.

— Виетнам въздейства на хората по този начин — загадъчно рече той, отпивайки от бирата, а Пакстън се опитваше да не мисли за това колко е привлекателен. В края на краищата, той беше женен. — Нещата, на които човек държи и за които се притеснява у дома, тук вече не му изглеждат толкова важни. Къщата, колата, всички шибани дреболии, за които се тревожи ден след ден. Тук изведнъж се оказва, че най-важни са нещата, които сме приемали за дадени... хората, които обичаме... и заради тях се стремим да оживеем. — Очите му не слизаха от лицето ѝ. — Понякога ни се струва, че сме захвърлени на другия край на света, твърде далеч от дома... а в същото време се предполага, че се бием тук тъкмо заради родния дом.

— Ти затова ли се биеш? — тихо попита тя.

— И аз не знам. Ако искаш да знаеш истината, вече не съм сигурен за какво, по дяволите, се бием тук. Това е четвъртият ми мандат и, кълна се, не зная защо го правя. От нас се очаква да спечелим сърцата и умовете на хората, но това са глупости, Пакстън. Ние не печелим абсолютно нищо. Единственото, което тези хора виждат, е, че убиваме сънародниците им и унищожаваме страната им. И са прави. Ние също.

— Защо тогава си тук? — тъжно попита тя.

Продължаваше да търси отговор на този въпрос. Искаше да разбере защо хората доброволно остават. Сякаш никой не знаеше защо са тук. Никой, освен новопристигналите новобранци. Останалите не знаеха. Дори и да са го знаели в началото, те отдавна вече го бяха забравили.

— Тук съм, защото в тази страна убиват американски момчета. Мисля си, че докато съм с тях, може би ще мога да ги предпазя. Вече достатъчно дълго се бия тук и може би зная, по-добре от всеки друг, как да върша работата си. А може и да се лъжа. — Той въздъхна и допи бирата си. — Може моето присъствие във Виетнам да е напълно безсмислено. — Твърде потискаща мисъл, но всеки един от тях, рано

или късно, достигаше до това заключение. Всеки един, в даден момент, изпитваше чувството, че това, което върши, е напълно безполезно. — А ти си смело момиче — додаде той, припомнил си желанието ѝ да влезе в тунела. — Много хора са посещавали базата, но никой не го е правил. Във всеки случай, нито една жена преди теб не е слизала под земята. А и повечето от мъжете се боят до смърт, макар че никога не биха си го признали. — Очите му заблестяха от възхищение.

— Благодаря. Може би съм просто по-глупава от другите.

— А може би всички ние сме малко по-глупави — тихо рече той. След заминаването им бе изгубил още двама от хората си, включително и младия радист с кодовото име *Тонто*. Но не ѝ каза това. Нито времето, нито мястото бяха подходящи. А и не беше толкова важно.

След това излязоха заедно в топлата нощ и тръгнаха да се разхождат. Поне в района на базата се чувстваха в относителна безопасност. Макар че дори и тук, от време на време, избухваха бомби и се появяваха снайперисти.

— Бих искал някой ден да ти покажа част от тая страна. Рядко красиво кътче от света. Дори и сега. — Имаше моменти, в които той наистина обичаше тези места.

— Много бих се радвала. Миналата седмица ходих в Биен Хоа. Искам да видя и други места, но не съм сигурна откъде да започна.

— Бих могъл да ти покажа — тихо рече той, а после се обърна към нея. — Все още не зная какво да правя с теб — смутено изрече Бил. — Аз... никога не съм срещал жена като теб. — Пакстън се зарадва на думите му. Той я привличаше неудържимо и просто не знаеше какво да му каже.

— Ами съпругата ти? — Реши да бъде напълно откровена с него. Очакваше същото и от него и той сякаш се канеше да постъпи точно така.

— Женени сме от десет години. Оженихме се, след като завърших „Уест Пойнт“. Имаме три деца. Три момчета. — Той се усмихна. — Кой знае защо, винаги съм смятал, че ще имам синове. А на жена ми вече ѝ е писнало от армията. И тя като мен произхожда от семейство на военни и си мислех, че знае какво я очаква, като се омъжва за мен. Оказа се, че съм се лъгал. А може и да е знаела и

въобще да не е предполагала, че ще ѝ дойде до гуша. Иска от мен да се върна у дома, а аз просто не съм готов да го направя.

— Обичаш ли я? — Пакстън го погледна в очите. Искаше да разбере какво е намислил този мъж, искаше той да ѝ го каже лично.

— *Обичах я.* Сега вече не знам. Срещаме се в Токио, или в Хонконг по няколко пъти в годината и непрекъснато се караме за бъдещето. Тя иска да си намеря някаква работа, а аз не съм сигурен, че бих могъл да го направя. Вече съм на тридесет и две години и какво, по дяволите, мога да правя? С какво да се похваля? С факта, че години наред пълзя из тунелите на виетконговците? Че не съм стъпвал на мина? Че се грижа добре за хората си? И какъв бих могъл да стана с подобни препоръки? Директор на бойскаутски лагер? Не зная. Аз съм обучен да бъда войник. Предполагам, че това е единственото, което мога да върша — тъжно приключи той. — Аз съм трениран *убиец*.

— Колко човека си спасил, откакто си тук? — тихо попита Пакстън. — Не мислиш ли, че това е нещото, което правиш най-добре? Спасяваш хората си, не позволяваш да бъдат убити от врага.

— Може би. — Тя беше изключително проникателна и това му харесваше. Беше много умна, много честна и смела и много красива. Пакстън олицетворяваше всичко онова, което Деби не беше. Жена му се оплакваше през цялото време, хленчеше, недоволстваше от децата, от къщата, в която живееха, от родителите — нейните и неговите, от Виетнам, от заплащането, от продоволствените дажби... и той не издържаше повече. Искаше нещо повече. Но все още не знаеше *какво точно*. Всъщност, не знаеше допреди една седмица, до момента, в който бе срещнал Пакстън. — Искам да знаеш нещо. — Бил държеше да е напълно откровен с нея. — Излизал съм и с няколко други жени. Нищо важно. Няколко медицински сестри... една жена офицер в Лонг Бинх... едно момиче в Сан Франциско... Те знаеха, че съм женен и отношенията ни бяха съвсем ясни и прости. Но... аз не зная дори дали ме харесваш... но този път е различно... никога не съм срещал жена като теб... — И много държеше тя да знае това.

Пакстън се усмихна и без да се замисля, протегна ръка и докосна бузата му.

— Благодаря.

Жестът ѝ извика сълзи в очите му. От дълго време никой не го бе докосвал по този начин и той почти бе забравил удоволствието от една

такава ласка.

— Мисля, че съм влюбен в теб. Възможно ли е един зрял мъж да се влюби в момиче като теб и то на такова място? Може ли да излезе нещо добро от това? — Макар да не можеше да го обясни, той усещаше постоянното напрежение, което съпътства живота им във Виетнам, не можеше да се избави от чувството, че живеят единствено в *настоящия* момент.

— Не зная. — Тя се натъжи за момент, замислена за Питър. А това тук бе толкова по-различно. Само за днешния ден. Никакви обещания. Никакви планове за утрешния ден и вероятно никакво бъдеще.

— Никога не съм си помислял дори, че ще изоставя жена си — честно си призна той и те продължиха разходката си. — И не съм сигурен, че бих могъл да го направя. Женени сме от доста години, а и обичам децата си.

— Колко често ги виждаш? — попита Пакстън.

— Не много често. При последната ни среща жена ми ги доведе в Хонолулу. Беше много мъчително. Та ние сме вече почти непознати. Предполагам, че войната им се отразява много тежко — и на тях, и на нея. Добре поне, че не съм изложен на много голяма опасност.

— Миналата седмица останах с друго впечатление.

Той само сви рамене. За него случилото се бе един незначителен инцидент.

— Знаеш какво имам предвид. По дяволите, на летците им е най-тежко. Чарли започва да ги обстрелва веднага щом излетят и докато се усетят, умират или попадат в плен. А аз, през повечето време, се намирам доста зад фронтовата линия. — Само че и двамата знаеха, че в тази война никой не можеше да каже *къде точно* е фронтовата линия.

Тя се обърна към него. Имаше нещо, което трябваше да му каже непременно.

— Аз не искам нищо от теб. Не е необходимо да ми даваш обещания, не е нужно да казваш каквото и да било. Не очаквам от теб да обявиш, че ще се разведеш заради мен. Та ние все още не се познаваме добре. Защо просто не изчакаме да видим какво ще се случи?

— Сериозно ли говориш? Никакви обещания? Никакви сделки? Никакви уверения от рода на „Ще те обичам, докато съм жив“! — Той

нежно обгърна раменете ѝ с ръка.

Тя се спря и го погледна.

— Само не умирай. Това е единственото, което искам от теб. Споразумяхме ли се? — Тя се взираше напрегнато във високия, широкоплещест мъж пред себе си.

— Обещавам.

— Добре. Значи се разбрахме.

Продължиха да се разхождат, да се смеят и да си говорят. Задминаваха други двойки, които правеха същото, и тя се зачуди дали Бил би се притеснил, ако ги видят заедно. По всичко личеше обаче, че мнението на другите изобщо не го интересува. След малко той се спря и я погледна, смеейки се.

— Къде, по дяволите, сме тръгнали? Изминахме половината път до демилитаризираната зона. Кълна се, че обходихме тази база от край до край.

Тя също се разсмя. Толкова ѝ харесваше да бъде заедно с него! А и цялата ситуация изглеждаше малко налудничава.

— Предполагам, че ще трябва да се върна в хотела си.

— Ще те изпратя — със съжаление рече той. Не му се искаше да се разделя с нея. — Къде каза, че си отседнала?

— В „Каравел“.

— Какво ще кажеш за едно питие в ресторанта на покрива? — И на двамата им се струваше, че имат повод за празнуване, макар че тя все още не бе сигурна за какво точно става дума.

Пакстън се усмихна. Идеята ѝ хареса. Чудеше се дали ще се сблъска с някои от другите журналисти, но в действителност не се притесняваше особено. Нямахше какво да *крие*.

Той караше след колата, която тя беше взела под наем — едно престаряло рено, което вървеше едва-едва. Паркира пред хотела и я последва във фоайето. После я прегърна и двамата заедно се заизкачваха към покрива. Бяха преживели един необикновен ден, а Пакстън имаше усещането, че за кратко време беше стигнала твърде далеч. И тук не ставаше дума само за разстоянието между Сан Франциско и Сайгон. Струваше ѝ се, че е била изтръгната от предишния си начин на живот, потопила се е в нов, съвършено различен свят и все още не знаеше със сигурност какво точно чувства и мисли. Съзнаваше, че Бил Куин я привлича и че не би могла да се

откъсне от него в този момент. Чувствата ѝ бяха силни и искрени, но не можеше да отрече страха и тъгата, които изпитваше дълбоко в сърцето си. В живота им имаше и други хора. Той беше женен, а тя все още се опитваше да се пребори със спомена за Питър. И въпреки това тази вечер те бяха заедно и Пакстън внезапно проумя, че *има нужда* от него, точно както и той се нуждае от нея, и че това може би е най-важното в този момент.

— Пакстън? — произнесе името ѝ внимателно, защото то все още бе ново за него, а тя се извърна и се усмихна срамежливо.

— Да?

— Изглеждаше много сериозна и замислена. Добре ли си?

Тя кимна.

— Да. Просто размишлявах.

— Недей. — Той се усмихна и леко докосна косата ѝ с устни тъкмо когато стигнаха до ресторанта.

Том Хардгуд беше там, и Жан-Пиер, който току-що се бе върнал от Хонконг, но въпреки това беше с някакво момиче. Малко по-късно Пакстън забеляза и Ралф, който седеше в един ъгъл, изцяло погълнат от разговора с красива евроазиатка. Пакстън не очакваше да го срещне тук. Не го бе виждала цяла седмица, а сутринта му бе оставила съобщение в офиса на „АП“.

Бил Куин също го видя и поведе Пакстън към масата им. Ралф я запозна с дамата.

— Франс Тран... Пакстън Андрюз. — Жената беше невероятно красива, а когато заговори, Пакстън забеляза френския ѝ акцент. Изглеждаше на възрастта на Пакстън, облечена бе в бял *ao dai* и очевидно се чувстваше добре в това заведение.

— Здравсти, Франс — поздрави Бил. — Как е Ан?

— Добре е. — Тя се усмихна и топло погледна Ралф. — Той е едно малко чудовище.

— Такъв си е — съгласи се Ралф. — Миналата седмица пусна една жаба в ботушите ми. За щастие ги проверих, преди да ги обуя. — Ралф се разсмя, а Пакстън бе изненадана да види един нов Ралф, за съществуването, на когото не бе дори предполагала. Не беше съвсем сигурна за кого говорят, но предположи, че става дума за дете — очевидно за сина на красивата жена. Внезапно се зачуди дали тя и Ралф не са женени.

Поговориха още няколко минути, а после Пакстън и Бил седнаха на една маса и тя се наведе напред, за да попита:

— Коя е тя?

— Франс? — Изглеждаше изненадан, че не се познават. Пакстън и Ралф изглеждаха добри приятели. — Живее с Ралф. Била е омъжена за едно момче от Петдесет и пети полк. Ан е техен син. — Поколеба се за момент, но Пакстън го погледна изпитателно. Искаше да научи цялата история. — Беше убит, преди да се роди детето. То трябва да е на около две години сега. А тя и Ралф са заедно от около година. Мисля, че живеят заедно, но той не иска да се шуми около връзката им. Живеят в Гиа Динх. — Пакстън знаеше единствено, че става дума за квартал на Сайгон.

— Женени ли са?

— Не. Майка ѝ е била французойка, а баща ѝ — виецнамец. Разговарял съм с нея само няколко пъти, но останах с впечатлението, че е против смесените бракове. Преживя много мъчителни моменти след смъртта на Хегърти. Мисля, че още не си е получила вдовишката пенсия, а бюрократите в армията се опитаха да я обявят за уличница, твърдейки, че Ан не е негово дете.

— Ами семейството му?

— Изобщо не им е казал, че се оженил за нея. Мисля, че семейството му е много консервативно. От някакво затънтено градче в Индиана. Никога не биха признали нито нея, нито бебето.

Пакстън изглеждаше ужасена.

— Ами Ралф? Той няма ли да се ожени за нея и да осинови детето?

Бил се усмихна на наивността ѝ. Тя искаше всичко да бъде почтено и етично. Но в живота невинаги ставаше така.

— Може би трябва да попиташ него.

— Тя е красива. — Пакстън бе впечатлена от изящната ѝ изтънченост и познания.

— Да — съгласи се Бил. — И много умна. Но ако той се опита да я заведе у дома, там хората ще започнат да я наричат мръсна виецнамка и да я третират като уличниците от „Розовия бар“. Там, къщи, никой не би могъл да проумее разликата между тях и нея.

— Но човек трябва само да я погледне, Бил. И всичко ще му стане ясно. — В гласа ѝ се долавяше раздражение. Беше много наивна

и той го знаеше.

— За теб един поглед може да е достатъчен, Пакс. Но другите хора не гледат на подобни неща по този начин. За тях виетнамецът си е виетнамец. Жълтокож дребосък с дръпнати очи, който е убил техния син, годеник или брат. На тези момичета няма да им е никак лесно у дома.

— Но тя е различна — продължи да упорства Пакс.

— Не и за тях.

Искаше ѝ се той да греши, но подозираше, че е прав, а мисълта за това я изпълваше с тъга заради жената, която почти не познаваше. Съзнаваше, че Бил има право. Там, в Щатите, красивата евроазиатка ще бъде една *жълта мръсница* като всички останали.

Двамата с Бил разговаряха дълго през тази нощ. Най-напред за войната, а после и за други неща, но той нито веднъж не спомена повече жена си и децата. Вече толкова дълго беше във Виетнам, че бе започнал да се чувства отчужден от всички. А и му беше интересно да слуша онова, което тя му разказа за „Бъркли“.

Когато затвориха бара, Бил я изпрати до стаята ѝ. Разделиха се пред вратата ѝ.

— След няколко дни вероятно отново ще дойда в Сайгон — тихо рече той. — Ще ти се обадя предварително.

А после, без да каже нито дума повече, се наведе и нежно я целуна по устните. В следващия момент вече го нямаше, а на нея ѝ се искаше да му се примоли да остане жив. Не смееше дори да си помисли за опасностите, които го дебнеха в тунелите на Ку Чи.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Бил Куин пристигна в Сайгон три дни по-късно. Обади се на Пакстън, преди да тръгне от базата, а когато пристигна, изглеждаше много красив и спретнат в изгладената си парадна униформа. Пакстън го чакаше във фоайето. Беше й казал, че това е *официална среща* и тя се усмихна, когато го видя да влиза във фоайето — висок, млад и много красив.

— Уха! — възкликна той, когато я зърна. Косата й падаше свободно по раменете й. Облечена бе в розова копринена рокля, която си бе донесла от дома. Роклята беше доста къса и подчертаваше стройните й, елегантни крака, а Пакстън се опитваше да не си спомня за Питър, който много бе харесвал тази рокля.

Бил бе резервирал маса в един ресторант близо до посолството и Пакстън се почувства много важна и пораснала, когато ги въведоха в залата и ги придружиха до масата им в ъгъла. Заведението бе типично френско, с романтично осветление и букетчета уханни цветя по масите. Най-накрая бяха успели да избягат от миризмата на бензин и изгорели газове. А на масите около тях имаше почти само американци.

Тя му разказа за пътуването си с Ралф. Бяха посетили един район близо до Лонг Бинх. Бил се намръщи докато я слушаше.

— Звучи ми опасно. — Изглеждаше сериозно разтревожен и се чудеше дали да не вземе да си поговори с Ралф.

— Тук е така. Не ставай глупав, Бил. Аз съм в по-голяма безопасност, отколкото ти в Ку Чи.

— Как ли пък не — промърмори той. Изпитваше необикновена загриженост и страх. Самият той бе учуден от себе си. Никога не се безпокоеше за Деби. Но Деби живееше в Сан Франциско, а Пакстън беше с десет години по-млада, обикаляше из Сайгон и си търсеше белята.

— Прогонването на виетконговците от подземните им тунели едва ли би могло да се нарече безопасно занимание.

Всъщност през цялата седмица се бе опитвала да не мисли за това. А когато отидоха до Лонг Бинх, Ралф й изнесе една строга

лекция, която се свеждаше до следното: „Не се сближавай с военните“. В началото думите му ѝ се сториха забавни, но когато осъзна, че той говори напълно сериозно, Пакстън го погледна с изумление.

— Как можеш да кажеш подобно нещо? — Намекваше за Франс и той знаеше това, но думите ѝ не можеха да го разубедят.

— При мен е по-различно, Пакс. Аз съм мъж. А Бил Куин е женен!

— И какво от това? Какво значение има? Жена му е на другия край на света. Ами ако всички ние умрем през следващата седмица? Какво значение ще има тогава? — Само за няколко седмици бе започнала да мисли като всеки друг в Сайгон.

— А когато той се върне при нея? — тихо попита Ралф. — Как ще се чувстваш тогава? Вече си преживяла една трагедия. Не ти ли е достатъчно?

— Просто не мога да го избегна. — Тя погледна настрана. Нямахше никакво желание да разкрива чувствата си пред Ралф Джонсън. Той беше неин приятел, но нямаше никакво право да ѝ казва с кого може и с кого не може да излиза.

— Все още не е късно да сложиш край на тази връзка. Виетнам е странно място. Понякога всичко става твърде бързо. А друг път нещата просто не вървят, защото през една част от времето си сме уплашени до смърт, че може да не доживеем до следващия следобед, а през останалото време се сблъскваме с толкова много смърт, че преставаме да се интересуваме от каквото и когото и да било. Не се забърквай с военен, Пакстън... нито дори с кореспондент. Ще бъдеш наранена. Всички ние сме малко луди.

Опитваше се да я предупреди. Убеден бе във всяка дума, която ѝ казваше.

— А защо съм днес тук? Заедно с теб? Аз също съм кореспондент — защити се тя и той се усмихна. Но тя все още бе твърде млада, недокосната от ужасите, които другите приемаха за неизбежни.

— Ти все още си нова, Пакс. За теб не е прекалено късно. Казвам ти... не се забърквай с Бил. Той е страхотен мъж и аз много го харесвам. Но каквото и да се случи, *ти* ще бъдеш наранената. Защо държиш да преживееш всичко това?

— Ами Франс? — попита тя, опитвайки се да се хване за нещо, но изразът на лицето му ѝ подсказа, че е засегнала забранена тема.

— Тя няма нищо общо с това — изръмжа той и излетя с един медицински хеликоптер.

Нямаше го три часа. Когато се върна, никой от двамата не повдигна въпроса отново.

А тази вечер Пакстън предпочете да не споменава нищо пред Бил. За тях двамата, така или иначе, беше вече твърде късно. Седяха и си говореха, а той държеше ръката ѝ. Имаха да си кажат толкова много неща. Всичко бе ново за тях, а истинската любов едва започваше.

Почти бяха привършили с шоколадовия мус, който си бяха поръчали за десерт, когато в ресторанта влезе едно красиво виетнамско момиче, облечено в *ao dai* и остави на пода голям букет цветя. Пакстън я наблюдаваше и си мислеше колко е красива. В този момент Бил се обърна и я видя. Погледна я за част от секундата, забеляза я, че си тръгва и без да се колебае нито за миг, сграбчи Пакстън, смъкна я от стола ѝ и я напъха под масата. Притисна тялото си върху нейното и в същия този миг се чу страховита експлозия. Всички прозорци на ресторанта се изпочупиха, навсякъде около тях се разхвърчаха тела. За момент настъпи пълна тишина, после прокълтяха силни писъци, а Пакстън видя огъня, който избухна вдясно от тях. Бил я сграбчи за ръката и я помъкна по пода към мястото откъдето проникваше малко светлина. Успя да я измъкне на безопасно място на улицата точно когато сирените започнаха да вият. Навсякъде около тях бе пълно с хора, които крещяха неистово. Бил понечи да я остави на улицата и се втурна обратно, за да помага, но тя го настигна веднага. Ръката ѝ, порязана от парче стъкло, кървеше, но освен тая драскотина, тя бе останала напълно невредима. Краката ѝ бяха охлузени, тялото ѝ — натъртено, но тя се върна вътре и помогна да изнесат една жена, която пицеше непрекъснато и не можеше да вижда. Лицето и ръцете ѝ бяха покрити с кръв и Пакстън се опита да я успокои, докато чакаха за линейка. Видя Бил, който помагаше да изнесат двама мъже, но те и двамата бяха вече мъртви. Най-сетне пристигнаха полицаите и лекарските екипи.

Гледката беше кошмарна. Всичко беше покрито с кръв и изпотрошени стъкла. Пакстън неудържимо се разтрепери, когато се запътиха към колата му и Бил се спря да я привлече в прегръдките си.

И двамата бяха оплескани с кръв. Той я целуна, а тя се разплака като малко дете.

Ужасно начало на една любов. Ужасно място и ужасна война, която ги бе събрала заедно.

— Какво *изобщо* правим тук? — попита той с несигурен глас. И то не толкова заради онова, което беше видял, а защото си даваше сметка, че в този момент тя можеше вече да е мъртва. Внезапно осъзна, че повече от всичко на света иска тя да живее. Не можеше да понесе мисълта, че би могъл да я загуби. — Защо не сме на някое обикновено място? Например в Ню Йорк, в Мериленд или Тексас?

— Защото — тя се усмихна през сълзи — ако си бяхме у дома, ти вероятно нямаше да знаеш дори че съществувам и щеше да си стоиш вкъщи при жена си. — Разсмая се и избърса очите си, опитвайки се да забрави онова, което бяха видели и преживели. Той също се усмихна.

— Наистина знаеш как да си служиш с думите, госпожице Пакстън Андрюз.

— Винаги казвам истината. Това е един от най-големите ми недостатъци.

— И добродетели. Не мисля, че щях да те обичам толкова много, ако беше по-различна. Една от характерните особености на това място е, че хората развиват абсолютна непоносимост към празните приказки и лицемерието. Чувствам се ужасно, когато се прибирам в Щатите между отделните мандати — сподели той, докато се качваха в колата. — Не мога повече да слушам лъжи, не мога да понасям обясненията, в които никой не вярва, но всички повтарят. В определен смисъл тук ми е по-лесно. — След това се замисли за онова, което се бе случило преди малко. — Или поне така си мислех.

— Подобни неща се срещат често тук, нали? — попита тя. Имаше предвид бомбата и той кимна. Тя се усмихна тъжно. — Защо става така, че винаги, когато съм с теб, изглеждам така, сякаш са ме влачили из калта?

— Защото си достатъчно луда, за да бъдеш тук. — После я целуна жадно и това бе неговият начин да ѝ каже, че се радва, че и двамата са живи и нищо сериозно не се бе случило.

Заведе я до хотела ѝ и без да си кажат и дума, се качиха в стаята ѝ. Той се отби само до бара, за да купи бутилка уиски. Тя отключи

стаята, той остави бутилката на масата и се обърна да я погледне с тъжните си очи, които ѝ казваха колко много я обича.

— Пакс, искаш ли да си вървя? — Беше си запазил стая в „Рекс“, но му се искаше да остане при нея колкото се може по-дълго. Но само при условие че и *тя* желаше това. — Ако искаш, ще си тръгна веднага.

Тя поклати глава и се усмихна, а после бавно се приближи до него. Не беше сигурна как да постъпи. Питър беше мъртъв от четири месеца, а тя доскоро бе смятала, че ще бъде свързана с него завинаги. Обаче сега, изведнъж, той се бе превърнал в част от друг живот, от друг свят, от нещо, което нямаше да се повтори никога вече, а Бил Куин бе единственият, който имаше значение за нея в този момент.

— Не искам да си ходиш — тихо промълви тя. Той се наведе напред и я взе в прегръдките си, а тя се притисна към него със страст, родена от мъка и страх, докосна се до мъжа, който всеки ден рискуваше живота си на фронтовата линия. Тази вечер едва не бяха загинали и двамата, а на следващия ден може би вече нямаше да са между живите, но сега, в този момент, и двамата все още бяха живи и си принадлежаха напълно.

Той легна на леглото до нея и нежно съблече дрехите ѝ. Роклята ѝ висеше на парцали, по униформата му имаше кръв, а те искаха за момент да се избавят от миналото, от болката и самотата, които ги бяха събрали заедно. Той почувства гладката ѝ, мека като атлаз кожа и тихо простена.

— О, боже, Пакс, толкова си красива...

Не можеше да спре да я докосва, да я гали, да я целува... Тя протегна ръце и го привлече към себе си, а когато проникна в нея, в очите му се появиха сълзи. Не заради миналото, което бяха изгубили, а заради щастието, което бяха открили заедно.

ГЛАВА ПЕТА

Три седмици по-късно Пакстън успя да си уреди още едно пътуване с Ралф до Ку Чи. По това време Демократичната конвенция в Чикаго бе прераснала в неконтролируема оргия на полуобезумели тълпи, а Хариман продължаваше да ръководи мирните преговори за Виетнам в Париж. Иронията на цялата ситуация се струваше на Пакстън като лоша шега. Тя прочете новините в офиса на „АП“ и отиде да се срещне с Ралф преди „Глупостите в пет часа“. Нищо вече сякаш нямаше смисъл. Нищо, освен онова, което ставаше тук и животът ѝ с Бил. Единствено неговата безопасност имаше значение. Той трябваше да остане жив, нищо лошо не биваше да се случи и на двамата. Всяко негово идване в града за нея бе истински празник, едно малко чудо. Тя се радваше на всяка възможност да прекара нощта заедно с него, а това се случваше сравнително често.

През по-голямата част от пътя до Ку Чи Ралф се въздържа от коментари, но малко преди да пристигнат, той се обърна към нея и ѝ зададе въпрос:

— Отношенията между вас двамата са сериозни, нали?

Тя само кимна. Не искаше да говори за това пред шофьора. Ралф не бе споменал никакви имена, но ключката се бе разпространила изключително бързо из Сайгон и всички бази. Една от любимите теми за разговор тук бе точно тази — кой с кого спи и защо. О, по тия места бе пълно с болести — всякакви венерически и всякакви тропически заболявания.

— Да — сериозно рече тя. — Може и така да се каже. Всичко е твърде ново и за двама ни и все още не сме решили какво ще правим. Има някои неща, които ще трябва да обсъдим, ако... ако...

Ако връзката им продължеше. Ралф разбираше за какво става дума. Той с неодобрение поклати глава и се загледа през прозореца.

— И двамата сте глупаци. Но сигурно и вие го знаете.

— Защо? — Все още бе толкова наивна и изпълнена с надежди. Той се обърна и я погледна.

— Защото ще бъдеш наранена, Пакс. Това се случва с всички тук. Няма да ти се размине и на теб. Не е необходимо да ти обяснявам как ще стане. Ти си голямо момиче. Знаеш какви са възможностите, а някои от тях не са никак приятни.

Намекваше, че Бил или ще се върне при жена си, когато най-сетне се прибере у дома, или ще бъде убит. Той, разбира се, можеше да оцелее. Може би дори щеше да се раздели с Деби, но Ралф смяташе, че това е малко вероятно.

— Бил си тук твърде дълго и си станал прекалено циничен.

— Може и така да е. — Той запали цигара. Най-гадното бе, че бе започнал наистина да харесва „Ръби Куийн“, местните цигари. — Но този филм съм го гледал вече.

— Може пък да не си видял истинския му край. Може да не си останал достатъчно дълго. И тъй не би могъл да знаеш всички отговори.

— Виж... — Той опита отново, защото много я харесваше. — Ти си умна. По-умна от повечето хора, които познавам. Вършиш страхотна работа тук. Материалите ти са много добри. Един ден би могла да спечелиш дори и наградата „Пулицър“.

— Да, сигурно. — Пакстън се разсмя.

— Добре де. Без „Пулицър“. Но ти си добър журналист и го знаеш. За какво ти трябва всичките тия допълнителни главоболия? Тук си само за шест месеца. Почакай, докато се върнеш у дома и се запознаеш с красивия принц от приказките, седнал зад скъпо бюро, в някой хубав и напълно безопасен град в Милуоки.

Тя го изгледа решително.

— Слушай, не мога да променя това, което се случи. То се случи и толкова. Не мога да се преструвам и да твърдя обратното. И защо да го правя? Точно в този момент и двамата сме тук. Това е истинският живот. Всичко останало са шибани лъжи и преструвки.

— Ами ако е точно обратното?

— Е, значи съм се заблудила. Ти никога ли не си грешил, Ралф?

Не ѝ се искаше отново да споменава Франс, но той живееше с нея поради същите причини. Защото и двамата бяха тук, а животът беше тежък, всички бяха уплашени до смърт, всеки ден около тях умираха хора. Каква по-добра противоотрова срещу всичко това от любовта? Хората се влюбваха един в друг, независимо от добрите

намерения и здравия си разум. И възможно ли бе точно Ралф да не може да разбере това?

— Виж! — Тя отново се обърна към него и той загаси цигарата си. — Просто ме остави на мира. Зная, че ми мислиш доброто. Но ти не разбираш...

— Може би — тъжно кимна той.

А когато, по-късно същия следобед ги видя заедно, Ралф се зачуди дали наистина беше прав. Между тях двамата съществуваше нещо много силно, много истинско и красиво. Опитваха се да го крият от останалите, но бе невъзможно. Физическото привличане помежду им бе толкова явно, чувствата, които изпитваха, бяха толкова силни, и едновременно с това толкова нежни, честни и искрени, че любовта им не можеше да остане незабелязана.

Сержантът на Бил Тони Кампобело също виждаше какво става и бе полудял от ярост, която дори Пакстън не можеше да не забележи. Той почти не разговаряше с нея, а този следобед, когато тя беше сред тях, Тони се обръщаше към командващия си офицер с леденостудена учтивост. Бил, обаче, само леко повдигна едната си вежда и го погледна насмешливо. Един ден Пакстън случайно го срещна в Тан Сон Нхут, където двамата с Бил пазаруваха, и докато Бил плащаше, тя не се сдържа и се обърна към Тони.

— Съжалявам... — започна тя, но той веднага я прекъсна.

— За какво?

— Заради начина, по който се чувствате — откровено рече тя, защото той изобщо не криеше враждебното си отношение.

— Това, което аз чувствам, няма нищо общо със случая — студено заяви той.

— Защо тогава сте толкова ядосан? — Пакстън го погледна право в очите. Беше й лесно да го стори, защото бе висока почти колкото Тони. — Да не би да е защото не ме харесвате?

— И пет пари не давам за вас. — Държеше се грубо и го знаеше, но изобщо не му пукаше. Мразеше я и искаше тя да знае това. — За него се притеснявам. Спасявал е живота ми безброй пъти. Не бихте могли да преброите дори момчетата, които е спасил в тая забравена от

бога страна, а ето че се появихте вие и започнахте да излагате живота му на риск, без дори да съзнавате това.

Пакстън бе шокирана от думите му. Наистина не разбираше какво се опитва да й каже.

— Как можете да говорите така! — Не бе направила нищо, с което да застраши живота му. Тъкмо обратното. Молеше се той да остане жив, та дори и само за да се върне у дома при Деби. В никакъв случай не искаше Бил да умре. Този тип беше луд.

— Госпожо, знаете ли какво трябва да прави човек, за да остане жив? Да се влачи по корем из джунглата всеки ден и да мисли за едно-единствено нещо — *за себе си*. Ако се замисли твърде дълго за приятеля си, ако се загрижи за момчето до него, а не за себе си, той е мъртъв. Само за една секунда... и край. А знаете ли какво си мисли той сега? Не за нас, не за себе си и за онова, което върши, не за това кой е в тунела и кой ни дебне, скрит в храсталаците... той си мисли само за *вас*. Седи неподвижно и се усмихва. И знаете ли какво ще му донесе това? Ще хвъркне във въздуха, взривен от настъпена мина, или някой снайперист ще отнесе половината му глава. И знаете ли кой ще е виновен, госпожо? *Вие*. Помислете си за това следващия път, в който той протегне ръка, за да ви докосне.

В този момент Бил се приближи до тях, натоварен с покупки, и се усмихна.

— Здравсти, Тони... познаваш Пакстън, нали?

Наистина я познаваше, макар че му се искаше да не я бе срещал никога през живота си. Нещо в изражението на Пакстън разтревожи Бил.

Сержантът каза:

— Да, разбира се — отдаде чест и си тръгна.

Тя не каза на Бил за разговора с Тони, но през цялата нощ остана да лежи будна до Бил, измъчвана от страхове и замислена върху предупреждението на сержанта. Разумна ли беше връзката им? Не допускаше ли грешка, като го обичаше толкова? Щеше ли тази тяхна любов да ги унищожи и двамата? Наистина ли тук нямаше място за любов? Трудно й бе да го повярва. Всеки си имаше някого, пък макар и само за миг. Ралф непрекъснато й повтаряше, че няма право да обича Бил, а в същото време живееше с онази евроазиатка в Гиа Динх...

Вечер се прибираще при нея в дома им, нали? Защо тогава всички бяха против връзката ѝ с Бил? Особено онзи сърдит, млад сержант.

— Снощи беше много мълчалива — каза ѝ Бил на следващия ден. Беше си взел три дни отпуск и бе забелязал колко е потисната, но Пакстън не пожела да сподели с него онова, което ѝ бе казал Тони. Излъга го, че се притеснява за някаква статия.

През трите му свободни дни отидоха във Вунг Тау, красив крайбрежен град, който все още беше скъп курорт с прекрасни плажове. Пакстън си помисли, че никога преди не е била толкова щастлива. Понякога с Бил разговаряха и за бъдещето, но и двамата се стремяха да го правят колкото се може по-рядко. В този момент нямаше просто какво толкова да обсъждат. Важно бе единствено настоящето. Когато дойдеше ден за завръщане в Щатите, на Бил щеше да му се наложи да реши как да постъпи с Деби. И двамата трябваше да се завърнат у дома горе-долу по едно и също време. Тя бе обещала да се прибере за Коледа, а мандатът на Бил изтичаше месец по-късно. В края на януари трябваше да се върне в Сан Франциско. С Пакстън единодушно бяха решили, че е прекарал достатъчно време във Виетнам. Четири мандата стигаха. Време беше да се прибере у дома и да подреди живота си.

— Наистина ли мислиш, че би могла да понесеш бремето на войнишка съпруга? — попита я той късно една вечер във Вунг Тау и най-странното бе, че той сякаш говореше сериозно.

— Струва ми се, че да. — Тя се усмихна. — Бих могла да работя в „Старс енд Страйпс“^[1].

— Ти си твърде добра за тях. — Независимо, че вестникът бе пълен с разнообразна информация и всички го четяха.

— Глупости. — Тя се обърна в леглото и го целуна.

Прекараха страхотно във Вунг Тау, а през октомври посетиха курорта отново. А малко след това той замина за Хонконг за редовната си, едноседмична среща с Деби.

Двамата с Пакстън бяха обсъждали този отпуск на дълго и на широко. Бил се изкушаваше да се откаже от пътуването, но Пакстън смяташе, че той трябва да замине, независимо че на нея щеше да ѝ е много трудно. Чувстваше, че Бил го дължи на Деби. Моментът не беше

подходящ за скандали. Но когато се върна от Хонконг, Бил беше мрачен и потиснат седмици наред. Деби го бе подложила на огромен натиск заради отношението му към нея и войната. Съвсем наскоро се била включила в някаква антивоенна организация и съвсем открито му бе заявила, че е убиец. Казала му също, че иска нова кола и че е уморена до смърт от войната.

По това време Никсън вече бе избран за президент, а новините, които Пакстън получаваше от дома, бяха добри. Майка ѝ се чувстваше добре, макар че вече едва сдържаше нетърпението си да я види за Коледа. Габи ѝ писа, за да ѝ каже, че отново ще ражда. Животът продължаваше, но Пакстън просто не можеше да си представи, как би се чувствала там, сред тях. След пет месеца във Виетнам имаше чувството, че живее на друга планета.

Един ден, когато двамата с Бил бяха излезли на вечеря, тя сподели с него мислите си.

— Знаеш ли, чувствам се виновна само като казвам това, но не искам да се връщам у дома за Коледа.

Искаше да остане във Виетнам с него. За нея той бе по-важен от завръщането ѝ у дома и срещата със семейството ѝ в Савана. От години мразеше да се прибира вкъщи, а сега щеше да бъде още по-лошо. През тази година бе пораснала твърде много. Тук всичко бе толкова различно. А и освен това, Коледата без Куини щеше да бъде наистина ужасна. Завръщането ѝ в Щатите щеше да ѝ напомни болезнено за Питър. И макар че напоследък мислеше за него много по-рядко, чувстваше, че част от нея щеше да го обича винаги. Отношенията ѝ с Бил бяха малко по-различни и дори и той го разбираше.

— Защо тогава не останеш тук за Коледа? — Съзнаваше, че трябва да я подтикне да се върне у дома, но никак не му се искаше да го направи. Това щеше да бъде последния им спокоен празник. После той щеше да си иде вкъщи и да се опита да реши как да постъпи с Деби.

— Сериозно ли говориш? — Пакстън го погледна закачливо.

— Разбира се.

— В такъв случай оставам. — Тя се наведе към него и го целуна.

После се върнаха в хотела и се любиха през цялата нощ. А на сутринта Пакстън изпрати телекс до „Сън“.

„Не мога да се върна през декември, както бе планирано. Тук се задават интересни събития. Връщам се на петнадесети януари. Моля, предупредете семейството ми в Савана.“

Пакстън Андрюз

Знаеше, че съобщението ѝ ще предизвика известно вълнение, но това не я притесняваше особено. Искаше да бъде с Бил и може би тази тяхна първа Коледа щеше да се окаже и последната, която посрещат заедно. Ако той решеше да сложи край на връзката им, щеше да им остане поне споменът за този празник. Пакстън беше настроена много философски по отношение на бъдещето. Но това бе неизбежно за човек, който живее в постоянна опасност.

На Бъдни вечер отидоха заедно на църква, а на следващата сутрин се събудиха прегърнати. Той ѝ купи пуловер от тяхната база и ѝ подари изящна златна гривна, която бе купил от Хонконг още по време на отпуската си с Деби през октомври. На гривната блестеше единствен малък диамант. Бил я сложи на ръката ѝ и я целуна. Пакстън му бе купила красив часовник, една-две книги, които бе поръчала специално за него от Щатите, и няколко чифта скандално бельо, което бе намерила на черния пазар. Все глупави и тривиални подаръци, но при дадените обстоятелства не можеха да направят нищо повече. Гривната обаче беше наистина много специална, а от вътрешната ѝ страна бяха гравирани инициалите им и датата — *Коледа '68*.

— Първият от много подобни подаръци — загадъчно каза той и я целуна.

След обяда отидоха на шоуто на Марта Рей, което им достави огромно удоволствие. А същия този ден Боб Хоуп беше в Да Нанг и играеше пред десет хиляди войници и жени от персонала. Ан Маргарет бе хитът на шоуто, макар че Пакстън смяташе, че участието на такива сексимволи само дразнят мъжете. Въпреки това представлението ѝ хареса. В края му генерал Абрамс закачи на ризата на Хоуп медал за изключителни заслуги, а публиката го възнагради с продължителни аплодисменти.

Пакстън и Бил срещнаха Тони Кампобело на шоуто на Марта Рей, а също и Ралф, който отразяваше събитието за „АП“. Беше взел

със себе си Франс и малкото момченце, Ан, което беше невероятно красиво и много приличаше на майка си. Бил и Пакстън побъбриха малко с Ралф и Франс, а после се отдалечиха и не ги видяха повече. Нито пък Тони и войниците на Бил. Тълпата беше огромна. А Тони отново се бе държал демонстративно хладно с капитана и Пакстън. Все още не бе преодолял неприязнените си чувства към нея и не се и опитваше да се държи учтиво. Но отношението му, всъщност, нямаше значение за тях двамата. Тя и Бил щяха да се върнат у дома след месец. Напоследък често разговаряха за това. Не можеха да си представят, че ще живеят в един и същи град и няма да са заедно.

— Няма да е за дълго — повтаряше той, но Пакстън непрекъснато се питаше какво ще стане, когато той види децата си отново и се почувства у дома си. Имаше неприятното чувство, че няма да може да ги напусне толкова лесно, независимо от всичко, което ѝ бе казал в дългите им, страстни нощи.

Новата година посрещнаха в офицерския клуб, а после се преместиха за по едно питие в ресторанта на покрива на хотела ѝ. След това се любиха в стаята ѝ и започнаха годината с много нежност и страст. На сутринта все още бяха будни — шепнеха си влюбено, прегръщаха се и се целуваха. Проспаха по-голямата част от деня, а привечер той замина за Ку Чи. Щеше да се върне в Сайгон след два дни. А междувременно тя трябваше да напише статията си за „Сън“.

Нейната рубрика „Вести от Виетнам“ се четеше с голям интерес. В редакцията се получаваха много похвални писма, а някои от тях ѝ бяха препратени чак в Сайгон. Пакстън поднасяше на хората непредубедена и обективна информация за всичко, което ставаше във Виетнам. А нейната лична честност и почтеност се усещаха във всеки написан от нея ред. Ед Уилсън бе особено доволен от работата ѝ и си приписваше всички заслуги за изпращането ѝ във Виетнам. По някакъв странен начин той имаше усещането, че тя е отмъстила за сина му, доказала е, че Питър не е умрял напразно. Тя бе заминала там, за да разкаже за него и за още половин милион момчета като него. А Пакстън бе дълбоко развълнувана от писмата, които получаваше от читатели. Понякога се опитваше да им отговаря, но в повечето случаи просто не ѝ оставаше време за това.

Статията, която трябваше да напише на следващия ден, бе за просяците в Сайгон. Трябваше да довърши и един стар материал за

Хю, а освен това искаше да напише и за Марта Рей и шоуто на Боб Хоуп. Беше изключително заета през тези два дни и в осем вечерта все още седеше зад пишещата машина и се заслушваше за Бил, който трябваше да пристигне всеки момент. Той закъсняваше, но Пакстън знаеше, че понякога е доста трудно да се откъсне от базата. А и ако Тони Кампобело се досещаше за срещата му с нея, сигурно щеше да направи всичко възможно, за да го забави допълнително. Често постъпваше по този начин, но Бил проявяваше търпение, макар че постоянната враждебност на сержанта продължаваше да дразни Пакстън.

Когато отново погледна часовника си, вече минаваше десет часа и Пакстън леко се обезпокои, макар да съзнаваше, че като командващ офицер, Бил невинаги успяваше да осъществи предварително заплануваните пътувания. Особено пък напоследък. Трябваше да свърши още толкова много неща през оставащите три седмици. Освен това се опитваше да издейства нов командващ офицер направо от Щатите, а Пакси знаеше, че това не е никак лесно.

В единадесет часа тя отново погледна часовника си и започна да кръстосва из стаята. А в полунощ вече сериозно се разтревожи. Реши да слезе долу във фойето. Обади се в телефонната централа, за да ги предупреди къде ще бъде, ако Бил позвъни. Помисли си, че може да е срещнал някой познат по пътя насам и че може би ще го намери в бара. Вече бяха имали няколко подобни случая.

Но тази вечер Пакстън не срещна нито един познат. Дори и Найджъл го нямаше. А Ралф бе заминал с Франс и Ан на гости на някакви нейни роднини в Хау Бон.

Пакстън се помота безцелно из фойето, но Бил не се появи. А тя не можеше да направи нищо повече. Вече бе твърде късно, за да му звъни в базата. Върна се в стаята си. Чудеше се дали не е възникнал някой неотложен проблем, който да е осуетил пътуването му, но това ѝ се струваше малко вероятно.

Най-накрая, към четири часа сутринта заспа, но се събуди още на разсъмване. А от него все още нямаше и следа. Пакстън се надяваше, че той може да е дошъл, докато е спала и очакваше да го намери в леглото до себе си. Имаше ключ от стаята ѝ и неведнъж се бе появявал неочаквано и изненадващо.

Но тази нощ нямаше никакви изненади. Когато се събуди, другата половина от леглото беше празна. В седем и тридесет тя отиде в офиса на „АП“. Провери телетайпите, за да научи новините, пристигнали през нощта, но там се съобщаваше само за пластична бомба в някакъв бар и за улична схватка в Колон.

Пакстън знаеше, че Ралф трябваше да се прибере късно предишната вечер и час по-късно му позвъни вкъщи.

— Зная, че е глупаво от моя страна... — Чувстваше се неловко, че му бе позвънила, но не знаеше към кого друг да се обърне. — Бил не се появи снощи. Сигурна съм, че няма нищо странно, но просто си помислих...

— О, боже, Пакс — изсумтя той и се обърна в леглото. — И искаш от мен да се обадя в базата?

— Да.

— Защо не го направиш сама? По дяволите, ти имаш същите пълномощия като мен.

— Глупости. Всички знаят за връзката ми с Бил. — Въпреки първоначалната им предпазливост, тяхната любов се оказа една от най-лошо пазените тайни в Сайгон.

— И какво от това?

— Ще ме помислят за ревнива приятелка, която си пъха носа навсякъде. Аз само искам да се уверя, че е добре.

Изобщо не й бе минало през ума, че може да е излязъл с друга жена. Отношенията им не бяха такива.

Обичаха се толкова много, че никога не бяха си помисляли дори, че някой друг би могъл да застане между тях.

— Добре, добре, ще се обадя. Какво искаш да знаеш?

— Че базата Ку Чи е невредима, не е била нападана през нощта, а Бил е жив и здрав.

— Слушай, хлапенце. — Той седна в леглото и се усмихна на Франс. Беше едновременно щастлив и много разтревожен. Предишната нощ Франс му бе казала, че е бременна и че иска да роди детето му. — Ако базата Ку Чи е хвърлена във въздуха, значи ни очакват големи неприятности. За бога, та тя е по-голяма от Ню Йорк.

— Престани с духовитите си забележки, Джонсън. Просто им се обади.

— Добре, добре, ще се обадя. — Той затвори телефона и се наведе да целуне Франс, която все още лежеше до него.

— Тя добре ли е? — попита Франс. И тя харесваше Пакстън. И макар че не я познаваше добре, винаги бе изпитвала някакво необичайно родство с нея.

— Добре е. Просто ѝ изтича мандатът и започва да нервничи. Всички стават такива, преди да си тръгнат за вкъщи. Направо ме влудяват.

— А ти? — Тя го погледна с тъга. — *Ти* кога ще се върнеш у дома, любов моя?

— Никога. Освен ако и ти не дойдеш с мен. — Но тя му бе заявила, че никога няма да го направи. И говореше напълно сериозно. Беше твърде горда, за да позволи да я третират като проститутка в Щатите. Щеше да си остане в Сайгон и щеше да го обича до края на дните си.

Ралф седна на ръба на леглото и се обади в Ку Чи. Имаше няколко познати там, но само Бил му бе добър приятел и той помоли да го свържат направо с него. Попадна на някакво младо момче, което не познаваше, Ралф поиска да го свържат с някой друг, но и тук удари на камък. Внезапно започна да се пита дали нямаше да се окаже, че инстинктите на Пакстън не я бяха излъгали. В този момент му хрумна да попита за сержант Кампобело. Последва дълга пауза, после му казаха да изчака. Изминаха почти десет минути, преди най-после Тони да се обади. Ралф обаче беше достатъчно хитър и не бе затворил телефона. Вече бе убеден, че Пакстън е права и че там има някакъв проблем.

— Тони? — Ралф заговори така, сякаш двамата бяха стари приятели, но в действителност не бяха. Тони не го харесваше, защото той бе запознал Пакстън с Бил. А Кампобело беше тип, който не прощаваше лесно. — Ралф Джонсън. „АП“, Сайгон.

— Зная кой си, човече. — Гласът му бе дрезгав и студен. Очевидно не проявяваше никакъв интерес към разговора. — Какво искаш?

— Аз... ние... неофициално... питахме се дали вчера не се е случило нещо при вас... искам да кажа... — По дяволите, ако беше някой друг, Ралф щеше да го попита направо дали Бил е добре. Но не искаше Кампобело да разбере, че се обажда от името на Пакстън.

Почувства се като дете, което си играе игрички. — Виж, имаше някакви слухове, че може би сте имали проблеми и неприятности. Наред ли е всичко?

Настъпи неловка пауза, която продължи цяла вечност.

— Да, предполагам, че може и така да се каже. През целия уикенд имяхме един убит. *Само един*. Това е чудесно, не мислиш ли? — Но гласът му беше изпълнен с мъка и горчивина.

— Страхотно. — Ралф не знаеше как да продължи разговора, но Тони го избави от тази необходимост.

— Единственият проблем, разбира се, е, че бе убит — той изстреля думата с убийствена злоба — *нашият командир*. Спомняш ли си го? Висок, строен мъж. Много красив. Бил Куин.

О, боже! Кръвта на Ралф застина. Как, по дяволите, щеше да й каже?

— Аз... о, боже... как се случи? — Гласът на Ралф се чуваше едва-едва, но Тони сякаш бе започнал да плаче.

— Как се случи ли? Много лесно. Той се влюби в оная шибана кучка преди няколко месеца и стана невнимателен. Започна да се влюбва в целия шибан свят, искаше да се прави на красивия принц от приказките... на Сър Галахад... Искаш да знаеш как се случи, мистър? Нашите момчета се страхуваха да се спуснат в една дупка вчера. И знаеш ли кой влезе вътре? Точно така. Капитанът. Смяташе, че ще може да застреля оня от другата страна. До този момент винаги бе успявал. И знаеш ли какво, мистър? След цели четири мандата тук той сгреси. Беше прекалено едър за тази дупка. Прекалено бавен. Твърде *стар*. А главата му бе пълна с глупости, защото само след няколко дни щеше да се върне с нея у дома. Мислеше си как да прати жена си и дечицата си на майната им, а междуременно малкият Чарли от другата страна на тунела му пръсна главата. — Ралф усети, че му се гади, докато го слушаше. Призля му от гняв, мъка и горчивина, вбеси се от иронията на случилото се. Оставаха му две седмици до завръщането му у дома, а вече бе мъртъв. И това се случваше с хиляди други. Но Бил Куин бе много свестен и почтен човек. И толкова много обичаше Пакстън. — Това достатъчно ли е за статията ви, господин Джонсън? — горчиво попита Тони, без да се опитва да прикрива факта, че плаче. — Водихте ли си бележки, или бихте искал да дойдете

и да видите тялото? Няма да си тръгне за вкъщи преди утре следобед. И предполагам, че този път приятелката му няма да го придружи.

Бил не беше първият мъж, който се бе влюбил във Виетнам, нито пък единственият, изневерил на жена си, но сержантът вече не можеше да контролира яростта си. А и той бе предрекъл, че това ще се случи. Бе видял не един мъж, който бе загубил живота си, защото, заслепен от любов по някоя фуста, бе станал непредпазлив и небрежен. Беше убеден, че Бил е загинал заради любовта си към Пакстън и нищо не би могло да го накара да промени мнението си. Според него Пакстън Андрюз бе убила Бил Куин и това му убеждение не подлежеше на обсъждане.

— Това ще я убие — прошепна Ралф по-скоро на себе си, отколкото на Кампобело.

От другата страна на телефона Тони избърса очи в ръкава си.

— Чудесно. Надявам се *наистина* да я убие. Тя го заслужава.

— Не говориш сериозно, нали?

— Напротив — яростно кресна той. — Тая шибана кучка уби моя капитан.

— Той беше голям и зрял мъж. — Ралф се чувстваше длъжен да я защити, а и отношението на този човек започваше да го ядосва. Тя не беше убила никого. Беше наранила единствено себе си. Поела бе риска да се влюби и бе изгубила. И то не за пръв път. Но на война винаги е така. Ако само се привържеш към някого — куче, войник, или дете — поемаш и риска да го загубиш. — Бил *сам* е направил избора си, Кампобело. Точно както и тя. Той чудесно знаеше какво върши. И ако вчера е бил победен, то е, защото оня тип от другата страна трябва да е бил дяволски добър. Не вярвам, че Бил Куин някога е проявявал непредпазливост.

Той беше твърде умен и бърз и чудесно познаваше работата, която вършеше. В думите на Ралф имаше много истина, но Тони Кампобело отказваше да я чуе.

— Глупости. Той изобщо *не трябваше* да влиза в оная дупка.

— Защо тогава го е направил? — притисна го Ралф.

— Може би, за да докаже нещо... може би, защото е мислил за нея...

— Той не беше нито толкова немарлив, нито толкова глупав, нито дори толкова смел.

Макар че както казваха генералите, а и според самия Бил, за да стане тунелен плъх, човек трябва да е малко луд.

— Той беше *влюбен* до полуда в нея.

— Да, така беше — съгласи се Ралф, опитвайки се да ги защити. — Но това си беше негова работа и не смятам, че би позволил на чувствата да се намесват в работата му. Просто не вярвам в това. А ако ти си на противното мнение, Кампобело, предлагам ти да го забравиш още в този момент. Ако изобщо някога те е било грижа за него, защо просто не запазиш шибаното си мнение за себе си? Онова момиче ще бъде съсипано от смъртта му и ако пътищата ви някога се пресекат — а аз искрено се надявам това да не стане никога — ще бъде най-добре да не ѝ крещиш насреща.

— Аз също се надявам да не я видя никога повече.

— За бога, направи ми една услуга. Ако случайно я срещнеш някъде, бъди джентълмен! Дръж си устата затворена.

— Я върви на майната си, мистър! — изръмжа Тони Кампобело, а очите му отново се напълниха със сълзи. — Тази кучка *уби* моя капитан.

Беше като дете, застанало край мъртвата си майка, готово да убие всеки, който се приближи до нея. А когато, няколко секунди по-късно, той затръшна телефона, Ралф остана на мястото си, мрачно загледан през прозореца. Какво, по дяволите, щеше да ѝ каже?

Франс бе чула целия разговор и когато той се изправи, за да се облече, тя се приближи и нежно сложи ръка на рамото му.

— Толкова съжалявам за приятеля ти. — Тя имаше чудесен френски акцент, ласкава ръка и мъдро сърце. Ралф се обърна към нея и я прегърна. — Мъчно ми е и за двамата.

— На мен също. Опитах се да ги предупредя още в самото начало.

— Защо? — тихо попита тя.

— Защото смятах, че допускат грешка. Цената, която се плаща в подобни случаи, е твърде висока. Опитах се да им го кажа. Но те не ме чуха.

— А може би просто не са *могли*.

Беше по-мъдра от него. Мълчаливо го изчака да се облече. А един час по-късно Ралф беше вече в хотел „Каравел“ и с мрачно изражение почука на вратата на Пакстън. Тя му отвори вратата,

облечена с дънки, върху които бе нахлузила една от ризите на Бил. Обути бе с бойните си ботуши и изглеждаше невероятно красива.

— Казаха ли ти нещо? — нервно попита тя и отстъпи назад, за да го пусне в стаята. Беше оправила леглото си, но не бе хапвала нищо от предишния ден на обяд. Пропуснала бе вечерята, а сутринта изобщо не се бе сетила за закуска.

— Да — уклончиво рече той, влезе в стаята и се огледа. Отчаяно му се искаше да можеше да избегне този момент.

— Е? — попита тя и той тежко се отпусна на един стол. Същият стол, на който Бил бе седял толкова често. — Какво, по дяволите, ти казаха?

Какво да ѝ каже? Как да ѝ го каже? Беше го правил хиляди пъти преди, но внезапно осъзна, че сега просто не е в състояние да ѝ го изрече. Имаше чувството, че този последен път ще го убие. Беше на тридесет и девет години, а бе видял, чул, помирисал, описал толкова пъти смъртта, че му стигаше за още сто живота. Зарови лице в ръцете си, а после я погледна. Не можеше да направи нищо повече. Трябваше да ѝ каже.

— Бил е убит вчера, Пакс.

Гласът му отекна като гръм в смълчаната стая и тя за миг си помисли, че ще припадне. Единственото, което виждаше пред себе си, бе лицето на Ед Уилсън в деня, в който дойде да ѝ каже за Питър, спомняше си острата болка, пронизала разбитото ѝ сърце.

Този път само бавно се отпусна на леглото и се загледа в Ралф, неспособна да повярва в чутото.

— Не е вярно.

— Вярно е. — Ралф кимна. — Влязъл в един от тунелите и Чарли го застрелял. Станало е бързо. Не е страдал. Останалото няма никакво значение. — Не знаеше дали това, което ѝ казва, е истина, но чувстваше, че ѝ го дължи. Протегна ръка към нея, но тя не я пое. Просто седеше на мястото си и се взираше в него.

— Мога ли да го видя?

Той се поколеба, замислен за онова, което му бе казал Тони.

— Не мисля, че трябва да го правиш. Утре го изпращат у дома.

— Две седмици по-рано — неволно промълви Пакстън.

Тя седеше на леглото, мъртвешки бледа и облечена с ризата му, взираше се в празното пространство пред себе си и се чувстваше така,

сякаш не ѝ бе останало нищо скъпо на този свят. Беше почти двадесет и три годишна и в тази ужасна война бе изгубила единствените двама мъже, които бе обичала, и сега ѝ се струваше, че бе дошъл краят и на собствения ѝ живот.

— Аз те предупредих, че това би могло да се случи, Пакс. Самата ти го знаеше. Това е риск, който всички ние приемаме. Би могло да се случи с мен, или с теб... но се случи с него. Всеки друг би могъл да е на негово място.

— Но *не* е. — Сълзите бавно се изтъркаляха по бузите ѝ, а Ралф се приближи до леглото, седна до нея и я прегърна.

Тя плака неутешимо часове наред, мъката и болката се изливаха от душата ѝ като безпощаден порой.

— Съжалявам... толкова съжалявам.

Но тя бе неутешима. Не можеше да говори, не можеше да мисли. Не ѝ бе останало нищо. Вече си нямаше никого. Нямаше го. Той беше вече само спомен. Останала ѝ бе единствено гривната, която ѝ бе подарил за Коледа. С празен поглед се загледа в нея, а после изведнъж осъзна, че всичките му лични вещи щяха да бъдат изпратени на Деби в Сан Франциско. Книгите, които му бе подарила и които бяха надписани от нея, снимките от почивката им във Вунг Тау, писмата.

— О, боже... не могат да направят това... — Ралф си помисли, че тя все още мисли за смъртта му, но тя побърза да му обясни какво има предвид. — Трябва да ги спрем.

— Случвало се е и преди, Пакс. С други момчета. Тя просто ще трябва да разбере, че той се е намирал във военна зона. И е бил тук твърде дълго време. А хората се променят.

— Но това не е честно! Сега тя ще трябва да живее с тая обида до края на живота си. — Помисли за майка си, за болката и огорченията, които бе изпитала, когато бе узнала, че баща ѝ бе прекарал последните си мигове на този свят с друга жена. — А също и децата. Не можем ли да ги спрем?

— Не зная...

Ралф се замисли за момент. Възхищаваше ѝ се, че разсъждава по този начин, но не беше съвсем сигурен какво да направи. В армията бяха много придирчиви по отношение вещите на загиналите. Изпращаха на близките им абсолютно всичко — от бельото до

пощенските картички, които бяха получавали, а това само доказваше, че Пакстън има пълното основание да се безпокои.

— С кого бихме могли да разговаряме?

И двамата едновременно се сетиха за един и същи човек. Ралф едва не изпъшка при мисълта за него, но Пакстън първа произнесе името му.

— Кампобело?

— Исусе. Не съм сигурен, че той би направил каквото и да било за мен, Пакс.

— Тогава аз ще му се обадя... не... ще отида там. Той сигурно е много разстроен.

Това беше доста далеч от действителното му състояние, но Ралф не искаше да ѝ каже, че сержантът я мрази до смърт и я обвинява за смъртта на Бил.

— Виж, защо не ме оставиш аз сам да се погрижа за това?

Тя издуха носа си, а когато заговори, гласът ѝ затрепери отново.

— *Длъжна* съм да го направя сама. Заради Бил. Смятам да тръгна веднага.

— Глупости. Идвам с теб.

Тя нямаше никаква представа какво я очаква там, но всичките му опити да я разубеди се оказаха безполезни. А и решението ѝ да се погрижи Деби да не разбере за връзката ѝ със съпруга ѝ, сякаш ѝ вдъхваше сили и ѝ позволяваше малко по-добре да контролира мъката си.

Но когато стигнаха там, дори Ралф не бе подготвен за шокиращата среща с Кампобело. Видяха го веднага след пристигането си и той се спусна към Пакстън, готов да я удари. Ралф го сграбчи за раменете и го раздруса с все сила.

— За бога, човече, престани! Не виждаш ли в какво състояние се намира?

— Майната ѝ! Заслужила си го е — изкрещя той, с обляно в сълзи лице. Пакстън беше близо до колата и трепереше неудържимо. Думите на Кампобело бяха по-жестоки от ония, които бе казал на Ралф по телефона и произнесени с по-голяма злоба и омраза. — Искаш ли да видиш състоянието, в което се намира той?

— Моля ви... — Тя се отпусна на колене и се разрида, а Кампобело, целият пребледнял, не сваляше поглед от нея. — Моля ви,

престанете... аз го обичах... — И тогава изведнъж настъпи пълна тишина. Войниците ги наблюдаваха отдалеч, опитвайки се да отгатнат какво точно става. Кампобело стоеше блед и треперещ в ръцете на Ралф, а Пакстън се взираше в него с неприкрита омраза. — Аз го обичах. Не разбирате ли това? — тихо рече тя и той също се разрида.

— *И аз го обичах.* Бях готов да умра за него. Той спаси живота ми в една от ония шибани дупки... а този път аз *не можах* да му помогна.

— Никой не е могъл, човече — прошепна Ралф и го пусна. — Никой не може да помогне на никого тук. Нещата във Виетнам просто се случват. Спомни си за всички ония внимателни и предпазливи, изключително опитни момчета, които намират смъртта си само ден преди да се върнат у дома. Спомни си за всички мърлячи, които се влачат пияни през цялото време, а се отърват и без драскотина дори. Това е съдба. Орис. Господ. Наречи го както искаш. Но обвиненията и омразата няма да ти помогнат особено. Няма да могат да го върнат.

Кампобело също го знаеше и това го вбесяваше най-много. Той търсеше виновен, търсеше някой, върху когото да излее гнева си. Твърде много от момчетата им бяха загинали, а сега — и капитанът, когото Тони толкова обичаше, човекът, който бе спасил живота му, който бе негов приятел, който се смееше и се напиваше заедно с него. Него вече го нямаше и все *някой* носеше вината за смъртта му. Отчаяно му се искаше този някой да е Пакстън.

Ралф тихичко му обясни за какво бяха дошли. Кампобело изглеждаше изненадан.

— Можеш ли да ни помогнеш, човече? Тя е права. Тези неща не трябва да бъдат изпращани на жена му.

Сержантът я изгледа сърдито. Злобата отново напираше в гласа му, но Пакстън се изправи пред него — разстроена, съсипана от мъка, но изпълнена с решителност.

— Боиш се да не те хванат, а? За това ли е всичкото бързане?

— Не. — Тя поклати глава. — Боя се да не я *нараня*. *Нея* и момчетата. Той ги обичаше. Не виждам защо трябва да бъдат наскърбени. Ние мислехме да се оженим. Но това вече няма никакво значение и не е необходимо те да знаят за намеренията му. — А после, макар да знаеше, че не дължи нищо на този сержант, му разказа за баща си. — Той се разби със самолета си, в който имаше друга жена. А

майка ми ще трябва да живее с мисълта за измамата му до края на дните си. Един ден брат ми ми каза. Оттогава се питам защо стана така. Всички си задаваме този въпрос. В случая с родителите ми аз се досещах и подозирах нещо, но въпреки това не беше честно. Тази обида бе излишна. Същото важи и за Деби. Достатъчна им е мъката от смъртта му... Бих искала да си получа моите неща обратно.

— Например? — Беше изпълнен с подозрения и по всичко личеше, че продължава да я мрази.

— Три книжки с поезия, в които съм писала някои неща, няколко снимки и писма. Другото няма значение. — Погледна ги смутено. — За Коледа му купих твърде скандално бельо, а той носеше със себе си кичур от косата ми, но мисля, че тези неща не са толкова важни.

— Защо правиш това? — попита Тони и се приближи до нея. Не можеше да повярва, че не я движат никакви скрити подбуди.

— Вече ти казах защо. Случилото се е достатъчно болезнено за всички. Не е необходимо тя да научава за нас.

И за момент, само за един кратък миг, той сякаш повярва, че тя е добър човек и това му причини още по-голяма болка. Бил Куин я обичаше истински и може би бе загинал заради нея. Всички те бяха толкова уморени и объркани, толкова напрегнати... Бяха прекарвали тук твърде дълго време. Куин, Кампобело, Ралф и дори Пакстън.

— След това ще се върнеш ли у дома? — попита Тони, почти забравил за присъствието на Ралф, а очите му отново се напълниха със сълзи.

— Не зная. — Тя безучастно сви рамене. — Предполагам.

Той кимна.

— Ще прегледам вещите му. Изчакай тук.

Нямаше го половин час, през който Пакстън плачеше, а Ралф пушеше „Ръби Куийн“. Най-накрая сержантът се върна. Носеше малък пакет.

— Намерих книгите, снимките, писмата и бельото. Не открих косата, но това няма значение. Така или иначе, не е сред нещата, които ще бъдат изпратени на жена му.

Пакстън се зачуди дали кичурчето коса е било у Бил в деня на смъртта му, но не посмя да каже нищо, защото се боеше да не вбеси Кампобело отново.

— Благодаря ти — тихичко рече Пакстън, опитвайки се да се овладее и взе от него малкия пакет.

Толкова малко ѝ бе останало от огромната любов, която изпитваше към Бил. От всичките им надежди и мечти. Спомни си за армията, която изгаряше цели градове, за да изолира виетконговците и оставяше след себе си само въглени и пепел.

Тони стоеше и ги гледаше как се приближават към джипа на Ралф, а после изведнъж извика.

— Ей... — Не искаше да произнесе името ѝ.

Тя се спря и го погледна. Него, мъжа, който я мразеше толкова много и който смяташе, че тя бе убила Бил.

— Съжалявам — промълви той с разтреперани устни.

Пакстън не бе сигурна за какво съжалява — дали защото бе твърде жесток с нея, или защото Бил вече го нямаше, това всъщност нямаше значение.

— Аз също — рече тя и се качи в колата.

Той ги изпрати с поглед, докато напуснаха базата и поеха към Сайгон.

[1] Става дума за заглавието на вестник, но така наричат и националния флаг на САЩ. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ШЕСТА

— Трябва да се върнеш у дома, хлапенце. — Ралф стоеше в стаята ѝ в „Каравел“, а Пакстън отново седеше на леглото с войнствено изражение и яростно скръстени ръце.

Никсън бе положил клетва предишната седмица, Бил беше мъртъв от тридесет дни, а тя бе забавила завръщането си в Щатите с един месец.

— Няма какво повече да правиш тук. Твоите шест месеца изтекоха. От вестника ти настояват да се прибиращ. Бил няма да се върне. А телетайпите в офиса ми направо ме влудяват. Искат те обратно, Пакс. Тук си вече седем месеца. Вече трябва да си вървиш.

— Защо? Ти си тук от години.

— Това е различно. Аз съм *назначен* тук, а и няма при кого да се върна у дома. Никой не дава пет пари за мен. Родителите ми са мъртви, не съм виждал сестра си от десет години и живея с жената, която обичам и която носи детето ми. Имам причини да остана. Но не и ти. Ти започваш да изкрейзваш тук. Приличаш на ония момчета, които са били в тунелите твърде дълго. Върни се у дома, отдъхни, почини си, а ако това шибано място ти харесва толкова много, накарай ги да те изпратят отново. Или да си намерят някой друг. Но ако не се махнеш отгук веднага, със сигурност ще извършиш някоя глупост. — Вече бе ходила на две мисии с Найджъл и Жан-Пиер, а от материалите, които пишеше, Ралф разбираше, че е прекалено напрегната и озлобена, за да донесе нещо добро на себе си, или на когото и да било друг. — Махай се отгук, преди да съм извикал шефовете ти да дойдат и да те вземат на сила.

Ралф знаеше, че тя вече отдавна не внимава какво яде, беше прекарала тежка дизентерия, мъчеше я и лека треска. И изглеждаше ужасно. Скърбеше за Бил, но се опитваше да не го показва. Беше мъртва отвътре, но отказваше да си го признае.

— Ще проявиш ли малко здрав разум? Мога ли да те убедя да си идеш у дома, или ще трябва да извикам някой да те прибере? Ще го направят, знаеш това. Твоят човек в Сан Франциско започна да става

много неспокоен и настоятелен. Иска да се обадим на посланика и да те изпъдим от страната, ако не се съ согласиш да си тръгнеш сама.

— Добре, добре. Ще си ида. Печелиш.

— Исусе! — Той въздъхна с облекчение. Беше силно разтревожен за нея. А веднъж случайно се бе срещнал с Кампобело. И той не изглеждаше особено добре. Смъртта на Бил ги бе съсипала и двамата. — Добре, кога? Утре добре ли е?

— Защо толкова бързо?

Пакстън искаше още малко време. Не желаше да се прибере у дома. Може би, защото Бил бе умрял тук. Когато беше в Сайгон, все едно, че беше заедно с него — в стаята, в която бяха живели, близо до ресторантите, които бяха посещавали.

— И защо не? — отвърна Ралф. — Ще ти взема билет за утре сутринта. Има една „Фрийдъм бърд“^[1], която отлита оттук преди обяд. И искам да заминеш с нея.

— Ти просто гледаш да се отървеш от мен...

Тя му се усмихна през сълзи. Не искаше да се раздели с него, с хората, с които се бе запознала, та дори и с шума, бензиновите пари и лудостта, обзела Сайгон. По някакъв странен начин бе започнала да обича този град.

— Завиждам ти заради материалите, които пишеш — подразни я той. — Никога няма да спечеля моя „Пулицър“, ако продължаваш да се мотаеш наоколо.

— Ще дойдеш ли да ме видиш в Сан Франциско? — тъжно попита тя.

— Там ли ще бъдеш? — Сега, когато тя се бе съгласила да си тръгне на следващата сутрин, Ралф се чувстваше много по-спокоен.

— Предполагам. Не зная още. Но ще остана там, ако ми предложат работа във вестника.

Той ѝ се усмихна с възхищение. През изминалите седем месеца бе започнал да я обича като по-малка сестра и знаеше, че присъствието ѝ много ще му липсва.

— Ще бъдат истински глупаци, ако не ти предложат работа. Госпожо, та вие сте дяволски добър репортер.

— Щом го казваш ти — рече тя, а в гласа ѝ се долавяха уважение и обич, — това е огромна похвала. Господи, ужасно ще ми липсваш. Искаш ли да вечеряме заедно?

— Разбира се.

Ралф дойде сам. Беше оставил Франс и Ан у дома, както всъщност често правеше. Не желаше тя да общува твърде отблизо с останалите репортери. А и тази вечер искаше да бъде сам с Пакстън.

— Ще се справиш ли там, у дома? — сериозно я попита той след второто им уиски.

— Предполагам — рече тя, загледана в чашата, сякаш там се криеха всичките отговори. — Не зная. — Вдигна поглед към него. — Има ли човек, който да си е тръгвал оттук непроменен?

— Не — откровено рече Ралф. — Няма. Някои просто прикриват по-добре това от останалите. Но ти все пак не остана тук прекалено дълго. Може би тази война не успя да те промени толкова много.

— Мисля, че успя.

И той се боеше от същото. Страхуваше се за нея.

— Може би смяташ така, защото все още не си се примирила със смъртта на Бил. — В гласа му се прокрадна надежда. Ралф познаваше твърде много хора, напълно съсипани от престоя си във Виетнам. Наркотици, венерически болести, опасности, заболявания, сериозни рани, странните увреждания, които тази война причиняваше на психиката. Страната беше толкова красива, а американското присъствие в нея — напълно погрешно и безсмислено. За повечето хора ситуацията беше отчайващо смущаваща, необяснима, объркана... Но той се надяваше, че Пакстън не бе останала достатъчно дълго, за да бъде напълно отровена от духа на войната. Надяваше се, че не се бе влюбила в тази страна дотолкова, че да не може да я забрави. — Заминаването за вкъщи ще ти се отрази добре. И другаде има живот, нали знаеш? — Той се усмихна, но не и тя.

— Завръщането у дома би се отразило добре на всички тук. Може би и ти един ден ще се прибереш — тихо промълви тя. — Господи, как ще се радвам да те видя у дома! Завръщането ми ще бъде толкова мъчително. Как да започна да разказвам на хората за онова, което видях тук.

— Семейството ти знае ли за Бил?

Тя поклати глава. Не беше казвала на никого. Чакаше да разбере какво ще реши Бил, как ще постъпи с Деби. Може би той изобщо нямаше да я напусне. Още от началото на връзката си и двамата знаеха, че това е напълно възможно.

— Не мисля, че изобщо ще им кажа някога. Това вече няма никакъв смисъл.

Той кимна. Имаше толкова много неща, свързани със Сайгон, които никой никога нямаше да сподели.

Останаха в ресторанта до четири сутринта. Малко по-късно Ралф се върна отново, за да я откара на летището. Пакстън носеше същата раница и същия куфар, с които бе пристигнала, в сърцето ѝ тлееше същата болка, само че сега бе значително по-голяма. Загубила бе двама мъже във Виетнам. И в същото време, въпреки всичко, бе започнала да обича тази страна.

— Направи си една услуга, Пакс. — Ралф тъжно се усмихна. — Забрави това място, колкото е възможно по-бързо. Ако не го направиш, ще те убие.

С част от разума си Пакстън разбираше, че е прав, но друга част от нея ѝ казваше, че не трябва да забрави нищо. Не искаше да забравя.

— Пази се, Ралф. — Тя го прегърна с все сила. — Знаеш ли, аз наистина те обичам.

Когато най-сетне се отдръпна от нея, в очите му имаше сълзи. Последните му думи, преди тя да се качи на самолета, бяха:

— И аз те обичам, Делта Делта.

[1] Буквално „Птичка на свободата“. — Б.пр. ↑

ГЛАВА СЕДМА

Пакстън се приземи на летището в Оукланд след седемнадесетчасов чартърен полет на „Уърлд еървейз“. По време на полета бе разговаряла с няколко завръщащи се у дома офицери, но почти всички бяха толкова изтощени, съсипани и уплашени от завръщането у дома, че не им се говореше с никого. Дори и с такава красива блондинка като Пакси. Толкова дълго се бяха надявали и мечтали за този ден, а сега изпитваха истински ужас. И какво щяха да кажат на хората? Как щяха да обяснят какво значи *да убиваш хора*? Как щяха да споделят как се чувства човек, пронизал с щика на пушката си противника, застанал на една крачка от него? Как се чувства човек, пръснал на някой снайперист главата, който изведнъж се оказва жена? Как да им разкаже за деветгодишно момче, хвърлило граната и убило най-добрия му приятел? А как после той обезумял от ярост, измъкна хлапето от храстите и го убива? Как да им каже истината за тази война? И как да им опише красивите залези, обагрили върховете на планините, пищната зеленина на Виетнам, звуците и ароматите, и хората, момичето, което не може да произнесе името му, но войникът знае, чувства, че я обича. Нищо от това не можеше да бъде казано и обяснено.

И повечето мъже пътуваха за вкъщи, потънали в мълчание.

А когато Пакстън слезе от самолета, облечена с пола и блуза, вдигнала косата си на стегнат кок, нахлузила на краката си старите вече и охлузени червени сандали, тя просто не можеше да повярва, че си е у дома. За нея това вече не беше домът ѝ. Сайгон и стаята в хотел „Каравел“ се бяха превърнали в истинския ѝ дом. А може би се лъжеше? Може би домът ѝ бе къщата в „Бъркли“, в която бе живяла заедно с Питър? Или домът на Уилсънови? Или къщата на майка ѝ в Савана?

Едва след като слезе от самолета, Пакстън осъзна, че *вече няма дом*. А едно младо момче, което стоеше до нея, я погледна, поклати глава и прошепна:

— Човече, колко странно се чувствам при мисълта, че се връщам от Виетнам.

Пакстън чудесно разбираше какво има предвид, защото и тя, заедно с него, се връщаше оттам.

Ед Уилсън ѝ бе изпратил лимузината си и тя уморено се отпусна на задната седалка, докато пътуваха към редакцията на вестника.

Само че Пакстън изобщо не бе подготвена за посрещането, което ѝ устройха. Почувства се като герой, озовал се в непозната страна, когато редактори и служители от вестника, които не бе срещала никога преди, се заизреждаха, за да стиснат ръката ѝ и да я поздравят за страхотната работа, която бе свършила в Сайгон. Пакстън бе изумена. Нямаше представа какво означава всичко това, сълзи напълниха очите ѝ и се затъркаляха по бузите ѝ, докато им благодареше. Най-накрая остана сама с Ед Уилсън, а той я погледна напрегнато и осъзна, че престоят ѝ там бе взел тежкия си данък. Тя бе променена. Беше болезнено слаба и изпита, а изразът в очите ѝ го плашеше. Те бяха безкрайно уморени, събрали в себе си много тъга и мъдрост. Бе видяла хората да умират. Самата тя бе участвала в сраженията.

— Преживяла си ужасни неща — рече той, без да я пита каквото и да било, а тя кимна и се опита да се усмихне.

— Радвам се, че заминах. — Говореше напълно сериозно. Заради Бил, заради Ралф, а и заради самата себе си. Дълбоко в душата си винаги бе знаела, че го дължи на Питър... и на страната си.

— Бих искал да си отидеш у дома и да си починеш. А после се върни, Пакстън, и пиши за всичко, което пожелаеш. Ти свърши чудесна работа и ние бихме искали да те задържим при нас. Ще ти дадем да водиш своя собствена рубрика.

Беше трогната и развълнувана. Искаше да прави точно това, макар че сърцето ѝ се сви болезнено, като си помисли за рубриката, която бе водила от Сайгон.

— Ами „Вести от Виетнам“? Ще я продължите ли?

Той поклати глава и ѝ се усмихна. Знаеше, че всички журналисти са еднакви. Гледаха на рубриките си като на собствени деца.

— Никсън обещава да деескалира войната. А и за момента смятам, че можем да отразяваме войната, като използваме новините, които постъпват от кореспондентското бюро на „АП“ в Сайгон.

— Там работят страхотни журналисти — каза Пакстън, като си мислеше за Ралф, а Ед Уилсън я погледна, преизпълнен с гордост, и се усмихна.

— И ти беше една от тях, Пакстън — откровено рече той. — Ти ме изненада дяволски много. Никога не съм подозирал, че имаш такъв талант и издръжливост. Мислех си, че ще се върнеш само след месец, ужасена от видяното.

— В началото наистина бях обхваната от ужас, но поне чувствах, че върша нещо полезно.

— И си била права. Но през последните няколко седмици бях изгубил всякаква надежда, че някога ще се върнеш в Сан Франциско. — Той се намръщи. — Защо все пак се забави толкова много?

В първия момент, Пакстън просто не знаеше какво да му каже. *Мъжът, когото обичах, беше убит... Друг мъж...*

— Аз... бях твърде погълната от работата си там. Не е лесно просто да прекратя всичко и да си тръгна.

— Предполагам, че е така. Е, сега си почини добре. Върни се тогава, когато се почувстваш готова за работа. — Тя се питаше колко ли време ще ѝ е необходимо за това. Погледна часовника, припомнила си, че трябва да си намери стая в някой хотел. Но от редакцията се бяха погрижили за това. — Запазихме ти апартамент във „Феърмонт“. Марджъри искаше да се настаниш при нас, но аз си помислих, че имаш нужда от почивка, а и сигурно вече си станала още по-независима.

Освен това бе казал на Марджъри, че не би искал да я настани в гостната им, особено пък ако носи някоя болест от Виетнам.

Бяха ѝ осигурили също кола и шофьор, а семейство Уилсън я очакваха на вечеря още същия ден. Но нейният биологичен часовник бе с шестнадесет часа напред и тя едва успяваше да държи очите си отворени.

Срещата бе много емоционална и вълнуваща за всички тях. Пакстън имаше чувството, че те очакват от нея да им каже защо бе загинал Питър, но тя все още нямаше никакви отговори, а в главата ѝ се блъскаха още повече въпроси.

През цялата вечер Габи не спря да бърбори за децата си и за новата си къща. Марджи била много умна, Питър — изключително енергичен, стените в дома им били покрити с коприна от „Фортчъни“ и тапети от „Брънзуиг“, а завесите в спалнята им били сини. Пакстън бе

толкова изтощена, чувстваше се толкова объркана, че на два пъти, без да иска я нарече Деби. Струваше ѝ се, че не може да се справи с всичко това. Посрещането ѝ дойде твърде много, а животът им през изминалите седем месеца бе съвършено различен от нейния. На няколко пъти едва успяваше да се пребори със сълзите си и с импулса да им каже, че не издържа повече, че не може да понася празния им разговор. Липсваха ѝ звуците и ароматите на Виетнам, стаята ѝ в „Каравел“, Питър... Бил... А когато най-накрая си тръгна от дома на семейство Уилсън, вече ѝ се виеше свят от умора.

Прибра се в хотела си, но остана будна часове наред. Чувстваше се толкова уязвима, уморена и потисната. Заспа едва на зазоряване, а два часа по-късно я събудиха от рецепцията. Трябваше да стане, да се изкъпе и да се облече, а после да се качи на самолета за Савана.

А там се почувства още по-зле. Беше тръгнала с възможно най-неподходящите дрехи. Нямаше какво да сподели с близките си. Не можеше да понася Младежката лига, бридж клуба на майка си, едва изтърпя обяда, даден в нейна чест от Дъщерите на гражданската война. Всички повтаряха, че искат да разберат какво става във Виетнам, но в действителност не проявяваха интерес. Не искаха и да чуят за мириса на кръв, за момчето от Маями с откъснатата ръка, за сакатите просяци, които по залез-слънце запълзяваха по терасата на хотел „Континентал палас“. Не искаха и да знаят за венерическите болести, за наркотиците, за момчетата, които ежедневно умират в плен при виетконговците, за невръстните деца и младежите, които също умират от куршуми и бомби. Не искаха да разберат как тази страна съсипва и унищожава хората, как разбива сърцата им, и в същото време ги кара да я *обичат*.

И Пакстън през цялото време повтаряше колко съжالياва, че е толкова уморена, толкова болна и слаба, и напълно неспособна да им разкаже каквото и да било. Защото те си представяха войната като на филм — без кръв, без шрапнели, без откъснати човешки крайници, без човешко месо, което полепва по униформите на оживелите, без изчезнали момчета и без една умираща страна.

Никога преди Пакстън не се бе чувствала толкова самотна. И никога не бе изглеждала толкова зле. Куини ѝ липсваше ужасно, макар да знаеше, че и тя не би могла да я разбере. Беше пораснала и бе съвсем сама. И напълно различна от хората, които я заобикаляха. Беше

й невъзможно да разговаря с някого. Освен с хора като нея, завърнали се оттам.

Една вечер бе излязла с приятели и ужасно съжаляваше, че им се бе обадила, когато в един бар попадна на някакво непознато момче. Разговориха се и тя най-сетне откри сродна душа. Поговориха за Бен Сук и Ку Чи, за Нха Транг, Биен Хоа, Лонг Бинх, Хю и Вунг Тау — курорта, в който тя и Бил бяха прекарали първия си уикенд. Сякаш си говореха на някакъв таен език, познат само на посветените приятели и това бе най-приятната й вечер, през двете седмици откакто се бе завърнала в Савана. На раздяла си стиснаха ръцете, а когато по-късно вечерта се прибра у дома, Пакстън вече не се чувстваше толкова самотна.

Особено мъчителни бяха разговорите с майка й. Беатрис смяташе, че Пакстън все още скърби за Питър, но това беше твърде далеч от истината. Тя се разкъсваше от мъка по изгубената си младост, тъгуваше за страната, която нямаше да види никога повече, скърбеше за двамата мъже, които бе обичала, и за оная част от нея самата, която те бяха отнесли със себе си.

А брат й обясняваше състоянието й единствено с преумора и изтощение. Най-накрая, в средата на февруари, след като си бе купила някои дрехи, които изглеждаха по-подходящи за случая от бойните й ботуши, които тя неизменно носеше със себе си, Пакстън отлетя за Сан Франциско.

Сериозно се залови за работата си в „Сън“. Остана на хотел няколко седмици, докато си намери един малък апартамент. Всяка вечер си обещаваеше, че ще се обади на Габи, само за да установи, че не може да го направи. Нямаше какво да й каже. Не изпитваше желание да види новата й къща и новите й пердета, не желаше да разговаря с Мат, който, кой знае защо, сега й се струваше твърде тесногърд и високомерен, а и всички те й изглеждаха толкова превзети. И напълно безинтересни. И маловажни. Дните, в които ги бе чувствала толкова близки и сърдечни приятели, бяха отминали безвъзвратно. Хората, които бе обичала, вече ги нямаше. Не й бе останал никой. А тя не можеше да понася дори и работата си във вестника.

Заради опита, който бе натрупала във Виетнам, й бяха възложили да отразява местните политически събития, но тя намираще работата си невероятно отегчителна. Господин Уилсън я подтикваше, ако й е

възможно, да се запише на вечерни курсове и да получи все пак дипломата си от „Бъркли“. Пакстън не можеше да си представи, че би могла да започне да учи отново — толкова уморително и отчайващо безполезно занимание. През цялото време се чувстваше смазана от умора. Мразеше вечерите, защото трябваше да се прибере у дома. Беше на двадесет и три години, а имаше чувството, че целият ѝ живот е приключил и единствените хора, с които можеше да разговаря, бяха онези, които като нея се бяха върнали от Виетнам.

От време на време попадеше на такива хора. Разговаряха часове наред, но после те си тръгнаха и отново настъпваше тишина. През цялото това време Пакстън знаеше, че във Виетнам хората се бият, печелят, губят и умират. А тя бе далеч от всичко това, макар че не искаше да бъде никъде другаде, освен в Сайгон. Един ден се опита да обясни какво чувства на редактора на вестника, но той само се усмихна и ѝ каза, че работата, която върши в Сан Франциско е чудесна.

Пакстън продължаваше да следи новините от Виетнам. Постоянно се питаше какво ли правят Ралф и останалите. Дали все още са там? Защо тя трябваше да се върне у дома? С какво бе заслужила подобно отношение.

А противно на обещанията, които тя и целият американски народ бяха чули, войната ставаше все по-ожесточена, а жертвите — все повече и повече.

В края на май, четири месеца след завръщането ѝ, Пакстън осъзна, че не би могла да издържи повече. Питър бе мъртъв вече повече от година и тя бе присъствала на помена. Най-лошото обаче бе, че и тя се чувстваше мъртва като него. Той и Бил поне бяха живели и умрели след това, бяха се появили на този свят и си бяха отишли с достойнство, но тя само вегетираше, пишеше за неща, които не я интересуваха, убедена, че напразно пропилява живота си.

Най-накрая, на първи юни, точно преди Никсън да замине за Мидуей^[1], за да се срещне с Тиен, Пакстън взе окончателното си решение. Влезе решително в кабинета на Ед Уилсън. За пръв път от месеци наред се почувства по-добре. Беше напълно уверена в себе си. Помоли го да ѝ продължи предишната рубрика. После му обясни внимателно, че ако той не я изпрати в Сайгон, някой друг ще го направи.

Ед беше ужасен. За миг се зачуди дали не бе малко откачила през времето, прекарано във Виетнам.

— За бога, защо искаш да се върнеш пак там? По дяволите, Пакстън, хората правят всичко възможно, за да не видят никога тази страна. — Днешната му позиция нямаше нищо общо с първоначалните му убеждения, които се бяха променили след смъртта на сина му. — Защо искаш да заминеш?

— Защото изпитвам *нужда* да съм там — отчаяно се опита да му обясни. — Защото тук се чувствам безполезна. Защото, в действителност, никой не разбира какво става там. Никой, освен хората, които познават тази война.

— И ти си мислиш, че разбираш всичко много по-добре от нас? — В гласа му се долавяше недоверие. И скептицизъм.

— Не, но поне я *видях*. Зная за какво става дума. Не е необходимо да ми се обяснява. И не мога да си седя тук, да обсъждам колите, завесите, децата и скарите за барбекю на хората, при положение че знам какво става там. Господин Уилсън, аз *трябва* да замина.

Решението ѝ му се струваше абсолютна лудост, но тя беше достатъчно голяма и зряла, за да знае какво иска, а и рубриката ѝ несъмнено бе имала голям успех. След прекратяването ѝ в редакцията се получи много оплаквания, но нито един от другите им репортери не пожела да замине за Сайгон.

— Какво мислят близките ти за това?

— Все още не съм им казала.

— Ами ако те убият? — направо попита той.

— Значи така ми е било писано — тихо отвърна тя.

— Също като Питър. Съдба...

Ед кимна. И той като нея, се бе примирил със смъртта му. Знаеше обаче, че Марджъри все още се гневи на съдбата заради несправедливия удар, който им бе нанесла. Той също знаеше, че не е *честно*. Но... просто се бе случило...

— Колко време искаш да останеш този път, Пакстън?

— Не зная... — Тя се замисли. — Може би година. Всъщност, предпочитам да не се уточнява срокът за завръщането ми. — Усмихна му се непринудено. За пръв път от четири месеца насам. — Ще те

уведомя, когато реша, че не мога да издържам повече. Или когато войната свърши.

— Пакстън? — Той я изгледа дълго, продължително. — Сигурна ли си, че искаш да направиш това? — Забелязал кимването ѝ, той реши, че трябва да задоволи собственото си любопитство. Не можеше да проумее желанието ѝ отново да замине за Виетнам. — Имаш ли си там някого?

Пакстън разбираше какво има предвид, но само поклати глава.

— Имам приятели. Други лунатици като мен самата — рече тя, замислена за Ралф и останалите, — които искат да видят всичко, чак до горчивия край на тази война.

— Надявам се той да дойде скоро — тъжно отрони Ед. А после я изненада с цифрата на заплатата ѝ, която назова. — Можеш да се настаниш в същия хотел. Или в някой по-добър, ако има такъв. Можеш да правиш всичко, което пожелаеш, докато си там, Пакстън. Предоставям ти пълна свобода на действията. — Изправи се и я целуна, а тя му благодари и напусна кабинета му, грейнала от радост.

— Някой май е получил повишение — подхвърли ѝ една от редакторките, когато Пакстън мина край тях.

— Можеш да се обзаложиш на това — захили се тя. — Позволиха ми отново да водя старата си рубрика и заминавам за Сайгон.

— По дяволите! — рече момичето и изумено поклати глава. За всички останали, желанието ѝ да се върне във Виетнам бе напълно непонятно.

А когато седна зад бюрото си, Пакстън съчини една телеграма, адресирана до Ралф Джонсън в кореспондентското бюро на „АП“ в „Идън билдинг“, Сайгон.

Връщам се у дома с първия възможен полет. Пригответи се. С обич: Делта Делта.

Изпрати телеграмата и се прибра в апартамента си, за да опакова багажа и да се обади на майка си и Габи. Майка ѝ беше ужасена, но дълбоко в себе си изобщо не бе изненадана. А Габи се разплака, защото третото ѝ дете трябваше да се роди всеки момент. Но Пакстън си имаше свой собствен живот.

Два дни по-късно отлетя за Сайгон.

[1] Островите Мидуей край Хонолулу, принадлежащи на САЩ, под юрисдикцията на военновъздушните сили на САЩ. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ОСМА

Този път пристигането на Пакстън в Тан Сон Нхут ѝ се стори като завръщане у дома. Огледа познатата ѝ вече база и изпита повече радост и топлота, отколкото при завръщането си в Савана. Веднага се почувства на мястото си и докато пътуваше по улица „Ту До“ към хотел „Каравел“, в който бе живяла предишната година, Пакстън за пореден път осъзна, че постъпва правилно. Струваше ѝ се странно, че е могла да отсъства цели пет месеца, и сега, най-после, се чувстваше в родния си дом. Беше си заминала, смазана от мъка, вкаменена от скръб, а в този момент, при завръщането си, отново чувстваше, че *живее*.

Остави чантите си в хотела и накара шофьора да я закара до „Идън билдинг“ на площада. Минаха край статуята на Военноморските сили и Пакстън се усмихна. Нямахте търпение да види Ралф. А когато влезе в сградата, той беше там — уморен и измъчен, току-що завърнал се от някаква мисия.

Беше с гръб към нея и се оплакваше от тъпия шофьор, който му бяха изпратили, а тя бавно се приближи и го потупа по рамото. Ралф се обърна и я видя. На лицето му грейна широка усмивка и той я взе в прегръдките си.

— Делта Делта... Не мога да повярвам... ти, смахната глупачке! Какво, по дяволите, правиш тук, след като можеш да си седиш на задника в Сан Франциско?

— О, така ли? И откъде знаеш това? Отразявах всяко шибано, отегчително до смърт политическо събитие и ако ми се наложи да присъствам на още една политическа среща, или седяща стачка, със сигурност ще започна да повръщам от отвращение.

— Добре дошла отново при нас — тихо рече той. Изглеждаше искрено доволен от срещата им.

— Благодаря. — Погледите им се срещнаха. Бяха преживели доста трудности заедно, а всичко, което знаеше за Виетнам, Пакстън бе научила благодарение на него.

— Искаш ли да пийнем по нещо, или си прекалено уморена? Кога пристигна, между другото?

— Преди два часа. Не, не съм уморена. Нямам представа колко часа показва биологичният ми часовник, а и не искам да зная. — Беше превъзбудена и щастлива.

— Терасата на „Континентал палас“? — през смях я попита той. Все още си спомняше ужаса ѝ, когато Жан-Пиер я бе завел там веднага след пристигането ѝ.

Докато пътуваха по „Ту До“, Пакстън го попита за него.

— Как е той, между другото?

— Както обикновено. Пие прекалено много. Жена му най-накрая го изостави. Писна ѝ да го чака да се прибере у дома. Но мисля, че той го очакваше.

Ралф шофираше и от време на време поглеждаше към нея. Радваше се, че я вижда. Имаше чувството, че тя е член от семейството му. А и тя изпитваше същото по отношение на него.

— Как е Франс?

— Добре е. — За миг гласът му прозвуча странно. — Ще ражда през септември. — Тя го изгледа продължително, чудейки се дали той продължава да се тревожи за това. В началото, предвид обстоятелствата, при които живееха, Ралф смяташе, че не е редно да имат бебе, без да са женени. — Опитах се да я разубедя... заради самото дете. Но тя го иска толкова отчаяно, толкова... *voilà*^[1]. — Той само сви рамене и се усмихна. — Май ще трябва да ставам баща. — Все още не се бе оженил за нея, макар че сега, когато раждането наближаваше, той все по-сериозно мислеше върху това и се опитваше да я убеди да се оженият. — Как беше в Щатите? — Не се бе връщал у дома толкова дълго, че бе започнал да мисли за родината си като за някоя чужда страна.

— Странно. — Беше напълно откровена. — Всъщност, в началото беше направо непоносимо. Хората са станали толкова по-различни, или поне на мен така ми се струваше. Изцяло са погълнати от себе си, никой не дава пет пари за това, което става тук, с изключение на онези, които вече са били във Виетнам. Сякаш тази война изобщо не се води. Те не искат и да знаят за нея — значи, тя не съществува.

— И аз подозирах, че е така. — Вече бяха пристигнали в хотел „Континентал палас“ и Пакстън осъзна, че е забравила за непоносимата жегата в Сайгон. Климатът тук бе толкова по-различен от прохладата на Сан Франциско. Но тя бе готова да се примири и с жегата. Радваше се, че е тук, наслаждаваше се на невъобразимия шум и на познатата миризма на цветя, плодове и бензинови пари.

Бавно се изкачиха по стълбите, а Пакстън се зачуди дали няма да се сблъска с Найджъл. Попита за него, а Ралф я погледна странно.

— Беше убит в Биен Хоа преди два месеца. Пълна глупост. Една кола хвъркна във въздуха... малка бомба, поставена от виетконговците... глупава история, но той беше убит.

Много хора тук умираха от нелепа смърт. Питър и безброй други. А дори и тези, които умираха в бой... впоследствие смъртта им също изглеждаше глупава... като Бил. Но тя се опита да не мисли за това в този момент и да се порадва на срещата с Ралф.

— Жалко за Найджъл... — Наистина съжаляваше, макар че никога не го бе харесвала. — Работиш ли много?

— Твърде много — той й се усмихна щастливо, — но ми харесва. Истинско удоволствие ще е да работим отново заедно. Кога искаш да започнеш? От доста време отлагам едно пътуване до Да Нанг и се опитвам да си намеря компания.

— С удоволствие ще дойда. — Никога преди не бе ходила в Да Нанг. Колебаеше се заради Питър. Не знаеше как ще се почувства, когато се озове на мястото, на което е бил убит. Сега обаче знаеше, че е готова за това.

— Добре. Ще го уредя. Какво ще кажеш, ако дойда да те взема още вдругиден?

— Ще те чакам. — Тя му се усмихна, а той погледна часовника си. Трябваше да се прибере при Франс. Не му се искаше да я оставя дълго сама. Напоследък тя не се чувстваше особено добре, а и Ан изискваше много грижи.

— Искаш ли да те откарам до „Каравел“! — попита той и се изправи, но тя се усмихна и поклати глава.

— Ако успея да остана будна достатъчно дълго, ще се прибера пеша. Ако ме домързи, винаги мога да си хвана такси. Не е проблем.

Той се наведе и я целуна по бузата.

— Добре дошла отново. Радвам се, че си тук.

— Аз също. — Пакстън топло го прегърна в отговор. — Поздрави Франс. Ще се видим утре на „Глупостите в пет часа“. Още ли продължават?

Тя се разсмя, като си помисли за брифинга и за всички познати кореспонденти, които щеше да види отново. Това наистина беше домът ѝ, макар че тази мисъл я плашеше мъничко. Тя вече бе една от тях, не беше вече *новобранец*. Принадлежеше към ония сурови, непоколебими хора, които щяха да останат тук до края на войната.

Пакстън махна с ръка на Ралф и, затворила очи, отпи от питието си. На съседната маса седяха войник от Зелените барети и едно виетнамско момиче. Той бе облечен в камуфлажната униформа на елитните части, а на врата си носеше шала на червени, бели и сини райета, с който всички барети толкова се гордееха. Само те носеха камуфлажна униформа, в която имаше и кафяво — *Тигрова шарка*.

Пакстън пиеше *thorn hay*, питие от ананас, с което бе свикнала отпреди. Знаеше, че ако си позволи глътка алкохол, моментално ще заспи от изтощение. Остави чашата си на масата, вдигна поглед и замръзна от изненада. Всичко беше като в сън. Беше се завърнала и всички познати лица изведнъж се появиха около нея. Но точно тази част от съня не беше нито лека, нито приятна.

Пакстън не знаеше какво да каже. Ако зависеше от нея, не би казала нищо, но той се бе спрял и се взираше в нея. Очевидно се чувстваше твърде неловко. Беше сержантът на Бил Куин, Тони Кампобело.

— Мислех, че си си заминала. — Гласът му прозвуча странно, сякаш и той самият бе смутен от срещата.

— Така е — колебливо изрече тя. Чудеше се дали Тони няма отново да се нахвърли върху нея. А и този път Ралф не беше тук, за да я защити. — Току-що се върнах. Днес.

— О! — Тони кимна. — Как е там, в Щатите? — Той стоеше пред нея, говореше ѝ и очевидно се чувстваше неловко, а тя не бе сигурна как да тълкува държанието му. Той обаче ѝ напомни за Бил, и срещата беше болезнена както за нея, така и за него. По някакъв странен начин те тримата сякаш бяха все още свързани, макар че Бил вече от шест месеца не бе между живите.

— Чувствах се странно там, у дома — честно му каза тя. — Никой сякаш не разбира какво точно става тук.

— Всички казват така. Тръгваме си оттук като герои, а когато се приберем у дома, ни третираат като престъпници.

— Живеем в странно време — тихо промълви тя, като се чудеше дали да го покани на масата си. Той изглеждаше нервен и смутен. Не беше много висок, но излъчваше сила и стаена енергия, които винаги ѝ бяха правили силно впечатление. Знаеше, че Бил го харесваше и уважаваше, но нейните лични контакти с него никога не са били приятни. — Все още ли си в Ку Чи? — Не знаеше какво друго да го попита.

— Записах се — рече той с полугордо, полуглуповато изражение — за четвъртия си мандат тук. Бил винаги повтаряше, че човек трябва да е малко луд, за да бъде тунелен плъх. Предполагам, че е имал право.

— Или малко луд, или много смел. Или и двете заедно — тихо рече тя, замислена за Бил. Очите ѝ срещнаха погледа на Тони и макар че тя не каза нищо, той сякаш четеше мислите ѝ.

— Бил беше изключителен човек — с възхищение заяви той, а после я погледна неловко. — Дължа ти извинение.

— Не, нищо не ми дължиш. — Не искаше отново да се връщат към това. Не желаше дори да мисли за ония ужасни дни... когато Бил умря, а Ралф дойде да ѝ каже... знаеше, че не би могла да преживее това отново. Тъжно погледна към Тони. — Разбирам всичко. Тогава и двамата бяхме много разстроени.

— Да... но ти направи нещо много човешко и истинско. Дълго мислих върху постъпката ти и винаги ми се е искало да ти кажа, че едва тогава осъзнах, защо той те обичаше толкова много. Ти знаеше, че те обича, нали?

Тя се усмихна тъжно, като се питаше какво му бе направило толкова силно впечатление.

— И аз го обичах. А предполагам, че и ти също. Точно затова и двамата не бяхме на себе си, когато...

— Да-а. Но аз бях силно впечатлен, когато дойде да вземеш нещата, които си му подарявала, за да не ги върнат на жена му. Повечето жени не биха направили това. Щяха да си кажат *какво толкова, по дяволите*, щяха да я оставят да разбере всичко. Та нали, така или иначе, това вече нямаше никакво значение! Много от момчетата тук си имат приятелки, но нито една от жените, които познавам, не се е появявала при нас, за да се погрижи доказателствата

за връзката им да не стигнат до съпругата на убития... Ако беше жив, Бил щеше да оцени жеста ти. Децата му означаваха много за него. — В очите му заблестяха сълзи, а Пакстън отчаяно се опитваше да преглътне собствената си мъка. — А и онова, което ми каза за баща си тогава... не беше нужно да го правиш. — Той пристъпи една крачка по-близо до нея и тя остави празната си чаша. — Просто исках да ти кажа колко много съжалявам за държанието си през оня ден. Веднъж попитах приятеля ти от „АП“ за теб, но той ми каза, че си заминала за Сан Франциско. — Той протегна ръка. — Изненадан съм, че си готова да разговаряш с мен след всичко, което ти наговорих тогава.

— Всички бяхме много изнервени и разстроени. Но все пак ти благодаря, Тони. — Тя стисна ръката му — хладна, мускулеста и силна, също като него самия, а тъмните му очи я пронизаха като куршуми. — Благодаря ти. — Пакстън започваше да разбира защо Бил толкова го харесваше и ценеше. Тони беше много прям и честен, макар че имаше ужасен нрав. — Искаш ли да поседнеш? — Тя посочи стола, който Ралф бе освободил преди малко, но Тони само поклати глава. Все още се чувстваше неловко край нея.

— Не, добре съм така. Имам една среща след няколко минути. — В очите му напиряха хиляди въпроси. — Какво те накара да се върнеш в Сайгон?

Тя му се усмихна.

— И аз се записах отново. Втори мандат. — Той се разсмя.

— Куражлийка си. Повечето хора гледат час по-скоро да се махнат отгук.

— Аз се чувствах по същия начин в Сан Франциско.

— Оттам ли си? — попита той с очевидно любопитство. Бил Куин не му бе казал почти нищо за нея.

— Там е редакцията на вестника, за който работя. Четири години учих там. В „Бъркли“. Но съм родена в Савана.

— По дяволите! — изглеждаше впечатлен. — Преди години прекарах един уикенд там. След военната школа в Джорджия. Хората по ония места са толкова консервативни и надути. По едно време си помислих, че ще ме прогонят от града, само защото си позволих да потанцувам. Аз съм от Ню Йорк. Там, на Север, всичко е доста по-весело.

Тя се разсмя на описанието му за Савана.

— Улучи право в десетката. Точно затова не живея в Савана... или *главно* заради това... но ми беше много трудно да го обясня на майка ми.

— Тя сигурно е очарована от завръщането ти в Сайгон — рече той. Изглеждаше твърде мъдър за годините си и тя се опита да отгатне точната му възраст.

Всъщност, Тони беше тридесетгодишен.

— Не съвсем — призна си Пакстън. — Но тя нямаше особено голям избор. Аз просто не можех да издържам повече. Трябваше да се махна от Сан Франциско и да се върна във Виетнам.

— Защо?

И той сякаш не можеше да я разбере. Тя беше красива, беше млада, очевидно имаше и добра работа. Беше умна и способна и можеше да опита навсякъде. Защо, по дяволите, бе пожелала да дойде тук?

— Все още не зная — честно отвърна тя. — Още не съм си изяснила всичко. Чувство за недовършена работа, предполагам. Просто зная, че мястото ми е тук. Новите коли, старите служби, пердетата, за които хората разговарят, докато тук момчетата умират, избивани от виетконговците... — И двамата знаеха колко много са те. — Просто не можах да издържа повече.

Той докосна челото си, сякаш ѝ отдаде чест.

— Там, откъдето идвам, такива хора ги наричат *razza*. Луди. Откачени. — Направи една типична нийоркиска физиономия и тя се разсмя, а после се надигна от стола. Бе ужасно уморена. Все още не бе успяла да се приспособи към деветчасовата разлика във времето и изведнъж усети, че едва гледа от изтощение. — Изглеждаш скапана — додаде той, когато тя се изправи залитайки.

— Така е. Току-що пристигнах.

Той я наблюдаваше така, сякаш се опитваше да вземе някакво решение, а тя отчаяно се стараяше да не му позволи да я изнерви. Непрекъснато си мислеше за кръсъците му отпреди шест месеца, припомняше си омразата му в оня момент, а и по време на връзката ѝ с Бил, но това вече бе минало и Пакстън съзнаваше, че е безсмислено да се връща към тези спомени. А и той сякаш искаше да сключат някакво примирие. Нямаше никаква полза от вендетата му. Тя разбираше, че Бил би искал те двамата да се сприятелят, и независимо че сержантът

беше малко странен, Пакстън бе готова да си затвори очите за недостатъците му. Той бе не толкова странен, колкото напрегнат, а от време на време и твърде нервен. Но пък от друга страна, кой в Сайгон не беше такъв?

— Мога ли да те закарам до хотела? Отвън имам един откраднат джип. Забърсах го на летището — хладнокръвно заяви той и тя се разсмя.

— Много успокояващо. Всъщност, смятах да повървя. — Но само мисълта за това ѝ се струваше изтощителна. — Ще ме закараш ли наистина? — Той поклати глава. — Отседнала съм в „Каравел“, малко по-надолу по улицата.

— Хубав хотел — рече той, колкото да поддържа разговора. — Веднъж вечерях в ресторанта на покрива. Храната е много прясна. — Тя го погледна с недоумение след този коментар и той се разсмя. — Зная. Звучи нелепо. Моето семейство се занимава с продажба на зеленчуци на едро. През целия си живот, където и да се хранехме, аз непрекъснато слушах разговори за това дали зеленчуците са пресни, или не. Като дете ужасно ненавиждах подобни обсъждания. Майната им на зеленчуците, мислех си аз. После, когато пораснах, открих, че това е семейно проклятие, което постепенно се превръща в мания.

Тя се смееше с него и беше толкова уморена, че почти ѝ се искаше да бъдат приятели. Струваше ѝ се странно, че веднага след завръщането си трябваше да попадне точно на Тони, да си побъбри с него приятелски, въпреки предишната му враждебност и гняв. Може би тогава той просто е ревнувал. Чувала бе, че някои войници развиват странно собственическо отношение към командирите си.

— Ще запомня това за зеленчуците, ако някога отново вечерям там. — Пакстън му се усмихна уморено.

— Направи го. — В този момент спряха пред хотел „Каравел“ и той ѝ помогна да слезе от колата. — Исусе, ти си полузаспала. — Тя едва успяваше да държи очите си отворени. — Ще се справиш ли?

— Само да се добера до леглото си и всичко ще бъде наред. Благодаря за превоза, сержант.

— Няма защо, госпожице Андрюз.

Той отдаде чест, а тя се изненада, че той, в края на краищата, бе запомнил името ѝ. Взе чантите си от регистратурата, влезе в стаята си и се строполи на леглото, така, както си беше с дрехите.

Събуди се двадесет часа по-късно от следобедното слънце, което грееше през прозорците. Спомни си, че бе разговаряла със сержанта на терасата предишната нощ. И за момент, както си лежеше на леглото, Пакстън си помисли, че може би е сънувала.

[1] Voila (фр.). — Това е. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДЕВЕТА

Пакстън остана будна два часа, разопакова багажа си, изкъпа се, слезе да хапне, а после се върна в леглото и спа до сутринта. Ралф ѝ бе оставил една бележка на рецепцията, с която ѝ съобщаваше, че ще мине да я вземе в седем на следващата сутрин.

В шест часа Пакстън стана и с усмивка се загледа в изгряващото слънце. Беше много красиво и дяволски горещо. Тя облече униформата си и тениска в цвят каки и закопча ботушите си. Същите онези ботуши, които Ралф ѝ бе подарил при пристигането ѝ в Сайгон преди година. Този път Пакстън вече не се боеше. Сега всичко ѝ бе познато. Докато слизаше надолу по стълбите, тя изпитваше абсолютна увереност, че знае какво прави.

Както обикновено, Ралф пристигна навреме. Заедно с него бе Гърти, един възрастен английски фотограф — страхотен тип, когото много уважаваше. Той им заразказва мръсни вицове, докато излизаха от града, а Пакстън с усмивка погледна към Ралф и си сипа чаша кафе. Слънцето вече бе високо в небето, тежки изпарения се издигаха над улиците, а въздухът бе пропит с познатата ѝ, натрапчива миризма на гориво, цветя и плодове. Градът все така бе обвит в дим, хълмовете извън града бяха все така зелени, а червената почва сякаш ги подканваше да загребат с шепи и да я оставят да се изтече между пръстите им... Същите просяци, същите сираци, същите ранени и осакатени нещастници. Страната си беше същата, а Пакстън бе започнала да я обича толкова силно, че вече не можеше да я напусне. Ралф я бе уведомил в бележката си предишната вечер, че посещението им в Да Нанг се отменя и че ще пътуват по същото време, но към друг обект.

— Даваш ли си сметка, че аз дори не зная къде отиваме? — каза Пакстън. — И ми говориш за доверие. И така, какво ще правим днес? — Тя се обърна към Ралф, докато фотографът си бърбореше нещо с шофьора.

Ралф доста се бе колебал, преди да я вземе. Късно предишната вечер бе решил да отложи пътуването, но вече бе станало твърде

късно, за да ѝ звъни. Смяташе да я остави сама да направи избора си преди още да тръгнат, но в суматохата и вълнението, че отново ще работи с нея, бе забравил.

— Отиваме в Ку Чи. — Нервно погледна часовника си. — Но слушай... не е смешно. Ако искаш, ще се върнем обратно. Не е необходимо да идваш. Най-глупавото е, че и аз самият не съм ходил там от шест месеца. И изведнъж вчера ми се обадиха, че имат горещи новини. — Последното им посещение в базата бе всичко друго, но не и лесно и приятно. Ами ако онзи лунатик е все още наоколо... — Чувствам се неудобно, Пакс — заобяснява Ралф. — Трябваше да те изключат от групата веднага щом се разбра, че няма да пътуваме за Да Ханг, а за Ку Чи.

— Не, не е трябвало. Може би е време да се върна там.

— Искаш ли да те върнем в града, Пакс? — тихо попита той.

Тя мълчаливо поклати глава и се загледа през прозореца. Бил беше мъртъв от шест месеца. Питър — от петнадесет. Смъртта тук бе ежедневие. А тя не можеше да стои далеч от местата, които са посещавали, или от онези, в които са били убити хора. Твърде много болезнени спомени. Питър бе убит в Да Ханг. Бил — в Ку Чи. Тя не можеше вечно да се крие и да заобикаля тези места. Трябваше да продължи напред, трябваше да продължи да живее.

— Всичко ще бъде наред — промълви тя. Ясно си спомняше последния път, в който бяха посетили базата, за да вземат писмата, които му бе написала. На следващия ден тялото му бе изпратено на Деби в Сан Франциско. А това ѝ напомни за срещата ѝ с Тони Кампобело на терасата. Тя дълбоко пое въздух, отпи от кафето си и отново погледна Ралф. — Никога няма да познаеш кого видях на терасата миналата вечер, след като си тръгна.

— Хо Ши Мин — безгрижно рече той. Беше толкова щастлив, че Пакстън е отново в Сайгон и пак ще работят заедно. Независимо че бе настоявал да се махне от Виетнам, заради нея самата, Ралф беше много доволен от решението ѝ да се върне. Виждаше, че времето, прекарано в Щатите, ѝ се бе отразило добре и тя бе готова отново да върши работата си, която те и двамата обичаха толкова силно, че не можеха да се откажат от нея преди края на войната във Виетнам.

— Видях Тони Кампобело — уведоми го тя. — Нали го знаеш, сержанта на Бил.

Отново бе в състояние да говори за Бил. В продължение на пет месеца в Щатите не бе споменавала името му нито веднъж, защото никой не го познаваше.

— Онзи лунатик? И какво ти направи? Да не е плиснал питието си в лицето ти? — И той си спомняше последната им среща в Ку Чи с най-големи подробности, спомняше си кръсъците му срещу сломената от скръб Пакстън, която само стоеше и стискаше в ръка малкото пакетче с писмата.

— Всъщност, няма да повярваш — по нейното лице също се четеше недоверие, — но той се държа почти приятно. Беше малко скован и изнервен, но... — тя се поколеба, замислена за последната им среща преди шест месеца — ... ми се извини за държанието си тогава.

Ралф я погледна изпитателно.

— Е, това вече е промяна. Тогава си мислех, че този кучи син ще се опита да те убие. Щях да му сригам задника, ако само се бе опитал да ти посегне, но в оня ден за момент си помислих, че копелето е напълно превъртяло.

Тя се загледа през стъклото, замислена върху думите му.

— Мисля, че всички бяхме малко превъртели.

Но не и тя. Тя беше просто сломена от смъртта на Бил. Кампобело бе този, който бе изперкал. Но според Ралф всички тунелни плъхове бяха такива. Те живееха непрекъснато на ръба, под твърде силно напрежение и постоянни опасности. И в края на краищата, всички малко превъртаха. Но кой би могъл да ги вини за това?

Пристигнаха в базата, минаха през главния портал и Ралф им каза, че иска да се види с новия командир на Двадесет и пета пехотна дивизия. Пакстън го последва. Беше приятен мъж, който ги информира, че съвсем наскоро са открили цяла нова мрежа от тунели. Използвали са ги като склад за бомби, а също така и за живеене и за *офиси*. Оказа се, че хората в Ку Чи, без дори да го знаят, са живели върху цяло едно подземно селище. Командирът им показва снимки и диаграми, а после повика един войник, който да ги разведе наоколо, като ги покани да се върнат отново при него, ако имат някакви въпроси. Докато говореше, не сваляше поглед от Пакстън. Не знаеше коя е тя, но виждаше, че е дяволски красиво момиче, въпреки бойното си облекло и си мислеше, че Ралф е страхотен късметлия.

Насочиха се към задния край на базата и сърцето на Пакстън се сви от болка, когато разпозна мястото, в което Бил бе живял и работил. Завръщането ѝ тук май щеше да се окаже прекалено болезнено. Докато обикаляха местата, които бяха проучвали заедно с Бил, Ралф забеляза изписаната на лицето ѝ мъка и изведнъж съжали, че я бе взел със себе си.

— Съжалявам, Пакс. Не трябваше да ти причинявам това. Длъжен бях да се сетя как ще се почувстваш.

— Всичко е наред. — Тя го потупа по ръката и намести раницата си. В нея носеше няколко бележника, и някои дребни неща — манерка, прибори за хранене и комплект за оказване на първа помощ. Подобно на войниците, Пакстън продължаваше да носи лосиона против изгаряне и инсектицидния репелент в каската си. — Добре съм — увери го, когато слязоха от джипа. Но не беше. Изпитваше тъга и си мислеше за Бил.

Изведнъж се блъсна в някой, който едва не я събори на земята, но успя да я задържи в последния момент.

— По дяволите... — изръмжа той, а тя политна напред. После някой я хвана. Пакстън се обърна и видя Тони Кампобело.

— Здравсти — срамежливо рече тя, опитвайки се да възвърне самообладанието си. Ралф вече разговаряше с хората наоколо, а фотографът зареждаше фотоапарата си.

— Не исках да те блъсна така... извинявай... — После леко се усмихна, а черните му очи заблестяха като въглени. — Напоследък май непрекъснато ти се извинявам за нещо. Как се прибра оная вечер? Изглеждаше толкова уморена, че си помислих, че няма да успееш да стигнеш до стаята си. — Нюйоркският му акцент вече ѝ звучеше познато и тя все повече разбираше защо Бил го харесваше толкова. Беше нервен и избухлив, но едновременно с това бе много буден и схватлив, изключително бърз и постоянно загрижен за хората около себе си и за онова, което им се случваше.

— След като се разделих с теб спях почти двадесет и четири часа — обясни тя. — Дори не си направих труда да се съблека.

— Още тогава си помислих, че сигурно ще си легнеш с дрехите.

Той се усмихна, забелязал болката, стаена в очите ѝ. Това посещение бе твърде мъчително за нея и той го съзнаваше. И на него не му беше лесно. Където и да идеше, каквото и да направеше, всичко

му напомняше за човека, когото бе обичал и изгубил. Навсякъде го преследваха духове, но това важеше за всички, които оставаха във Виетнам прекалено дълго. Имаше и добри спомени, разбира се, но тъжните бяха много повече.

— Как са зеленчуците по тия места? — Тя се усмихна и лицето ѝ за миг се проясни. Спогледаха се, сякаш искаха да си кажат, че Бил им липсва ужасно и в един кратък, налудничав миг на Пакстън ѝ се прииска да протегне ръка и да го докосне.

— Изключително свежи. — Той се разсмя, изненадан, че тя бе запомнила подробностите от разговора им. След това отново стана сериозен. — Снайперистите също. Ще трябва да проверим района на изток оттук. През последните часове там се наблюдава прекалено оживено движение. Едно от момчетата ми бе ранено в ръката. Нищо сериозно, за щастие. Голям късмет. Оттогава се придвижваме пълзешком. Бъдете много предпазливи, когато отидете да разглеждате тунелите. — Беше разбрал защо са тук, а командирът му бе наредил да им оказва всякакво съдействие.

— Ще внимаваме. Благодаря за предупреждението. — В този момент Ралф се обърна към нея и я изгледа с раздражение. Топлината започваше да го изнервя, а и никак не му харесваше новината, че виетконговците са толкова близо до тях. Не бе възнамерявал веднага да я въвлече в толкова опасна мисия. Просто искаше да ѝ даде възможност да започне, да я снабди с нова и интересна информация.

— С мен ли идваш, Делта Делта, или смяташ да разговаряш цял ден?

— Сложи си жилетката, аз идвам.

— А ти не си вири задника нагоре. Чарли е ей там.

— И аз така чух. — Пакстън погледна към Тони и тръгна към Ралф. Запознаха я с лейтенанта, който бе заел мястото на Бил, и тя отново почувства болка, но се опита да се концентрира върху онова, което вършеха. Ралф им обясни какви снимки трябва да направят, обсъди с Пакстън гледната си точка, поговориха за ъгъла, от който искаха да разкажат тази история. Навсякъде около тях имаше войници, едни идваха, други си заминаваха, а някои навлизаха в храсталаците, за да се справят с виетконговците, които се криеха там.

— Исусе, човек би си помислил, че са приключили с тия тунели, когато целият Железен триъгълник оттатък реката бе превърнат в

паркинг — промърмори Ралф и погледна един от мъжете, но той само сви рамене. Отдавна вече бе разбрал, че няма начин да ги спрат.

— Няма как да се отървем от тия копелета. Можем да ги изгорим, можем да ги измъкнем от дупките им, можем да ги убием, но тия дребни човечета ще продължават да никнат като гъби. Имат толкова много хора, които да изпращат тук при нас.

— Да. — Ралф кимна, а Пакстън приклепна и нагази заедно с Бърти във високата трева край сечището. Той искаше да направи някои снимки на района, в който се намираше снайперистът, преди да отидат да погледнат тунелите. Пакстън реши да го последва, почувствала, че тук ще напише страхотен материал. Ралф се занимаваше с нещо друго в този момент. Около тях имаше половин дузина войници, а един от тях се опитваше да види нещо в далечината. Пакстън клекна в храсталака и радистът веднага се приближи до нея.

— Госпожо, добре ли сте?

— Разбира се.

— Сигурна ли сте, че ви е позволено да дойдете чак до тук?

— Не знаех, че имате специално запазени места за пресата. —
Още не бе довършила изречението си, когато край тях изсвири куршум. Без да кажат нито дума повече, тя и радистът се хвърлиха по очи на земята. Каските им се докоснаха, той се опита да я прикрие с ръце, докато и двамата лежаха, заровили лица в прахоляка. — Но като стана дума за това — прошепна тя, докато чакаха, — може би наистина трябва да има такива места. Този път се разминахме на косъм.

Припомни си деня, в който Бил я бе спасил от гранатата на почти същото място. Врагът обаче бе много по-близо до тях, отколкото предполагаша. Когато отново се изправиха на колене, радистът видя Бърти, който лежеше близо до тях, застрелян право в сърцето.

— О, майната му... — Опипа ръката му за пулс, но напразно. В този момент отново откряна огън срещу тях, а няколко войници притичаха наблизко, стиснали своите *M-16*, като стреляха срещу храсталаците, в които, според тях, се криеха двама снайперисти. — Разкарай се веднага оттук — кресна радистът и изгледа Пакстън. — Връщай се обратно. — Но в момента, в който тя се размърда, отново започнаха да ги обстрелват, този път от друг ъгъл, а той се хвърли отгоре ѝ и отчаяно започна да крещи по станцията за помощ. Отсреща очевидно имаше повече от двама снайперисти. — Майко гъска...

Майко гъска... тук е Питър Пан... обади се... ние сме край сечището... обстрелват ни... единият ми посетител е мъртъв... освен това някаква Делта Делта е тук при мен... отвлечете вниманието им, за да мога да я измъкна...

— Разбрахме Питър Пан... тук е Майка гъска... — Това беше радистът на базата. Щяха да изпратят войници да отвлекат вниманието на снайперистите, но това едва ли щеше да стане толкова лесно.

— Имаме две възможности — обясни радистът, който почти бе задушил Пакстън в прегръдките си. — Можем да се втурнем назад по пътя, по който дойдохме, или да продължим напред към дърветата, които ми се струват по-близо.

Но точно в тази посока се намираха и снайперистите и там щеше да бъде много по-опасно за тях. Момчето изобщо не знаеше как да постъпи с Пакстън. Беше горе-долу на нейната възраст, от Мейн, и последното нещо, което искаше в този момент, бе да позволи да я убият, а след това да поеме цялата отговорност за смъртта ѝ. Не искаше да го обвинят, че е действал неразумно в критичен момент.

— Аз съм за дърветата — спокойно рече тя, а няколко куршума се забиха в пръста, близо до коленете ѝ. — Всъщност — тя се измъкна изпод него и се претърколи настрана, — мисля, че трябва да побързаме.

С тези думи Пакстън хукна напред и той я последва. В следващия момент една вражеска граната улучи мястото, на което бяха лежали. Виетконговците съвсем определено не се шегуваха. Пакстън не мислеше за нищо, докато бягаше. Приближиха дърветата, тя се втурна между тях и се просна на земята, останала без дъх. Радистът се хвърли до нея и точно в този момент една *M-60* откри огън и пред тях избухна силна експлозия.

— Ето ги, там са — рече радистът и отново се свърза с базата.

— Тук е Майка гъска — отговориха му веднага. — Питър Пан, къде, по дяволите, е твоята Делта Делта?

— Тук е при мен. — Той се усмихна на Пакстън, а тя едва се съдържа да не се разсмее. Това беше истинска лудост. Виетконговците се опитваха да я убият, а нейните собствени хора продължаваха да я наричат *Doughnut Dollie*.

— Ранена ли е? — Гласът от другия край изглеждаше загрижен.

— Добре е. Нищо й няма. — Радистът я огледа внимателно и потвърди, че е напълно невредима. — Можете ли да ни измъкнете оттук?

— Опитваме се. Повече са, отколкото си мислехме. — Винаги бяха повече, а в Ку Чи сякаш никнеха от земята. Познавах системата от стари тунели прекалено добре, а скорошното разкриване на новата мрежа само потвърди убеждението им, че винаги има нови и нови подземни плъхове. Каквото и да правеха, Чарли сякаш винаги успяваше да ги изпревари с една крачка и да ги победи. — Мисля, че ще можем да ви измъкнем след няколко минути, Питър Пан. Само лежете мирно. — Последва нов, по-силен обстрел и Майка гъска им съобщи, че единият снайперист е бил ранен и заловен. Радистът нареди на Пакстън да остане на мястото си, а той реши да пропълзи напред и да види дали не би могъл да помогне с нещо.

— Веднага се връщам. — Но щом той тръгна, край нея засвистяха куршуми. Тя просто не знаеше накъде да тръгне. Единствената й възможност бе да последва радиста и преди да осъзнае какво точно става, Пакстън отново се оказа под прицела на куршумите. Озърна се и видя, че наблизко лежи едно момче. Целият му гръб бе надупчен, а главата му силно отметната назад. Пакстън се вгледа и разпозна момчето от Мейн. Радиостанцията лежеше до него. Пакстън се приближи, сигурна, че е мъртъв, но когато легна до него, забеляза, че още диша. Беше в безсъзнание, а също и двете момчета, които лежаха край него. След това огънят се измести встрани. Пакстън чуваше избухването на гранатите, разпознаваше грозното тракане на *M-16* и *M-60*. Без да се замисля, тя грабна радиостанцията и направи онова, което бе видяла радиста да прави преди малко, за да се свърже с базата.

— Обади се, Майко гъска — предпазливо заговори тя в микрофона.

— Чувам ви... тук е Майка гъска... кой се обажда? Тя се поколеба само за част от секундата.

— Тук е Делта Делта. Радистът е лошо ранен. Освен него имам още двама ранени.

— Къде сте? — Майка гъска изглеждаше паникьосана.

— Не съм сигурна. Ние сме в храсталаците, а боят се води недалеч от нас. Струва ми се, че тук има не само снайперисти. Можете

ли да ни измъкнете? — Гласът ѝ звучеше уверено, но ръцете ѝ, които стискаха микрофона, силно трепереха. Едно от момчетата се размърда и простена, а тя продължи мълчаливо да си повтаря, че не трябва да се паникьосва.

— Опитваме се, Делта Делта... имаш ли сигнална ракета?

Тя понечи да отвърне отрицателно, но се сети, че има една в раницата си.

— Имам.

— Искам да зная къде точно се намираш, Делта Делта. Изчакай само една минута. Не прави нищо, докато не ти се обадя. — Той се отдръпна от микрофона и викна с все сила. — Веднага повикайте лейтенанта. Там отпред има жена и три ранени момчета, а ние изобщо не знаем къде на майната си се намират. Някъде напред са, в храсталака.

Лейтенантът дотича след секунди, а няколко минути по-късно доведоха и Ралф. Той влезе в базата и нервно застана зад радиста, редом с останалите. Все още се опитваха да отклонят огъня на виетконговците от храсталака, но веднага след това им съобщиха, че са забелязани още вражески войници, и за всички стана ясно, че си имат работа с части от редовната Северновиетнамска армия.

— Страхотно — изпъшка лейтенантът. — Точно това ми трябваше. Редовна армия от Ханой и жена журналистка от Сан Франциско.

Той притвори очи за момент. Изглеждаше като човек, който се моли.

— Можеш ли да я измъкнеш от там, Мак? — Ралф изглеждаше ужасен.

— За бога, Ралф, опитвам се. Изобщо не зная какво, по дяволите, става там, нито пък мога да си обясня как тя се е озовала в центъра на сражението. Но от това, което чувам, започвам да си мисля, че цялата им шибана Северновиетнамска армия е там.

— В покрайнините на базата? Просто ей така?

Не беше за вярване, но въпреки това се бе случило. Подобни неща ставаха постоянно. Навсякъде. Виетнамците се промъкваха нощем сред спящите войници. Прерязваха гърлата им, крадяха пушките им. Днес обаче не се криеха и от мястото, на което лежеше,

Пакстън можеше да следи развоя на битката. Двете страни се засипваха с гранати, а картечницата *M-60* не спираше да стреля.

— Тук е Майка гъска — заговори радистът на базата. — Делта Делта, чуваш ли ме?

— Чувам те чудесно, Майко гъска. Можете ли да ни изпратите едно такси, моля?

Ралф само поклати глава. Искаше му се никога да не я бе молил да го придружава в Ку Чи.

— Ще ти изпратим след малко. — Още докато произнасяше думите, огънят се измести от тях, сражението се развихри навътре в храстите, доста по-далеч от базата. Най-накрая бяха успели. — Как са ранените?

Тя вече ги бе проверила. Единият беше в съзнание, а другите двама все още дишаха.

— Държат се — докладва тя, — но едва-едва. Може ли да побързате?

— Дай ми още две минути и ще изпратим хеликоптер към вас. В теб ли е ракетата?

— Да.

— Ние ще ти кажем кога да я изстреляш, Делта Делта.

През следващите пет минути боят се отдалечи още по-нататък и почти в същия миг тя долови бръмченето на хеликоптер и видя един „Дъстоф“ в далечината.

— Виждаш ли таксито, Делта Делта? — Гласът беше спокоен, а тя усети сълзите, които опариха очите ѝ, когато видя хеликоптера. Всичко стана много бързо, но беше ужасно страшно. А това ѝ припомни, че отново е във Виетнам, а не в Савана или в Сан Франциско. Хората тук умираха, прибираха се вкъщи без крака и ръце, слепи или глухи, или пък останали с половин лице. За момент си бе помислила, че ще я убият. Но сега нямаше време да размишлява върху това. Тревожеше се единствено за ранените момчета, които трябваше да бъдат качени на хеликоптера.

— Виждам го, Майко гъска — потвърди тя.

— Покажи ни ракетата си, Делта Делта.

Ралф стоеше в контролната зала и слушаше разговора с обляно в пот лице. *Мили боже, не позволявай на ония копелета да я убият...*

Между разговорите с нея радистът на базата поддържаше връзка и с момчетата, които се биеха в храстите, както и с медицинския екип.

— Виждам те, Делта Делта. Слизат да те вземат.

Мъжете в контролната зала се изправиха и зачакаха с напрегнати лица, а Пакстън остана да лежи на мястото си. Хеликоптерът се приземи почти на мястото, на което бяха застреляли Бърти. Тя ги видя да прибират тялото му вътре, а след това двама мъже с носилка се затичаха към дърветата, между които лежах Пакстън и тримата ранени мъже.

— Добре ли си? — Погледнаха към нея и тя кимна.

Бързо сложиха единия от ранените на носилката, а после се върнаха и за другите двама и най-сетне ѝ махнаха и на нея.

— Хайде побързай...

Тя се затича през огромния облак прах, предизвикан от перките на хеликоптера. Без да кажат дума, те я издърпаха вътре, хеликоптерът се вдигна във въздуха и прелетя краткото разстояние до Сто петдесет и девета медицинска база, където ги очакваше лекарски екип.

— Тук е Майка гъска... обади се на Две Едно Алфа Браво. Взехте ли я?

— Прибрахме я — спокойно отвърна пилотът. — Изглежда добре. Как се справят момчетата долу?

— За сега добре. Това бяха всичките им ранени.

— Край, Майко гъска. Кацаме след малко. Пакстън все още стискаше радиостанцията, когато се приземиха, а цялото ѝ тяло започна да трепери неудържимо. По станцията все още имаше следи от кръвта на радиста, но той изглежда започваше да идва в съзнание в ръцете на лекарите. Пакстън изчака първо да свалят ранените, отново благодари на пилота и несигурно се измъкна от хеликоптера. Веднага щом краката ѝ докоснаха земята, някой я сграбчи и я завъртя толкова силно, че каската ѝ падна на земята, а златистата ѝ коса се разпиля по раменете ѝ.

— Какво, по дяволите, търсеше там? — В първия момент тя дори не разбра кой ѝ крещи. Той я разтърси с все сила и за момент Пакстън помисли, че ще я удари. — Не разбираш ли, че можеше да бъдеш убита? Какво, по дяволите, правеше там? Целият този шибан район е забранен за външни лица!

— Аз... — И тогава го видя, забеляза яростните му черни очи, в които се четеше ужас и страх.

Беше Тони Кампобело.

— Никога ли не изпълняваш разпорежданията? Или си мислиш, че си твърде важна, за да се съобразяваш с тях. Можеха да те убият. Теб, и всички останали!

Пакстън внезапно осъзна, че не може да понесе повече крясъци. Във всеки случай, не и от него. Веднъж вече бе преживяла това и нямаше никакво намерение да му позволи да я накара да се чувства отново виновна. Този път грешката не бе нейна, тя нямаше вина за случилото се, така, както може би нямаше вина и за смъртта на Бил.

— Не се опитвай да ми пробутваш тия лайна! — кресна и тя в отговор, а зелените ѝ очи мятаха мълнии, подобно на автоматичните пушки М-16. — Не съм направила нищо! И никой не е ранен заради мен! Цялата шибана Северновиетнамска армия е тук, мистър! И ако момчетата ти не са достатъчно добри, за да ги държат далеч от проклетата ви база, не си го изкарвай на мен! Единствената ми простъпка е, че се отдалечих на десетина фута от определеното място и веднага започнаха да ме обстрелват!

— А ти какво, по дяволите, си очаквала? Покана за чай? Това тук е военна зона!

Двамата стояха един срещу друг и си крещяха. Ранените вече бяха изнесени, хеликоптерът бе отлетял, а те продължаваха да се карат. Хората около тях решиха, че става дума за нещо лично и никой не пожела да се намеси. И не грешаха. Конфликтът между тези двамата бе започнал твърде отдавна и нещата трябваше да бъдат изяснени.

Пакстън яростно крещеше насреща му, но изведнъж очите ѝ се напълниха със сълзи. Сълзи на яд и безсилие.

— Не ми *викай*! — озъби му се тя. — Не е моя вината, че тия момчета бяха ранени.

— Не е, но можеше да бъде — не ѝ остана дължен той.

В този момент Ралф и лейтенантът пристигнаха с един джип. Видяха ги да крещат и да размахват юмруци един срещу друг и Ралф изпъшка с раздражение.

Тони отстъпи, когато забеляза лейтенанта, а Ралф го изгледа, без дори да се опита да прикрие гнева си.

— Ти пак ли започна? — яростно попита той.

Но Тони не се плашеше лесно.

— Тя можеше да пукне като едното нищо! — Това бе единственото му обяснение.

— Слава богу, че не се случи — въздъхна лейтенантът. Беше по-възрастен от Бил и изглеждаше разстроен от преживените тревоги. — Може би малко избързах с поканата си към пресата да дойде да разгледа този тунел.

Фотографът беше мъртъв, Пакстън също можеше да бъде убита, а Ралф бе целият посивял от страх.

Ралф я изгледа многозначително, преди да отговори.

— Може би и ние трябваше да сме малко по-внимателни. Какво, за бога, те накара да отидеш там?

— Не зная. Бърти каза, че иска да направи няколко бързи снимки и аз реших да видя какво прави. Предполагам, че просто съм тръгнала след него, а в следващия момент някой вече стреляше по мен.

— Ако не бяхте взели радиостанцията, млада госпожице, сигурно все още щяхте да сте там. — Лейтенантът я погледна с уважение. — Успяхте да запазите самообладание и вероятно спасихте живота на ония момчета.

Пакстън погледна към Тони, който все още кипеше от гняв.

— Сержантът обаче смята, че съм се опитала да ги убия.

Лейтенантът се усмихна. Кампобело бе един от най-добрите му хора, макар че беше доста избухлив.

— Не съм казвал подобно нещо — изръмжа той. — Казах само, че едва не те убиха.

... А също така я бе обвинил за смъртта на Бил... но онова беше друг случай.

— Това вече е по-близо до истината — заяви Ралф, а Тони и Пакстън се качиха в джипа, като продължаваха да се гледат злобно. Ралф поговори с лейтенанта за връщането на тялото на Бърти в Сайгон. Всички обичаха да работят с него и смъртта му щеше да ги разстрои дълбоко. Още един човек си бе отишъл. Още една смърт. Трудно беше да се живее по този начин.

— Бих искала да благодаря на радиста в базата — тихо помоли Пакстън, преди да си тръгнат.

Лейтенантът ги запозна. Очите ѝ внезапно се напълниха със сълзи, когато застана пред него.

— Исках само да ви благодаря... — Не знаеше какво друго да му каже. Неговото хладнокръвие бе спасило живота ѝ.

— На твоите услуги, Делта Делта — провлачено отвърна той. Беше южняк, но Пакстън не го попита откъде е. — Съжалявам, че те пуснахме в най-горещото място.

— Вие ме *измъкнахте* оттам. А това е по-важното. — Вече бе разбрала, че другите момчета са добре. С изключение на приятеля им Бърти.

Ралф бе много разстроен от смъртта му и почти не продума по пътя до Сайгон.

Не се видяха с Тони, преди да си тръгнат, но Ралф все още беше бесен и изля целия си яд върху Пакстън. Бяха преживели ужасен ден. Кошмарен ден от една кошмарна война. Така и не можаха да получат историята, заради която бяха дошли. Ралф каза, че ще се върнат някой друг ден. Най-напред трябваше да се върнат в Сайгон и да докладват в бюро на „АП“.

— Какво ви става на вас двамата? Всеки път, когато ви видя заедно, вие си крещите един на друг като побъркани. — Беше ѝ много ядосан, или поне така изглеждаше. Истината, обаче, бе, че се бе уплашил до смърт, а след това, когато видя, че тя е добре, изпита такова огромно облекчение, че чак ѝ се ядоса.

— Той ме обвини, че с непредпазливостта си съм се опитала да убия ония момчета.

— Но ти *беше* непредпазлива по отношение на самата себе си, а това е още по-лошо. Ти си тук, за да пишеш за тая война, а не да търсиш смъртта си, опитвайки се да докажеш нещо. Що се отнася до него, не зная какъв му е проблемът, но все си мисля, че той е луд.

— Така е — кимна тя.

Отново беше ужасно мръсна и наплескана с кръвта на радиста. Това ѝ напомни за една друга мисия, припомни ѝ защо бе дошла в Сайгон. Не защото тази война ѝ харесваше, а защото знаеше, че е *длъжна* да бъде тук. Но пред кого всъщност бе длъжна? Пред себе си? Пред страната си? Пред вестника си? Или пред Ралф? Пред Питър? Или пък пред Бил? Интересен въпрос.

Останалият път до Сайгон изминаха в пълно мълчание. Денят се бе оказал отвратителен. Дори и за Тони, който бе излязъл да се

поразходи, вбесен заради поредното си избухване и неспособен да реши какво точно изпитваше към Пакстън.

ГЛАВА ДЕСЕТА

Ралф все още беше ядосан, когато на следващия ден я видя в бюрото на „АП“, но тя го заведе на обяд и след няколко питиета той се поуспокои.

— Ти, откачалко такава, мислех си, че ще те убият, докато лежеше в храсталака с момчетата. Все ми се струваше, че следващият куршум е за теб. Даже вече си представях статиите във вестниците.

— Аз също — призна си тя, докато пиеше *cafe sua*. Това беше силно кафе, подсладено със сухо концентрирано мляко, което тя в началото намираше за отвратително. А сега вече го обичаше.

— Уплаши ли се? — тихичко попита той и Пакстън се усмихна.

— След това. Но точно в онзи момент... не съм сигурна... в първия момент се паникьосах. Чудех се какво ще ми се случи, ако ме хванат жива. Всъщност, най-много ме беше страх от това. — Подобни неща се бяха случвали неведнъж. Много журналисти бяха вземани в плен, но след това обикновено ги освобождаваха. Северновиетнамците ги оставяха живи с чисто пропагандна цел, но винаги съществуваше рискът, че следващия път нямаше да са чак толкова дружелюбни и великодушни. А за мъченията и инквизициите в северновиетнамските лагери се носеха легенди. — Но след това цялото ми внимание бе погълнато от момчетата и от желанието да ги измъкнем оттам, преди да са умрели.

Ралф кимна замислено.

— Бедният Бърти...

— Женен ли беше? — Пакстън не го познаваше добре, макар че винаги го бе харесвала.

— Не. Но имаше приятелка тук. Едно момиче от Колон. Не мисля, че имаше други близки, освен нея. Никаква съпруга, никакви деца. Обадох се в посолството им. Утре сутринта ще изпратят тялото му за Лондон. — Тя кимна, припомнила си как тялото на Бил бе изпратено на Деби. А после Ралф я погледна и за момент й се стори много уморен. — Не ти ли се гади вече от това? Имам предвид смъртта. Понякога се чудя как ли бих се чувствал, ако живеех някъде,

където хората умират само от рак, или пък при злополука със ски лифтовете.

Тя се усмихна. Чудесно го разбираше, макар че тя поне за малко се бе махнала от Сайгон. И въпреки това беше тежко и мъчително. Но нито един от тях сякаш не можеше да си тръгне от тази страна. Не можеха да се приберат у дома и да оставят работата си тук недовършена. Точно това се бе случило с нея при завръщането ѝ в Щатите. Чувстваше, че *няма право* да си седи у дома, защото дълбоко в сърцето си знаеше, че войната все още не е завършила.

— Да. Гади ми се. С всички е така.

— Понякога се безпокоя... — откровено си призна той. Третото питие го бе хванало, а това му се случваше твърде рядко. Пакстън почти никога не го бе виждала пиан. — Мисля си за Франс, която скоро ще ражда. Това е ужасно място за отглеждане на едно дете.

— Би могъл да се прибереш у дома заедно с тях — тихо рече Пакстън, като се питаше дали това наистина е възможно. Може би той бе живял прекалено дълго по тия места, за да се чувства удобно където и да било другаде. Имаше журналисти като него, които бяха живели толкова дълго в страни като Турция, Алжир или Виетнам, че вече просто не можеха да се върнат в Ню Йорк, Чикаго или Лондон. Понякога Пакстън се чудеше дали той не беше един от тях. Или пък тя.

— Франс не иска да тръгне с мен. Желаете да си остане тук. Помни как се е чувствала като съпруга на американски войник — бащата на Ан. Началниците в армията се отнасяли към нея като към боклук, семейството му я мразело. Смята, че ако дойде с мен в Щатите, хората ще я замерят с камъни по улицата. И знаеш ли какво, Пакс? Изобщо не съм сигурен, че няма да го направят. Не съм сигурен дали имам право да я заведа далеч оттук. А това е едно дяволски тъжно място за малките деца. Ако бяхме в Щатите, бих могъл да направя толкова много за Ан. А тук съм щастлив, ако мога да ѝ осигуря относителна безопасност, свята храна и подслон...

— Как се чувства тя, между другото?

— Дебела. — Той се разсмя. — Страхотна е. — Ралф много се вълнуваше от предстоящото раждане. Никога преди не бе имал деца. Щеше да стане баща на тридесет и девет години и въпреки безразличието, което се опитваше да демонстрира пред приятелите си, той дълбоко и искрено се вълнуваше.

След обяда той се върна в офиса на „АП“, а Пакстън отиде да поплува в хотел „Катинат“, на улица Нгуен Хю. После се върна в „Каравел“, за да напише статията си. Все още не бе събрала мислите си след случилото се в Ку Чи предишния ден. Влезе в хотела и прекоси фойайето, потънала в размисъл. Подскочи от изненада, когато някой докосна ръката ѝ. Вдигна очи и с изненада видя Тони, който стоеше до нея.

— Аз... — Не знаеше какво да му каже. Чудеше се дали няма да ѝ се разкрещи отново. Това сякаш бе любимият му начин на разговор с нея. — Какво те носи насам?

Той я погледна и стана аленочервен от смущение. Беше му по-лесно да разговаря с нея, когато тя беше облечена с тениска, бойни ботуши и униформа, а изключителната ѝ златиста коса бе скрита под каската ѝ. Но сега Пакстън изглеждаше много красива и много женствена и той се почувства пълен глупак, застанал пред нея. Съжали, че изобщо бе дошъл, но знаеше, че бе длъжен да го направи.

— Дължа ти още едно извинение. — Тъмнокафявите очи се вгледаха в зелените и той за миг ѝ заприлича на момче. — Не трябваше да ти крещя вчера. Аз... аз се уплаших за теб и изпитах истинско облекчение, когато видях, че си добре и... беше ми трудно да те видя отново сред нас. Идването ти в базата извика толкова много спомени. — Очите му овлажняха. Бил Куин все още много му липсваше, но Тони бе сигурен, че и тя изпитва същото. А той не беше човек, който можеше да крие чувствата си. — И на теб сигурно не ти е било леко.

Тя кимна, трогната от откровеността му. Сега вече ѝ бе по-лесно да разговаря с него.

— В началото не знаех, че ще идваме в базата. Тръгнах, за да събера материал за статия, а изведнъж се оказах там и можех да мисля единствено за... — Очите ѝ се напълниха със сълзи, тя поклати глава и се извърна настрана. После отново го погледна. — Може би ти имаше право тогава. Може би, когато мислите на човек изцяло са насочени към някой друг, той застрашава собствената си безопасност и тази на хората около него...

— Изобщо не трябваше да говоря всички тия неща. Това не е причината за смъртта му, макар че много ми се искаше да хвърля вината върху теб. Беше ми по-лесно да виня теб, защото ми бе писнало

да обвинявам Чарли. Чарли уби толкова много добри мъже, които познавах. Но и Бил си беше виновен. — Тони въздъхна. — Изобщо не трябваше да влиза в онзи тунел. Но той беше от ония хора, които винаги поемат цялата отговорност. Гледаше все той да е най-отпред, а не някой друг. Предишните пъти просто бе имал късмет. А вчера ти направо влезе в капана. Цяла група виетконговци се беше настанила в задния ни двор, а ти изведнъж се оказа на прицела им. Това беше неизбежно, все някой трябваше да го направи. А и ние, като цяло, се справихме много добре. Но в един момент си помислих, че ще те убият и едва не полудях от страх.

— Благодаря ти. — Тя го погледна и бавно се усмихна. — Благодаря ти, че си се притеснявал за мен. — А това не е никак лесно. След толкова много смърт, хората ставаха равнодушни и безчувствени. Не мислеха за останалите, опитвайки се да предпазят себе си. — И аз много се уплаших, когато се замислих за случилото се по пътя за Сайгон. Но докато бях там, с ония момчета, нямах време да мисля за нищо.

— Едва успяхме да ви измъкнем — призна ѝ той. Бяха разговаряли с лейтенанта след това и двамата се бяха съгласили, че случаят можеше да се превърне в жестока касапница. — Всичко можеше да се случи. — Призляваше му само като си помислеше за това.

— Имах късмет. Всъщност, тъкмо бях тръгнала към стаята си, за да се опитам да напиша статията си.

— О! — Изглеждаше разочарован. — Аз трябваше да взема едни документи в Мак Вий и си помислих, че може би... искам да кажа... не зная... не искаш ли да отидем някъде да изпием по едно кафе?

Тя се поколеба за момент. Не беше сигурна какво точно иска той от нея, но после реши, че статията може да почака. И двамата бяха силно разстроени от случилото се и може би нямаше да е зле, ако изпият заедно по едно кафе и се помирят най-сетне. Въпреки грубите му обноски, Пакстън подозираше, че той е напълно безопасен.

— Разбира се. Ще напиша материала си по-късно.

Излязоха от хотела и се насочиха към едно малко кафене на улица „Ту До“. Масата им бе най-отпред, на тротоара, така че можеха да наблюдават целия хаос на уличното движение и суматохата, която цареше около тях, но те и двамата отдавна бяха свикнали с нея.

— Ралф каза, че ние с теб постоянно се караме. — Тя се усмихна и отпи от своето *thorn хау*, а Тони се разсмя.

— Да-а. Май е точно така, а? — После я погледна глуповато. — Предполагам, че вината за това е изцяло моя.

— Е, не смятам да ти противореча. — Пакстън се разсмя и той се поотпусна.

— Не мога да го избегна. Имам типично италиански нрав.

— А, ето каква била работата. — Тя продължаваше да се смее. — А Ралф смята, че и двамата сме луди.

— Това също е възможно. — Той ѝ се захили и Пакстън забеляза, че когато е спокоен, усмивката му е изключително очарователна. — Тук лудостта се среща често.

— Това диагноза ли е, или предупреждение?

— Може би и двете.

Колкото и да бе странно, компанията му ѝ беше приятна. Въпреки страданията, които бяха преживели, въпреки болката, която ѝ беше причинил, с него се общуваше много лесно.

— Женен ли си? — попита Пакстън, колкото да не замре разговорът. Беше достатъчно възрастен, за да има семейство. Беше отгатнала възрастта му съвсем правилно. Тони беше точно със седем години по-голям от нея. Беше тридесетгодишен.

— Не. — Той поклати глава. — Бях. Разведох се, преди да дойда тук. Всъщност... — Той въздъхна, а после реши да бъде напълно откровен. Тя беше човек, с когото не можеше да се говори иначе. — Това беше и причината, поради която дойдох. Жена ми и аз се оженихме, когато бяхме осемнадесетгодишни. Бяхме гаджета в училище. Веднага след сватбата се роди дъщеричката ни. Веднага... искам да кажа след около година. Не се оженихме по принуда... тя беше бременна — побърза да поясни той, — но детето умря от левкемия. Смъртта ѝ едва не ни уби. Ние просто не можехме да разберем защо. Тя беше само на две годинки! Защо трябваше да умира? Как можа Господ да ни причини това? Все такива неща ни се въртяха из главите. — Той погледна настрана. Споменът за смъртта на дъщеричката му все още му причиняваше силна болка. — После се роди синът ни. — Очите му заблестяха. — Той е страхотно хлапе. Джоуи. Кръстихме го на баща ми. И най-интересното е, че той изцяло прилича на него. — Докато говореше за сина си, Тони сякаш отново се

пренесе в дома си, на хиляди мили от Виетнам. А Пакстън бе дълбоко развълнувана, докато го слушаше. — Той е невероятен. Но както и да е. — Лицето му помръкна и той продължи. — Когато Джоуи стана на две години, Барбара, това е жена ми, ми заяви, че иска развод. Това е. След седем години брак и пет години преди това, едно мъртво дете и двегодишния Джоуи, тя реши, че това е краят. Аз едва не умрях. — Погледна Пакстън и продължи. — Не бях сигурен кого исках да убия — себе си, или нея.

— Какво се случи? Защо? Или тя просто се е отегчила?

— Не — горчиво рече той. — Или може би правилният отговор е да. Беше се отегчила от мен. И се бе влюбила в брат ми. Той е с две години по-голям от мен и винаги е бил звездата в семейството. Томи Прекрасния. Томи съвършения. Томи, който бе отличник в училище. А аз... е, аз си скъсвах задника от работа, за да помагам на татко да спасим бизнеса. Томи стана счетоводител и започна работа в града. После се записа в юридическия факултет. Сега е адвокат. И така, тя се разведе с мен и се омъжи за него. А аз реших да пратя всичко по дяволите. Джоуи го смяташе за страхотен. А и как би могъл да обясни на едно дете, че чичо му вече му е баща, а майка му е долна измамница. Родителите ми ме помолиха да не вдигам много шум, защото един скандал ще съсипе цялото ни семейство. — Той направи безпомощен, типично италиански жест. — Така че аз се магнах и дойдох тук. Оттогава не съм се връщал у дома. И това е цялата история.

Той се загледа в уличното движение, докато тя се опитваше да осъзнае чувството.

— И не си виждал Джоуи от тогава? — Тя изглеждаше слисана.

Тони поклати глава и я погледна.

— Не. И какво бих могъл да му кажа, ако го видя? Че мразя майка му?

— А мразиш ли я наистина? — откровено попита тя.

— В началото я мразех. Вече не съм сигурен какво точно изпитвам. Веднага след развода лежах буден по цяла нощ и бях толкова вбесен, че ми се искаше да я убия. Така че, вместо да очистя нея, дойдох тук и започнах да избивам Чарли. Но истината е... дори не знаех дали все още съм й ядосан. Може би тя все пак постъпи правилно. Родиха си още три деца, щастлива е, Томи я обича, а Джоуи изглежда

добре на снимката и е луд по брат ми. Така че, кой би могъл да ги обвини в нещо? А знаеш ли, понякога не мога дори да си спомня как изглеждаше жена ми.

— С омразата винаги е така — тихо промълви Пакстън. — Човек е толкова погълнат от омразата, която изпитва, че в един момент забравя как е започнало всичко.

Такива неща се случваха постоянно. Във Виетнам, по други места, с други хора.

— Ти си интересна жена — рече той. — Това ми направи най-силно впечатление у теб. Барбара никога не би направила онова, което ти направи за Бил, когато прибра писмата си, за да не ги види жена му. Тя ми каза направо, без всякакви угризения, че спи с брат ми. Но ти измина целия път до базата, само и само да не нараниш съпругата на Бил. А дори не я познаваше.

— Направих го заради *него*.

Но и заради нея. Направила го бе заради децата му.

— Много го обичаше, нали? — Тони не можеше да не ѝ зададе този въпрос.

Тя кимна.

— Да. — А после реши да си изясни нещо. — А ти защо ме мразеше толкова много? Искам да кажа още тогава, в началото?

Той дълбоко си пое дъх и се опита да обясни поведението си — не само заради нея, но и заради себе си.

— Не зная... Мисля, че може би се страхувах от теб. Боях се, че ще го разсейваш, ще го направиш небрежен и непредпазлив. Сериозно се притеснявах. Виждам съм това да се случва и с други момчета, които умираха, защото си мислеха за нещо хубаво, представяха си снимката на любимата и хвъркваха във въздуха, настъпили някоя мина. Но истината е, че той не беше такъв човек. А аз... може би връзката ви просто ме е ядосвала... кой знае? — Отново ѝ заприлича на истински италианец. — А може би ревнувах. Животът е толкова прост, когато наоколо няма жени.

Това беше вярно. Понякога и на жените им бе по-лесно без мъже. Но пък от друга страна с тях беше по-хубаво.

— Той много те ценеше — каза Пакстън и това беше последният подарък от Бил за Тони.

— А теб много те обичаше — промълви Тони. — Виждах го изписано на лицето му всеки път, когато станеше дума за теб. Смяташ ли, че той все пак щеше да се раздели с жена си?

Не можеше да не я попита. Много пъти си бе задавал този въпрос. Пакстън също.

— Вероятно не — честно си призна тя и разклати чашата си. — Не мисля, че той беше готов да изостави децата си. В Сайгон е много лесно да се влюби човек. Никой не знае дали ще оживее до следващата седмица. Никой не се безпокои дали бракът ще потръгне, не се тревожи за работата си, не се притеснява за роднините, за къщата, за колата. Тук трябва просто да останем живи достатъчно дълго, за да прекараме един уикенд във Вунг Тау. В определен смисъл, във Виетнам всичко е по-лесно и по-просто. — В думите ѝ имаше много истина и той го знаеше.

— Колко време ще останеш този път? — Все още проявяваше любопитство към Пакстън. Но колкото повече неща научаваше за нея, толкова повече я харесваше, макар че имаше случаи, в които го докарваше до ярост. Вбесяваше го със своята независимост, със смелостта си, с нежеланието си да се подчинява и да прави онова, което ѝ се казва. А в същото време бе силно развълнуван от нейната почтеност, от честността ѝ, топлината и добротата ѝ.

— Колкото мога да издържа. — Тя се усмихна. — И докато не откажат да печатат материалите ми.

— Чувам, че си добра.

— Не зная. — Пакстън сви рамене. — Обичам да пиша.

Той се разсмя.

— А аз не обичам да пиша дори писма. От време на време пиша на Джоуи. Но ми е трудно. Толкова дълго не съм го виждал.

— Не смяташ ли, че все пак трябва да си идеш и да го видиш?

— Може би — отвърна той. Но истината бе, че тази среща го плашеше. — А може би трябва да го оставя на мира. Какво бих могъл аз да му дам? Томи се справя наистина добре. А и Джоуи има същото име и всички смятат, че е син на Томи. За какво съм му аз?

— Но ти си неговият баща! Как се обръща към тебе, когато ти пише?

Тони преглътна мъчително и рече със задавен глас:

— *Татко.* — А после, след дълга пауза, добави. — Може би след този мандат ще отида да го видя.

Тя кимна с одобрение.

— А какво стана със семейния бизнес? Зеленчуците? — усмихна му се тя и той се засмя в отговор.

— Баща ми почина миналата година и майка ми продаде всичко. Сега е осигурена. А и Томи се грижи за нея. Тя раздели парите между мен и Томи. Когато се махна оттук, ще мога да направя нещо с тях. Но все още не съм решил какво точно. Едно време си мечтаех да отида в Калифорния и да си купя ферма... или може би в Напа Вали... да си купя лозя. Нещо такова. Искам да обработвам земята... — Очите му заблестяха. — Това е единственото нещо, което наистина харесвам във Виетнам... тази богата червена земя... и невероятно тучната зелена растителност. — Той се усмихна на Пакстън. Чувстваше се малко глупаво. — Предполагам, че дълбоко в душата си аз съм си все още фермер. Може би Джоуи ще пожелае да ми дойде на гости, ако един ден наистина си купя ферма.

— Сигурна съм, че ще дойде.

А нещо ѝ подсказваше, че Тони е в състояние да го направи. Беше обикновен човек, с простички желання, изключително почтен и праволинеен. И в същото време, бе много умен. Успяваше да надхитри виетконговците в тунелите на Ку Чи, защото бе умен и схватлив. Но Пакстън се питаше, какво ще стане с живота му, когато се завърне в Щатите. Беше очевидно, че няма да му е никак лесно. А чувствата към Джоуи бяха много искрени и дълбоки.

— А ти женила ли си се, Пакстън? — Беше ѝ разказал целия си живот и искаше да научи всичко за нея.

— Не, не съм.

— На колко години си?

— Двадесет и три. Дойдох тук веднага след колежа.

— Защо? — Тя му разказа за Питър и Габи, за майка си, за Джордж. Каза му колко самотна се бе чувствала сред тях след смъртта на Бил.

— Не зная какво бих могла да правя в Щатите. Но съм сигурна в едно — все още не мога да се върна там.

— Внимавай — предупреди я той, облегна се назад и вдъхна наситения с изгорели газове въздух над Сайгон. — Това място е опасно

примамващо. Освен войниците, попаднали в плен на наркотиците — а напоследък те се срещаха все по-често — има и хора като нас, пристрастени към това място не по-малко от тях и никаква детоксикация не би ни помогнала.

Пакстън чудесно разбираше какво се опитва да й каже, но в този момент тя просто нямаше друг избор.

— Предполагам, че за нас е важно да останем до края — рече тя, като включи и Ралф в тази група.

— Да. — Тони кимна. — Или докато ни убият. Това също е възможно. На теб ти се размина на косъм вчера. — А това никак не му хареса.

— А нима с теб не се е случвало? Сигурно хиляди пъти си бил на косъм от смъртта. Започвам да си мисля, че късметът е единственото нещо, което има значение. — И двамата знаеха, че това в известен смисъл е вярно. Колко момчета бяха загинали само ден преди да си тръгнат за вкъщи? Много. Подобни неща се случваха всеки ден.

— Може би наистина имам късмет. — Той сви рамене. — Досега поне имах. Преди да дойда тук изобщо не се замислях за тия неща. — Отново се бе сетил за жена си. Извади снимката на Джоуи от портфейла си и я показа на Пакстън. — Беше шестгодишен, когато са го снимали, но сега е вече на седем.

Пакстън се усмихна.

— Прилича на теб.

— Бедното хлапенце! — Тони се разсмя.

Имаше и снимка на Барбара, но той все по-рядко я вадеше. Имал бе и други жени след нея. Медицински сестри. Сержанти от армията. Няколко местни момичета. Беше се запознал с едно красиво момиче, когато преди няколко години разчистваха Бен Сук. Но Тони не даваше пет пари за нито една от тях. Никога не бе изживял онова, което тя бе изпитвала към Бил и Питър. Не и след Барбара. Вече не си спомняше какво точно означава да си влюбен. Онова, което бе видял в очите на Бил Куин, щастливия блясък и спокойствието, за Тони от години вече не означаваше нищо.

Бавно тръгнаха по „Ту До“ към хотела й, заслушани във виковете и пронизителното виене на клаксоните, загледани в рикшите, във велосипедите, потопени в цялата суматоха и какофония от звуци, които

представляваха истинския Сайгон. Когато стигнаха „Каравел“, той се обърна към нея и я погледна сериозно.

— Благодаря ти, че прекара този следобед с мен, Пакстън. Изненадан съм, че го направи. Досега винаги съм се държал като истински задник с теб.

Тя се разсмя на честността му и поклати глава.

— Не ставай глупав.

Искаше да ѝ каже колко е красива, в случай че никога не я види отново, но не се осмели. Вместо това реши да я попита нещо и изведнъж ѝ се стори необичайно нервен.

— Искаш ли да вечеряме заедно някой път?

Тя сякаш се изненада в първия момент, но след това кимна. Все още не можеше да го разбере добре, но може би той просто имаше нужда от приятел, а и тя нямаше нищо против.

— Разбира се... с удоволствие...

— Ще ти се обадя някой ден.

— Благодаря, Тони. — Тя стисна ръката му и се качи в стаята си да опише случилото се предишния ден. След като свърши, остана на мястото си, загледана в празното пространство пред себе си, замислена за малкото момченце и баща му, който го бе напуснал преди пет години, за да дойде във Виетнам и без да знае защо, без дори да го познава, Пакстън усети в сърцето си искрена обич към Джоуи.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

Тони я потърси през следващата седмица, но тя бе излязла с Ралф и екипа му, за да отразят някакво събитие. Когато се върна, Пакстън намери съобщението му и му позвъни на номера, който беше оставил. Тони беше с приятели в базата „Тан Сон Нхут“ и я попита дали иска да вечерят заедно, а след това да гледат някой филм. Предложението му ѝ се стори забавно. Цяла вечност не бе ходила на кино.

Той мина да я вземе в седем часа. Едва бе успяла да се изкъпе и да се преоблече, когато той почука на вратата ѝ. Вечеряха в „Рамунтчо“, който се намираше на приземния етаж на „Идън билдинг“.

Френското ресторантче беше приятно, посещаваше се от много американски войници и никой не обръщаше особено внимание на околните. Пакстън и Тони разговаряха, смееха се и се шегуваха, необезпокоявани от никого. Сега, когато се познаваха малко по-добре, и двамата се държаха много по-спокойно и непринудено. Той имаше страхотно чувство за хумор и тя се заливаше от смях, докато той споделяше схващанията си за живота в армията.

— Защо тогава удължаваш службата си отново и отново?

— Нямам какво друго да правя. Две години посещавах колеж. Вечерно. Говоря испански. И бях много добър, когато сменях пелените на децата си. — Освен това знаеше как да се грижи за умиращото дете. — Предполага се, че имам качества на добър ръководител и вече четири години и половина съм тунелен плъх. И как ще ми послужи всичко това? Бих могъл да започна работа в канализационните шахти на Ню Йорк. С какво друго бих могъл да се занимавам?

— Ами фермата? Лозята в Напа Вали?

— Разполагам с достатъчно време за това. Освен това — призна си той, — не обичам да оставям една работа недовършена. — И въпреки това бе изоставил сина си. Но тогава бе само на двадесет и пет години и се чувстваше напълно безпомощен. — Ами ти? — попита Тони. — Каква ще станеш като пораснеш?

— Дороти от „Магьосникът от Оз“ — отвърна тя, без да се поколебае нито за миг. — Падам си по червените обувки.

— Сега вече знам какво ми харесва у теб. — Той се захили. — Ти си малко смахната. — После отново стана сериозен. — Искаш ли да продължиш да работиш във вестника, след като се върнеш?

— Предполагам. Винаги съм искала да стана журналист и работата много ми допада.

— Ти си късметлийка. Журналистиката е един много спокоен и приличен занаят. — И двамата веднага се сетиха за случилото се в Ку Чи и се разсмяха. — Не, взимам си думите обратно. Между другото, с какво се занимава през тази седмица?

Тя му разказа, а той остана силно впечатлен от събитието, което бе отразила. Тя не се боеше от опасностите, не се страхуваше да види войната в най-страшната ѝ светлина, и макар че това го караше да се притеснява за нея, не можеше да не я уважава заради куража ѝ.

Най-накрая решиха да се откажат от киното. Вместо това отидоха в бара в хотела ѝ и говориха часове наред. За тях самите, за Виетнам, за Бил, за семействата им, дори и за Куини.

— Имам чувството, че съм те познавал през целия си живот — с възхищение промълви той, когато късно вечерта станаха да си вървят. Тя беше толкова искрена и сърдечна, толкова открита, че не беше трудно човек да я опознае за броени часове.

— Аз също — призна си тя. — Обикновено не говоря толкова за себе си.

Но разговорът им ѝ бе подействал добре. Тя му бе разказала дори и за майка си и за неудобството, което винаги бе изпитвала край нея. Един-единствен път, след смъртта на Питър, в отношенията им се бе появила искрена привързаност и топлина. Но когато се прибра у дома, след завръщането си от Виетнам, Пакстън осъзна, че връзката между тях отново е прекъсната. Те просто бяха свършено различни.

— От детските си години не съм имал приятел като теб. — На лицето му грейна щастлива усмивка. — Нали разбираш, истински приятел, на който да мога да доверя абсолютно всичко.

Същото бе изпитвал към Барбара, когато бяха деца. Но от много време насам не бе срещал друг човек като нея.

— Кога пак ще дойдеш в Сайгон? — попита тя, докато стояха във фойето. Вече минаваше два часа и полицейският час отдавна беше

започнал.

— Все още не зная. Но ще ти се обадя. — Поколеба се за момент, а после протегна ръка и я докосна по рамото.

Появи се отново два дни по-късно. Беше успял да смени дежурството си и отново я покани на кино. Този път почти стигнаха до базата „Тан Сон Нхут“, но някой бе взривил една кола на пътя и бе предизвикал огромно задръстване, така че, в края на краищата, се върнаха обратно в Сайгон.

— Къде би искала да отидем сега? На концерт? Или да гледаме някоя пиеса на Бродуей? Или да хапнем по хамбургер и да изпием по един шейк в „При Шрафт“!

— Недей! — изпъшка тя. — Започва да ми става мъчно за вкъщи.

— Искаш ли да отидем да потанцуваме в „Розовия бар“?

— А защо да не идем у вас, да гледаме телевизия и да ядем пуканки? — подразни го тя и този път той бе този, който изпъшка.

— Зарежи това. Хайде да се върнем в твоя хотел и да поговорим. — И те го направиха, само че този път, докато се сбогуваха във фойето, Тони я придърпа в един тъмен ъгъл и я целуна. Прекара пръсти през косата ѝ, докосна гладката като атлаз кожа на раменете ѝ и едва не простена. Само мисълта за нея му причиняваше неопишуема болка. — Започна да става напечено — рече той, като имитираше гласа на Мунчкинс от „Магьосникът от Оз“, докато оправяше панталоните си и тя се разсмя.

— Ти си невъзможен — прошепна му и го целуна отново.

— Напълно възможен съм, обещавам ти. Искаш ли да пробваш? — отвърна той, заровил лице в косата ѝ и Пакстън се засмя.

— Не би трябвало да ме разсмиваш в момент като този — промълви тя, а той жадно я целуна по устните.

— Извинявай... — И изведнъж изгърси: — ... Хайде да се качим горе, Пакси...

— Страх ме е... — прошепна тя.

— Не трябва.

Но тя се боеше. Всички, които бе обичала, бяха умрели. Ами ако и с него се случеше същото? Не искаше да му причини това. Нито пък на себе си. Просто не можеше. Опита се да му обясни какво чувства,

докато стояха във фоайето, а той я погледна нежно и отмахна копирената руса коса от рамото ѝ.

— Тези неща не са под нашия контрол, Пакс. Всичко е написано на звездите, всичко е в Божиите ръце. Това, което има да се случва, ще се случи... ти не си виновна за онова, което стана с Бил... или с Питър... независимо от всичко, което ти казах тогава. А онова, което ще се случи с мен, също не зависи от теб. Ние просто трябва да вземем всичко, което можем, докато все още имаме възможност за това. Трябва да се обичаме, да бъдем един до друг, а ако нещо се случи, поне ще знаем, че сме направили най-доброто, на което сме били способни. Пакстън, не можеш да се криеш до края на живота си само защото се боиш, че нещо може да се случи на хората, които обичаш.

— Но аз се чувствам така, сякаш съм ги убила — измъчено изрече тя и очите ѝ се напълниха със сълзи, а Тони се прокле за глупостите, които ѝ бе наговорил, преди да я опознае добре.

— Не си убила никого и го знаеш... само си много уплашена. — Той я прегърна и я притисна към себе си. — Но, моля те, мила, не се страхувай. Никого не съм обичал така, както обичам теб... не бягай от мен... моля те... — След това я погледна така, както не бе гледал никоя друга жена и изрече нещо, което не бе казвал никога преди. Но това бе истина и Тони се боеше да го каже: — Скъпа, имам *нужда* от теб.

Нуждаеха се един от друг, нуждаеха се от обич и подкрепа. Не биха могли да оцелеят в бруталния свят, в който живееха, ако нямаха на кого да се опрат.

Той я придружи до стаята ѝ, притиснал я до себе си, замислен върху казаното. А когато стигнаха до вратата, я притегли към себе си и я целуна страстно и продължително. После се отдръпна и я погледна, нежно усмихнат.

— Каквото и да се случи с нас, Пакстън... каквото и да решиш... аз винаги ще те обичам. — След това бързо се спусна по стълбите, без да се обърне нито веднъж, а тя остана пред вратата, загледана след него.

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА

През следващата седмица Пакстън получи телеграма от семейство Уилсън от Сан Франциско. Габи бе родила дъщеря и майката и бебето се чувстваха добре. Бяха я кръстили Матилда. Пакстън се радваше за приятелката си, но всички тези вълнения ѝ се струваха безкрайно далечни и откъснати от начина ѝ на живот. А през цялата седмица по телетайпите пристигаха съобщения за нечуван по размерите си концерт, проведен в Уудсток и събрал невероятен брой младежи от цялата страна.

Пакстън отново се видя с Тони и този път най-сетне отидоха на кино. Гледаха „Продуцентите“ и много го харесаха. Видяха и фантастичния, специален кинопреглед за първия човек стъпил на луната преди няколко седмици и в очите на Тони се появиха сълзи. След това пиха млечен шейк и ядоха хамбургери в базата и разговаряха за детството си. Животът в Савана бе съвършено различен от живота в Ню Йорк, и когато Пакстън започна да му разказва за Дъщерите на гражданската война, той просто отказа да ѝ повярва.

— Пакстън, моля те... не ми казвай, че все още има хора, които се интересуват от подобни неща. Гражданската война? Не мога да повярвам.

Тя му разказа и други неща — за баща си, за нещата, които вършеше заедно с него, за любимите ѝ съботни сутрини, които прекарваше в кабинета му. А той сподели как всяко лято бе работил с баща си в „Бронкс“, как семейният бизнес бавно се разраснал и най-накрая успели да спечелят малко пари. Разказа ѝ, че по онова време бе работил много упорито, чувствал се бе истински мъж, макар и още хлапе, а работата му бе носила истинско удоволствие. Опита се да ѝ обясни какво бе изпитвал, когато се бе родило първото им дете, как се бе чувствал по време на болестта и след смъртта ѝ. Каза ѝ, че му се е струвало, че ще умре заедно с нея. А после се появил малкият Джоуи — едно мъничко чудо, изключително силно и здраво дете, но съвсем различно от сестра си.

— Ти просто не можеш да си представиш такова щастие. — Очите му заблестяха при спомена за раждането на Джоуи, беше неизказано щастлив, макар че напоследък не си позволяваше да мисли често за това. — Да имаш деца... това е най-великото чувство на света. — А после изведнъж додаде: — Ти би ли искала да имаш деца някой ден, Пакс?

Все още имаше някои неща за нея, които не знаеше, но те не бяха много. Когато хората са заедно в едно такова ужасно място като Виетнам, научават един за друг неща, които при нормални обстоятелства не биха научили за цял един живот.

— Предполагам. Но никога не съм мислила сериозно за това. — А после спомените бавно я завладяха. — Не, не е вярно. — Много държеше да бъде напълно откровена с него. Просто си беше такава по природа. — Когато живееш с Питър, знаеш, че искам да имам деца... с Бил беше по-различно, защото аз никога не си позволих да повярвам, че той ще се ожени за мен. Боях се да не остана разочарована след това. Истината, обаче, е, че никога не успявам да се привържа към децата на близки и познати.

— Всичко е съвсем различно, когато става дума за *собствените* ти деца — успокой я той. — То е просто невероятно. Истинско чудо, което не може да бъде обяснено... между теб и детето възниква неописуема връзка и ти знаеш, че това дете винаги ще бъде част от теб самия.

Тя нежно го погледна.

— Това ли изпитваш към Джоуи? Дори и сега?

Той кимна замислен, а после я погледна.

— Да. Дори и сега. — Въпреки случилото се, в гласа му не се долавяше ни най-малко съмнение.

— В такъв случай ще трябва да се върнеш у дома и да се срещнеш с него.

— Да, предполагам, че си права — дрезгаво рече той. После отидоха да танцуват и най-накрая тръгнаха към хотела ѝ. Той я прегърна и се изкачиха с нея по стълбите. Не очакваше да го покани вътре и затова я целуна за лека нощ и понечи да си тръгне, но тя лекичко го подръпна за ръкава. Той се обърна да я погледне и видя, че вратата на стаята ѝ е отворена. Не се осмели да я попита какво означава това. Просто влезе вътре, затвори вратата след себе си,

привлече я към себе си и я целуна така, както не бе целувал никоя друга жена от години. А може би и преди това. А тя му отвърна със страст, неизпитвана до този момент. С него всичко бе толкова различно. Мислите ѝ, постъпките ѝ, чувствата ѝ. С него отново се чувстваше млада, но и много мъдра, виждаше обожанието в очите му и се чувстваше изключително женствена и желана. Имаше усещането, че е била родена за него, че него бе чакала през целия си живот. Той изпитваше същите чувства и когато легна до нея, ѝ го каза.

— Никога не съм обичал друга така, както обичам теб, Пакс. Иде ми да си опаковам багажа още тази вечер, да те грабна и да хукнем с все сила оттук, за да се спрем чак у дома, където ще сме винаги заедно и в безопасност.

Но подобен начин на мислене тук беше много опасен и те и двамата го знаеха.

Тони прекара нощта при нея. Следващите няколко нощи — също. Към края на лятото те започнаха да се чувстват като женени. Ходеха навсякъде заедно, а тя се консултираше с него за всичко, споделяше неща, които не бе споделяла с никой друг преди, разказваше му дори за местата, които посещаваха заедно с Ралф.

Тони също споделяше всичко. Понякога обаче ѝ спестяваше някои подробности за опасните мисии, които изпълняваше, защото не искаше да я плаши.

Дори и Ралф промени мнението си за него и в началото на септември четиримата заедно отидоха на вечеря. Бедната Франс вече бе огромна и Ралф постоянно се майтапеше с външния и вид, но покъсно Тони ѝ каза, че според него тя изглежда невероятно красива и Пакстън бе дълбоко трогната от жеста му. Тя самата не можеше да си представи, че би могла да носи дете в утробата си. В един момент ѝ се стори, че забеляза как бебето помръдна и с изумление установи, че Франс сякаш няма нищо против.

— Не я ли боли? — попита тя Тони, когато останаха сами. — Изглежда толкова огромна и непохватна! Вероятно се чувства ужасно.

— Не е ужасно. Прекрасно е. Повярвай ми. — Целуна я нежно и я погледна. — Имай ми доверие.

Никой от двамата не бе споменавал думата *женитба*, не бе ставало дума за деца, но те знаеха, че ги очаква точно това, ако само успееш да се измъкнат живи от Виетнам. Бъдещето обаче бе нещо, за

което предпочитаха да не разговарят. Вместо това обсъждаха предстоящата му отпуска, която смятаха да прекарат в Банкок, опитваха се да измислят какъв подарък да купят на Джоуи за Коледа.

Най-накрая, по средата на септември, той получи петдневен отпуск, заведе я в Хонконг, купи ѝ пръстен и го постави на пръста ѝ без никакви обяснение. В средата на пръстена имаше малко сърчице с рубини и един диамант. Пакстън остана очарована. Нямаше нужда от думи. Пръстенът казваше всичко. Прекараха пет чудесни дни в Хонконг. Отседнаха в хотел „Амбасадор“, който бе пълен с войници, дошли да се срещнат със съпругите и приятелките си.

А когато се върнаха, Пакстън разбра, че Ралф е в Да Нанг. Помисли си, че е постъпил много глупаво. Бебето трябваше да се роди всеки момент, а тя веднъж вече му бе казала, че смята, че той трябва да преустанови пътуванията си за известно време. Ралф обаче ѝ бе заявил, че не може просто да си седи вкъщи и да чака Франс да роди. Франс си бе осигурила акушерка и лекар, в случай че възникнат някакви проблеми, а Ралф за всеки случай ѝ бе дал и номера на Пакстън, макар да бе сигурен, че ще се върне от Да Нанг поне една седмица преди раждането.

Тони и Пакстън спяха дълбоко в стаята си в „Каравел“, когато телефонът иззвъня. Пакстън се пресегна и вдигна слушалката.

— Ммм... да? — Не можеше да си представи кой би могъл да я търси по това време. Погледна към часовника. Беше четири сутринта.

— Пакстън? — Стори ѝ се, че долавя френски акцент, но в първия момент не можа да разпознае гласа. — Франс е. — О, боже! Пакстън седна в леглото, като се чудеше къде ли е Ралф.

— Добре ли си?

— Добре съм... — Пакстън си я представи как се усмихва учтиво в тъмнината. Франс беше от хората, които никога не се оплакват, никога не усложняват нещата, не се опитват да се налагат. И въпреки това се обаждаше на Пакстън, която почти не познаваше, в четири часа сутринта. — Ужасно съжалявам — започна тя, но изведнъж замълча, а Пакстън остана на телефона, неспособна да си обясни какво става. И през ум не ѝ минаваше, че жената отсреща има родилни болки. — Ралф го няма — отново заговори Франс — и аз не мога да се свържа с акушерката... а лекарят, на когото трябваше да се

обада, в случай че... — Внезапно отново настъпи тишина и Пакстън започна да се паникьосва.

— Франс!... Франс!... Там ли си? — Тя натисна вилката на телефона, за да се убеди, че връзката не е прекъснала и в този момент Тони се събуди.

— Какво има? — Той надигна глава и Пакстън започна да му обяснява, но в същия момент Франс заговори отново и този път гласът ѝ прозвуча малко по-рязко.

— Не мога да се свържа нито с лекаря, нито с акушерката... а Ан е при мен... Толкова съжалявам, че се налага да те безпокоя, но може би... ще можеш да ме закараш до болницата и да вземеш Ан при себе си, докато Ралф се върне...

Тя пак млъкна и този път Пакстън най-сетне проумя какво става. Тони не сваляше поглед от нея.

— Разбира се. Веднага идвам. Но ти сигурна ли си, че си добре? Да извикам ли линейка?

— О, не. Не, разбира се — учтиво отвърна Франс. — Но ти ще дойдеш ли скоро?

— Веднага. И Франс... сега ли ще раждаш?

— Да се надяваме, че няма да родя, преди да стигнем до болницата. Благодаря ти — повтори тя и рязко затвори телефона.

Пакстън нямаше как да знае, че тя вече изпитва непоносими болки и не може да се помръдне дори. Бе изчакала твърде дълго, преди да ѝ позвъни, а и контракциите бяха започнали ненадейно. В хотелската си стая в „Каравел“, Пакстън вече навличаше дрехите си. Тони бързо скочи от леглото.

— Ще те закарам до „Гиа Динх“. По това време на денонощието не би трябвало да има голямо движение — заяви той и започна да се облича.

— Къде се намира най-близката болница? — Пакстън се опитваше да разсъждава разумно, но в действителност изпитваше смъртен ужас. Раждането ѝ се струваше много по-страшно от престрелките, на които бе присъствала.

— Мисля, че е... не зная. Ще проверя на рецепцията на излизане. Как ти се стори гласът ѝ?

Вече бе навлякъл униформата си. Пакстън си бе сложила пола, блуза и чифт сандали и тъкмо се реши, когато той ѝ зададе

последния въпрос.

— Всъщност, стори ми се доста странна. Говореше на пресекулки, понякога мълчанието се проточваше толкова дълго, че си мислех, че линията е прекъснала.

— Ако не ме лъже паметта, мисля, че раждането вече е започнало.

Пакстън посегна към четката си за зъби и се усмихна.

— Тя не би ни повикала, ако не е започнало. Бяха им необходими двадесет минути, за да стигнат до „Гиа Динх“. Застанаха пред сградата, в която живееха Ралф и Франс, и Пакстън позвъни на вратата. Дълго време никой не им отвори и тя започна да се чуди дали Франс не бе тръгнала за болницата без тях, но Тони ѝ посочи осветените прозорци на горния етаж. Най-накрая входната врата се отвори и те двамата забързаха нагоре по стълбите. Намериха я превита на две до входната врата на апартамента, а пътят ѝ през стаята бе очертан от мокра следа. Франс изпита дълбок срам, когато видя, че Пакстън не е сама, но Тони се държеше така, сякаш всичко си беше в реда на нещата. Той накара момичето да се подпре на него и ѝ помогна да се върне в спалнята. Под халата, с която бе облечена, се подаваше розовата ѝ нощница, а в стаята, съседна на спалнята, Пакстън зърна Ан, който спеше спокойно. Тя тихо затвори вратата и попита Франс дали се е опитвала да се свърже с лекаря отново. Тя само поклати глава и се вкопчи в Тони. Беше престанала да се притеснява от него и сякаш изобщо не забелязваше Пакстън.

— Франс, трябва да се облечеш. — Пакстън се опитваше да говори спокойно, но в този момент Франс изпищя и се притисна към Тони. Той нежно я взе на ръце и я постави на леглото ѝ, докато контракциите отминаха.

— Франс, трябва да те изведем оттук — спокойно рече той. — Аз ще те нося. — Опитваше се да я успокои, но тя започна да плаче, а после издаде ужасяващ стон и отново се вкопчи в него. Беше полуобезумяла от болките, които бяха започнали точно преди полунощ.

Вече минаваше пет часът. Внезапно Пакстън забеляза, че по леглото има кръв и това я изплаши. Опита се да даде някакъв знак на Тони, но той много по-добре от Пакстън знаеше какво точно става и я погледна спокойно.

— Няма да ходим никъде — тихо ѝ рече той. — Донеси ми всички хавлиени кърпи, които успееш да намериш, и вестници, много вестници.

Докато говореше, той започна да си развързва обувките и Пакстън се зачуди дали не е полудял.

Тони се опита да остави Франс за малко, но тя не го пускаше нито за миг, а в промеждутъците между болките повтаряше само:

— О, толкова съжалявам... толкова съжалявам.

После се сгърчваше от поредната болка, а Пакстън я наблюдаваше с ужас. Не можеше да си обясни как Тони изобщо би могъл да си помисли, че раждането е красиво. То беше страшно, и ужасяващо, и непоносимо болезнено.

Пакстън се върна с всички кърпи, които успя да намери. Носеше и два чисти чаршафа и купчина вестници, които бе намерила в кухнята. Тони я накара да остави всичко и да клекне до него. Той се премести зад Франс и я хвана за раменете, а когато започна следващата болка, Франс отчаяно сграбчи ръцете на Пакстън, а Пакс я стисна с все сила. Двете жени се държаха за ръце, когато напъните започнаха.

— О, не... О, не! — изпищя Франс. — Бебето идва!

— Зная — нежно я успокои Тони и ѝ каза какво да прави. Той използва паузата между два напъна и завърза единия чаршаф около себе си като престилка. Франс продължаваше да стиска ръцете на Пакстън, напъваше се отново и отново, а Пакс плачеше заедно с нея. После Тони ѝ нареди да хване краката на Франс. Той я стисна за раменете, напъните ставаха все по-силни, а на Пакстън ѝ идеше да се разпищи и да избяга. Не можеше повече да понесе това мъчение.

И тогава изведнъж Франс напъна с все сила и веднага след това се чу несигурен плач. Тримата се втренчиха в малкото червено личице, появило се от утробата на Франс, а тя го погледна с изумление.

— Ето, готово — каза Тони. — Сега трябва да напънеш още веднъж, хайде...

Този път се показаха и раменната, а Тони сръчно го измъкна докрай. Бебето на Франс и Ралф. Беше момиченце. Пакстън, разплакана, се загледа в това малко чудо, а Тони бързо се наведе към нея и я целуна. Франс вече се усмихваше. Пакстън с изумление наблюдаваше Тони, който върза пъпната връв с връзката на обувката си.

— Извикай линейка — каза ѝ той, а тя погледна към Франс и мъжа, когото обичаше, изпълнена със страхопочитание и възхищение. Искаше да му каже колко много се гордее с него, но сега нямаше време за това.

Вместо това отиде да се обади в болницата и докато чакаха линейката, събуди Ан. Вече бяха завили Франс, а малкото момченце с изумление погледна малката си сестричка.

— Тя кога дойде? Докато мами спеше ли? — попита той, а другите се засмяха. — Тя ли те събуди? — Той се обърна към майка си. Малко се притесни, когато майка му и бебето тръгнаха с линейката, но се зарадва отново, когато разбра, че ще отиде с Тони в хотела. Пакстън тръгна с Франс и бебето за болницата. Тя все още бе зашеметена от онова, което бе видяла преди малко, от непоносимата, режеща болка, от малкото лице, появило се на този свят след толкова мъки и усилия. А сега момиченцето спеше спокойно в ръцете на майка си, а Франс изглеждаше доволна и неизказано щастлива.

— Съжалявам, че ви причиних толкова главоболия — виновно рече тя, докато пътуваха с линейката.

Пакстън продължаваше да държи ръката ѝ, абсолютно поразена от случилото се. Всичко ѝ изглеждаше нереално. В тази част на света само войната беше истинска. Смъртта се бе превърнала в нещо нормално. Но тайнството на раждането, тази неразделна част от живота, я потресе и я изпълни със страхопочитание и възторг.

— Ти беше много смела, Франс — рече Пакстън. — Съжалявам, че не можах да ти помогна достатъчно... Нямах представа какво трябва да направя...

Мислено поблагодари на Бог за Тони.

— Беше чудесно — сънливо промълви Франс и затвори очи, без да пуска ръката на Пакстън.

А тя остана с нея в болницата до сутринта. Когато се прибра в хотела, Тони си играеше с Ан. И двамата изглеждаха невероятно доволни. За щастие, Тони имаше два свободни дни и бе останал да изчака Пакстън.

— Как е тя? — притеснено попита той. — Наред ли е всичко?

— Страхотно. — Тя му се усмихна свенливо. — Бебето е прекрасно, а когато си тръгнах, Франс тъкмо я хранеше.

Все още не можеше да повярва в случилото се, но след преживяното предишната нощ, тя чувстваше, че с Тони са станали още по-близки.

Той я изгледа продължително, без да каже нито дума, усетил топлотата и близостта помежду им, а после, без да пуска ръката на Ан, прегърна Пакстън и я целуна.

— Беше много смела през изминалата нощ.

Бяха преживели нещо, което и двамата щяха да помнят, докато са живи.

— Никога преди не съм се чувствала толкова уплашена... О, боже, Тони... как издържат жените на това?

— Струва си. — В гласа му не се долавяше никакво колебание, или съмнение, а и тя вече съзнаваше, че това е така. Струваше си човек да понесе всички тия страдания, за да види лицето и да чуе първия писък на новороденото.

Пакстън знаеше, че никога не би могла да забрави този момент.

— Това беше истинско чудо, нали?

Тони кимна, вдигна Ан и го сложи на раменете си.

Ралф пристигна в пет сутринта. Беше се прибрал вкъщи и бе намерил бележката ѝ, а после бе хукнал към болницата, за да види Франс и бебето. Пакстън дори го съжаляваше малко, защото тя бе видяла раждането на дъщеря му, но не и той. Когато пристигна в хотела, Ралф бе извън себе си от радост и настоя да им купи шампанско. Най-накрая си тръгна, взел Ан на ръце, благодари им още веднъж и ги уведоми, че смятат да кръстят бебето на Пакстън. Тя щеше да се казва Пакс Тран Джонсън. Напълно подходящо име за едно малко момиченце. На латински името ѝ означаваше *мир*.

А когато вечерта двамата с Тони си легнаха, Пакстън все още бе дълбоко развълнувана от онова, което бе видяла, не можеше да се отърси от мислите за случилото се.

— Не зная, Тони — тихичко рече тя, докато лежаха в тъмнината. — Не зная дали съм готова за това. — Все още бе с впечатлението за силните болки, на които бе станала свидетел. Продължаваше да се чуди как Франс бе изтърпяла тези страдания.

Но Тони само тихичко се засмя, обърна се към нея и я целуна.

— Мисля, че още известно време няма защо да се тревожиш за това. Струва ми се, че на първо време ще трябва да се погрижим за

някои други неотложни неща.

Като например оцеляването им във Виетнам.

— Разбираш какво имам предвид. Господи, по едно време изглеждаше направо ужасно.

— Мисля, че е доста страшничко — призна той. — Но жените сякаш забравят за болката... сигурно забравят... иначе не биха раждали повторно.

Раждането на Франс го бе накарало да се замисли за нещата, които имаха най-голямо значение в живота, за ценностите, които човек забравя във Виетнам. Внезапно осъзна, че копнее за нов, по-различен и смислен живот.

— Много бих искал отново да имам деца — призна си той тази нощ.

— Ти си добър баща — тъжно промълви тя, припомнила си отношението му към Ан. Но кой знае дали някога щяха да имат шанса да си родят собствено дете. Кой знае дали някой от тях щеше да оживее, за да има деца. Обаче преживяното през изминалата нощ нямаше да забравят никога, а любовта помежду им бе по-силна от всякога.

— Обичам те, Пакс — прошепна той в тъмнината.

— И аз те обичам — промълви в отговор тя и заспа в прегръдките му, за да сънува бебето на Франс.

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

През октомври в САЩ се пое национална кампания за мораториум върху войната, последвана от огромни демонстрации. Те продължаваха и през ноември. А на трети ноември Никсън обеща да сложи край на войната и хората, които му вярваха, се изпълниха с надежда.

На шестнадесети ноември цялата нация бе разтърсена от разкритията за случилото се в Ми Лай през предишната година, а във Виетнам внезапно се надигна буря от протести. В САЩ бе задържан лейтенант Кели, а във Виетнам генералите разпитваха всички, замесени в случая. Хората с чувство за отговорност в армията бяха разявени. Войната във Виетнам бе съпътствана от толкова много жестокости, че този случай сякаш преля чашата и вбеси всички почтени хора. Бяха публикувани снимки на застреляните бебета и малки дечица. А бюрата на „АП“, на „Тайм“, на „Си Би Ес“, на „АБС“ и „Ен Би Си“ бяха затрупани с молби за журналистически разследвания. За известно време всички бяха изключително заети с разплитането на случая. Ралф и Пакстън работеха толкова много, че не им оставаше време да си поемат дъх и на Пакстън ѝ бе изключително трудно да намери малко свободно време за Тони.

С много усилия и нерви двамата успяха да заминат за Банкок за Деня на благодарността. Настаниха се в хотел „Монтиен“ и прекараха там четири от най-щастливите дни в живота си. Пакстън съзнаваше, че Тони ѝ е по-близък от всеки друг човек, когото бе познавала някога. Те бяха не само любовници, но и приятели. Споделяха помежду си всичко, което ги вълнуваше. А в самолета, с който се върнаха във Виетнам, разговаряха за Ми Лай и лейтенант Кел.

— Срещал ли си го някога? — Проявяваше любопитство към този човек, но Тони не съжаляваше, че не го познава.

— Не, но съм чувал подобни истории. Неофициално, разбира се. Тук е пълно с уплашени войници, които толкова силно мразят жълтите дребосъци, че на моменти напълно превъртат. Във Виетнам няма никакви правила, Пакстън, и ти го знаеш. А някои от момчетата просто

не знаят как да постъпят. Всеки ден умира някой от приятелите им и те не виждат никакъв изход. Най-добрият им приятел стъпва на мина, те решават, че не могат повече, внезапно пощуряват и си го изкарват на Чарли.

Нещо подобно се бе случило и в Ми Лай, но от това зверството не ставаше по-малко отвратително. Войната се бе оказала твърде дълга и отчайващо жестока.

Тази Коледа Пакстън отиде на шоуто на Боб Хоуп заедно с Тони. Струваше ѝ се странно, че само преди година бе посетила шоуто на Марта Рей заедно с Бил. Но тук времето имаше по-различни измерения. Една година във Виетнам се равняваше на цял един живот. След това прекараха една спокойна вечер в хотела ѝ, а на сутринта се обадиха на семейството ѝ в Савана. На следващия ден отидоха на гости на Франс и Ралф и занесоха подаръци за всички. Малката Пакс растеше здрава и щастлива под грижите на Франс, а за всички бе очевидно, че Ралф е луд по дъщеря си. Детето приличаше по малко и на двамата. Ралф продължаваше да се опитва да убеди Франс да се омъжи за него, но до този момент не бе постигнал никакъв успех.

Той се опита да накара Пакстън да го придружи в пътуването му до делтата на Меконг, но тя бе изостанала с работата си и имаше много да навакса. Тони щеше да бъде зает през първия ден от Новата година и тя възнамеряваше да уплътни времето си с писане в хотелската си стая. После двамата с Тони заминаха за два дни за Чайна бийч в Да Нанг. Когато се върнаха, Пакстън потърси Ралф в бюрото на „АП“. Искаше да разбере дали той знае нещо за нападението над една артилерийска база близо до Ан Лок.

Никой не знаеше нищо за Ралф. А когато тя го потърси на следващия ден, в бюрото вече знаеха за смъртта му. Появата на Пакстън бе посрещната с абсолютно мълчание. В първия момент тя не забеляза нищо. Спря се и погледна новините, пристигащи по телетайпите, а после се върна, за да провери дали Ралф си е в кабинета. Нямаше го. Стаята бе празна, чашата му за кафе бе чиста и Пакстън разбра, че изобщо не се е появявал. Докато се опитваше да реши дали има смисъл да го чака, тя погледна часовника си и тогава ги *видя*. Останалите журналисти от „АП“. Те стояха наоколо и я наблюдаваха. Всички знаеха, но се бояха да ѝ кажат. Познаваха я добре и знаеха колко близки бяха с Ралф. Най-накрая помощникът на шефа

на бюрото бавно се приближи до нея. Кимна ѝ с глава, без да каже нито дума, и тя, с озадачена гримаса, го последва в кабинета му.

— Какво има? Къде е Ралф? — Беше млада и красива, и както винаги, много бързаше. Имаше няколко интересни събития, които искаше да проследи през този ден и се надяваше, че Ралф ще се върне скоро. И тогава той ѝ каза. Ралф е бил убит на връщане от Ми Тхо. Абсолютно глупав и безсмислен инцидент — джипът им се бе натъкнал на мина.

Глупав инцидент... глупав инцидент... Не беше ли винаги така? Съществуваше ли интелигентен начин да се умре? От приятелски огън, или пластична бомба в ресторант, от снаряд на гаубица, или от заложена на пътя мина? Какво умно имаше в подобна смърт? Какво значение имаше как си умрял, при положение че нищо вече не може да те върне обратно?

Пакстън слушаше думите, взираше се в човека, неспособна да повярва на чутото. Не беше възможно! Не би могло да се случи на Ралф! Та той бе тук от години. Беше твърде умен, твърде проникателен и интелигентен, твърде добър, твърде човечен, твърде предпазлив, за да бъде убит. Беше тридесет и девет годишен и току-що бе станал баща за пръв път. Никой ли не знаеше това? Нямахме ли кой да предупреди оня тип, който бе поставил мината? Не и Ралф... Та той имаше бебе... А тя самата... толкова много хора я обичаха и очакваха у дома... Никой ли не се интересуваше от тези неща? На никой ли не му пукаше? Вече нищо не разбираше.

Пакстън се изправи и излезе от офиса, без да каже нито дума повече. Върна се в хотела, взе една кола под наем и се насочи право към Ку Чи, без да помисли за опасностите, които я дебнат по пътя. Искеше единствено да намери Тони и да му каже за Ралф. А той си помисли, че вижда призрак, когато тя се появи в базата. Дори не се бе сетила да облече бойните си дрехи. Носеше розова пола и блуза и бели сандали. Двамата с Тони се срещнаха съвсем случайно. Той бе тръгнал на учение с новобранците, когато я видя. Скочи от джипа, нареди на ефрейтора да го почака, затича се през двора и я настигна.

— Какво правиш тук! — Беше дяволски уплашен. В първия момент си помисли, че се е случило нещо лошо, но като видя как е облечена, се поуспокои. — Кой те докара?

— Сама дойдох — отчаяно отвърна тя. Оглеждаше се наоколо като обезумяла, сякаш търсеше някого.

— Какво има, Пакс? Какво се е случило?

Очевидно нещо не бе наред. Тя не смееше да го погледне в очите, изглеждаше толкова развълнувана и разстроена. Неведнъж бе виждал момчета, изпаднали в същото състояние, веднага след смъртта на близък приятел. Изглеждаха съкрушени, съсипани, полуобезумели от ярост и гняв.

И тогава изведнъж той разбра. Сграбчи я с все сила, притисна я към себе си и я принуди да го погледне.

— Скъпа, кой е убит? — Радваше се, че бе дошла при него, но се ужасяваше при мисълта за безразсъдното ѝ шофиране до Ку Чи. Напълно бе загубила разсъдъка си.

Тя изведнъж го погледна и започна да преглъща мъчително. Не можеше да си поеме дъх, даваше се от ридания.

— Спокойно... дишай дълбоко... хайде, така е по-добре... — Един от новобранците ги наблюдаваше, но на Тони не му пукаше. В този момент можеше за мисли единствено за Пакстън, която се гърчеше в ръцете му и задавено преглъщаше. — Кажи ми какво се е случило...

— Ралф... — Това бе първата и единствена дума, която успя да промълви, а Тони усети как стомахът му се сви на топка.

— Всичко е наред... спокойно... продължавай да дишаш... — Той нежно я накара да седне на земята и се отпусна до нея. — Ти си добре... добре си, Пакс... — Беше преживявал това и преди, познаваше чувствата, които тя изпитваше в този момент, беше се сблъсквал със смъртта твърде често...

И тогава тя му каза.

— Преди два дни, на връщане от делтата, джипът му се натъкнал на мина. — На лицето ѝ се появи озадачено изражение, а после изведнъж се разрида и изпаднала в сляпа ярост, заблъска по гърдите му с юмруци.

— Не... По дяволите... Не! Копелетата най-сетне го пипнаха! След всичките тези години... му видяха сметката...

Гадеше му се, като я слушаше, но за него това бе стара, до болка позната история.

— Франс знае ли?

— Не съм сигурна. Не съм й се обаждала.

По дяволите! С две деца, едното, от които новородено! И какво, по дяволите, щеше да прави тя в Сайгон с две деца от американски бащи? Да умре от глад? Родителите й не можеха да й помагат повече. Вече не им бе останало нищо. Никой друг не би й помогнал. Франс се бе озовала в пълна безизходица.

Тони притисна Пакстън към себе си и я целуна нежно.

— Виж, неприятно ми е да те оставя, но трябва да вървя. Цяла група момчета ме чакат, за да продължим със занятието. Веднага щом се освободя, ще дойда при теб в хотела. Тогава ще те заведа да я видиш. А сега искам да намеря някой, който да те закара обратно.

Тя кимна като послушно дете, а той намери един свободен редник и му нареди да я закара до Сайгон.

— И внимавай! — изкрещя след тях той, махна с ръка и тръгна с новобранците. Пакстън измина целия път до Сайгон като вцепенена. Не каза нито дума на момчето, което я возеше, не попита за името му, не отвърна на нито един от въпросите му. Просто си седеше на мястото и се взираше през стъклото, замислена за Ралф и Франс, за Ан и за малката Пакси.

А когато се върна в хотела, тя се качи направо в стаята си и си легна. Телефонът иззвъня, но тя не си направи труда да отговори.

Тони пристигна в осем часа вечерта, обезумял от тревога. Хлапето, което бе изпратил да я докара, все още не се бе прибрало в базата и той бе започнал да се опасява, че нещо й се е случило. Напрежението започваше да си казва думата. Бяха прекарали във Виетнам твърде много години. А когато Тони влезе в стаята й, я завари легнала на леглото, вперила поглед в тавана. Прекарала бе така целия следобед, без да се помръдне дори.

— Скъпа, хайде съвземи се. — Той легна до нея и заговори с ласкав, изпълнен с обич глас. — Виж... той знаеше какво прави. Знаеше, че това би могло да се случи. С всички ни е така. Просто поемаме риска. Той също.

— Ралф беше най-добрият репортер, който някога съм познавала... най-добрият ми приятел... — промълви тя. Говореше като малко дете, което стои на брега на реката и замислено подритва камъчетата с върха на гуменката си. — ... Преди да се появиш ти... Но той беше много специален.

Той се бе превърнал в брат, какъвто Джордж не би могъл да бъде никога.

— Зная. И аз много го харесвах. Тук се запознах с много прекрасни хора. Някои от тях имаха късмет и се прибраха у дома живи и здрави, други — не можаха. Ако Ралф се боеше от смъртта, той щеше да си е заминал отдавна. — Пакстън знаеше, че Тони е прав, но от това болката ѝ не ставаше по-слаба. Господи, колко щеше да ѝ липсва!

— Ами Франс? Какво ще стане с нея сега?

— Това — мрачно започна той — е друга история. — Бъдещето ѝ нямаше да е никак лесно.

Тони се изкъпа и се преоблече. Решиха да не ѝ се обаждат предварително, защото тя беше толкова учтива и възпитана, че щеше да ги увери, че всичко е наред и щеше да ги помоли да не ходят. Отидоха до дома ѝ с джипа на Тони.

И този път, както и в нощта, в която се бе родило детето ѝ, Франс дълго не им отвори, макар че прозорците на втория етаж светеха. Най-накрая позвъниха на съседите ѝ, които се разкрещяха недоволно, но все пак отвориха входната врата. Позвъниха на вратата на апартамента ѝ, но отново никой не отвори. Отвътре долиташе музика, но никой не отговаряше на настойчивото им звънене. Радиото работеше, лампите бяха запалени, но не се чуваше никакъв друг шум. Тони разтревожено погледна Пакстън.

— Ужасно ми е неприятно, че трябва да го кажа, но имам чувството, че тук нещо не е наред. Може би тя е прекалено разстроена и не желае да вижда никого? — Но децата също не се чуваха. — А може би аз греша и тя просто не си е у дома. Искаш ли да се върнем малко по-късно?

Но Пакстън бавно поклати глава. Измъчваха я лоши предчувствия.

— Можем ли да влезем? — прошепна тя.

— Предлагаш да разбием вратата? — Той изглеждаше притеснен. — Могат да ни арестуват за влизане с взлом.

— Смяташ ли, че тук има домоуправител?

— Да, може би. Не зная за теб, но моят виетнамски не включва фразата: „Извинете, сър, бихте ли ни отворили този апартамент?“. Чакай, ще опитам с това — рече той и извади един нож от джоба си.

Поигра си малко с ключалката и тъкмо когато вече се канеше да се откаже, вратата внезапно поддаде и бавно се отвори.

И двамата усетиха необяснимо безпокойство. Искаха да влязат, но сега, когато вратата вече беше отворена, не бяха толкова сигурни дали трябва да го направят. Почувстваха се като натрапници.

Той влезе пръв. Пакстън вървеше точно зад него. Нито един от двамата не знаеше какво точно търсят и се почувстваха пълни глупаци, докато оглеждаха чистото и подредено жилище. Очевидно всичко си беше наред. Радиото свиреше съвсем тихичко. Лампата в стаята на Ан светеше, но в нея нямаше никой. Тони надникна в спалнята, а после изведнъж се закова на мястото си и инстинктивно протегна ръка, за да възпре Пакстън.

— Недей! — припряно изрече той, но тя бе твърде бърза за него.

Застана на прага и надникна вътре. Там обаче всички сякаш си бяха добре. Те просто спяха. Франс облечена в *ao dai*, усмихнато прегърнала бебето, пременено в красива малка рокличка, ушита специално за нея. А малкият Ан изглеждаше като ангел до тях. Косичката му бе внимателно сресана. Беше облечен в най-новото си костюмче. Пакстън все още не разбираше. Искаше да каже на Тони да пази тишина, за да не ги събуди. Но никой и нищо не би могло да ги разбуди. Той го разбра в момента, в който надникна в стаята. После се наведе и нежно докосна лицата им. Бяха мъртви от доста време. Веднага щом бе научила за смъртта на Ралф, Франс бе отровила себе си и децата. Беше оставила бележка на виетнамски, а до нея имаше писмо, адресирано до Пакстън.

Тони коленичи и се загледа в тях, очите му се напълниха със сълзи и той се разрида, а Пакстън се приближи и застана до него. Тя също плачеше, а после, сякаш за да ги благослови, прекна до тях, и бавно ги докосна по лицата.

— О, Боже, защо... — промълви тя. — *Защо?* — И Ан, и бебето. Бебето, което бяха изродили само преди три месеца и половина, сега беше мъртво... Пакс... Мир...

В бележката пишеше, че Франс искала да бъде заедно с Ралф. Знаела колко ужасен щял да бъде животът им в Сайгон и искала да се съберат всички заедно.

— Тя можеше да замине за Щатите... Можеше... — заговори Пакстън, но Тони само поклати глава. Той разбираше всичко. За Франс

нямаше живот в Сайгон без протекциите на Ралф. Затова си бе отишла. И бе взела децата си със себе си. И всички бяха толкова красиви, толкова прекрасни... спокойно заспали последния си сън.

Пакстън и Тони останаха дълго край тях, а после се обадиха в полицията и обясниха какво се бе случило според тях. Бележката на Франс потвърждаваше разказа им. Писмото до Пакс бе със същото съдържание. Благодареше на нея и на Тони за всичко, което бяха направили за нея и децата, сбогуваше се с тях, желаше им здраве и щастлив живот. Пакстън остави писмото и се разрида в прегръдките на Тони. Никога преди не бе виждала и не бе изпитвала нещо толкова ужасно.

Полицаяте бавно изнесоха телата им. Ан бе завит в малък бял чаршаф. Бебето отнесоха заедно с майка му.

Гледката беше непоносима. Пакстън все още ридаше, когато Тони я поведе надолу по стълбите. Закара я в хотела и поръча и за двамата по едно бренди.

— О, боже, Тони, защо! Защо е направила това?

— Решила е, че така трябва.

Пакстън бе объркана както никога преди. Отчаяно усещаше загубата на близките си приятели. Загуба, съпътствана от дълбока мъка и отчаяние. Чудеше се дали някога отново ще бъде същата. А Тони знаеше, че дори и да успее да се възстанови с времето, тя никога вече няма да бъде предишната Пакстън. С всички беше така. Бяха като прокажени, загубили част от себе си.

Измина доста време, преди Пакстън да възвърне част от предишното си равновесие, преди отново да се почувства човек. Януари отмина като в просъница. След него и февруари. Най-накрая, през март, започна мусонният период и тя бавно взе да идва на себе си. Беше прекарала във Виетнам вече почти две години. Живееше с Тони от осем месеца, а за тях това бе равносилно на цял един живот. Все още ѝ бе мъчително трудно да разговаря за Ралф, за Франс и децата. Но вече не се чувстваше толкова съсипана и съкрушена, когато станеше дума за всички ония хора, които бе загубила в тази война. Тони обаче се бе оказал прав. И двамата се бяха променили.

Излизаха много по-рядко, отколкото преди, а сега, когато времето бе лошо, рядко пътуваха през свободните му уикенди. Прекарваха времето си затворени в хотелската ѝ стая, говореха, пиеха, любеха се, опитваха се да проумеят онова, което виждаха около себе си. Статиите ѝ ставаха все по-силни и вълнуващи. От вестника я бяха уведомили, че са я представили за награда, но тя не прояви интерес. Тези неща нямаха никакво значение. Мислеше единствено за това как да остане жива и за края на войната. Може би един ден щеше отново да се прибере у дома и да види как е там, ако успееше да издържи. Напоследък много разговаряха за Джоуи и Пакстън го подтикваше да пише на детето по-често.

Службата на Тони изтичаше през юни и той вече бе решил, че няма да удължи срока си отново. Не искаше да остава повече във Виетнам, макар че не беше сигурен дали е готов да се завърне у дома. А Пакстън все още не знаеше какво да предприеме. Миналият юни бе уведомила шефовете във вестника, че възнамерява да остане още една година, но това не я обвързваше по никакъв начин. Винаги би могла да си тръгне по-рано, или пък — по-късно. Двамата с Тони никога не говореха за бъдещите си планове. Струваше им се твърде опасно да предизвикват съдбата. С течение на времето бяха станали много суеверни и предпазливи.

И въпреки това бяха щастливи заедно и се чувстваха по-близки от всякога. Смъртта на Ралф, Франс и децата я бе разтърсила до дъното на душата ѝ и тя бе потърсила утеха и подкрепа при Тони. А и той самият все повече се нуждаеше от нея. Мисълта за завръщането му у дома го плашеше и той почти не говореше за това. Единственото, което в този момент знаеха със сигурност, бе, че ще направят още едно пътуване до Хонконг през май, и едва след това ще уточнят бъдещите си планове. Тя все още носеше пръстена, който той ѝ бе подарил при последното им посещение там. Не го сваляше от пръста си, той сякаш я свързваше още по-здраво с него. А Тони бе трогнат от жеста ѝ. И той като нея не даваше обещания, не поставяше условия, но сърцето му ѝ принадлежеше напълно. Завинаги.

Три седмици преди пътуването им до Хонконг, по средата на мусонния сезон, Тони замина със задача в някакъв район, който, според донесенията, от седмици гъмжеше от виетконгговци. Те обичаха да нападат по време на мусоните, а американските войници мразеха да

ги преследват в дъждовете. Те ненавиждаха постоянната влага, в която краката им, подгизнали от дъжда, бяха непрекъснато изранени.

Беше влажно, задушно и нетърпимо горещо, но въпреки това, трябваше да тръгнат след виетконговците. Във вторник сутринта американските части започнаха акцията и веднага попаднаха в засада. Петнадесет войници бяха убити веднага. Други девет бяха ранени. Хеликоптерите кръжаха над тях, но не виждаха абсолютно нищо, а малките разузнавателни самолети изобщо не можаха да излетят заради лошото време. Изпратиха втори отряд на помощ. Загинаха още момчета. Лейтенантът беше ранен от шрапнел. Настъпи пълна суматоха и объркване. Бяха им необходими два дни, за да успеят да се измъкнат и да се върнат в Ку Чи заедно с мъртвите и ранените си. Бяха претърпели чудовищни загуби.

Върнаха се мокри, болни, уплашени и ужасени от ада, в който бяха попаднали.

Върнаха се без Тони. Тялото му не бе намерено. Водеше се за изчезнал по време на акция.

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА

Лейтенантът дойде лично в хотела, за да ѝ съобщи новината. Но много преди той да дойде и да почука на вратата ѝ, Пакстън знаеше, че се е случило нещо лошо. От два дни я измъчваха лоши предчувствия, не можеше нито да яде, нито да спи. Усещаше, че нещо не е наред, макар все още да не знаеше какво точно. Кой знае защо, бе почти сигурна, че не е убит... може би беше само ранен.

И тогава лейтенантът се появи на вратата ѝ и тя отстъпи назад с изкривено от ужас лице.

— Не... — Пакстън вдигна ръка, сякаш искаше да го накара да си върви. Това не би могло да ѝ се случи отново. Тя няма да позволи.

— Госпожице Андрюз... — В гласа му се долавяше неудобство, той неловко стоеше на вратата. — Искан да дойда и да ви видя лично.

— Къде е Тони?

Последва безкрайно дълга пауза, очите им се срещнаха и той тъжно поклати глава.

— Боя се, че е изчезнал по време на акция. Не мога да ви кажа нищо повече. В действителност, никой не го е забелязал да пада, никой не знае със сигурност дали е бил ранен... но там бе истински ад. Валеше, беше пълно с виетконговци, а ние попаднахме на засада. Получихме грешна информация за местонахождението им и бяхме нападнати. Загубихме много момчета и се боя, че от сержант Кампобело няма и следа. Претърсихме целия район, преди да се изтеглим и не намерихме тялото му, но това не означава, че не е мъртъв. В този момент мога да ви кажа единствено, че той се води за изчезнал по време на акция.

— Възможно ли е да е бил взет в плен?

Стомахът ѝ се сви само при мисълта за това. Знаеше твърде много ужасяващи истории за начина, по който виетконговците се отнасят към пленниците. Преди няколко месеца бе разговаряла с един американски войник, успял да избяга от плен. Но това поне означаваше, че поне не е мъртъв. Съществуваше някаква надежда... може би.

— Възможно е. — Лейтенантът не желаше да подхранва напразни надежди. — Но е малко вероятно. Не мисля, че целта им бе да вземат пленници. Те просто искаха да ни ударят възможно най-силно, да ни причинят сериозни загуби. И го направиха — мрачно рече той.

Пакстън не го покани да влезе в стаята и той продължаваше да стои до вратата. Беше като вестител на смъртта и тя не желаше да го допусне в живота си.

— Къде стана това?

— Прекосихме Хобо Уудс до Транг Бенг, а после стигнахме до Тай Нинх, близо до границата с Камбоджа. И точно там го изгубихме.

Тя се отпусна на един стол и закри лице с ръцете си. Опитваше се да повярва, че е мъртъв, но не можеше. Не можеше отново да преживее агонията на още една смърт. Не и неговата. Беше преживяла мъчително смъртта на другите двама мъже, които бе обичала, но между нея и Тони съществуваше нещо, което не бе изпитвала към никой друг — дълбоко доверие и привързаност, истинско разбирателство и пълна всеотдайност. Всеки един от тях сякаш винаги знаеше какво мисли другият. А сега тя вярваше, че той не е мъртъв и кой знае защо не можеше да каже нищо на този човек, който стоеше до вратата.

Тя бавно го погледна и му благодари, че бе дошъл да ѝ каже. Щеше да се почувства по-зле, ако го бе чула от някой друг. Но сега бе по-различно. Предишните пъти просто знаеше, че те са мъртви. Скърбеше за тях, оплакваше загубата им. И ако бе малко по-смела, сигурно щеше да надникне и в ковчезите им, за да ги види. Но нито за миг не се бе съмнявала в истинността на случилото се. А сега ѝ казваха само, че Тони бил изчезнал по време на някаква дъждовна буря. Или нещо подобно. Това беше пълна лудост. Може би той щеше да се появи още на другия ден.

Лейтенантът си тръгна и тя си легна в леглото, което през изминалите десет месеца бе споделяла с Тони. Не можеше да се избави от чувството, че всеки момент ще дойде някой и ще ѝ каже, че е станала грешка и той е добре. И този път вярваше, че това ще се случи.

Дни наред живееше в постоянно очакване. Не можеше дори да заплаче, защото отказваше да повярва, че той е мъртъв. Продължаваше да живее, заприличала на зомби. Пишеше статии, следеше новините, пристигащи по телетайпите, редовно ходеше в бюрото на „АП“, написа един материал за Сайгон и дори посети един брифинг. Когато беше в града, не пропускаше „Глупостите в пет часа“. Беше прекарала две години в Сайгон и всички я познаваха. Тя съвсем определено бе най-красивият кореспондент там. Беше и един от най-младите и очевидно един от най-добрите журналисти във Виетнам. За това свидетелстваше и наградата, която бе получила от щата Калифорния. Пакстън обаче не прояви никакъв интерес. Наградата изобщо не я вълнуваше, както и всичко останало, а тези, които я познаваха добре, разбираха защо реагира по този начин. Тони беше изчезнал, а тя сякаш беше умряла. През април.

Продължаваше да съществува, но душата ѝ бе мъртва. Всички, които бе обичала някога, си бяха отишли. Бяха я напуснали, бяха умрели, бяха отнесли миналото ѝ със себе си. А без Тони тя нямаше нито настояще, нито бъдеще.

На втори май ѝ се обади брат ѝ и ѝ съобщи, че майка ѝ е починала ненадейно. Джордж смяташе, че тя трябва да се прибере у дома, за да помогне на Алисън. Пакстън му каза, че ще му позвъни и вечерта замина за Ку Чи, за да се види с лейтенанта на Тони. Искаше да разбере дали са открили нещо ново. Нямаше обаче никакви новини. Не знаеха нищо повече от онова, което ѝ бяха казали през април. Семейството на Тони бе получило официално съобщение. Главен сержант Антъни Едуард Кампобело бе изчезнал по време на акция.

— Какво, по дяволите, означава това? — разкрещя се Пакстън, напълно пренебрегнала чина му, забравила за добрите му намерения. — Тук ли трябва да го чакам? Или да тръгна да го търся сама? Да ви помогна? Или пък да се прибера вкъщи и да чакам? Какво, по дяволите, да правя сега! — извика тя и за пръв път, откакто бе получила съобщението за Тони, в очите ѝ се появиха сълзи. Не можеше повече да скрива истината. Той вероятно нямаше да се върне никога и тя започваше да го разбира. А после, със съкрушен, задавен от сълзите глас, попита: — Ами ако все още е ранен, там, някъде?

— Не мисля, че е възможно — тихо рече лейтенантът. — Пакстън, мисля, че е убит. Сигурен съм, че просто не сме могли да го

намерим. Съжалявам. — Пресегна се и докосна ръката ѝ, а тя веднага се отдръпна. Съчувствието и добротата му само щяха да засилят болката ѝ. — Знаеш ли какво си мисля? Смятам, че трябва да се върнеш у дома. Нашата издръжливост има пределни граници. И това важи за всички тук. По-умните си заминават веднага щом почувстват, че са достигнали предела на силите си, другите остават прекалено дълго. Ти си изкарала цели два мандата. Не мислиш ли, че е достатъчно? Тони мислеше да се прибере през юни. Смяташе, че и ти ще тръгнеш с него. Защо не зарежеш всичко и не се върнеш у дома? Кълна се, че ако разберем нещо, ще ти се обадим.

Тя кимна и го изгледа продължително. После бавно излезе от стаята. Съзнаваше, че е прав. Време бе за завръщане у дома. *Без Тони.*

Беше пораснала във Виетнам. Дошла бе като момиче, съкрушена от смъртта на момчето, което бе обичала, отчаяно опитваща се да намери отговор на въпросите, които я измъчваха. Само че отговори нямаше. Само нови въпроси. Беше на двадесет и четири години. Изгубила бе трима мъже в тази война, четири, ако се брои и Ралф. Разделила се бе с много приятели и колеги, а дори и с хора като Найджъл, когото никога не бе харесвала особено. Изгубила бе и частица от себе си, която нямаше да намери никога отново. Но въпреки всичко, бе открила нещо ново. Една истина, една умираща страна, едно красиво кътче, което бавно се унищожаваше. Тя поне бе успяла да го види, преди да изчезне напълно. И се бе влюбила в Тони, преди да го загуби. И където и да се намираше сега, жив или мъртъв, той нямаше да ѝ липсва. Пакстън знаеше, че ще го обича винаги.

Също като Виетнам.

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

Последният ѝ ден в Сайгон премина като насън. Изведнъж с изненада установи, че няма какво толкова да върши. Следобед се сбогува с всички в бюрото на „АП“, а когато си тръгна оттам, нямаше сили да говори. През цялото време си мислеше за Ралф, за Франс и за двете деца. За последен път посети „Глупостите в пет часа“, а после седна на терасата на хотел „Континентал палас“. Просящите, които се тълпяха около нея, вече не я плашеха. Те само я потискаха. Случайно видя Жан-Пиер и се сбогува и с него. В този град не ѝ бе останал никой близък и скъп приятел. Хората, които бе обичала, си бяха отишли. По най-различни причини.

Изпи едно питие с Жан-Пиер, но той бе вече пиян и кой знае защо, не спираше да ѝ говори за Найджъл. Той беше мъртъв от доста време насам, а Пакстън започваше да се пита дали, ако бе решила да остане, щеше да свърши като Жан-Пиер — пияна, объркана, разочарована, изпълнена със злоба и горчивина. Хората, които оставаха тук прекалено дълго, ставаха като него. Но и онези, които си тръгваха, изобщо не бяха същите. Тогава? Кой оставаше непроменен, неосакатен и непопарен от престоя си тук? Онези, които бяха загубили живота си? А може би никой. Вероятно това бе най-верният отговор. Никой не можеше да спечели в тази война. И никога нямаше да успее.

— Ще се върнеш ли?

Той я погледна, почти изтрезнял между две питиета, но тя само поклати глава. Този път знаеше, че си заминава завинаги. Независимо от това колко трудно щеше да се окаже завръщането ѝ, тя съзнаваше, че тук не би могла да научи нищо повече. Трябваше да се върне у дома и да започне нов живот. Дълбоко в душата си знаеше, че ще продължи да разпитва за Тони. Но разследването ѝ може би щеше да е по-ефективно, ако го върши в Америка. В Щатите живееха и други хора, които скърбяха за мъжете, които бяха изгубили, за близките си, попаднали в плен, или изчезнали по време на акция.

— И аз ще трябва да си ходя — добави Жан-Пиер, сякаш тази мисъл му бе хрумнала току-що. Но и той като нея си нямаше никого у

дома.

Сбогува се с Жан-Пиер и тръгна по „Ту До“ към хотела си. Сърцето ѝ се сви от болка, докато се движеше сред познатите звуци и аромати. На площада видя един американски войник, който се опитваше да научи банда улични хлапета да играят софтбо^[1] и се разсмя. В Тан Сон Нхут постоянно се провеждаха турнири. Бе ходила да ги гледа няколко пъти с Бил, но Тони никога не бе харесвал тази игра. Той беше прекалено нервен и припрян. Обичаше да говори, да мисли, да спори и да философства. Не му доставяше удоволствие да стои на едно място и да гледа как другите играят бейзбол. Беше я научил на толкова много неща, докато бяха заедно. За живота, за хората, за войната, за това, че трябва да прави най-доброто, на което е способна. Пакстън си спомняше нещата, които ѝ бе казвал... идеите, които бе споделял... и нощта, в която бяха помогнали на Франс да роди бебето си.

В този момент всичко това ѝ приличаше на отдавна отминал сън.

Тя прекоси фойето на „Каравел“, припомняйки си колко неловко се бяха чувствали и двамата, когато Тони бе дошъл да я посети в хотела ѝ за пръв път. Началото бе толкова трудно. А колко щастливи бяха след това... и по време на незабравимия им отпуск в Хонконг. Тя все още носеше пръстена със сърчицето. И щеше да го носи до края на дните си. Както и гривната на Бил. А медальонът на Питър пазеше сред най-ценните си вещи. Точно както другите хора, които пазеха кичури коса, части от медальони, малки парченца от униформи, или носеха гривни с имената на загиналите. Това бяха реликви от едно време, донесло им много страдания, но и много любов, време, което бе взело големи жертви, и което все още не бе свършило.

Преследваха я духовете на загиналите близки и приятели, докато опаковаше багажа и подреждаше книгите си, които щеше да остави на малкото си останали живи приятели. Щеше да отнесе със себе си много малко багаж... и спомените, които никой не можеше да ѝ отнеме.

На следващия ден Пакстън взе такси до базата „Тан Сон Нхут“ и заедно с останалите зачака да се върне у дома. Беше пълно с виетнамски момичета, които плачеха за приятелите си, яки, здрави на вид момчета, които едва сдържаха нетърпението си и искаха час по-скоро да се качат на самолета. Имаше и няколко ранени. Раните им

обаче не бяха сериозни. Тук-там се виждаше превързана или липсваща ръка, чифт чисто нови патерици... Но и другите, онези, които нямаха видими наранявания, не бяха същите. Техните рани бяха дълбоко в душите им и хората просто не можеха да ги забележат.

Самолетът направи един кръг над Сайгон и дъхът на Пакстън сякаш спря за миг, когато тя погледна надолу. *Chao ong*, прошепна тя и самолетът се насочи към къщи. Сбогом... довиждане, Виетнам... довиждане... аз наистина те обичах...

Затвори очи. Струваше ѝ се, че и Тони е тук, седнал до нея. Чувстваше се като предател, загдето го изоставя във Виетнам, но всички ѝ повтаряха, че той е мъртъв и тя трябваше да се опита да им повярва.

А и вече като че ли нямаше друг избор. Трябваше да се върне у дома за погребението на майка си. Но се чувстваше някак странно. Не изпитваше нищо към никого. Сърцето ѝ, скътало любовта към Тони, се бе превърнало на камък в гърдите ѝ. Знаеше, че все още го обича и винаги ще го обича, но той бе отнесъл част от нея със себе си. Както и всички преди него.

Летяха от Сайгон до Мидуей, а от там до Сан Франциско. Не се обади в редакцията на вестника, нито пък на Уилсънови. Те знаеха, че тя се прибира у дома. Трябваше само да смени самолета и да продължи за Савана. След няколко дни щеше да се върне в Сан Франциско и да реши какво да прави с работата си във вестника. Но рубриката „Вести от Виетнам“ вече бе закрыта. Пакстън бе приключила с този етап от живота си.

Беше четири часът след обяд, когато кацна в Савана. Взе чантите си, нае такси и даде на шофьора адреса на къщата, в която бе пораснала. Все още имаше ключ, а когато пристигна, в дома ѝ нямаше никого. След смъртта на майка ѝ новото момиче бе освободено. Вече нямаха нужда от нея. Пакстън веднага се обади на Джордж и като изпъшка от изтощение, седна в познатата кухня. В хладилника нямаше нищо, а за нейна изненада, шкафовете също бяха почти празни. Но за Пакстън това нямаше значение. Нищо вече не я интересуваше. А завръщането ѝ у дома се бе оказало по-болезнено, отколкото очакваше. Домът ѝ, ѝ напомняше за миналото, което нямаше да се повтори никога повече, както и за онова, което никога не бе намерила в семейството си.

Пакстън се изкъпа, преоблече се и отиде в погребалното бюро в града, за да се срещне с Джордж. Докато стоеше край ковчегата, загледала в майка си, тя осъзна, че не изпитва абсолютно нищо. Нищо, освен жал. Жал към тази нещастна жена, която през по-голямата част от живота си се бе оказала неспособна да даде, а също и да получи любов от близките си. Пакстън знаеше, че докато беше жив, баща ѝ я бе обичал дълбоко и искрено. А Куини бе дала всичко, на което бе способна... Животът на Ралф бе пълноценен... дори и на Франс... на Питър и Бил... и на Тони... Но тази жена не бе направила нищо в живота си. Беше посещавала единствено клубовете си, а сега бе дошъл краят и на това.

— Изглеждаш уморена — прошепна Джордж. Облечен бе в тъмен костюм, а Пакстън забеляза, че косата му бе започнала да посивява и му придаваше много внушителен и достолепен вид.

— И как иначе? Пътувах цели двадесет и шест часа.

Тя го погледна със съжаление. Толкова много приличаше на майка им. Беше я целунал бегло, прегърнал я бе едва-едва. Изобщо не я попита как е, а след всичко, което бе преживяла, той бе изненадан от уморения ѝ вид.

— Струваш ми се отслабнала.

Тя му се усмихна.

— Вероятно си прав. Животът във Виетнам понякога става малко опасен. Мини, снайперисти, самоубийства, момчета, изчезнали по време на акция... нали разбираш... също като в Савана. — Разговаряха тихичко край ковчегата на майка им. — Как са Алисън и децата?

Докато тя отсъстваше, Алисън бе родила отново, но Пакстън се чувстваше напълно отчуждена от тези деца.

— Добре са. Щеше да дойде тази вечер, но малките са нещо неразположени.

Нямаше значение. Майка ѝ, така или иначе, никога нямаше да узнае това.

Вечерта дойдоха хора, за да изкажат последна почит към покойната. Преобладаваха жени от „Дъщерите на гражданската война“. А на следващата сутрин всички се събраха за службата в Епископалната църква „Свети Джон“. Беше много тържествено. Съпрузите на приятелките ѝ носеха ковчегата. Церемонията беше внушителна и благоприлична — точно както би искала майка ѝ. Когато

всичко приключи, на Пакстън ѝ се прииска веднага да се махне от града. Самото ѝ пребиваване в празната къща я потискаше. Каза на брат си, че трябва да продаде къщата. Тя не проявяваше никакъв интерес към нея. Не можеше да си представи дори, че би могла да се върне в Савана.

— Освен ако двамата с Алисън не искате да се пренесете тук.

— Къщата не е достатъчно голяма за нас — учтиво рече той. — Искаш ли нещо от вещите ѝ?

Майка ѝ притежаваше няколко наниза перли, часовник с диаманти, който баща им ѝ бе подарил, обеци и други бижута, но на Пакстън ѝ се гадеше само при мисълта, че би могла да рови из скъпоценностите на майка си в този момент.

— Просто ми ги изпрати. Задръж нещо и за Алисън.

— Всъщност — той леко се изкашля, — тя би искала да вземе дрехите на мама и коженото ѝ палто.

То беше на десет години и отдавна вече не бе на мода. Пакстън го погледна с тъга и съжаление. Искаше ѝ се да му предложи да купи на жена си ново палто, но не го направи.

— Чудесно. — Тя самата бе много по-висока от майка си и се ужасяваше при мисълта, че би могла да облече дрехите ѝ. Думите на брат ѝ бяха твърде дребнави, но тези неща вече не я вълнуваха.

— Какво смяташ да правиш сега? — Джордж се обърна към сестра си, която никога не бе познавал и разбирал. Не можеше да проумее защо бе прекарала по-голямата част от последните две години във Виетнам, макар че бе останал изненадан от силните статии, които изпращаше оттам и които бяха отпечатвани дори във вестниците на Джорджия.

— Все още не зная. — Погледна го и въздъхна, а после се запита какво ли би си помислил Тони за него. Беше сигурна, че двамата мъже щяха да се намразят от пръв поглед. Тони беше прекалено прям и безцеремонен, твърде честен, за да се примирява с глупостите на Джордж. — Утре заминавам за Сан Франциско. Ще поговоря с шефовете за плановете им. Мисля, че за известно време поне, като повечето войници, които се прибират от Виетнам, ще ми е трудно да свикна и да се приспособя. Когато се върнах миналата година, се чувствах по същия начин.

— Смяташ ли пак да се връщаш във Виетнам? — Погледна я, опитвайки се да проумее *коя*, в края на краищата, бе тя. Чудеше се дали изобщо я бе познавал някога. Ако я бе попитал, тя щеше да му отговори, че той така и не бе успял да я опознае.

— Не мисля, че ще го направя. Струва ми се, че вече трябва да си остана у дома.

— Аз никога не разбрах, защо реши да заминеш... освен... ами, смъртта на онова момче... но това не бе достатъчно основание, за да прекараш толкова време в Сайгон.

— Може би...

И въпреки това, мъката и скръбта ѝ бяха помогнали да издържи през тези две години. Както и необходимостта да разкаже за войната, вътрешната ѝ убеденост, че трябва да е там.

— Но както и да е. Ще те уведомя за плановете си. — После се сбогува с него, а той едва-едва я целуна по бузата.

На сутринта Пакстън си тръгна. Заклучи вратата и пусна ключа в пощенската кутия. Той нямаше да ѝ трябва повече. Беше помолила Джордж да ѝ изпрати нещата, след като тя се установи на някакъв постоянен адрес в Сан Франциско.

Но когато си тръгна, Пакстън се почувства като циганка. Беше човек без дом, без семейство, с твърде несигурно бъдеще. Ако брат ѝ се бе замислил малко, сигурно щеше да му се стори странно, че един човек, прекарал по-голямата част от живота си в техния дом, може внезапно да се почувства толкова самотен и бездомен. Другите войници, които се връщаха от Виетнам, изпитваха същите чувства. Прибираха се в страната, но не искаха да се върнат по домовете си, не знаеха нито къде да отидат, нито какво да правят, не можеха да си представят какво ще се случи при завръщането им.

Пакстън се измъчваше от същите мисли и страхове по време на полета до Сан Франциско. След пристигането си се настани в един малък хотел. Този път нямаше запазен апартамент във „Феърмонт“, а и Уилсънови не я поканиха на вечеря. След няколко дни размисъл, Пакстън реши да не се обажда на Габи. Просто не знаеше какво да ѝ каже. Как би могла да ѝ разкаже... за Франс... за Ралф... за Бил... за Тони... Как да обясни случилото се на един човек, който си живееше в пълна безопасност и охолство, посещаваше официални приеми и вечери, ходеше на мач и на кино? Това просто бе невъзможно.

Видя се с Ед Уилсън в редакцията на вестника и поговориха за плановете ѝ. Най-доброто, което можеше да ѝ предложи, бе собствена рубрика за местните събития. В определен смисъл „Сън“ беше един малък вестник в малък град.

— Духовете в страната се поуспокоиха напоследък. Хората не искат вече да слушат за тази война, Пакстън. Умориха се от нея, от шума и демонстрациите, от оплакванията и недоволството. Мисля, че настъпват мирни дни.

Но той се лъжеше. Не отчиташе силния отзвук, който щеше да предизвика убийството на четирима студенти от Националната гвардия по време на антивоенна демонстрация в Държавния университет Кент в Охайо. Други осем студенти бяха ранени в същия ден. А случилото се само доказва онова, в което Пакстън дълбоко вярваше. Тя бе убедена, че има хора, които са загрижени заради тази война, че страната все още кърви, че не знае как да изцери голямата рана, която си бяха причинили сами с навлизането във Виетнам.

Но „Ню Йорк Таймс“ внезапно направи избора ѝ много по-лесен. През всичките тези години хората от „Морнинг сън“ бяха изключително лоялни и почитени към нея. А Ед Уилсън ѝ бе дал шанса да замине за Сайгон, когато тя бе по-зелена и от страната, в която отиваше. Но Пакстън вече бе надраснала мащабите на вестника им. И изведнъж, най-неочаквано, получи предложение от „Таймс“ да замине за Париж и да отразява мирните преговори. Шефовете на „Таймс“ искаха тя да се яви най-напред в Ню Йорк, за да обсъдят назначението ѝ, а Пакстън бе изключително поласкана както от самото предложение, така и от заплата. Изказаха се много ласкаво за рубриката ѝ в „Сън“. Отнасяха се към нея като към експерт по проблемите на войната. Беше ѝ трудно да повярва в случилото се, а когато затвори телефона, се разсмя като хлапе. Искаше ѝ се да можеше да сподели новината с Тони. През цялата нощ си мисли за него, опитвайки се да го достигне с мислите си, където и да се намираше той в този момент. А когато най-после заспа, го сънува да се промъква из храсталака в джунглата, да се крие в изоставените тунели. Когато се събуди, осъзна, че всичко е било просто сън. И въпреки това, Пакстън отново изпита чувството, обхванало я веднага след съобщението за изчезването му. Струваше ѝ се, че той не е мъртъв, че все още е жив някъде. Понякога се питаше дали тази ѝ убеденост не се дължи на факта, че просто не би могла да

понесе още една смърт. Но каквато и да бе причината, чувството ѝ бе съвсем истинско и трайно.

Ед Уилсън остана много доволен, когато тя му каза за работата в „Таймс“. И изпита истинско облекчение. Подозираше, че ако Пакстън бе останала при тях, много скоро щеше да се превърне в сериозен проблем. Както повечето от момчетата, които се завръщаха от Виетнам, тя сякаш не знаеше какво да прави *със себе си*, не бе сигурна какво точно *иска*. Изглеждаше така, сякаш Виетнам бе изцедил жизнените ѝ сили, лишил я бе от идеалите ѝ, обезсмислил бе целите ѝ. Войната сякаш я бе прекършила, сломила бе куража и смелостта ѝ, пречупила бе твърдостта ѝ. А понякога Ед си мислеше, че може би става дума и за наркотици. Но каквато и да бе причината за състоянието ѝ, той се радваше, че тя заминава. Пакстън вече не бе момичето, което познаваше. Беше огорчена, озлобена, изпълнена с тъга, а някъде дълбоко в душата си — Ед бе сигурен в това — все още изпитваше ярост и гняв. Той ѝ пожела късмет, а тя го помоли да поздрави госпожа Уилсън и Габи. Не се видя с нито една от тях преди заминаването си и това, в известен смисъл, ѝ донесе облекчение. Поне не ѝ се бе наложило да се преструва, че все още проявява интерес към начина им на живот. Истината бе, че техните проблеми и дребни радости изобщо не я вълнуваха.

В Ню Йорк се срещна с шефовете в „Таймс“. Настаниха я в някакъв хотел на име *Алгонкуин*. Беше пълен с журналисти, писатели и драматурзи. Имаше и няколко бизнесмени. Гостите на хотела представляваха пъстра и любопитна група, но Пакстън не разговаряше с никого. Остана доволна от условията и изискванията на „Таймс“. Онова, което искаха от нея, бе *истината* за преговорите в Париж. Искаха информация за мирните разговори, интервю с лейтенант Кели преди заминаването и за Париж, както и всичко друго, свързано с Виетнам, което тя бе видяла по време на престоя си там. Очакваха силни и вълнуващи материали — като онези, които бе изпращала от Виетнам след мисиите си с Ралф в Ан Лок и Да Нанг, в Лонг Бинх и Чу Лай, както и от другите места, с които бе свързан животът ѝ през изминалите две години. Искаха всичко за войната. Минало, настояще и бъдеще. До самия ѝ край. Настояваха да я направят отговорен редактор по въпросите за Виетнам, а Пакстън разбираше, че не би могла да мечтае за по-добро предложение.

— Кога започвам? — попита тя, неспособна да прикрие вълнението си.

— Утре. — Главният редактор се усмихна доволно. Бяха се опасявали, че тя няма да приеме работата. Много хора бяха уморени до смърт от тази тема. — Говоря сериозно. Защо не се заемеш с интервюто с Кели през следващата седмица? Ние ще задействаме необходимите връзки, за да те пуснат при него. А веднага щом свършиш, ще можеш да отлетиш за Париж. Какво ще кажеш?

— Страхотно. — Едва ли интервюто с един мъж, обвинен в зверско избиване на мирни хора, можеше да се нарече *страхотно*. Но тя остана доволна, че ще разполага с малко време в Ню Йорк. Имаше нещо, което трябваше да свърши, преди да се заеме с интервюто с лейтенант Кели.

Един цял ден се разхожда из Ню Йорк. Чувстваше се по същия начин, както и при първото си отиване в Сайгон. Откриваше нови места и аромати, наблюдаваше хората и уличното движение. Купи си някои дрехи, от които имаше остра нужда. Особено пък щом щеше да работи като *специалист* по въпросите на Виетнам за „Ню Йорк Таймс“.

Най-накрая се върна в хотела си и му позвъни. Седна на леглото и затвори очи, съдържа дъха си за миг, а после каза една малка молитва за Тони. Надяваше се, че той не би имал нищо против. Кой знае защо, обаче, бе сигурна, че той не би одобрил намеренията ѝ, но тя чувстваше, че трябва да го направи.

Обади се на бюро справки в Куинс. Наложил се три пъти да каже името му буква по буква и най-накрая го откриха в Грейт Нек, Лонг Айленд. Томас Кампобело. Пакстън се молеше това да е адресът, който ѝ трябва. Но едва ли имаше грешка. Хората с името Томас Кампобело сигурно не бяха чак толкова много.

Набра телефонния номер и за миг си помисли, че никой няма да ѝ отговори. Но отсреща се обади непознат глас. Беше жена.

— Госпожа Кампобело, моля. — Ако обстоятелствата бяха малко по-различни, това би могло да е вече нейното име, но Пакстън не можеше да си позволи да мисли за това точно в този момент.

— На телефона. — Типичен нюйоркски акцент. Ако съдеше по гласа, жената очевидно бе млада и приятна. И ако това не беше майката на Тони, значи Пакстън разговаряше с Барбара.

— Госпожа Кампобело? Барбара Кампобело?

— Да. — Започваше да се изнервя. — Кой се обажда? — Може би някоя от онези мръсници, които говореха гадости по телефона?

— Аз... аз зная, че обаждането ми е малко необичайно, но аз... — *О, боже, дано не затвори... о, моля те...* — Познавах бившия ви съпруг във Виетнам. — Настъпи безкрайна пауза. Двете жени седяха, всяка в стаята си, и с разтреперани пръсти стискаха телефонните слушалки. — Аз... ние бяхме много добри приятели... и той ме помоли, в случай че му се случи нещо, да се обадя на вас и Джоуи. — Това беше лъжа, но не съвсем. Веднъж, много късно през нощта, той я бе помолил да наглежда момчето му, ако нещо се случеше с него. Но не бе споменал нищо за *майката* на детето. Пакстън обаче знаеше, че има по-големи шансове, ако включи в заръката му и жената, която на два пъти бе ставала госпожа Кампобело. — Не искам да се натрапвам в подобен момент, но случайно съм в Ню Йорк и...

— Добре ли го познавахте? — Тя говореше съвсем тихо, почти шепнешком, сякаш споменаването на името му бе забранено.

— Ние бяхме... — Не знаеше какво да каже. — Много близки приятели... и... той много обичаше Джоуи. Сигурна съм, че знаете това.

— Не го е виждал от пет години. — В гласа ѝ се долавяше горчивина, но Пакстън бе много по-добре информирана, отколкото тя предполагаше.

— Той изобщо не се е връщал в Щатите, госпожо Кампобело. След случилото се... мисля, че просто не е могъл... — Малко чувство на вина нямаше да я убие. Бяха изминали почти шест години от развода им и тя бе родила още три деца от брата на Тони. Едва ли изпитваше някакви угризения. А и какво от това, щом те биха помогнали на Пакстън да се види с Джоуи? — Той смяташе, че Джоуи е щастлив с вас и съпруга ви.

— Така е — отбранително заяви Барбара, а Пакстън почувства, че самообладанието ѝ започва да се пропуква.

— Той знае ли какво се е случило с баща му във Виетнам?

— Знае само, че е изчезнал по време на акция. Тони от време на време му пишеше и ние никога не сме крили писмата му от Джоуи. Давах му ги всеки път — обясни тя, сякаш се оправдаваше. — Мисля, че се разстрои, когато му казахме, че баща му е умрял. Всяко дете на

негово място би се разстроило. Но той е много затворен, никога не споделя чувствата си.

А и какво друго да се очаква от дете, което не бе виждало баща си от години, защото майка му се бе омъжила за чичо му? Стори й се интересно, че госпожа Кампобело е абсолютно сигурна, че статусът на Тони като изчезнал по време на акция означава, че той е загинал във Виетнам.

— Може ли да поговоря с него? — Не знаеше какво повече да й каже. — Ще имате ли нещо против?

— Какво искате да му кажете?

— Че татко му много го обичаше. Че съжалявам за случилото се. Искам да му разкажа за последните му дни. Баща му беше един от най-смелите мъже във Виетнам. В частта, в която служеше, неофициално ги наричаха *тунелни плъхове*. Те прочистваха онези невероятни тунели, прокопани от виетконговците, за да шпионират и саботират действията на нашите войски и на южновиетнамската армия. Това може би ще е интересно за Джоуи и ще му даде основание да се гордее с баща си — спокойно обясни Пакстън.

— Да — обади се Барбара Кампобело. — Може би. — После додаде: — Ще трябва да поговоря със съпруга си. Бихте ли ми казали името си отново?

— Пакстън Андрюз.

— И се запознахте с него във Виетнам? Медицинска сестра ли сте?

— Не. Бях кореспондент на един вестник от Сан Франциско. Сега работя за „Ню Йорк Таймс“ и след няколко дни заминавам за Вашингтон, Джорджия и Париж. — Нарочно й каза всичко това, за да я впечатли. И успя. По дяволите, та тя дори би могла да напише статия за Тони, за бившата му съпруга и детето му... Пакстън веднага разбра какви мисли минават през главата на жената отсреща. Зачуди се как, по дяволите, бе живял Тони с тази кукличка. Но той се бе влюбил в нея на тринадесет години, а на осемнадесет е бил вече женен. Това обясняваше много неща. — Да ви се обадя ли отново? — продължи да настоява Пакстън.

— Ние ще ви позвъним. Какъв е вашият номер?

— Отседнала съм в хотел „Алгонкуин“ в Манхатън.

— Ще ви се обадя довечера.

— Благодаря. — После додаде: — Ще се опитам да не го разстройвам... Искам само да го видя... заради Тони... Обещах му. — Това бе вярно в известен смисъл, но Пакстън искаше да се срещне с детето, защото то беше *част* от Тони.

А майката на момчето изглежда долови нещо в гласа на Пакстън, поколеба се за момент, но все пак попита:

— Обичахте ли го?

Пакстън замълча.

— Да, обичах го. — Гордееше се с това, но не смяташе, че другата жена има право да се интересува от личния ѝ живот. И въпреки това, признанието ѝ сякаш ги свърза по някакъв начин.

— И аз го обичах. Преди много години. Беше добър човек... и добър баща. Имахме малко момиченце... то умря... може би Тони ви е разказал за нея...

— Да, разказа ми — тихичко отвърна Пакстън.

— Мисля, че това унищожи брака ни. Никой не беше виновен за случилото се, но всеки път, когато го погледнех, се сецах за мъртвото си момиченце, а той бе толкова съкрушен... Томи... е, той ме накара да се чувствам по-добре.

Да, обзалагам се, че е било така, помисли си Пакстън, макар да подозираше, че в думите на жената има известна истина. Тони сам ѝ бе признал, че е бил толкова погълнат от скръбта си, и така обсебен от Джоуи след раждането му, че без да иска е съсипал брака им. Така че Барбара имаше право. *Донякъде*. Но изборът ѝ на друг съпруг се бе оказал жесток. Пълната ѝ липса на такт бе тласнала Тони към Виетнам, лишила бе Джоуи от баща му. Но коя беше тя, че да я съди? Ако Барбара Кампобело не се бе омъжила за брата на бившия си съпруг, Пакстън никога нямаше да се запознае с Тони в Сайгон.

— Съжалявам — отново повтори тя.

— Да-а... Ще ви се обадя. — После затвори телефона, а Пакстън прекара остатъка от следобеда в „Метрополитън мюзийм“. Онова, което видя там, нямаше нищо общо със Сайгон. А когато се върна в хотела, я очакваше съобщение от майката на Джоуи. Пакстън ѝ позвъни веднага и, за нейна радост, жената ѝ каза, че може да ги посети на следващата сутрин. Беше събота и Джоуи нямаше да е на училище. Дори и майката на Тони щяла да дойде, защото искала да се запознае с Пакстън.

Барбара не ѝ каза, че съпругът ѝ бе изпаднал в ярост, когато го бе уведомила за молбата на Пакстън, но тя бе успяла да го убеди, че дължат това на Тони и на Джоуи, подчертала бе, че Пакстън е важен кореспондент на „Ню Йорк Таймс“ и че би могла да вдигне голям шум, ако не ѝ позволят да изпълни последното желание на Тони и да се види с момчето. Той се бе съгласил, но това само бе засилило гнева му. На Барбара обаче не ѝ пукаше. Искеше тази среща да се осъществи. С готовност обясни на Пакстън как да стигне до тях.

На следващата сутрин Пакстън нае кола и се отправи към Грейт Нек.

А когато пристигна, всички те я очакваха. Дори и възрастната госпожа Кампобело, облечена в черна рокля. И трите малки момиченца, пременени в красиви розови роклички. Приличаха на бонбончета и Пакстън едва не се разсмя, като ги погледна. Бяха много красиви деца, но ѝ бяха напълно непознати и Пакстън просто не знаеше какво да им каже. Всичко бе толкова смущаващо.

Барбара, свекърва ѝ и момичетата бяха навън, когато Пакстън пристигна. Далеч зад тях стоеше висок, силен на вид мъж, но той не се приближи и тя изобщо не можа да прецени дали прилича на Тони. Във всеки случай той очевидно не изгаряше от желание да се запознае с нея. След това Барбара я представи на свекърва си. Пакстън я погледна и сякаш видя Тони пред себе си. Жената се разплака веднага щом Пакстън докосна ръката ѝ, а после заговори със силен италиански акцент.

— Познавали сте момчето ми във Виетнам? — Гласът ѝ трепереше, но не толкова от възрастта ѝ, колкото от вълнението.

— Да, познавах го. — Пакстън се опитваше да се пребори със собствените си сълзи, а Барбара и дъщерите ѝ отстъпиха встрани. — Той беше чудесен човек. Можете да бъдете много горда с него — едва изрече тя, задавена от сълзи. — Беше известен в цял Виетнам със смелостта си. — Малко бе попросила нещата. Но не много. Знаеше, че думите ѝ означават много за майката на Тони.

После сълзи опариха очите ѝ, тя се приближи и прегърна старата жена.

— Аз съм виновна, че той замина... Трябваше да попреча на онова, което се случи, но не го направих.

— Не бихте могла да сторите нищо — успокои я Пакстън, която чудесно разбираше за какво става дума. Всички те бяха погълнати от чувство на вина. В продължение на години самата тя се бе обвинявала за смъртта на Питър... и на Бил... А сега и на Тони? Тя ли ги бе убила? Сами ли бяха виновни за смъртта си? Или пък Чарли? — Той не мразеше никого — увери я Пакстън. — И беше щастлив. — Госпожа Кампобело издуха носа си и кимна, а после я погледна с интерес.

— Вие гадже ли му бяхте?

Пакстън се усмихна на думата и кимна.

— Той беше прекрасен мъж и аз много го обичах.

А после се зачуди защо говори в минало време. За да запазят собствения си разум, те всички се преструваха, че знаят, че е мъртъв, но всъщност не знаеха.

— Вие сте красиво момиче — каза майка му. — И какво правихте там? — Жената очевидно се разкъсваше между любопитството и неодобрението, които изпитваше.

— Пиших статии за един вестник. Така се запознах с него. — Изведнъж се усмихна. — В началото постоянно се карахме.

Майка му се разсмя през сълзи.

— Той и с мен се караше. Когато беше дете, направо ме подлудяваше.

Щеше да каже, че Тони не прилича на брат си, но се отказа. Господ вече я бе наказал за пристрастията ѝ. Томи все още беше при нея, но Тони го нямаше.

В този момент Барбара Кампобело се върна при тях и погледна Пакстън.

— Джоуи е вътре. Ако искате, можете да поговорите с него там.

— Би било чудесно — отвърна Пакстън и Барбара я поведе към входната врата.

Навремето Барбара очевидно бе имала хубава фигура, а лицето ѝ все още бе привлекателно, но тя изглеждаше позагрубяла, наедрияла и някак си разочарована. Пакстън я последва в къщата.

Джоуи седеше на канапето. Облечен бе с дънки и чиста риза, а на главата си имаше бейзболна шапка. Когато я погледна, на лицето му се появи същото изражение, което Пакстън толкова харесваше у баща му.

— Здравсти — рече тя и за нейна голяма изненада Барбара дискретно излезе и се върна при другите. — Казвам се Пакстън. — Той

я погледна отново и тя бавно се отпусна на един стол до него. — Познавах баща ти във Виетнам. Беше ме помолил да те посетя, ако някога имам път насам. Случайно минавам оттук и си помислих, че трябва да намина да те видя.

Той кимна, очевидно заинтригуван от нея. Приликата с баща му бе толкова поразителна, че чак я плашеше.

— Наистина ли ще пишеш статия за татко? Мама ми го каза. — Пакстън обаче бързо поклати глава.

— Не, Джоуи. — Искаше да бъде откровена с него. Така, както винаги бе постъпвала с баща му. — Тук съм, защото го обичах. А пък той те обичаше толкова много... всъщност — тя се усмихна през сълзи — аз все още го обичам. Върнах се от Виетнам едва преди няколко седмици и много държах да дойда да те видя.

— Какво се случи? — Джоуи я погледна обвинително. — Как умря той?

— Не е сигурно дали е умрял. Единственото, което се знае, е, че е изчезнал по време на акция. Това означава, че е изчезнал по време на бой и не се е върнал повече. Възможно е все още да е жив, възможно е да е мъртъв. Може би е ранен и се крие някъде, а може би е в плен при виетконговците. Никой не знае със сигурност.

— Уха! — Той изглеждаше развълнуван. — Никой не ми е казвал това!

Момчето беше на осем години и Пакстън смяташе, че то има право да знае истината.

— Никой нищо не знае. Те смятат, че той е мъртъв. И това е твърде вероятно. Но истината е, че все още никой не е сигурен в смъртта му.

Тогава той я погледна право в очите и ѝ зададе най-трудния въпрос.

— А ти, какво мислиш?

— Какво мисля аз? — повтори тя, докато се питаше дали да му отговори честно. После реши, че трябва да го направи. — Не мога да ти кажа защо, а може и да греша, но аз мисля, че все още е жив. Просто го чувствам със сърцето си... а може би единственото обяснение е, че го обичам толкова много, че не искам да приема смъртта му. Затова имам чувството, че е жив.

Той кимна, опитвайки се да асимилира чутото и се приближи малко по-близо до нея.

— Имаш ли някакви негови снимки? — Идеше ѝ да се наругае за глупостта си. Изобщо не се бе сетила да ги вземе.

— Имам, но са в хотела. Ще направя копия и ще ти ги изпратя от Париж.

Той кимна отново, доволен от обещанието ѝ.

— Ще се връщаш ли отново във Виетнам?

— Не, не мисля.

— Там сигурно е много страшно, а? — Той се приближи още повече, очарован от нея. Тя бе толкова красива, а и бе познавала баща му. С никой друг не можеше да разговаря за него. Майка му се държеше така, сякаш всяка дума, изречена по адрес на баща му, бе едва ли не престъпление, а когато и да споменеше името му, баба му започваше да плаче, а вторият му баща — да крещи. Но тази жена бе изпратена тук от баща му и Джоуи можеше да ѝ каже всичко, което си пожелаеше.

— Много е страшно. — Пакстън му се усмихна. — Но не през цялото време. Имахме и много щастливи мигове. А той много често говореше за теб — рече тя и лицето му светна от радост. Прииска ѝ се да протегне ръка и да го докосне.

— Наистина ли?

— Да. През цялото време. Често ми показваше снимката ти. Искаше да се върне у дома и да те види.

Но не можа. Отиде си на тридесет и една години, а толкова много неща останаха несвършени.

— Ще дойдеш ли да ме видиш пак? — с надежда попита Джоуи и се примъкна още по-близо до нея.

Тя най-сетне протегна ръка и докосна косата му — права и златисто руса, напълно различна от косата на майка му.

— Много бих искала, стига майка ти и вторият ти баща да нямат нищо против.

Джоуи направи някаква гримаса и прошепна:

— Всъщност, той ми е чичо.

А тя му прошепна в отговор:

— Зная! Татко ти ми каза.

— Той май ти е казвал всичко, а?

И тогава се разсмя. Имаше си нова приятелка и тя много му харесваше. Пакстън погали косата му, докосна лицето му и го прегърна точно когато майка му влезе в стаята.

— Посещението беше много приятно — рече Пакстън, изпълнена с благодарност към тая жена, която ѝ бе позволила да дойде тук. — Ще изпратя на Джоуи някои снимки на баща му.

— Да — рече той, за да потвърди думите ѝ.

Бавно излязоха навън, хванати за ръце. Имаха чувството, че вече се разбират и без думи. Преди да си тръгне, тя силно го прегърна.

— Помни, че той много те обичаше. — Джоуи кимна, а очите му се напълниха със сълзи. Пакстън го притисна към себе си, спомнила си как се бе чувствала след смъртта на баща си, но не каза нищо на Джоуи. — Ще ти се обадя отново.

— Добре.

Пакстън видя втория му баща, който се мотаеше наблизо и я наблюдаваше. Беше висок и тъмнокос, но изобщо не приличаше на брат си. Не пожела да се приближи и да се запознае с нея и се върна в гаража, където работеше нещо.

Пакстън отново благодари на Барбара Кампобело, целуна майката на Тони за довиждане, а те ѝ пожелаха късмет в Париж, сякаш я познаваха от години.

— Ще ти изпратя онези снимки — отново обеща на момчето, а той ѝ маха с ръка, докато тя се скри зад ъгъла. Пакстън не можеше да спре да мисли за детето и за това, че то никога повече няма да види баща си.

[1] Разновидност на бейзбола. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

Пакстън пристигна в Париж в един прекрасен пролетен ден. Бе изминала само една седмица от срещата ѝ с висшите военни от Пентагона в Ню Йорк и пътуването ѝ до форт Бенинг, Джорджия, за интервюто с лейтенант Кели.

Разговорът с него беше кратък и в някои отношения — твърде болезнен. Той бе започнал едва ли не да се превръща в символ на войната, символ на пълната загуба на самоконтрол от страна на американските военни, на тяхната бруталност и на страданията, които причиняваха. Когато по-късно Пакстън се замисли върху думите му, тя осъзна, че съжالياва заради него, заради всички останали, заради случилото се в тая война.

Но Париж излекува някои от раните ѝ, а тя си намери едно уютно студио близо до Сена. Вечер се разхождаше по улиците, замислена за това колко по-различен бе животът ѝ от оня, с който бе свикнала в Сайгон.

Тук живееше в самота, работата ѝ беше сериозна. Всеки ден неотменно присъстваше на мирните преговори и интервюираше хора като Кисинджър и Ле Дук Тхо. А в Сайгон, макар че на моменти бе много трудно и мъчително, животът ѝ бе по-щастлив и по-лесен от сегашното ѝ съществуване, изпълнено със спомени за едно място, което нямаше да види никога повече, и за мъжа, когото бе обичала там.

Изпрати на Джоуи снимките, а той ѝ писа, за да ѝ благодари. От време на време Пакстън му изпращаше картички от Париж.

Бе изцяло потопена в новините, пристигащи от Виетнам. През октомври жертвите от виетнамска страна бяха по-малко в сравнение с всеки друг период от началото на войната.

Често разговаряше с новите си познати, опитвайки се да научи последните новини за безследно изчезналите, но от Тони нямаше и следа. Вече бе спряла да се надява, но странното ѝ чувство, че е жив, не я напускаше. Понякога си мислеше, че това е защото той винаги щеше да си остане жив в мислите и сърцето ѝ. Към края на годината, обаче, дори и тя започна да вярва, че няма на какво да се надява.

През ноември от „Таймс“ я командироваха във форт Бенинг, Джорджия, за да отрази началото на процеса на Кели. Процесът беше много потискащ, придружен с ужасяващи снимки и страховити показания, които накрая доведоха до осъждането му.

След процеса Пакстън отиде да се види с брат си, но както обикновено, и този път нямаше какво толкова да му каже, а нямаше и сили да изтърпи едно подобно изпитание — среща с Алисън.

Върна се във Вашингтон за поредното интервю с Кисинджър. После се срещна с редактора на „Таймс“ в Ню Йорк. Отново се обади и се срещна с Джоуи, и този път заведе момчето на обяд. Той току-що бе навършил девет години и още повече бе започнал да прилича на Тони. Заведе го в „Рейдио сити Мюзик хол“, а преди това обядваха в „21“. Момчето бе изключително впечатлено и с любопитство се загледа в самолетчетата, окачени над бара. А салонният управител, горещ почитател на „Ню Йорк Таймс“, който бе разпознал името ѝ, направи всичко възможно, за да задоволят всеки каприз на детето и му подари една рекламна чантичка, на която пишеше „21“.

— Това е страхотен ресторант — рече Джоуи, възхитен от вкуса ѝ, а тя му се усмихна. — Мислиш ли, че на татко щеше да му хареса тук? — За него това беше единственият важен критерий, мярка за стойността на нещата.

— Сигурна съм, че щеше да му хареса много. Често си мечтаехме да дойдем някой ден в Ню Йорк заедно. Или да отидем в Сан Франциско. Това е град, в който живеех доскоро. Посещавах и колеж там.

Думите ѝ му направиха огромно впечатление и той пожела тя да му разкаже всичко за колежа и за Сан Франциско. А когато свършиха с десерта, той я погледна сериозно и на лицето му се появи болезнено изражение.

— Моят татко... другият ми баща... искам да кажа... нали знаеш, моят чичо. — Пакстън едва не се разсмя. Детето беше толкова напрегнато, толкова объркано и смутено. Но Пакстън знаеше, че ако бе тук Тони, сигурно също би се разсмял. Всъщност, той вероятно щеше да остане очарован от поведението на детето си. — Той твърди, че онова, което ти ми каза, не е вярно... че татко може да е жив... Той казва, че татко сигурно е мъртъв, а ти си луда.

— Възможно е да е прав. Всъщност, може би наистина не греши. И за двете неща. — Пакстън се опита да му се усмихне. — Но истината, Джоуи, е, че никой не знае със сигурност. Никой не знае какво точно означава *изчезнал по време на акция*. Някои от изчезналите мъже са били взети в плен. Но неговото име не се споменава. Аз следя тези сведения отблизо. При всяка възможност се обаждам в Пентагона, но все още никой не е попаднал на името на баща ти в списъците на затворниците. Не са намерили и тялото му на мястото на предполагаемото му убийство. Така че, никой нищо не знае.

На детето очевидно му бе доста трудно. Както и на всички останали. Тази неизвестност ги съсипваше.

— Това все пак означава, че той може и да е жив, нали? — Отново изглеждаше преизпълнен с надежда. Но след това се замисли и лицето му помръкна. — Но моят татко... моят чичо... казва, че той е мъртъв. Пакстън, вярваш ли в това?

— Не! — Тя поклати глава и го погледна откровено. — Не, Джоуи, не вярвам.

Хвана ръчичките му и ги стисна окуражително, замислена върху голямата прилика между баща и син.

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА

Пакстън бе много заета през 1971 година и прекара по-голямата част от нея в Париж. Все още хранеше големи надежди за парижките разговори и статиите, които пишеше, бяха пропити с оптимизма ѝ. Но войната продължаваше. А войниците във Виетнам започваха да се гневят. Беше им писнало от тази война, а проблемите със субординацията в армията ставаха все по-сериозни. Злополуките, при които войниците използваха бризантни гранати, за да наранят командирите си *погрешка*, зачестяваха. Расистките сблъсъци ставаха все по-сериозни. През февруари южновиетнамската армия започна маневри в Лаос, за да унищожи част от поддръжниците на Хо Ши Мин. И въпреки това, където и да попиташе, Пакстън не получаваше никакви новини за Тони.

През март Пакстън се върна в Щатите, за да проследи заключителната част от процеса на Кели. Замина за Вашингтон, за да отрази внушителната демонстрация на „Ветерани от Виетнам против войната“ и видя как някои от мъжете оставиха медалите си на стълбите пред Капитолия. Описа видяното в статия за „Таймс“ и се върна в Париж.

Все още бе в Париж, когато през юни бяха публикувани „Документи от Пентагона“ на Даниел Елсуърт.

През юли Никсън съобщи за посещението на Кисинджър в Китай. А през октомври 1971 година Тю бе преизбран за президент на Южен Виетнам. Пакстън продължаваше да следи и да отразява мирните преговори. Най-накрая, през декември, тя с радост съобщи, че броят на американските войски във Виетнам е намален до 140 000, а това бе по-малко от една трета от броя им, регистриран преди деветнадесет месеца. През тези деветнадесет месеца, обаче, не бе постъпила никаква информация за Тони Кампобело. Доказателствата за смъртта му ставаха все по-убедителни. Ако е бил взет в плен, или пък се бе скрил някъде, за да лекува раните си, все някой щеше да е

чул нещо за него. Пакстън вече не можеше да внуши големи надежди на Джоуи, но въпреки това, при всяка тяхна среща, във всеки разговор по телефона, тя винаги му казваше, че чувства, че баща му е все още жив там някъде. Детето бе вече десетгодишно и бе в състояние по-добре да разбере всичко. Пакстън вече му бе разказала за собствения си баща и това го караше да изпитва дълбоко родство и привързаност към нея. И двамата бяха пораснали без бащи.

А що се отнася до нея, в края на 1971 година, животът и беше интересен, но странен. Беше двадесет и пет годишна, истинска красавица, която печелеше възхищението на всички в Париж. Но част от живота ѝ сякаш изобщо не съществуваше. Сякаш бе запечатан завинаги. Тя живееше само заради работата си и заради малкото момче в Грейт Нек, което много обичаше. Джоуи беше единствената любов в живота ѝ. Останалото бяха спомени, които стояха на масата във всекидневната ѝ. Питър... Бил... Ралф... Франс... Пакс... Ан... и, разбира се, Тони. Странна галерия от хора, които бе обичала и изгубила в една страна, в която Пакстън знаеше, че няма да се върне никога повече, но която все още ѝ липсваше. Липсваше ѝ Виетнам, липсваха ѝ приятелите, липсваше ѝ и онова момиче, което бе самата тя по време на престоя си там. В същото време, обаче, Пакстън много успешно се справяше със задълженията си и всички много я уважаваха заради работата, която вършеше. И това я караше да се чувства доволна. Не щастлива, но удовлетворена. А Тони толкова много ѝ липсваше... и тя продължаваше да носи пръстена му.

А през 1972 година тя болезнено осъзна, че мирните преговори не бяха стигнали доникъде. Ситуацията във Виетнам беше много тревожна. През март северновиетнамските части преминаха с танкове демилитаризираната зона и се отправиха на юг по магистрала № 1, опустошавайки всичко по пътя си. През май страната се изпълни с бегълци и войници. Южновиетнамската армия не бе достоен противник за северновиетнамските части, непрекъснато постъпваха новини за убити цивилни, изгорени деца и умиращи жени. Фотографиите, които се публикуваха по света, и най-вече в списание „Тайм“, бяха ужасяващи.

Втора вълна от нападения унищожиха централната планинска част на страната. Резултатите бяха същите. Хората оставаха без покрив над главите си и умираха от глад. Американците се опитваха да се

измъкнат и да прехвърлят основната тежест на войната на южновиетнамската армия, но тя непрекъснато губеше.

Последва трета атака през април, близо до границата с Камбоджа, северно от Сайгон. Пакстън със сълзи на очи четеше сведенията, постъпващи от „АП“. Трихилядна виетнамска бойна част атакувала Ан Лок и завзела цялата провинция.

Ставаше все по-ясно, че *виетнамизацията* на Виетнам бе просто една шега. Много жестока шега, която бе взела тежкия си дан, и никой във Виетнам не се смееше.

По средата на април Никсън разреши бомбардирането на районите близо до Хайфонг и Ханой, и за пръв път от две години насам Пакстън изпита благодарност, че не бе останала във Виетнам. Оцеляването на хората там от ден на ден ставаше все по-съмнително. Повсеместните кланета и жестокости бяха напълно безсмислени. Пакстън съзнаваше, че е много по-полезна в Париж. Но това, което най-много я безпокоеше, бе съдбата на Тони. Какво ли щеше да стане с него, в случай че бе взет в плен, или пък се криеше някъде из страната? Постоянните нападения и атаки на северновиетнамската армия поставяха американските пленници — в която и част на Виетнам да се намираха — в голяма опасност. Но и след тези две години, тя все още хранеше надеждата, че той е жив и се намира някъде във Виетнам.

Единственото нещо, което я заинтригува след падането на Куенг Трай през май, бе арестуването през юни на петима мъже, които бяха проникнали в комплекса Уотъргейт^[1] във Вашингтон. В цялата страна се говореше само за това и макар че по онова време все още беше в Париж, Пакстън написа интересна уводна статия, отпечатана в „Таймс“, която получи много благоприятни отзиви.

Пакстън бавно се превръщаше в нещо като звезда, но тази част от живота ѝ не я вълнуваше особено. Тя обичаше работата си, но не проявяваше интерес към възторжените похвали и вниманието, с което я обграждаха. Мисията ѝ в този живот бе да информира, да противопоставя истината на лъжите и измамите. Размахваше истината като меч, а нейни приятели журналисти на шега я наричаха *фанатична*. Тя обаче изобщо не се интересуваше от славата и известността. Фактът, че Кисинджър, Никсън и влиятелните журналисти по цял свят я ценят и уважават, я радваше, но не това бе

най-важното нещо в живота ѝ. Онова, на което най-много държеше, бе написаното от нея да допринесе някаква полза.

Преломната точка на преговорите в Париж настъпи през октомври 1972 година в резултат на срещата между Кисинджър и Ле Дук Тхо, макар че малко хора разбираха това. На двадесет и първи октомври северновиетнамците одобриха предложения план за мир, а след пет дни Кисинджър обеща от Белия дом, че *мирът е съвсем близо*. Но южновиетнамският президент Тю отказа да подпише споразумението. Не бе съгласен с оставането на северновиетнамските войски в Южен Виетнам, защото се боеше от онова, което биха могли да причинят на страната му.

След по-малко от две седмици Никсън бе преизбран със съкрушително мнозинство. Две седмици по-късно президентът Тю поиска шестдесет и девет поправки на споразумението, което можеше да донесе мир във Виетнам, и Пакстън, заедно с другите посветени журналисти, изпъшка от разочарование. За пореден път ситуацията започваше да изглежда безнадеждна.

Мирните разговори ту спираха, ту се възобновяваха отново през целия месец декември. Последваха американски бомбардировки над военни обекти, съпроводени от обещания, че няма да има засегнати цивилни граждани. От Ханой заявиха, че ще участват в преговорите само след прекратяване на бомбардировките. Те бяха прекратени само за един ден — на Коледа. Ханой отново се отказа от разговорите. Най-накрая, на тридесети декември, бомбардировките отново спряха и преговорите бяха възобновени за пореден път. А през цялото това време Боб Хоуп обикаляше из Виетнам и представяше коледното си шоу за последен път. Пакстън обаче не можеше да мисли за него. Тя бе изцяло погълната от Парижките мирни разговори и от информацията, които успяваше да получи от високопоставени източници, някои от които се намираха във Вашингтон. А най-приятният момент през празниците бе обаждането на Джоуи, който ѝ позвъни от Грейт Нек на Коледа. Каза ѝ, че бил добре, а сърцето ѝ се сгръ от радост, когато момчето шепнешком ѝ довери, че много му липсва. Тя беше неговият специален съюзник и скъп приятел, ангел пазител, изпратен от бащата, когото той почти не познаваше, да го пази и обича.

Най-накрая, на 8 януари 1973 година, ден преди шестдесетия рожден ден на президента Никсън, Кисинджър и Ле Дук Тхо

възобновиха сериозните разговори в Париж. Точно една седмица след това посланик Елсуърт Бънкър уведоми президента Тю, че ако не подпише веднага мирното споразумение, американската помощ за Южен Виетнам ще бъде прекратена.

В резултат на това, след по-малко от две седмици, на 27 януари, пет дни след смъртта на Линдън Джонсън, започна прекратяване на военните действия. Никсън настоя всички американски военнопленници да бъдат освободени незабавно и обеща всички американски войници да бъдат изтеглени от Виетнам в рамките на шестдесет дни, до месец март.

Пакстън чу новината в Париж и мълчаливо се помоли някой от освободените пленници да знае нещо за Тони. Ако не друго, можеха поне да го оставят да почива в мир. Тази неизвестност бе ужасна. Бяха изминали точно три години и Пакстън вече не издържаше. Беше започнала да проумява, че неизвестността и постоянно подхранваните надежди се отразяваха много зле на Джоуи. Той копнееше за бащата, когото не познаваше и едва ли някога щеше да опознае, вместо да се опита да свикне с втория си баща, който, макар че бе брат на Тони, се бе оказал много недостоен човек. Пакстън подозираше, че той мрази момчето, защото се чувства виновен за случилото се. Освен това й се струваше, че вече бе започнал да си дава сметка какво всъщност бе получил, когато така неразумно се бе обвързал с госпожа Кампобело.

На пети февруари 1973 година бе съобщено, че във Виетнам са загинали 57 597 човека. Сърцето на Пакстън се свиваше от болка само при мисълта за това и тя си спомни за Питър, Бил и Тони. На моменти й бе трудно да отдели личните си преживявания от работата си на журналист. А когато разбра, че първите военнопленници ще бъдат освободени на дванадесети февруари, тя легна на леглото и се разплака, замислена за облекчението, което ще изпитат те и съпругите им, когато най-после оставят след себе си страховете, ужаса и преживяната агония.

По това време се намираше в Париж и работеше не само върху статиите си за „Таймс“, но и върху книгата за Виетнам, която вече три години си обещаваше, че ще напише. Точно тогава й позвъни редакторът ѝ от Ню Йорк и я помоли да замине за Манила с някой военен самолет.

— Но защо? Защо мен? — ѝ се искаше да попита.

Бяха й необходими три години, за да заглуши болката в сърцето си, да спре да сънува осакатените деца, които се скитат по улиците на Сайгон. А сега затворниците се прибираха у дома със своите собствени ужаси и страдания. Наистина ли трябваше да се върне там? За пръв път от години насам тя не желаше да го направи, не копнееше за неописуемо красивата зеленина, за миризмата на дима, обгърнал града на зазоряване. А сега те искаха да я върнат там и да съживят всичките й спомени.

Военнопленниците щяха да кацнат в базата „Кларк Фийлд“ във Филипините. И тя разполагаше с два дни, за да стигне до там.

— Това заповед ли е, или молба? — уморено попита Пакстън. Минаваше полунощ, парижко време. Винаги й се обаждаха в края на работното време в Ню Йорк.

— По малко и от двете — предпазливо рече редакторът и Пакстън въздъхна. Всичко започваше отначало. Надеждите. Молитвите. Желанието да срещне някой, който го е виждал.

— Добре — каза тя след кратка пауза. — Ще замина.

— Благодаря ти. Високо ценим работата ти.

Но редакторът бе предварително убеден, че Пакстън ще замине. Тя просто не можеше да остане встрани от събитията. Никой не можеше. Виетнам бе обсебил душите и сърцата им. Бе се превърнал в постоянна болка, която се притъпяваше само от време на време... в мъка... в радост... в пристрастеност.

[1] Става дума за кражбата в главната квартира на Демократичната партия, известна като аферата Уотъргейт, след която Никсън подава оставка. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА

От Париж Пакстън замина за Висбаден в Западна Германия, където се качи на един военен самолет за Манила. Пристигна там осем часа преди завръщането на военнопленниците. Седеше между жените и децата им, замислено си водеше бележки и се взираше в лицата около себе си, наблюдаваше децата, които почти не помнеха бащите си. По-добре от всеки друг разбираше ужаса, който бяха преживели тези хора, гледаше мълчаливо и слушаше.

От известно време насам Пакстън бе започнала да се примирява със загубата на Тони. Без значение какво чувстваше дълбоко в сърцето си, тя съзнаваше, че не е възможно той да е все още жив. Приемаше смъртта му с разума, ако не със сърцето си, и се бе опитала да внуши това и на Джоуи.

Но жените около нея споделяха как са живели година след година със снимките, оскъдните новини и разказите на двама мъже, които бяха освободени по-рано, и на други петима, успели да избягат преди две години. От време на време тези жени бяха получавали информация, че мъжете им са живи и бяха успели да оцелеят заедно с тях. Но какво бе останало от тях и каква бе цената, която бяха платили — това, разбира се, бе съвсем друг въпрос.

Пакстън седеше и чакаше заедно с тях, стомахът ѝ се свиваше от напрежение, но тя стоеше отстрана, защото не желаше да ги дразни, не желаше да увеличава болката и обхваналата ги нервност. Не заговори нито една от тях. Просто седеше наблизо и слушаше. По-късно щеше да помоли някои от тях за интервю, щеше да поговори с мъжете им. Но точно в този момент искаше само да е сред тях, да ги наблюдава и да слуша разказите им. Казваше си, че трябва да е безпристрастна, че е там като журналист, че няма право да се натрапва, но когато мъжете слязоха от самолета, тя се разрида, като ги видя. Бяха изтощени, уморени, изпълнени с колебания и страх, със зачервени очи и сплъстени, мръсни коси, с подути от побоите стави, с изтънели крака и несигурни походки. На пръв поглед изглеждаха сравнително здрави, но в действителност бяха в ужасно състояние. Подкрепяха се, един

друг, но стояха с гордо изправени глави, а когато се огледаха наоколо, по лицата им се изписа радост и оживление. Свободата и любовта бяха надделели, те бяха оцелели, а сърцата на присъстващите се късаха от мъка, като ги гледаха.

Срещата бе много емоционална и вълнуваща и Пакстън плака почти през цялото време. Но за нея нямаше радост и облекчение, никой не дойде при нея, и тя само наблюдаваше отстрани сърцераздирателните прегръдки на хората, които от седем години чакаха този миг. Как бяха успели да оцелеят в този кошмар? От къде бяха черпили надежда и кураж? И какво си мислеха сега, когато целият ужас бе зад гърба им? Ами ако и тя бе попаднала в плен по време на някоя от мисиите с Ралф? На няколко пъти бе на косъм от това и го знаеше. Какво щеше да стане с нея, ако виетконговците я бяха пленили? Съмняваше се, че би могла да оцелее и се чудеше на твърдостта на тези мъже, които все пак бяха издържали.

На следващия ден започна с интервютата си. Разговаря с мъжете, със съпругите им, в някои случаи дори и с децата им. Към нея се присъедини и един фотограф и към края на деня Пакстън се почувства изтощена до смърт. И тогава, докато интервюираше един от тях, Пакстън изведнъж осъзна, че той е бил тунелен плъх в Ку Чи и е бил взет в плен малко преди Тони да изчезне. Ръката ѝ се разтрепери толкова силно, че просто не можеше да запише думите на човека, с когото разговаряше. Той бе прекарал в плен три години — твърде дълъг период от време, но Тони го нямаше също толкова дълго, а тя не знаеше дори дали е жив или мъртъв.

— Аз... — Гласът ѝ трепереше също като ръцете ѝ. — Бих искала да ви попитам нещо неофициално.

Той внезапно я погледна уплашено, сякаш се боеше, че тя ще му зададе някой ужасен въпрос, който би могъл да опозори него, или семейството му завинаги.

— Когато бяхте в Ку Чи познавахте ли един сержант на име Тони Кампобело?

Той я погледна странно и кимна с глава, като се чудеше дали това не е някаква клопка. Може би Кампобело е бил вражески агент?

— Защо?

— ... Защото го обичах... По онова време бях в Сайгон... — Гласът ѝ беше несигурен и прегракнал като на мъжа, с който

разговаряше, но той я бе върнал в миналото, а то бе твърде болезнено. — Обявиха го за изчезнал по време на акция малко след като вие сте попаднали в плен... и от три години не се знае нищо за него... Просто си помислих... Чудех се... — Започна да плаче и се намрази заради слабостта си.

Тези хора бяха преживели достатъчно, за да ги товари със собствените си страдания. Но той се присегна и докосна ръката ѝ с разкривените си, изпочупени пръсти. Тя беше негова сестра... приятелка... дъщеря...

Пакстън вдигна очи и го погледна през сълзи.

— Единственото, което мога да ви кажа, е, че преди две години беше все още жив. Докараха го в един от лагерите, в които се намирах по онова време. Не си спомням дори името му. Бях много болен, когато ме закараха там — тихо продължи той, така че никой около тях да не ги чуе.

— Не знаете ли поне къде се намираше? — попита тя също шепнешком.

— Не... но той беше там. Познавах го в Ку Чи... Макар че виетконговците ме хванаха скоро след пристигането ми в базата... Той беше много жилав... и бе все още жив, когато ония го пипнаха. Това е всичко, което зная. Трябва да попитате Джордан. Той също беше там и мисля, че го познаваше.

Но когато, след три дни, Пакстън най-сетне успя да се свърже с Джордан, той не ѝ каза нищо успокоително. Тони бил един от тримата мъже, които се опитали да избягат, но Джордан бе сигурен, че и тримата са убити. За известно време се разпространявали слухове, че само две от телата са били намерени, но той не вярваше в това. Обясни ѝ, че никой не би могъл да избяга от техните кучета, от оръжията им, от капаните и копията им. Така че, според него, Тони сигурно е бил убит. А през изминалите две години нито веднъж не бе попадал на него, нито пък бе чувал името му. Опита се да я убеди, че Тони е мъртъв. Просто нямаше друга възможност. Прегърна я и се разрида, а Пакстън заплака заедно с него.

Последва една ужасна седмица, жестоко време, наситено с мъка, смърт, надежда и скръб, запълнено с разказите им за бруталността на северновиетнамците. Жестокостите сякаш нямаха край, а съпругите им се държаха изключително смело. Когато всичко свърши и Пакстън се

върна във Франция, тя имаше чувството, че е била в затвора заедно с тях. Това бе най-изтощителната, най-съсипващата задача, която някога бе изпълнявала и тя се закле пред себе си да откаже, ако отново я помолят да отразява подобни събития. Но материала, който написа след завръщането си, беше брилянтен. Той ѝ спечели уважението и похвалните думи на шефовете във вестника, а колегите ѝ започнаха да си говорят, че един ден Пакстън ще спечели наградата „Пулицър“. Навремето Ралф все се заяждаше с нея на тази тема, но това беше преди години, а тя беше млада и зелена... както и Тони. Пакстън вече бе получила отговор на мъчителните си въпроси, свързани с него. Нямахме къде да се скрие от истината.

На първи март Пакстън отлетя за Ню Йорк, за да се види със сина му и да му разкаже онова, което бе научила от двамата военнопленници — единият, който го бе видял за малко преди две години, и другият, който бе сигурен, че Тони е бил убит от виетконговците при опита му за бягство. А и всичко останало, което бе чула във военновъздушната база „Кларк“, само потвърждаваше думите му.

Съобщи новините на Джоуи възможно най-внимателно, преди да отидат на обяд. Разхождаха се дълго из „Сентръл парк“ и най-накрая тя го накара да седне на една пейка и му каза. Той беше вече на единадесет години, на същата възраст, на която и тя бе загубила баща си. Беше умно момче и Пакстън бе сигурна, че ще понесе новината за смъртта на Тони.

— Съжалявам, Джоуи. — Очите ѝ отново се напълниха със сълзи. — Кой знае защо вярвах, че ако изобщо е жив, ако не е бил убит през онзи ден, той ще успее да оцелее. Беше толкова жилив, толкова силен и умен... толкова добър...

Но него вече го нямаше и те трябваше да приемат смъртта му. Без нито дума повече, тя го прегърна, притисна го към себе си и двамата заплакаха.

— Сега вярваш ли, че е мъртъв?

Гласът му бе изпълнен с болка и този път тя кимна утвърдително. Заради него. Както и заради себе си. Беше на двадесет и седем години и бе обичала този мъж толкова дълго, че ѝ бе ужасно трудно да се прости с надеждите, но съзнаваше, че трябва да го направи.

— Да, вярвам Джоуи. Трябва да повярваме. Него вече го няма. — След думите на мъжа, оцелял в Ханой, Хилтън, тя сякаш отново бе преживяла мъчителната му загуба.

— А сега какво ще правим? — тъжно попита момчето и тя стисна ръката му.

— Не зная... — Отново се почувства загубена, без цел и посока. Също като преди три години. Другите жени се бяха събрали с мъжете си отново, но не и тя. — Ще го помним... ще си мислим за него и ще се усмихваме, ще си спомняме щастливите мигове... и ще го обичаме.

— Ами ти? — Винаги си бе задавал този въпрос, а сега чувстваше, че е достатъчно голям, за да я попита направо. Знаеше, че досега бе чакала баща му, но какво щеше да прави оттук нататък? Същото, което бе правила и досега. За Пакстън всичко вече бе свършило. — Мислиш ли, че ще се омъжиш за някой друг?

Джоуи се намръщи. Може би ще се омъжи за някой, който няма да ѝ позволява да го вижда толкова често.

Но тя сякаш четеше мислите му и отново го притисна към себе си.

— Не, няма. Освен ако ти нямаш желание да пораснеш много бързо.

— Но какво ще правиш, все пак? Ще се върнеш ли в Париж?

Много му липсваше, когато бе там. Между тях двамата се бяха установили много специални взаимоотношения. Близостта им ѝ напомняше за хармонията и разбирателството, което бе споделяла навремето с баща му, но тя никога не бе имала свои собствени деца и всичко бе доста по-различно. Отговорът ѝ на въпроса му го зарадва.

— По всичко личи, че скоро ще се върна в Ню Йорк и ще започна работа в редакцията на „Таймс“. Може би в края на март, след като се завърнат и последните ни части от Виетнам. Не остана много време.

Той изглеждаше доволен. Щом не можеше да има баща, можеше да има поне нея.

— Може би майка ти ще ти позволи да прекараш с мен някой уикенд след завръщането ми. Мислиш ли, че ще те пусне?

— Разбира се. — Той щеше да се погрижи за това.

Когато отидоха на обяд, и двамата бяха много по-спокойни. Спокойни, но тъжни. Най-накрая започнаха да се примиряват със смъртта на Тони.

ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА

Последните американски войници напуснаха Виетнам на двадесет и девети март 1973 година, а три дни по-късно, на първи април, последните американски пленници бяха освободени в Ханой. Само ден преди това Пакстън освободи апартамент си в Париж и отлетя за Ню Йорк. Настани се в „Алгонкуин“, а когато на следващия ден отиде в редакцията, за нейна голяма изненада шефовете ѝ я помолиха да замине за Сан Франциско, за да интервюира военнопленниците в Пресидио.

Тя им заяви, че просто не би могла да го направи. Трябваше да изпратят някой друг. Току-що се бе върнала от Париж, беше уморена, а и трябваше да си потърси апартамент.

Нито един от доводите ѝ не бе сериозен и тя го знаеше. Редакторът — също. Продължиха да я притискат и най-накрая тя се обърна към редактора и му заяви, че не дава пет пари дали и как ще я накажат, но тя няма да замине, защото тази шибана задача бе твърде болезнена за нея.

И те я оставиха на мира. Никой не я безпокои през целия ден, но в шест часа вечерта ѝ се обади главният редактор и я помоли да замине. Най-накрая уморена, изтощена, съсипана от разликата в часовото време, и много ядосана, тя все пак отстъпи. Отлетя на следващия ден и пристигна навреме, за да посрещне самолета на военновъздушната база „Травис“. Стоеше на летището и наблюдаваше същата сцена, на която беше станала свидетел в Манила преди шест седмици. Знаеше, че и тази командировка ще бъде изключително тежка и болезнена. Но този път поне беше подготвена психически за онова, което щеше да чуе от съпругите, от мъжете, та дори и от децата. Онова, което преживя през следващите няколко дни се оказа по-страшно дори от очакванията ѝ.

Но най-лошото дойде, когато един от мъжете заговори за трима избягали военнопленници и историята ѝ се стори позната. Част от нея сякаш не искаше да чуе продължението, но Пакстън знаеше, че трябва да го направи. И тя започна да задава въпросите, които бе задала и на

другите мъже в Кларк, но този път отговорите бяха различни. Да, мъжът беше сигурен, че тримата мъже са избягали. Други двама успели да направят това преди тях. Всички останали, които се опитали след тях, били убити. Първо седмина, после четирима, а после още двама. Но някои все пак успявали, а от тримата, за които ставаше дума, единият със сигурност бе успял да се спаси. Двамата били убити покъсно, но единият никога повече не се появил.

— Кой беше той? — несигурно попита тя. Искаше ѝ се никога да не бе идвала тук, да не бе събуждала отново напразните си надежди. Вече бе готова да го остави да почива в мир. Защо не ѝ позволяваха да го стори?

— Знаете ли кой беше той, сър?

— Не съм сигурен. — Отчаяно се опитваше да си спомни името, но паметта му не беше като едно време. Бяха му причинили какво ли не. Електрошокове и мъчения, отрязали бяха двата му палеца, едва не бе загубил гангрениялия си крак... Как, по дяволите, би могъл да помни кой е избягал и кой е оживял? И все пак трябваше да си спомни... не можеше да ѝ причини това. Пакстън търпеливо чакаше, съдържайки дъха си. — Зная, че беше от базата Ку Чи... тунелен плъх... но не съм сигурен за името му. Ако го чуя, може би ще го разпозная — рече той, опитвайки се да ѝ се извини.

Пакстън се чувстваше виновна, че го притиска по този начин, но не можеше да не го направи.

— Тони Кампобело? — прошепна тя.

— Точно така! — Той я погледна с изненада. — Точно той! — Изглеждаше изумен, че тя знае името му. — Той избяга, ох... не си спомням точно... може би преди осемнадесет месеца... или две години... вече не съм сигурен. Но *зная*, че успя да се измъкне. Пакстън усети, че ѝ се вие свят.

— И защо сте толкова сигурен, сър?

— Не донесоха тялото му обратно и... — Той изведнъж сякаш се смути. — Един от пазачите ми каза.

— Възможно ли е да ви е излъгал? — В този момент едва не ѝ се искаше Тони да е мъртъв, не желаше повече да се измъчва с напразни надежди, но нямаше как да пренебрегне думите на този човек.

— Не мисля. Не обичаха да си признават, че са позволили на някого да избяга, а когато все пак го правеха, това означаваше, че

говорят истината. Освен това измъчваха един от другите за назидание на останалите.

— Имате ли представа къде може да е отишъл?

— Съжалявам, но не зная. Предполагам, че е тръгнал на юг... а може би все още се крие някъде във вътрешността на страната. Щом е бил тунелен плъх, той вероятно е доста хитър и ловък. Възможно е все още да е жив.

Възможно е... А сега какво? И какво щеше да каже на Джоуи? Че баща му би могъл да е жив някъде във вътрешността на Виетнам? Или че би могъл вече да е мъртъв, сврян в някой тунел, или окоп, или дупка, или хралупа на дърво?

Благодари на човека и, почувствала се изведнъж безчувствена и вкаменена, завърши с интервюта и взе самолета за Ню Йорк.

Следващите три дни прекара в апартамента си, без да говори с никого. Беше неспособна да направи, или каже, каквото и да било. Трябваше да помисли. Трябваше внимателно да си припомни всичко, което ѝ бяха казали. Препрочиташе записките си отново и отново, но все не стигаше доникъде.

А в понеделник най-сетне взе решение.

Отиде да се види с редакторката в „Таймс“ и тя в първия момент ѝ каза, че е полудяла. Пакстън обаче успя да я убеди. Била е там и преди и познаваше страната. Сега, когато армията си бе тръгнала, там сигурно бяха останали и други американци. Журналисти, лекари, чуждестранни бизнесмени, глупаци, опортюнисти. Все някой трябваше да е останал. Тя самата не изпитваше никакви съмнения и колебания. Трябваше да се върне там и да остане, докато не намери отговорите, които търси, без значение колко време ще ѝ отнеме това и какво ще ѝ струва.

Най-накрая шефовете ѝ се съгласиха. Просто нямаха избор. Трябваше или да се лишат от перото на Пакстън, или да ѝ дадат благословията си. И те предпочетоха да ѝ осигурят всичко, което пожелае.

А през уикенда Пакстън излезе на дълга разходка с Джоуи. Каза му, че заминава за Виетнам, за да намери баща му, или останките му, или пък някой, който би могъл да ѝ каже със сигурност какво точно се бе случило. Каза му за военнопленника, с когото се бе срещнала в

Пресидио, преразказа му думите му. Джоуи имаше право да знае и тя бе длъжна да му каже всичко.

— Знаеш ли, майка и татко продължават да смятат, че си луда.

Той се усмихна. Понякога и той се чудеше дали не е наистина луда, но въпреки всичко знаеше, че я обича.

— И ти ли си го мислиш? — Пакстън му се усмихна.

— Понякога. Всъщност, това не ме интересува особено, Пакс.

— Благодаря. Да ти кажа истината, и аз смятам, че завръщането ми там е истинска лудост. Но смятам, че никога няма да намеря покой, ако не получа отговор на въпросите, които ме измъчват. Мислех си, че сме узнали истината — след онова, което бе чула от Джордан в Кларк, — но се оказа, че сме се лъгали. Оня човек бе толкова сигурен, че баща ти е успял.

— Наистина ли мислиш, че той би могъл все още да е жив? Изминаха три години, откакто го обявиха за безследно изчезнал.

Този път дори и Джоуи бе скептично настроен.

— Не зная. Наистина вече не зная, Джоуи.

Той кимна. Тревожеше се за нея.

— Колко време ще останеш там?

— Не зная. Не искам да ти обещавам нищо. Ще ти пиша, ще ти се обаждам по телефона, ако това е възможно. Сега, когато американските войски не са там, не зная в какво състояние ще бъдат телефонните им услуги. Вероятно доста лоши. Но ще направя всичко, което е по силите ми. И ще си дойда у дома, когато науча всички отговори. Не и преди това.

Тогава той я сграбчи за ръката и я стисна с все сила.

— Внимавай, Пакс... не позволявай да ти се случи нещо... както се случи с татко.

— Няма — обеща му тя, наведе се към него, целуна косичката му, а после го погали. — Аз не съм толкова смела колкото него.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТА

Самолетът премина над летището на базата Тан Сон Нхут и от въздуха то ѝ се стори същото, но когато се снишиха, Пакстън забеляза, че е осеяно с много повече дупки отпреди. Сайгон също бе променен. По улиците имаше повече деца, повече сираци, повече просяци от смесен американски произход, изоставени от бащите си, които се бяха прибрали у дома и ги бяха оставили на майките им, които пък не ги искаха. По улиците имаше повече наркотици, повече проститутки, повече рушащи се сгради. Хаосът беше станал още по-голям. Дори и хотел „Каравел“ изглеждаше по-запуснат отпреди, макар че там все още я помнеха и се държаха много учтиво. Този път я настаняха в друга стая, но така беше по-добре. Не би могла да живее в същата стая, която някога бе споделяла с Тони.

Бюрото на „АП“ си беше същото и тя дори срещна някои познати лица. В известен смисъл, сякаш нищо не се бе променило, но в действителност ситуацията бе по-различна. Американските войници вече ги нямаше, а това променяше всичко.

Тя потърси старите си познати, опита се да възстанови предишните контакти и за нейна изненада установи, че все още се чувства тук като у дома си. И въпреки това, градът бе свързан с много мъчителни спомени, а и тя бе прекарала твърде много време на Запад.

Нощем лежеше будна и често си мислеше за Джоуи. А може би сега всичко ѝ се струваше по-различно, защото беше по-стара. На двадесет и седем не бе толкова ентусиазирана и готова да рискува живота си, както преди пет години. В този смисъл, тя самата също бе променена. А това ѝ напомняше за Ралф и за мисиите, които предприемаха заедно.

Сега обикновено пътуваше из страната сама, с взета под наем кола, или с шофьор и фотограф, изпратени от „АП“. Навсякъде, където отидеше, във всеки град, във всяко селце, във всяко разрушено селище, Пакстън разпитваше за Тони. Но никой не го бе виждал. Тя обаче вярваше, че ако го търси достатъчно дълго, ако се срещне с повече хора, все някой щеше да го познае, ако той все още бе жив. Може би

той се боеше да се покаже пред хората, може би бе твърде осакатен, измъчен или сериозно ранен... Ако беше така, тя щеше да го доведе у дома, щеше да излекува раните му... ако все още бе жив, което никак не бе сигурно.

Пакстън виждаше разрушенията, причинени от северновиетнамската армия и от американските бомбардировки преди изтеглянето на войниците им и започваше да осъзнава колко трудно би могъл да оцелее по тия места, или да остане незабелязан. Щеше да изпита облекчение дори и ако разбере със сигурност, че е мъртъв. Само да успееше да намери нещо! Късче от униформата му, кост, коса... каквото и да е... нещо, което някога бе принадлежало на Тони.

През април в Сайгон пристигна Греъм Мартин, който трябваше да смени посланик Елсуърт Бънкър. А през юни в Щатите избухна скандалът с аферата Уотъргейт. Политиката ставаше все по-сложна и заплетена и Пакстън с интерес четеше новините, които пристигаха по телетайпите в Сайгон, продължаваше да пише статиите си от Виетнам и да търси Тони.

През юли в Сената се заговори за бомбардировките над Камбоджа, които бяха прекратени през август. А осем дни след това Никсън назначи Кисинджър за държавен секретар на мястото на Роджърс. През цялото лято обстановката във Виетнам бе спокойна. Валеше непрекъснато, а Пакстън продължаваше да обикаля из страната, да показва снимката на Тони на хората, да ги разпитва дали са го виждали. Никой обаче не го бе срещал, никой не знаеше нищо за него и обиколката ѝ свърши с тежка пневмония.

През септември Пакстън се почувства по-добре и отново започна издирването му. Всяка седмица пишеше на Джоуи, за да го информира за напредъка си. Цялото ѝ начинание започна да ѝ изглежда все по-налудничаво. Но и всичко, случило се във Виетнам, беше такова. Продължаваше да среща по улиците деца, които бяха наполовина американчета и които са били изоставени от всички. Винаги им даваше пари и храна, но съзнаваше, че за тях ситуацията е напълно безнадеждна. Точно от това се бе страхувала Франс и бе предпочела да отрови себе си и децата след смъртта на Ралф. Трудно ѝ бе да повярва, че Франс е имала право, но кой можеше да каже вече кой е прав и кой не? Кой разбираше нещо? Във всеки случай, не и Пакстън.

През октомври Егню подаде оставка като вицепрезидент, а през ноември Конгресът отхвърли ветото на Никсън върху закона, който целеше да ограничи правата на президента да въвлеча страната във война. Конгресмените не желаеха да допуснат повторение на войната във Виетнам. Америка бе изгубила и политиците настояваха за възможност да обмислят всичко внимателно, преди отново да се забъркат в нещо подобно. А и Конгресът държеше да установи по-голям контрол върху действията на президента.

Пакстън прекара Коледа в Сайгон. Бяха изминали осем месеца от пристигането ѝ. Беше си обещала, че ще си тръгне за вкъщи веднага щом открие нещо конкретно и след като измине една година, дори и ако все още не е намерила нужните ѝ отговори. Но в деня, преди да се навърши година от пристигането ѝ, една жена разпозна снимката на Тони и това я подтикна да продължи. Една възрастна селянка от Севера ѝ каза, че преди време го е намерила в гората и му е дала храна, но след това го хванали войниците и го отвели. Значи отново е бил взет в плен? Но къде? И от кого? Какво се бе случило с него след това? Пакстън спести на Джоуи тези подробности. Нямаше смисъл да го тревожи. Но тя продължи издирването.

А три месеца по-късно, през август 1974 година, Никсън подаде оставка. За президент бе избран Форд. От „Таймс“ я помолиха да се върне обратно, но тя отказа. Пишеше актуални и вълнуващи материали от Виетнам и сякаш не проявяваше интерес към никоя друга тема.

И тази Коледа прекара в Сайгон. Втората Коледа, която посрещаше тук след завръщането си. Брат ѝ вече напълно се бе отказал от нея. А Ед Уилсън с интерес следеше всяка нейна статия. Материалите ѝ бяха изключителни, но тя изглеждаше обсебена от тази страна, която беше посетила за пръв път още като момиче и която я бе наранила неизлечимо.

Вече дори Джоуи бе започнал да изпитва някакви съмнения. Може би на нея просто ѝ харесваше там, или пък не можеше да се примири със смъртта на баща му, или пък родителите му имаха право и тя наистина бе малко луда. Не я беше виждал вече почти две години, но истината бе — и той понякога шепнешком разговаряше с баба си за това — че тя все още му липсваше. Чудеше се дали изобщо ще се върне у дома, но вече изобщо не бе сигурен в това. Беше почти тринадесетгодишен, а баща му бе изчезнал преди пет години. Джоуи

не го бе виждал изобщо цели десет години. Дяволски дълъг период от време за всеки, който обичаше някого.

Пакстън обаче изглеждаше решена да продължи да го търси на всяка цена, дори и ако това означаваше да намери смъртта си там.

От време на време някой срещнат разпознаваше снимката, която им показваше. Но тя никога не можеше да бъде сигурна дали ѝ казваха истината, или я лъжеха, дали го правеха за пари или просто се опитваха да я зарадват. Беше ѝ невъзможно да прецени това. Но онова, което знаеше със сигурност, и за което пишеше във всяка своя статия за „Таймс“, бе, че Южен Виетнам е изправен пред сериозна опасност. Споменаваше и за тайните обещания на американците да изведат един милион души, преди страната да падне под властта на комунистите. А по всичко личеше, че този момент не е далеч. И съзнаваше, че когато това стане, тя ще трябва да си замине и да остави Тони там — жив или мъртъв. Когато моментът дойдеше, тя щеше да бъде принудена да се откаже. Но междувременно, просто не можеше.

През февруари 1975 година ситуацията стана много напрегната. А през март положението се влоши още повече. Бежанци от Севера се стичаха в Сайгон, над един милион виетнамци, които бягаха от комунистите след падането на Хю, навлязоха в Да Нанг, а северновиетнамците засипаха града с бомби и нараниха много мирни граждани. Хората плачеха и тичаха по улиците, спъваха се, падаха, облени в кръв. Малки деца се откъсваха от родителите си и биваха премазвани в тълпите. На американците бе наредено да напуснат страната. Пакстън също трябваше да си тръгне. Телетайпите в бюрото на „АП“ бълваха новини като обезумели. Хю бе паднал и всички трябваше да напуснат страната. Три дни по-късно всички летища, пристанища и гари бяха задръстени от хора, които се опитваха да се махнат от Виетнам на всяка цена. През последните няколко дни Пакстън напълно забрави за безплодните си издирвания и отново се превърна в кореспондент.

В неделя, Великден, Да Нанг падна в ръцете на комунистите, а през април американците започнаха да събират багажа си. Пакстън също. Време беше да си върви. Оставаха броени дни до окончателното падане на Южен Виетнам. Страната, която бе толкова красива някога и заради която американците бяха платили невероятно висока цена, предстоеше да бъде завладяна. Всички вече разбираха това.

Американците, които все още се намираха в Сайгон, започваха да се притесняват и искаха да се махнат от града преди той да бъде завзет от комунистите. Виетнамците, които през годините бяха поддържали приятелски взаимоотношения с американците, изпадаха в паника, защото се бояха, че ще станат жертви на кървави репресии. Петдесет хиляди американци и виетнамци успяха да напуснат страната през април. Но повече от един милион виетнамци бяха получили обещания, че ще могат да заминат за Щатите, а през последните седмици на април стана очевидно, че това е невъзможно и много малко хора ще успеят да се измъкнат.

Пакстън отново бе предупредена от „Таймс“, че е време да се връща, но след като се свърза с посланика и той ѝ обеща място в последния самолет, тя, приготвила една чанта багаж, продължи да отразява последните дни от живота на Сайгон, като използваше собствената си камера. Вече се бе отказала напълно от издирването на Тони. Най-накрая се бе примирила. Той бе мъртъв, а хората, които ѝ бяха казали, че са го виждали, я бяха лъгали. Бяха ѝ рекли онова, което ѝ се искаше да чуе. През последните няколко дни бе осъзнала, че той просто не би могъл да е жив все още. А и тя бе толкова изтощена, че не можеше повече да мисли за него. Искеше единствено да се върне в Щатите, да си легне в чисти чаршафи в един спокоен и безопасен град и да види Джоуи.

На двадесет и пети април президентът Тю избяга в Тайван. А на двадесет и осми април комунистическите войски се срещнаха с южновиетнамската армия при „Нюпорт бридж“, в покрайнините на Сайгон. По това време Пакстън бе в посолството и очакваше последните бюлетини. Знаеше, че трябва да замине, но искаше да е измежду последните, напуснали Сайгон!

А на двадесет и девети, мек дъждовен ден, от посолството мрачно обявиха, че „План № 4“ влиза в сила. Ставаше дума за най-мащабната хеликоптерна евакуация, осъществявана някога. Онези един милион виетнамци, на които бяха обещали убежище, щяха да бъдат изоставени. Щяха да се измъкнат само тези, които успеяха да се качат на американските хеликоптери, а те не бяха много. През целия ден Пакстън наблюдава началото на операцията. Хеликоптерите превозваха бежанци и американци до самолетоносачите, които чакаха

далеч от брега, а комунистите продължаваха да обстрелват летището на Сайгон.

В продължение на осемнадесет часа на двадесет и девети април седемдесет американски хеликоптера превозваха хора от посолството до чакащите самолетносащи. Хиляда американци и шест хиляди виетнамци успяха да се измъкнат. Но не и обещаните един милион хора.

Из целия град сновяха автобуси, които превозваха хора до посолството. Паниката, обхванала града, обаче, бе толкова голяма, че понякога автобусите не можеха да си проправят път сред тълпите. Хората, изпаднали в истерия, с крясъци и плач се втурваха по улиците, навсякъде имаше изгубени и изоставени деца.

По обяд Пакстън се опита да излезе от посолството и да помогне на някои от хората по улиците. Не можа да стигне доникъде. Не можеше да направи и крачка сред обезумялата тълпа. Още преди няколко часа вратите на посолството бяха отворени с взлом и дворът се изпълни с хора, които се опитваха да стигнат до хеликоптерите. Имаше хора от града, от провинцията, от планините. Имаше и американци, но в по-голямата си част бягащите бяха виетнамци, които отчаяно се опитваха да се измъкнат от страната преди комунистите да завладеят града. Пакстън знаеше, че трябва да тръгва вече. Обърна се и се насочи към посолството. Почувства се заклещена в тълпата и с мъка си запробива път към мястото, където я очакваше посланикът. Тогава изведнъж някой я дръпна за ръката. Един стар виетнамец я помъкна със себе си и докато се опитваше да се отскубне от него, Пакстън забеляза, че той е полумъртъв от умора и изтощение. Миришеше ужасно и изглеждаше още по-зле. Целият бе покрит с кал и мръсотия. Тя се освободи от него, но той веднага се олюля и падна в ръцете ѝ. И тогава тя видя... не беше възможно... не би могло да се случи... това беше някаква жестока шега... а тя най-накрая бе изгубила разсъдъка си сред разрухата на Сайгон.

— Не...

Не беше той. Само ѝ се искаше да е така.

Мъжът се изправи и ѝ каза нещо на виетнамски, а тя инстинктивно протегна ръце към него и той се отпусна в прегръдките ѝ. Пакстън вече бе сигурна. Това бе Тони.

— О, боже... — Навсякъде около тях се блъскаха хора, които се опитваха да стигнат до хеликоптерите, но повечето от тях нямаше да успеят. — Как стигна до тук? — попита тя, все още обърквана и изумена. Напрегнато се вгледа в него, сякаш за да се увери, че не сънува.

Той отново заговори на виетнамски, но после се заслуша в речта ѝ и разбра. Не знаеше коя е, но осъзна, че е американка и че той вече е в безопасност. Тя насила го вкара в една от сградите.

— Главен сержант Тони Кампобело, база „Ку Чи“, Виетнам — рецитираше той, докато тя буквално го влачеше към хеликоптерите. Не можеха да чакат повече.

Мисията ѝ бе завършена. Не желаше да остане тук нито минута повече. Трябваше да го измъкне преди някой да ги спре.

На едната му ръка имаше зловеща рана, а той изведнъж я погледна странно и по бузите му се затъркаляха сълзи. Пакстън продължи да го влачи към хеликоптерите.

— Хайде — изкрещя тя, опитвайки се да надвика шума, а някой се опита да натика едно бебе в ръцете ѝ. Но тя не можеше да вземе никой, освен него. Твърде дълго и мъчително се бе борила за това. Търсила го бе в продължение на пет години. А също и синът му, който ги очакваше у дома.

— Тони, хайде!

Той се свлече в ръцете ѝ, преди да са стигнали до хеликоптера, а трябваше още да се изкачат по една тясна стълба... Пакстън не бе сигурна дали той ще успее да се пребори с това изпитание. Тя не бе в състояние да го занесе до горе, а наоколо нямаше никой, който би могъл да ѝ помогне.

— По дяволите... вдигни си крака... хайде, качвай се...

Тя му крещеше с пълно гърло и плачеше заедно с него. Но той плачеше от облекчение. Бяха му необходими два месеца, за да се придвижи от скривалището си в тунелите, които бе открил и използвал. И бе успял да пристигне в Сайгон в последния момент. А тя беше тук и той не можеше да разбере как и защо я бе намерил. Но това вече нямаше значение. Тя бе тук. Бяха заедно. Сега вече можеха дори да умрат.

— Този човек е американски военнопленник — изкрещя Пакстън на някой, който не ѝ обърна никакво внимание, но в този момент две

силни ръце го измъкнаха от тълпата и го качиха в хеликоптера. Пакстън с все сила изблъска стоящите около нея и се качи след него. Изведнъж се озоваха в безопасност. Насочиха се към открито море, а Пакстън внезапно си припомни за хеликоптерите „Дъстоф“, които спасяваха ранените мъже.

Но те вече бяха свободни, а Виетнам бавно се смалчаваше под тях. Хората, останали долу, продължаваха да крещат, да плачат, да се молят. Не искаха да умрат, не искаха да бъдат убити.

Но Пакстън не можеше да им помогне повече. Беше писала за тях. Беше им посветила седем години от живота си. Направила бе всичко за тях. Но войната бе продължила твърде дълго. А тя бе платила много висока цена. Твърде много хора бяха умрели. Но Тони поне беше жив.

Тя го погледна с недоумение и почуда. Той лежеше в ръцете ѝ изтощен, наранен, покрит с белези, почти неузнаваем. Но все пак беше той. А когато започнаха да се спускат към палубата на самолетоносача, Тони я погледна и се усмихна.

— Къде беше, по дяволите? — Покритото му с мръсотия лице грейна от щастие. През последните две години бе живял в тунелите, които бе открил и използвал, и бе оцелял, преживявайки ужаси, които тя не би могла дори да си представи. А сега, по някакво чудо, по някаква сляпа случайност, или може би, благодарение на Божиата намеса, той бе успял да я намери.

— Търсех те — тихо му рече тя и нежно избърса мръсотията от лицето му. На път за града се бе скрил в една каруца, пълна с пръст и оборски тор. — Търся те от много, много дълго време, мистър...

А също и Джоуи.

— Добре дошли у дома — каза им някой, докато им помагаха да слязат от хеликоптера.

— Добре дошли у дома! — повториха и други, а Тони стоеше на палубата и плачеше, Пакстън го притискаше в прегръдките си, американското знаме се вееше високо над главите им. И в цялата тая врява, Тони се притисна към нея и прошепна:

— Обичам те, Делта Делта...

В единадесет часа на следващия ден, 30 април 1975 година, Сайгон падна и Южен Виетнам се предаде на Севера. Битката, която американците бяха водили заради тях, и заедно с тях, най-накрая завърши.

А Пакстън и Тони пътуваха за вкъщи с американския „Блу Ридж“.

Пътуваха към сина си, към света, който бяха изгубили за толкова дълго време. Един свят, който бяха почти забравили. Но Виетнам вече бе останал зад тях. Далечен спомен... кошмар... *мечта*.

За тях, а и за всички други, войната най-сетне бе свършила.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.